ANGELA DE
VLGINIO, IN QVO
OSTENDITVR NOBIS
vera via qua possumus sequi vestigia nostri Redemptoris.

Summus dolor Historia

B·ANGELA DE FVLGINIO

summus despectus

Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi inter vbera mea commorabitur Cant. I.

PARISIIS,

GVILLELMVM CHAVDIERE, via Iacobæa
b signo Temporis, & Hominis Syluestris.

M. D. XCVIII.
Cum priuilegio Regis.

G. CHAVDIERE, PIO LECTORI.

OPusculum hoc deuotissimæ matris Angelæ de Fulginio non nouum quidem ac recèns, sed multa consumptum vetustate cùm in manus incidisset, dubitaui num in lucem satis amicè omnibus ac fœliciter veniret. Verebar enim quorumdam maleuolentiã & censuram, qui cuncta, nisi disertè ornata sint, reiicere solent. Cùm tamen veritas, simplicitate, nõ eloquentia verborúmque lenocinio gaudeat. Quamuis igitur hic stilus inelegans, incomptus & humilis nimium multis videatur: Illum tamen corrigere aut mutare nefas duxi, sed, vt est ab illa deuotissima fœmina liber conscriptus, non alio quã Spiritu sancto dictante, typis excudi curaui ad veram consolationem animarum piarum, omniúmq; vtilitatem. æqui boníque consule, amice Lector, medullámque potius edas quam in corticem impinguas, velim.

INcipit liber qui dicitur Angela de Fulginio, qui continet in se omnem processum per quem Dominus direxit gressus eius in viam pœnitentiæ. Et primo initians eam per decem & octo passus seu gradus vsque dum veniret in multas & magnas tribulationes & tentationes, quas pertulit in anima pariter & corpore. Et qualiter postea virtute diuina omnibus ab ea superatis, Dominus Deus noster dignatus est eam consolari multiplici consolatione, multis modis ipsam illustrando & illuminando per diuersas visiones & reuelationes quas ei ostendit. In quib9 dedit ei profundam cognitionẽ suiipsius, & etiam ipsius Dei. Ostendens etiam ei, futuris temporibus, multos eam habituram esse filios spirituales qui moribus & vita ipsam sequerentur. Et post hæc tractatur de doctrina & instructione huius sanctæ matris, in qua ostendit nobis veram viam qua possimus sequi vestigia nostri redemptoris. Quæ doctrina tota est excerpta & extracta ab illo libro vitæ intus & foris scripto, qui est Iesus Christus Dominus noster verus Deus & homo. Quæ omnia, vltra duas præfationes seu prologos, digesta sunt in septuaginta capitula, quæ sequuntur.

JNDEX ARGVMENTORVM IN SINgula capita sequentis libri.

INDEX RERVM QVÆ IN HOC LIbro continentur.

B.

C.

D.

F.

G.

H.

I.

O.

Dei

P.

S.

V.

FINIS.

NOs subsignati Doctores in sacratissima Theologia facultatis Parisiensis, certificamus nos legisse libellum hunc qui dicitur, *Angela de Fulginio, in quo ostenditur nobis vera via qua possumus sequi vestigia nostri redemptoris.* Nihilque inuenisse in eo quod non sit pium & secundum fidem Catholicam, Apostolicam & Romanam datum 2. Martij, 1598.

BLANZI.

ROQVENANT.

INCIPIT PRIMVS PROLOGVS.

NE inflatura mundanæ ſapientiæ,(aliter terrenæ & diabolicæ inflati ſpirit⁹ eorum qui magna dicunt & minima faciunt) remaneret ab æterna Dei ſapientia inconfuſa, ſuſcitauit Deus mulierem ſecularis ſtatus, mundo obligatam, viro, filiis, & diuitiis irretitam, ſcientia ſimplicem, viribus impotentem, Sed virtute ſibi diuinitus infuſa per crucem Dei hominis Ieſu Chriſti vincula mũdi dirupit, apicem perfectionis euangelicæ aſcendit, & perfectã & ſapientiſſimam ſtultitiam cru-

cis Christi perfectorum sapientiam renouauit: & obliteratam viam boni Iesu (quam excelsi gigantes tam verbo quàm opere inconseruabilem asserebãt) non solum ad obseruandum possibilem ostendit sed & facilem, & summas delitias continentem. O sapientia cælica perfectionis euangelicæ, quomodo cum æterno Deo stultam fecisti sapiẽtiam huius mundi & tu æterne Deus in ipsa famula tua? dum contra viros feminam: contra inflatos humilem: contra astutos simplicem: contra litteratos idiotam: contra religiosam hypocrisim, propriæ conditionis despectum: contra linguatos ociosos, & manus remissas stupendum calorem operum, & verborum silentium: contra prudentiam carnis prudentiam spiritus quæ scientia est crucis Christi opposuisti. Vnde in muliere forti apparet aperte: quod in speculatoribus viris cæcis erat carnali expositione se-

pultum. Procul ergo à ſanctæ huius matris filiis pudor abſcedat: & ab Angela magni conſilij viam diuitiarum, ſapientiam crucis Chriſti addiſcite: quæ eſt paupertas, dolor, & deſpectus; & vera obedientia Dei boni Dei hominis Ieſu Chriſti & dulciſſimæ ſuę matris eámque viros, & mulieres, & omnem creaturam linguâ efficacium operum doceatis: & vt glorie mini in vocatione tanti diſcipulatus. Scitote chariſſimi: quòd ipſa eſt doctrix diſciplinæ Dei: & effectrix operum illius. Recordemini chariſſimi: quod Chriſti primo paſſibilem vitam Apoſtoli prædicantes, à femina didicerunt eum poſt mortem ſuſcitatum, ſic chariſſimi filij ſanctæ matris Angelæ, regulam in carnalibus mortuam: primo poſſeſſam à noſtris primis parentibus beato Franciſco, & eius ſociis & prædicatam: nunc in obſeruantia

istius matris sanctæ vna mecum discite immortalem. Hæc est cōtra ordinem diuinæ prouidētiæ, in opprobrium virorum carnalium doctricem facere mulierem, cuius notitia non est similis super terram. Cum etiam beatus Ioannes dicat de Odolda Prophetissa; ad quam concurrebat populus: quia in opprobrium virorum, & doctorum legis, qui erant transgressores mandati, est ad femineum sexum prophetia translata.

Secundus prologus.

IN nomine beatissimæ Trinitatis, & domini nostri Dei, & hominis Iesu Christi Saluatoris, & reuerentissimæ matris virginis eiusdē, hæc est manifestatio donorum altissimi facta super mentem matris Angelæ de Fuliginio. Secundum enim quod ait saluator in euangelio: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit:

& pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus, & qui diligit me manifestabo ei meipsum.

Quam experientiam, & experientiæ doctrinam ipse dominus facit probare plenissime: & hoc etiam nuper per aliquorum suorum fidelium deuotionem aliqualiter manifestum, & singulariter in mente sanctæ huius matris Angelæ, cuius reuelationes, & visiones ego frater Arnaldus de ordine minorum cum multis precibus, & ex maxima causa vix potui obtinere: licet essem sibi multa familiaritate, & Christi charitate coniunctus, propter enim clausuram eius omnimodam, quam habebat in donis Dei (vnde & aliquotiens etiam dicebat, secretum meũ mihi: secretum meum mihi) hęc non habuissem quantum possum aduertere: nisi pręostensa multum magna displicentia, quam patiebar, videns nos

tantis donis propter eius humilitatem frustrari. Ipsa igitur compassione commota, & quandoque manifesta vtilitate proximi & vt plurimum voluntate, & præcepto, & coactione diuina habui infra scripta. Reddebatur etiam difficilis & inuoluntaria. Quia vt multotiens mihi dixit: nullo modo videbatur sibi aliquid dicere, quando aliquid mihi reuelabat: immo potius videbatur sibi blasphemare propter altitudinem reuelationum: & propter impossibilitatem expressionis, quia humanis verbis nihil exprimi potest: nisi solum illa quæ iuxta nos narrantur, vel corporaliter, vel imaginaliter esse facta: diuina autem & quæ mens ex influentia diuina patitur: omnino sunt nobis ineffabilia. Dum enim ista sancta mulier incœpit mihi manifestare secreta diuina: dicebat mihi mirabiliora de mundo: & aliis verbis incõsuetis, magnis & efficacibus,

Diuinæ reuelationes, hominibus ineffabiles.

& lumine plenis, & frequenter non poterat explicare, quamuis daret mihi intelligere aliquid, per illa quæ dicebat: & conturbabatur: & triſtabatur: quia non poterat mihi manifeſtare, quę cõgnouerat: vnde & ego in veritate ita parum capere poteram quandoque de his, quæ dicebat ad ſcribendum: quod cogitaui, quod eram ſicut cribrum, vel ſaccia quæ precioſam ſubſtantiam effundit: & retinet magis groſſam. Poteſt autem aliqualiter patere: quod ego non poteram capere de iſtis verbis diuinis niſi magis groſſa: quia aliquando dum ego ſcribebam recte: ſicut à ſuo ore capere poteram: relegenti mihi illa quæ ſcripſeram, vt corrigeret: dixit mihi quandoque admirando, quod non cognoſcebat illa: & alia vice dixit mihi: quod ſine omni ſapore loquebar: & mirabatur de hoc. & alia vice dixit. per iſta inquit verba, recordor illorum, quæ di-

xi: ſed eſt obſcura ſcriptura. Quia iſta quæ legis mihi, non explicant illa, quæ cognoui. Item alia vice dixit: id quod deterius eſt, & quod nihil eſt ſcripſiſti: ſed de precioſo quod anima ſentit, nihil ſcripſiſti. & hoc ſine dubio quãdoque erat propter defectum meum: non quod ego adderem aliquid de meo: ſed quia in veritate non poteram capere quæ dicebat, propter inſufficientiam meam. & quia neſciebam ſcribere velociter, nec habebam oportunitatem, nec ſufficiebat mihi tempus quandoque, nec habebam ad conferendum locũ multis cauſis impedientibus. Vnde & quandoque inordinatus in conſcientia iui ad ſcribendum: & ita mihi & ſibi totum detruncabatur, quod nihil poteram ſcribere ordinatum: & ſtudui aliquando confeſſionem præmittere peccatorum meorum: vt gratia Dei adiuuante ordinate procederem. Vnde propter di-

ctas causas inordinate scripsi: & æstimo diuinum mirandum, si aliquid scripsi ordinate. Dolor autem mihi & sollicitudo non modica remanebat: eo quod multa quæ intelligebam digna scribi, omittebam propter prædictas causas. Ego autem meritis eius in meipso, scribendo frequenter fui expertus gratiam spiritualem, & nouam, quam nunquam expertus fueram: & ideo cum magna reuerentia, & cum timore magno scripsi: ita vt nihil de meo adderem, nec solam vnam tantummodo dictionem: nisi sicut ab ore ipsius proferentis capere poteram. Et frequenter faciebam mihi verbum: quod debebam scribere, ab ea pluries iterari. Conabar autem ponere sua propria verba secundum vulgare suum: ne forte mutando in alia vocabula latina, à sua intentione declinarem. Quandoque etiam dixit mihi: ego inquit haberem conscientiam dicendi ista:

nisi esset vnum verbum quod dictum est mihi: dictum est enim mihi: quod tanto plus dixero de istis: plus remanebit mihi. & frequenter dixit mihi: sibi esse reuelatum: & sibi dicebatur quod scribi faceret in fine verborum infrascriptorum istud scilicet: de omnibus istis dictis reddantur gratiæ Deo. Fuit igitur hæc sancta mulier de quodam loco, qui vocatur Fulginium iuxta Assisium ad tres leucas, in principio suæ conuersionis habens virum & prolem multiplicem: & post conuersionem suam maximam peragebat pœnitentiam: quam corpus portare poterat: sicut & ego noui. Et vltra hoc plurimas pertulit tentationes, & tormenta in corpore & anima; sustinuit enim & in anima & in corpore, à potestatibus tenebrarum & à spiritualibus nequitiis tormenta inuisibiliter: quæ alij visibiliter & in apparentia patiuntur: & tanto

acerbius : quanto maligni ſpiritus homini humana creatura nocendi, & affligendi diuerſa modorum genera cognouerunt. Vnde cum ſuper hoc quidam fide dignus multum miraretur : & compateretur : audiendo ab ipſa fideli Chriſti quomodo tam horribiliter torquebatur : vidit per reuelationem ſibi à Deo factam, totum eſſe verum. Vnde & ipſe ſibi ex tunc mira compaſſione compatiebatur: & ſumma deuotione afficiebatur, erat autem maximæ, & feruentiſſimæ orationis : & in cõfeſſione diſcretiſſima. Vnde in quadam vice ipſa fidelis Chriſti fuit mihi confeſſa, ſicut conſueuerat cum tãta perfectióne cognitionis peccatorum : & cum tanta contritione, & lacrymis à principio confeſſionis vſque ad finem: & cum tanta virtute humilitatis: quod ego lacrymabar in corde meo: credens certiſſime, quod ſi totus mũdus deciperetur : Deus

non permitteret, quod illa tantæ
rectitudinis, & veritatis decipi
posset, & cum sequenti nocte infirmaretur,
quasi vsque ad mortem, mane sequenti venit ad ecclesiam
fratrum, & tũc ego communicaui eam, & scio quod nunquam
communicauit, quin aliquam gratiam magnam fecerit
sibi Deus, & quasi nouam continue. Tanta autem erat efficacia
illustrationum, & illuminationum, & consolationum quas recipiebat
in anima: quod in corpus euidenter frequentissime redundabant.
Vnde & quandoque mecum stando anima eius leuabatur:
nec aliquid intelligere poterat de his, quæ ego sibi relegebam:
& alterabatur in facie, & in corpore, ex lætitia allocutionum
diuinarum, & ex deuotione, & delectatione consolationum, in
tantum quod aliquando oculi eius erant sic lucentes, vt candela:
& facies vt rosa: & efficiebatur quandoque plena, & pinguis, &

ſplendens, & angelica, & admirabilis in toto vultu vltra humanam conditionem, & obliuiſcebatur comedere, & bibere quaſi ſi eius ſpiritus non exiſteret in corpore mortali. Referebat enim ſocia ſua virgo deuotiſſima, quod cum quadam vice ambularent per viam, tota fuit effecta reſplendens læta, rubicunda, vt oculi eius effecti ſunt groſſi, & in tantum reſplēdentes, quod nullo modo videbatur eſſe ipſa. Vnde & hæc videns ſocia ſua, erat triſtis, timens ne aliqua perſona obuiaret & reſpiceret eam: vnde & ipſa ſocia cooperiebat vultum ſuum, & dicebat. quare nō cooperis vultum tuum? oculi enim tui videntur reſplendere ſicut candelæ. & quia erat timida, & ſimplex valde, & neſciebat adhuc dona gratiarum, lamentabatur, & percutiebat ſe cum pugnis, & percutiebat pectus ſuum dicens; Dicas mihi quare accidit tibi iſtud? de cetero ſtudo

ſubtrahere te ab hominibus:quia amodonon poſſumus ire per terram: heu quid faciemus? & ipſa reſpondens, confortabat eam dicens: ne timeas: quia ſi homines inuenerimus: Deus iuuabit nos: hoc autem dixit accidiſſe ei totiens: quod neſcit numerum. Referebat prædicta ſocia de hac ſancta matre: quod dum quadam vice ipſa iaceret in exceſſu mentis: in latere ſuo ipſa vidit quaſi ſtellam vnam iocundiſſimam, & innumeræ varietatis,&colorũ innumerabilium reſplẽdentium, & procedebant ex ea radij groſſi, & ſubtiles miræ pulchritudinis: & poſtquam proceſſerant de corpore ipſius iacentis in latere: plicabant ſe in latere ipſius: & poſtmodum aſcendebant ſurſum verſus cœlum: & iſtud vigilando hora quaſi tertia: & ſtella erat vt dicebat non multum magna. Quandoque etiam propter tormenta animæ, & vehementes tentationes, & vexationes, & infirmitates

corporis, & languore amoris ad ſuum amatum: efficiebatur tota languida, ſicca & pallida quod erat compaſſio videre: & quaſi ſemper corpore debilis & infirma. Et ego frater ſcriptor poſtquam ſcripſeram omnia, quæ ſcripta ſunt infra: quæſiui, & rogaui prædictam fidelem Chriſti: vt ipſa oraret Deum: & requireret ab eo: quod ſi aliquid falſum, vel ſuperfluum ſcripſiſſem: ipſe Deus pro ſua miſericordia reuelaret, & indicaret ei; vt ab ipſo ſciremus veritatem de ipſis: & ipſa fidelis reſpondit mihi ita dicens: Ego inquit pluries rogaui Deum: vt ipſe faceret me ſcire, ſi in illis quæ ego dixi: & quæ tu ſcripſiſti: eſſet aliquid mendacium vel ſuperfluum: & pluries certificata ſum: & reſponſum eſt mihi: quod totum quod ego dixi: & quod tu ſcripſiſti: totum erat verum: nec erat ibi aliquid falſum, vel ſuperfluum: quamuis à Deo per hunc modũ non ita perfecte ſint expreſſa: ſi-

cut oporteret. Iterum dictum erat sibi à Deo per hunc modum: totum quod scriptum est in isto libello, est secundum meam voluntatem, & à me processit, & ego sigillabo illud. & cum ipsa nō intelligeret illud verbum, ego sigillabo illud: tunc iterum ipse dixit: & ego firmabo illud. Ego autem scriptor verbis eius nihil addidi: multa tamen dimisi de illis bonis, quæ dicebat: quia ego non poteram capere in intellectu meo. Examinata autem sunt omnia hæc Deo disponente à duobus fratribus minoribus fide dignis, facta diligenti examinatione cum ea, & audierunt hęc omnia, quæ scripsi ab ore eius, cum ea de omnibus conferentes: vt certiores de his omnibus redderentur. Examinata etiam fuerunt omnia per dominum Iacobum de columna: & per octo fratres minores famosos, quorum quidam lectores fuerunt in studiis generalibus, alij inquisi-

tores, alij custodes, qui fuerunt fide digni, viri vtique modesti, & per diuinam gratiam multum spirituales, quorum ista dicta de falsitate nullus arguit: sed potius omnes venerantur humiliter, & carius amplectuntur. Non miretur autem quicunque hunc libellum legerit de hoc quod sibi verba dulcia; & amore plena frequentius dicebantur: quia & talis modus loquendi in sacra scriptura,vt patet in canticis canticorum reperitur: potissime cũ vt patet legenti,gratia diuina ipsam conseruarit, ne in elationem modo aliquo laberetur:quin immo ex talibus verbis humillima est effecta. Quoniam autem dicit, quòd quãdoque eleuabatur, & transformabatur in vnum statum illuminationis lætitiæ, vel delectationis, quod non credebat perdere in æternum, ego sic intelligo hoc verbum, & similia: quod scilicet anima benedicta ex illustratione diuina formatur de

nouo in quendam statum continuum transformationis in Dei infinitissimum lumen:& in sentimentum sibi hactenus inexpertum: qui licet sit cõtinuus(& non interpollatus quasi per modum actus) vt habitus : tamen ille idem actus,vt credo: recipit incrementum nouorum feruorum,gaudiorum , & dulcorum : & nouorum gustuum , remanente tamen eadem illuminatione , & sentimento quantum ad actum vnum continuatum. Et propter hoc potest dici quo ad tales modos,& intentiones feruorum maiorum,& dulcorum, & illustrationum , & repræsentationum innouari.

Finiunt Prologi.

EGO INQVIT

ANGELA DE FVLGINIO proficiſcendo ad viam pœnitentiæ, xviij. paſſus peragraui ſpirituales, antequam cognoſcerem imperfectionem vitæ meæ.

Primum capitulũ primi paſſus ſeu gradus, loquetur de cognitione quam hæc ſancta habuit ſuorum peccatorum.

PRIMO enim incepi conſiderare peccata mea, & adepta ſum cognitionem peccatorum meorum: ex qua cognitione anima mea valde timuit, ne damnaretur in inferno: & ex hoc planxi amarè.

Secundum capitulum 2. passus. De verecundia quam habebat confitendi peccata sua.

SEcvndo incepi erubescere de peccatis meis, & erat tanta erubescentia, quòd præ verecundia non poteram plene confiteri peccata maa. Vnde & multotiens inconfessa communicaui, & cum peccatis corpus domini recepi. Vnde die & nocte reprehendebar à consciētia mea: propter quod rogaui beatum Franciscum, vt concederet mihi inuenire confessorem idoneum, qui bene cognosceret peccata mea, & cui bene possem confiteri. Ipsa igitur nocte apparuit mihi senex: dixítque mihi. Soror si citius me rogasses, citiꝰ fecissem, quod rogasti: quod tamē petisti, factum est. Mane igitur dū irem ad sanctum Franciscum, inueni vnum fratrem prædicantem in sancto Feliciano, qui erat capel-

lanus Chriſti, & habebat eius poteſtatem: & ſtatim facto ſermone deliberaui ei confiteri. Confeſſa igitur ſum plenariè de peccatis meis, & abſoluta. In hac autem confeſſione non ſenſi amorem: ſed amaritudinem, verecundiam & dolorem.

Tertium capitulum iij. paſſus. De ſatisfactione & adimpletione pœnitentiæ ſibi iniunctæ.

TERTIO perſeuerabam cõſequenter in ſatisfactione & pœnitentia mihi impoſita: & adhuc plena dolore eram ſine alia conſolatione.

Quartum capitulum 4. paſſus. De conſideratione quam habuit diuinæ miſericordiæ, in eo præſertim quod duxerat eam ad faciendam pœnitentiam.

QVARTO incepi cõſiderare, & recognoſcere diuinam miſericordiam, quæ mihi conceſſit gratiam prædictam, & me extraxerat de inferno, & hîc incepi illuminari: & nunc plus

plangebam, & dolebam quàm prius: & affectabam facere pœnitentiam arctiorem: quàm hîc non dico.

Quintum capitulum. v. passus. De profunda cognitione quam habuit: quia nihil in se præter peccata videbat.

QVINTO cum sic essem illuminata: & nihil in me viderem nisi defectus: condemnabam meipsam: sciens & cognoscens certissime, quòd digna eram inferno, & hîc adhuc recipiebam amarum planctum, & intelligatis quod in istis passibus prædictis erat mora temporis inter vnum, & alterum. Semper tamen plangebam, & dolebam cum tristitia: & nihil plus dabatur mihi: quamuis aliqualis consolatio mihi esset, quòd poteram plangere: sed erat vna consolatio amara.

Sextum capitulum vj. passus. De cognitione quæ ei data fuit: qualiter omnes creaturas offenderat: offendendo earum creatorem: & ideo rogabat eas, vt non eam accusarent ante Deum.

SExto consequenter mihi sic continuanti data est mihi quędam illuminatio gratiæ: qua profunde mihi conferebatur cognitio omnium peccatorum meorum: & videbam, eo quod offenderem creatorem meum, offendisse omnes creaturas pro me factas: & profunde reducebantur in meam memoriam omnia peccata: & in confessionem quam faciebam: Deo meo profundissimè ipsa ponderabam. Et inuocabam omnes sanctos, & beatam Virginem, vt intercederent pro me: & rogarent misericordem dominum: qui tanta mihi bona contulerat: vt misereretur mei: & quia cognoscebam me esse mortuam in peccatis: me faceret viuam,

per suam gratiam viuificando. Et rogabam omnes creaturas, quas omnes me videbam offendisse: quia creatorem eorum offenderam, vt non accusarēt me coram Deo. Et videbatur mihi, quod omnescreaturæ habebant de me pietatem, & omnes sancti similiter, & tunc dabatur mihi cum magno igne amoris orare Deū plus quàm solebam.

Septimum capitulum. vij. passus. Qualiter ei fuit data gratia, vt possēt intueri & suspicere in crucem Christi, & in ea considerare dominum nostrum pro nobis mortuum.

SEPTIMO dabatur mihi specialis gratia respiciendi in crucem: in qua oculis cordis & corporis considerabam Christum mortuum pro nobis. Sed hæc visio & consideratio erat adhuc insipida: quamuis haberem ibi magnum dolorem.

Octauum capitulum viij. paſſus. Qualiter fuit ei augmentata illa cognitio ſed quod dominus noſter Ieſus Chriſtus mortuus fuiſſet pro peccatis noſtris: & tunc qualiter maiorem dolorem illorum ſenſit.

OCtauo in aſpectu crucis data eſt mihi maior cognitio, quomodo Chriſtus mortuus fuerat pro peccatis noſtris: & tunc recognoui omnia peccata mea cum dolore maximo: & ſentiebam, quod ego crucifixeram eum. Sed non cognoſcebam adhuc, quod paſſio Chriſti eſſet tantum beneficium: aut quomodo me reduxerat de peccatis, & cõuerterat ad pœnitentiã: & pro me mortuus fuerat: non ſic profunde intellexi ſicut poſtea: ſed in iſta cognitione crucis dabatur mihi tantus ignis amoris, & conpunctionis: quod ſtando iuxta crucem, expoliaui me omnibus in propoſito: & totam me obtuli ei: & quamuis cum timore, tamen tunc promiſi ei ſeruare perpetuam ca-

ſtitatem : & non offendere eum cum aliquo membrorum meorum:accuſando de præteritis mea membra ſigillatim Et rogabam eum, quod ipſe me faceret iſtud prædictum obſeruare : caſtitatem ſcilicet, & omniũ ſenſuum meorum cuſtodiam. Quia ex vna parte timebam promittere prædicta: & ex alia parte ignis prædictus me cogebat: & non poteram aliud facere.

Nonum capitulum ix. paſſus. De deſiderio quod fuit ei datum ſciendi quæ eſſet via crucis. Et qualiter fuit ei mõſtratus modus quo ad eam poſſet peruenire.

Vera via crucis eſt ſpoliare ſe ipſum omnibus.

POſtea dabatur mihi deſiderium querendi, quæ eſſet via crucis : vt poſſem ſtare ad pedem crucis: & inuenire refugium : ad quam refugiunt omnes peccatores. Et fui illuminata, & inſtructa, & demonſtrata eſt mihi via crucis iſto modo? Inſpiratum eſt enim mihi quod ſi ego volebam ire ad crucem: quod ego ſpolia-

rem me: vt essem magis leuis, & libera, & sic irem ad crucem: scilicet quod parcerem omnibus, qui me offendissent, & quod spoliarem me de omnibus terrenis, & de omnibus hominibus, & fœminis, & de omnibus amicis & parentibus, & aliis omnibus, & de possessione mea, & de me ipsa, & cor meum darem Christo, qui tanta bona prędicta mihi fecerat, & irem per viam spinosam, viam scilicet tribulationis. Et tunc incœpi dimittere pannos meliores, & vestes, & de cibarijs delicatioribus, & de pannis capitis similiter. Sed erat mihi adhuc satis verecundum, & pœnosum: quia non sentiebam adhuc multum de amore Dei, & eram cum viro meo: vnde amarum erat mihi, quando mihi dicebatur aliqua iniuria, vel quando fiebat mihi: tamen sustinebam patienter, sicut poteram. Factum est autem volente Deo quod illo tempore mortua est mater mea: quæ erat mihi magnum

impedimentum in via Dei, & similiter mortuus est vir meus, & omnes filii mei in breui tempore. &quia incœperam viam prædictam, & rogaueram Deum, quod me deüs expediret: magnam consolationam recepi de morte eorũ, quamuis eis aliquatenus condolerem: cogitabam tamen quod deinceps postquam Deus fecerat mihi gratiam prædictam, quod cor meum semper esset in corde Dei, & in voluntate eius, & voluntas Dei, & cor eius in corde meo.

Decimum capitulum. x. passus. De responsione quæ ei facta fuit cum scire vellet quid facere posset quo magis Deo placeret.

DECIMO cum quærerem à Deo, quid possem facere, per quod ei plus placerem: ipse pro sui pietate apparuit mihi pluries dormienti & vigilanti crucifixus in cruce: & dicebat mihi, quod ego respicerem in plagas suas: & mirabili modo ostende-

bat mihi, quomodo omnia susti-nuerat pro me, & hoc accidit plu-ries. Et quando ostendebat mihi omnia singulariter, & singillatim quæ sustinuerat pro me, dicebat mihi. Quid ergo potes facere pro me, quod sufficiat? Similiter apparuit mihi vigilanti multotiens: magis tamen placibiliter, quam dormienti: quamuis semper appareret mihi multum pœnatus, & dolorosus: & ostendebat mihi pœnas capitis, & superciliorum, & barbę capillos sibi auulsos, & enumerabat omnes flagellationes, assignando easdem in locis suis sicut sustinerat: dicebatque mihi, hæc omnia pro te sustinui. Et tũc reducebantur in memoria omnia peccata: & ostendebatur mihi quod proper ipsa peccata mea ego iterum plagaueram Christum Iesum: & quod dolorem maximum debebam habere: & tunc habebam maiorem dolorem de peccatis meis, quam nunquam habuerim. Similiter & mihi o-

Quam placeat Christo passionis sue memor.

stendens passionem, dicebat. Quid potes facere pro me, quod sufficiat? Et tunc plorabam multum, & lacrymabar ita ardenter, quod lacrymæ adurebant carnem meam: vnde oportebat me ponere aquam frigidam ad refrigerandum.

Vndecimum capitulum vndecimi passus. Qualiter propter cognitionem quæ ei data fuit suorum pecatorum incepit facere nimis asperam pœnitentiam: & quid circa eam ei accidit.

VNDECIMO. propter peccata moui me ad faciendum pœnitentiam magis asperã, quam non oportet hîc dicere: & imaginabar, & conabar ipsam facere: & cum non videretur mihi, quod possem cum rebus seculi facere sufficienter pœnitentiam, deliberaui omnino omnia relinquere, vt possem facere pœnitẽtiam, & venire ad crucem, sicut mihi à Deo fuerat inspiratum: prædicta verò deliberatio fuit mihi à

Non in summa paupertate, pot. perfecta fieri pœnitentia.

Deo donata per gratiam mirabiliter isto modo. Cum enim ego desiderarem vehemẽter fieri pauper: & cogitarem frequenter cum multo zelo ne forte morerer, prius quàm pauper fierem: & econtrario impugnarer multis tentationibus, scilicet quia eram iuuenis, vnde mendicare mihi poterat esse periculum, & verecundia. Iterum suggerebat mihi cogitatio: quod si hoc facerem: oportebat me mori fame, & frigore, & nuditate: & hoc etiam cum ab omnibus mihi dissuaderetur.

Tandem miserante Deo venit mihi quedam magna illuminatio in corde meo cum qua illuminatione venit mihi quedam firmitas quam tunc non credidi, nec crẽdo perdere inæternum: & disposui: & deliberaui, quod si oporteret me mori fame, & nuditate, vel verecundia, ex quo Deo placebat, vel placere Deo poterat: nullo modo propter predicta ista

dimitterem: etiam ſi certa eſſem, quód omnia iſta prædicta mala mihi acciderent. Quia etiã ſi omnia prædicta mala mihi acciderẽt libẽter moriebar pro Deo: & tũc verè deliberaui, quod dictum eſt.

Duodecimum capitulum xij. paſſus.

Qualiter depræcata fuit dominam noſtrã virginem Mariam & ſanctũ Ioannem Euangeliſtam: vt ei impetrarent gratiam quomodo ſemper haberet in memoria paßionẽ Chriſti.

DVODECIMO conſequenter rogaui beatam matrem Chriſti: & ſanctum Ioannem Euangeliſtam: per dolorem quem ipſi ſuſtinuerunt: quod ipſi acquirerent mihi certum ſignum: quo poſſem ſemper habere in memoria paſſionem Chriſti.

Tredecimum capitulum xiij. paßus.

De eo quod ipſa in oratione & prece prædicta perſeuerante accidit ei: propterea quod murmurauerat & irriſerat quendam hominem.

TERTIODECIMO. mihi perſeueranti in iſta prędicta

oratione & deſiderio : accidit mihi ſomnium, in quo oſtenſum fuit mihi cor Chriſti , & dictum eſt mihi: In iſto corde non eſt mendacium, ſed omnia ſunt ibi vera:& hoc videbatur mihi quod acciderat: quia ego feceram quaſi truffas de quodam prædicatore.

Quartum decimum capitulum.xiiii.paſſus. De augmento cognitionis Chriſti.

QVARTODECIMO.conſequenter quadam vice dum ſtarem in oratione, Chriſtus oſtēdit ſe mihi vigilanti magis clarè & dedit mihi maiorē cognitionem de ſe, & tunc vocauit me & dixit mihi quod ego ponerem os meum in plagam lateris ſui, & videbatur mihi quod ego ponerem & biberem ſanguinem eius fluentem recenter ex latere ſuo, & dabatur mihi intelligere, quod in ipſo mundaret me, & hic incœpi habere conſolationem magnam , quamuis ex conſideratione paſſionis haberē triſtitiam, & rogaui dominum, quod face-

ret me totum ſanguinem meum ſpargere & effundere propter amorem ſuum ſicut ipſe fecerat pro me, & deſiderabam propter ſuum amorem, quod omnia mem bra mea afflictionem, & mortem paterētur viliorem & acerbiorem paſſione ſua. Et cogitabam & deſiderabam inuenire qui me interficeret, dum modo hoc paterer propter fidem ſuam, videlicet pro pter amorem ſuum, & intelligebam quod non eram digna mori, ſicut fuerunt mortui ſancti Martyres, ſcilicet deſiderabam, quod faceret me mori vilius & acerbiori morte, & non poteram cogitare ita vilem mortem, ſicut ego deſiderabam, & quod omnino eſſet diſſimilis morti ſanctorum, reputabam enim me omnino indignam morte ipſorum.

Quintumdecimum capitulum xv. paſſus. De gratia quam virgo Maria & ſanctus Joannes ei impetrauerunt vt poſſet ſentire dolorem paßionis domini, & etiam de dolore quem ipſi ſenſerunt.

QVINTODECIMO .consequenter figebam desideriũ, in sancto Ioanne & in matre virgine Dei in memoria eos tenendo, & cogitando, & rogando eos propter dolorem quem in passione Domini sustinuerunt, vt acquirerent mihi gratiam, vt semper sentirem dolorem passionis Christi, vel saltem dolorem eorum, & ipsi acquisiuerunt, & impetrauerunt hanc gratiam, & tantum dedit mihi semel sanctus Ioãnes, quod fuit ille dolor de maioribus, quã vnquam senserim. Et dabatur mihi intelligere, quod sanctus Ioannes tantum dolorem sustinuerat de passione & de morte Christi, & de dolore matris Christi, quod extimabam & extimo, eum fuisse plus quam martyrem. Vnde & tunc datum est mihi desiderium expropriandi me cum tota voluntate, & quamuis impugnarer multum à dęmone, & sæpe tentaret me, vt id non facerem, & prohiberetur mihi à fratribus

Ioãnem Euangelistã non caruisse martyrij merito, ex nimio amore Christi & matris suæ in passione & morte illorum.

minoribus, & ab omnibus à quibus me conueniebat habere conſilium, nullo tamen modo potuiſſem abſtinere pro omnibus malis vel bonis quæ potuiſſent mihi fieri, quin omnia mea pauperibus erogarem, & ſi hoc facere non potuiſſem, quod ſaltem omnia omnino dimiſiſſem. Quare non videbatur, quod poſſem aliquid reſeruare ſine magna offenſione eius, qui me ſic illuminauerat. Et tamen adhuc eram in amaritudine pro peccatis, & neſciebam: ſi ea quæ faciebam, erant placita Deo, ſed cum multo placito clamabam dicens. Domine etſi damnata ſum, nihilominus tamen faciam pœnitentiam, & expropriabo me de omnibus, & ſeruiam tibi, & cum adhuc eſſem in amaritudine pro peccatis, & non ſentirem adhuc aliquam dulcedinem diuinam, mutata fui de iſto ſtatu iſto modo.

Sextumdecimum capitulum xvj. pas-
De eo quod fuit ei concessum sentire dum diceret orationem dominicam sancti patris nostri.

SExtodecimo.consequenter semel veni ad ecclesiam,& rogabam Deum , quod faceret mihi aliquam gratiam. Et dum orarem, & dicerem pater noster, posuit Deus ipsum pater noster in corde meo cum tanta claritate & intellectu bonitatis diuinæ & indignitatis meæ, quod non possem exprimere, singula autem verba exponebantur mihi in corde,&dicebam id cum magna mora & contritione & compunctione,sic quod quamuis ex vna parte plorarem propter peccata mea & indignitatem meam,quam ibi cognoscebam, tamen habui consolationem magnam, & cœpi aliquid gustare de dulcedine diuina.Quia in dicto pater noster melius cognoscebam bonitatem diuinam,quam in aliquare,&adhuc ibi inuenio melius. Veruntamen

In oratione dominica semper inuenisse magnā dulcedinē, quam alibi.

quia in dicto pater noster mihi indicata fuerunt peccata mea, & indignitas mea, cœpi in tantum esse verecunda, quod non audebam leuare oculos meos ad cœlum: nec ad crucifixum, nec ad aliam rem, Sed recommendaui me beatæ virgini, vt ipsa impetraret mihi gratiam & indulgentiam peccatorum, & adhuc eram in amaritudine pro meis peccatis.

O peccatores in quanta grauedine proficiscitur anima ad pœnitentiam, ita habet fortes compedes, & ita habet malos adiutores, quin immo impeditores, mundum, carnem, & dæmonem.

Sciatis autem, quod in quolibet supradictorum passuum fui morata per bonum tēpus, antequam me possem mouere ad alium passum. Sed in quibusdam passibus morata sum plus, in quibusdam minus.

Decimum septimum capitulum xvij. passus. Qualiter domina nostra impetrauit ei gratiam qua fuit ei data altera fides maior quam humana, taliter quod visum est ei quod fides quam prius habebat erat mortua in comparatione illius secunda de nouo sibi concessa.

DECIMO septimo post ista demõstratum est mihi, quod beata virgo acquisiuit mihi gratiam, per quam dedit mihi aliam fidem, quàm humanam, quia videbatur mihi, quod vsque ad idem tempus fuisset fides mea quasi mortua in cõparatione ad illam, quam impetrauit mihi: & videbatur mihi quòd lacrymæ meæ quas ante habueram, fuissent quasi per vim, in comparatione ad illas quas postea habui: postea enim dolui de passione Christi, & de dolore matris efficacius, & tũc quicquid faciebam quantumcunque essetm agnũ, videbatur mihi parum esse, & habebam voluntatem faciendi maiorem pœniten-

tiam, & tunc inclusi cor meum in passione Christi, & data est mihi spes quod in ipsa poteram liberari. Et hîc incœpi habere consolationem per somnia, & habebam pulchra somnia, & dabatur mihi consolatio in eis, & cœpit mihi dari dulcedo, & consolatio de Deo intus in corde, & extra in corpore, continuè vigilanti & dormienti. Sed quia adhuc non sentiebam certitudinem, adhuc erat admixta amaritudo, nec quiescebat cor meum, sed desiderabam habere aliud à Deo.

Octauus decimus & vltimus gradus. Qualiter ex tunc scilicet, à receptione illius magnæ fidei à Domina nostra ibi impetratæ incœpit habere sentimenta Dei, taliter quód non poterat moueri ab oratione nec diebus neque noctibus & voluisset non comedere nec discedere ab oratione.

OCTAVO decimo cõsequenter incœpi habere sentimenta Dei & habebam tantam delectationem in oratione quod non

recordabar de comestione &
desiderabam quod non oporteret me comedere, vt possem stare in oratione. & intermiscebat se hîc quædam. tentatio quod non comederem, quód in modica quantitate comederem : sed cognoui hoc esse deceptionem. Et erat ignis amoris in corde meo tantùm quod non fatigabar de genuflexionibus, nec de aliqua alia pænitentia. postea vero veni ad maiorem ignem & feruorem amoris charitatis diuinæ. Si enim audiuissem loqui de Deo, stridebam intãtum quod si aliquis stetisset cum securi super me ad me intercificiendum non potuissem me abstinere. Et hoc accidit mihi prima vice quando vendideram casale meum, vt darem pauperibus. erat enim melior terra quam haberem. Et prius faciebam truffas de Petrucio, sed nullomodo postea poteram illud facere. frequenter autem cùm de Deo audiebam loqui, stride-

bam etiam in cõspectu quarumcumque gentium.Et quando aliquæ personæ dicebãt mihi quod eram inordinata pro eo quæ accidebãt mihi,ego dicebam similiter quod eram infirma & deordinata,& non poteram facere aliud, nec poterã maledicentibus mihi propter hoc satisfacere,sed verecundabar valde. Et quando videbam passionem Christi depictam vix poterã me sustinere, sed capiebat me febris & infirmabar. Vnde socia mea abscondebat à me picturas passionis quantum poterat ne ipsas viderem.In isto tempore stridẽdi habui plurimas illuminationes,sentimenta,visiones,& cõsolationes quarũ aliquæ hic infra scribũtur.

Decimum nonum cap. loquitur de multis & diuersis modis tẽtationum quibus fuit cruciata in corpore & anima.

NE autẽ magnitudo & multitudo reuelationũ & visionũ me extolleret,& ne earum dele-

ctatio me super me efferret, datus est mihi multiplex tẽtator,qui multiplici tẽtatione & afflictione me affligat. Affligor enim tam in corpore & anima ab eisdem.Cor poris enim sunt tormenta innumera à multis dæmonibus multipliciter excitata. Vix enim credo quod scribi possent passiones & infirmitates mei corporis. Nam non remanet in me aliquod mẽbrum quin horribiliter patiatur. Núquam enim sum sine dolore sine langore,cõtinue sum debilis & fragilis plena dolore,sic quod cõtinue oportet me iacere.Non est in me membrum quod nõ sit percussum, tortum & pænatũ à dæmonibus,& semper sum infirma & semper tumefacta & plena doloribus in omnibus mẽbris meis, sic quod cum magna pæna possum me mouere & sum fatigata iacere ,nec etiam comedere ad sufficientiã possum. Tormẽta vero & animæ passiones (quas sine comparatione acerbiores &

plures esse dico quam corporis) patior quasi assiduè ab ipsis dæmonibus. Nec scio aliam assignare similitudinem nisi de homine suspẽso per gulam, qui ligatis manibus post tergum & velatis oculis suspẽsus cum fune remansisset in patibulo & viueret, cui nullum auxilium, nullum remedium, vel fulcimentum remãsisset. Et dico quod adhuc desperatius & crudelius à dæmonibus torqueor. Video enim quod dæmones ita animam meam suspẽdunt quod sicut suspẽsus non habet aliquid sustentamenti: Ita animæ nullum videtur remanere sustentamentũ & omnes virtutes animæ subuertuntur, sciente & aspiciente anima mea. Et quãdo anima mea videt subuerti omnes virtutes, & discedere, & quod non potest se ibi opponere, est tantus dolor animæ, quod vix aliquãdo possum plorare propter desperatum dolorem & iram, aliquando vero ploro irremediabiliter. Aliquan-

do etiam tanta ira venit in me quod vix possum me tenere quin me totam dilaniem. Aliquando vero nõ possum me tenere quin horribiliter me percutiam, & percutiendo meipsam tumefeci, aliquando caput meum & alia membra. Et quando anima videt cadere& discedere omnes virtutes fit plãctus animæ& vociferor ad Deũ meũ. Itẽ aliud tormẽtum patior, quia omnia vitia in me reuixerunt,& aliquando reuiuiscunt:non quod sint in vita durabili rationem meam subiicientes:sed præbent mihi & afferunt magnam pænalitatem, & etiam vitia quæ nunquam fuerunt in meo corpore, veniunt in me, & incenduntur, & afferunt mihi magnam pænalitatem: sed non habent vitam continuam.& quãdo remoriuntur, dant mihi magnam consolationem. Video enim, quod dęmonibus multis tradita sum, qui reuiuiscere faciunt vitia, quæ horreo, & quæ fue-

runt mortua, & addunt illa, quæ nunquam fuerunt. Et ego recordans quod Deus hic fuit afflictus & despectus, & pauper vellem quãdo oportet quod omnia mala mea duplicarentur. Et quandoque sum in tenebra horribilissima demonum vbi videtur omnino deesse omnis spes boni & est illa tenebra horribilis, & suscitãtur vitia in corpore, quæ cognosco intus in anima esse mortua. Sed extra animam suscitant ea dæmones, & etiam illa vitia quæ non fuerunt, suscitantur. Et in corpore ad minus patior in tribus locis: nam in locis verecundis est tantus ignis, quod consueui apponere ignem materialem ad extinguendum alium ignem concupiscentiæ, donec confessor meus mihi prohibuit. tunc cum sum in illa tenebra, credo quod citius eligerem assari, quã prædicta tunc pati: immo tunc clamo: & aduoco mortem: vt per quencumque modum mihi

Magna mulieris constant.

eam Deus concederet euenire: & tunc dico Deo Domine, si me debes mittere in infernum, ne differas, sed subito facias, & ex quo me dereliquisti, comple, & submerge me in profundum. Et intelligo tunc, quod id est opus dæmonum: & quod illa vitia non viuunt in anima, quia anima nunquam consentit eis, sed corpus patitur violentiam, & est tantus dolor, & tædium, quod si duraret, corpus pati id non posset. Sed & anima videt quod est ei ablata omnis potentia quamuis non consentiat vitiis: non tamē habet potestatē omnino resistendi vitiis & videt ꝙ est contra Deū, & sic cadit, & torquetur in eis. Et est quoddā vitiū permissū Deo venire in me, quod nunquā fuit in me, sed aperte, & manifeste cognosco, quod permittitur a Deo venire in me: & prædictum vitium est tam magnum, quod superat omnia alia vitia, & est quædam virtus quæ datur mihi manifeste a Deo contra prædi-

Spes auxilij Dei in tēptatione.

ctum vitium qua virtuose à Deo liberor. Et si non haberem ego fidem de Deo certam, solum in isto, & non pro aliquo alio remaneret mihi: & in isto remaneret mihi spes certa, & secura, de qua non possum dubitare, & virtus præualet semper & vitium deficit, & virtus tenet me, & non permittit me cadere in vitium: & est virtus tantæ fortitudinis quod non solum tenet in me, immo dat mihi tãtam fortitudinem virtutis, quod verè in isto cognosco Deum, & illuminor, & cõfirmor in tantum, quod omnes homines mundi, nec omnia dæmonia inferni, nec alia aliqua res est, quæ posset me mouere ad minimum peccatum, & cum ista virtute remanet mihi Fides de Deo. Vitiũ autem est tam magnum, quod verecundor illud dicere, & est tam magnum istud vitium, quod quando prædicta virtus est mihi abscõdita, & videtur mihi, quod me dimiserit, non est res quæ me posset

possem tenere, nec pro verecundia, nec pro pœna aliqua, quin statim ruerem in peccatum. Túc "
tamen superuenit illa virtus, & "
virtuosè me liberat, ita quod nec "
ego ipsa possem peccare pro o- "
mnibus bonis vel malis istius "
mundi : & istos labores sustinui
per duos annos, & plus. Item in
anima mea consueuit pugnare
quædam humilitas, & quædam "
superbia tedij grandissimi. Hu- "
militas est quia video me cecidisse ab omni bono, & video me esse extra omnem virtutem, & extra omnem gratiam, & video in me tantam multitudinē peccatorum & defectuum, quod nō possum cogitare, quod Deus de cætero velit mihi misereri, & video me domum diaboli, & operatricem, & credulam dæmoniorum, & video me filiam eorum, & video me extra omnem rectitudinem, & extra omnem veracitatem, & dignam infimo, & vltimo profundo inferni. Et ista

Verè magni dolores.

humilitas prædicta non est illa humilitas quam aliquando habeo, quæ facit animam meam esse contemptam, & facit animam venire in cogitationem bonitatis diuinæ. Quia alia prædicta humilitas, nõ adducit nisi innumerabile malum. Vnde intus in anima videtur mihi, quod sim tota circundata dæmonibus, & video defectus in anima & corpore, & est mihi clausus Deus, & absconditus in omni potestate & gratia, ita quod nullo modo possum recordari Dei, nec ipsius habeo memoriam, quia nec ipse permittit: & videndo me damnatã, non curo aliquo modo de damnatione mea, quia plus curo, & plus doleo, quia offendi Creatorem meum, quem nollem offendisse, nec offendere pro omnibus bonis, & malis quæ possent nominari. Vnde & videndo offensiones meas innumerabiles prædictas, pugno cũ omnibus mẽbris meis, & contra dæmones, vt

possim vincere, & prçualere cõtra prædicta vitia, & offensiones, & non possũ per aliquẽ modũ omnino: & etiam non inuenio aliquem vadum, nec aliquam fenestellam, nec aliquod omnino remedium, per quod possim euadere, vel me adiuuare, & perpendo, quod ego cecidi ita profundè. Vnde & humilitate frequenter sum inabissata, & facit me videre peccata mea, & superabundantiam maliciarum mearum, & iniquitatum, ita quod non video me posse manifestare, nec discooperire ea per aliquem modum, vt eas simulationes, & iniquitates meas, & peccata mea possẽ manifestare, & vellem ire nuda per ciuitates, & plateas, & vellem appendere ad collũ meũ carnes, & pisces, dicens, hæc est illa mulier vilissima, plena malis, & simulatione, & seminatrix omnium vitiorum & malorum. Faciebam enim bona ad famam hominum, & faciebam dici om-

humilitas prædicta non est illa humilitas quam aliquando habeo,quæ facit animam meam esse contemptam,& facit animam venire in cogitationem bonitatis diuinæ.Quia alia prædicta humilitas,nõ adducit nisi innumerabile malum.Vnde intus in anima videtur mihi , quod sim tota circundata dæmonibus,& video defectus in anima & corpore, & est mihi clausus Deus,& absconditus in omni potestate &gratia, ita quod nullo modo possum recordari Dei , nec ipsius habeo memoriam , quia nec ipse permittit : & videndo me damnatã, non curo aliquo modo de damnatione mea , quia plus curo, & plus doleo,quia offendi Creatorem meum,quem nollem offendisse,nec offendere pro omnibus bonis , & malis quæ possent nominari. Vnde & videndo offensiones meas innumerabiles prædictas,pugno cũ omnibusmẽbris meis, & contra dæmones,vt

poſſim vincere,& prçualere cõtra prædicta vitia, & offenſiones, & non poſſũ per aliquẽ modũ omnino: & etiam non inuenio aliquem vadum, nec aliquam feneſtellam, nec aliquod omnino remedium, per quod poſſim euadere, vel me adiuuare, & perpendo, quod ego cecidi ita profundè. Vnde & humilitate frequenter ſum inabiſſata, & facit me videre peccata mea, & ſuperabundantiam maliciarum mearum, & iniquitatum, ita quod non video me poſſe manifeſtare, nec diſcooperire ea per aliquem modum, vt eas ſimulationes, & iniquitates meas, & peccata mea poſſẽ manifeſtare, & vellem ire nuda per ciuitates, & plateas, & vellem appendere ad collũ meũ carnes, & piſces, dicens, hæc eſt illa mulier viliſſima, plena malis, & ſimulatione, & ſeminatrix omnium vitiorum & malorum. Faciebam enim bona ad famam hominum, & faciebam dici om-

nibus qui inuitabant nos, non comedo pisces, nec carnes, & ego eram plena gula, & comessatione, & ebriosa, & ostendebam quod nolebam recipere, nisi quantum sufficiebat mihi, & studebam esse pauper exterius, & vbi iacebam proiiciebam multos pannos, & de manè faciebã eos leuari, ne personæ venientes hoc perpenderent. Videte animæ meæ diabolum & cordis mei malitiã: audiatis quomodo sum hipocrita & filia superbię, & quomodo sum deceptrix, & sum abominatio Dei, & ostendebam me esse filiam orationis, & ego eram filia iræ, superbiæ, & filia diaboli. Et ostendebam me habere Deum in anima, & consolationes diuinas in cella, & ego habebam diabolum in anima, & in cella. Et sciatis quod toto tempore vitæ meæ studui, quomodo possem habere famam sanctitatis, & sciatis in veritate, quod propter malicias, & simulationes

quę abſconſę ſunt in corde meo, multas gentes decepi, & ſum homicida multarum animarum, & animæ meæ. Et poſtea ſtando in iſta abiſſo, voluebam me ad iſtos fratres meos qui dicti ſunt filij, & dicebam eis, nolite mihi de cætero credere, nónne videtis vos quod ſum dæmoniaca? Vos qui dicti eſtis filij, rogate iſtam iuſtitiam Dei, vt exeant dæmonía de anima mea, & manifeſtēt nequiſſima opera mea, vt non amplius vituperetur Deus per me, & nonne videtis quod omnia quæ vobis dixi, ſunt falſa. Et nónne videtis, quod ſi non eſſet malitia in toto mundo, ego replerem totum mundum de abūdantia malitiæ meæ? Nolite mihi plus credere. Nolitę plus adorare idolum iſtud: quia in iſto idolo latet diabolus, & omnia quæ locuta ſum vobis, fuerunt falſa verba, ſimulata, & diabolica. Rogate iſtam iuſtitiam Dei, vt cadat hoc idolum, & frangatur, & ma-

nifestentur opera diabolica eius, & mendacia, & verba inorpellata, & inaurata quæ dicebam, quia deaurabam me verbis diuinis, vt essem honorata, & adorata pro Deo. Rogate vt diaboli exeant de isto idolo, vt non plus decipiatur mundus pet istam fœminam. Vnde rogo filium Dei, quē nominare non audeo, quod si non manifestari me per semetipsum fecerit, quod faciat me manifestari per terram, vt aperiatur & deglutiat me, vt facta in exemplum, dicant homines, & mulieres, ô quomodo erat inorpellata, & deaurata, & tota simulata interius & exterius. Et vellem mittere in collum meum vinculum, vel vnam redortam, & facerē me trahi per ciuitates, & plateas, & pueri ducerent me, ac dicerent. Hæc est illa vilissima mulier, quę toto tempore vitæ suæ ostendit falsum pro vero, & homines dicerent ac mulieres. O ecce miraculum quod

fecit Deus,quia fecit per semetipsá manifestari,& dici malicias,& niquitates & peccata, quæ toto tempore vitæ suæ fuerant abscósa. Sed istud dicere, parum sufficiebat animæ: & sciatis, quod sum posita in vna desperatione, quod nunquam habui isto modo, quia omnino desperaui de Deo, & de omnibus bonis eius, & feci cartam inter me & ipsum. Et ideò sum certa, quod non est aliqua persona in mundo ita plena omni malicia, & damnanda, sicut ego sum: quia quicquid Deus mihi cócessit,& dedit, ad maioré meá desperatione né,& dánationé permisit. Vnde rogo vos omnes, vt rogetis istam iustitiam Dei, vt non plus tardet extrahere dæmoniú de isto idolo,& manifestentur nequissima opera, quæ intus sunt, quia caput meum diuiditur, corpus deficit, oculi mei caligauerunt propter multitudinem lacrymarum, & omnia membra mea disiungun-

tur, quia non possum manifestare malitias meas, & mendacia animæ meæ, sed gaudeo quia iam incœpit aliquid manifestari, & omnia ista sine humilitate vera esse in veritate videbam, & scias, quod tu qui scripsisti, parũ scripsisti in comparatione omniũ malorum, & iniquitatum & abusionum mearum, quia quando erã paruula, incœpi operari mala: hæc & his similia cogor dicere prædicta humilitate inabissata, & depressa.

Postea incipit superbia, quia efficior tota ira, tota superbia, tota tristitia, tota amarissima & inflata: & aliam amaritudinem maximam recipio de bonis, quæ fecit mihi Deus, quia non recordor illorum ad aliquod remediũ sed ad iniuriam & ad admirationem dolorosam. Videlicet quomodo in me nunquam potuerit esse aliqua virtus, & dubito quod nunquam in me fuerit verax, & etiam non video aliquam ratio-

nem quare Deus hoc permiſerit. Et tunc in iſta tentatione omne bonum eſt mihi clauſum, & abſconditum, quia efficior in tantũ tota ira, tota ſuperbia, tota triſtitia, tota amariſſima, & inflata, & pœnata, & doloroſa, pluſquam poſſim dicere. Quia ſi omnes ſapientes de mundo, & omnes ſancti Paradiſi loquerentur mihi omnes conſolationes, ad conſolandum me, & promitterent mihi omnia bona, quæ dici poſſunt, & etiam ipſe Deus daret mihi, niſi ipſe aliter me mutaret, vel niſi aliter operaretur in anima, nullam conſolationem mihi darent, nec aliquod remedium mihi afferrent, nec eis tunc crederem, immò omnia eſſent mihi ad augmentum dolorum, & malorum, & darent mihi maiorem irã & admirationem & triſtitiam & dolorem, plus quàm poſſim dicere. Vnde pro commutatione prædictorum tormentorum, & tentationum & vt Deus aufer-

ret à me prædicta, ego libenter eligerem,& vellem omnia mala, & infirmitates omnes & omnes dolores, qui fiunt in omnibus corporibus hominum sustinere, & crederem,. quod leuiora, & minora mala mihi essent quam prædicta tormenta.Vnde pluries dixi, quod pro commutatione prædictorum tormentorum,ego eligerem omne genus martyrij sustinere. Et incœpit iste prædictus status istorum tormentorũ & tentationum aliquanto tempore ante pontificatum Papæ Celestini, & durauit plus quam per duos annos, in quibus sæpe sũ tormẽtata, & adhuc nõ sum perfectè neque plenè curata, quamuis parum modo sentiam aliquando exterius, non tamen interius. Sed modo postquam fui in isto statu, cognosco quod inter prædictam humilitatem malam,& prędictam superbiam, est maxima purgatio, & purificatio animæ.In his enim,& per illã

humilitatem veram acquiro, sine qua nullus homo saluatur. Et quanto maior est humilitas, tanto maior est purgatio animæ. Vnde cognosco; quod inter prædictam humilitatem & superbiã, comburitur, & martizatur anima mea. Et propter cognitionem offensionum, & defectuum, quã per prædictam humilitatem anima adipiscitur, anima purgatur à superbia, & à dæmonibus: & propterea quanto anima magis afflicta, & depauperata & humiliata est inferius, tanto magis aptatur, & purgatur, & purificatur, vt magis eleuetur, quia nulla anima potest aliter nec plus eleuari, nisi quantum humiliatur, & profundius in humilitate complantatur, & radicatur.

Vigesimum capitulum. De decem visionibus & consolationibus insignibus quas habuit à Deo. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earum: & qualiter sensit Deum intra animam suam in quantum est omne bonum. Et quomodo fuerunt ligatæ omnes potentiæ animæ suæ toto illo tempore: ita quod non poterat neque potuit cogitare nec meminisse alterius alicuius rei creatæ, præter quā ipsius Dei.

BENEDICTVS Deus, & Pater Domini nostri Iesu qui consolatur nos in omni tribulatione.

In omni enim tribulatione me peccatricem consolari dignatus est, infra enim illud tempus stridendi, de quo suprà in decimo octauo passu meæ conuersionis facta est mentio, & post illam illuminationem quam habui mirabiliter, dicendo pater noster, sensi cōsolationem magnam de dulcedine Dei isto modo. Fuit enim mihi inspiratum, & fui tra-

Consideratio visionis diuinitatis ac humanitatis Dei.

cta ad considerandum benedictam vnionem deitatis & humanitatis Christi, & diuinitatem, & humanitatem in Christo. In cuius contemplatione & delectatione sensi maximam cõsolationem, & fuit maior consolatio quàm fuissem experta. Ita quod per magnam partem illius diei steti in pedibus in cella vbi orabam stupefacta, clausa, & sola, & cor meum erat affectum in illa delectatione, in tantũ quod post iacui, & perdidi loquelam: & socia mea venit ad me, & cogitauit, & credidit quod morerer. Sed me tedebat, quia faciebat mihi impedimẽtum. Quadam autem vice dum in his perseuerarem, antequam complessem omnia pauperibus erogare, quamuis parum remansisset ad dandum, dum essem in oratione vno sero, nõ videbatur mihi quod aliquid sentirem de Deo, & ideo lamentabar, & rogabã Deum hoc modo dicens. Domine id quod fa-

cio, non facio nisi vt inueniam te. Inueniam igitur postquã perfecero hæc: & multa similia dicebam in oratione: & responsio facta est mihi ita dicẽs. Quid vis? & ego respõdi: nolo aurum, nec argentum, immo etiam si dares mihi totum mũdum, nolo aliud nisi te. Et tunc respondit dicens. Studeas diligenter, & properate, quia statim quando hoc quod facis, factum fuerit, tota trinitas veniet in te: multa etiam alia tũc promissa mihi fuerũt. Et extraxit me de omni tribulatione, & dimisit me cum multa suauitate diuina, & tunc expectaui, quod ita fieret sicut mihi dictum erat. Et ego hæc retuli sociæ meæ in quadã dubitatione, pro eo quod in visione magna mihi dicta, & promissa fuerant, sed tamen dimiserat me cum multa suauitate diuina. Post hæc iui ad sanctum Franciscum apud assissimum, & tunc in via adimpleta mihi fuit dicta promissio, & tamen non.

compleueram omnia mea erogare pauperib⁹, quamuis parum remãsisset, pro eo quod quidam sanctus vir hoc facere debebat, interim mortuus fuit,& cõplere non potuit. Erat enim conuersus per gratiam Dei ad admonitionem meam, & dum iret ad expropriandum se, & ad erogandum suam possessionem pauperibus, in via mortuus est, Deus tamen multa miracula per eum fecit, & sepultura eius habetur in reuerentia. Dum igitur ibam ad sanctum Franciscum apud assissium, ibam per viam orãdo, & inter alia rogabam beatum Franciscum, quod ipse impetraret mihi à Deo, vt seruarem bene regulam beati Frãcisci quam nouiter promiseram, & gratiam mihi acquireret, quod sentirem aliquid de Christo, & maxime quod faceret me esse, & finire dies meos in paupertate. Pro hac etiã causa vt supra, haberẽ libertatem paupertatis, iueram Romã ad rogã-

Regulã b. Francisci b. Angela vouerat obseruare.

dum beatum Petrum, vt ipse acquireret mihi gratiam veræ paupertatis. Vnde & meritis beati Petri, & beati Francisci fuit mihi datum ex gratia diuina, vt certissimè sensi, donum veræ paupertatis. Dum igitur prædicta in itinere orando postularem, cum peruenissem inter speluncam & viam arctam, quæ ascédit sursum versus assisium, & est vltra speluncam, in illo loco dictum est mihi ita. Tu rogasti seruũ meum Franciscum, & ego volui mittere alium nuncium. Et ego sum Spiritussanctus, qui veni ad te, vt darem tibi consolationem, quam alias nũquam gustasti. Et veniam tecum intus in te vsque ad sanctũ Franciscum, & modicum perpendent, qui tecum sunt aliqui. Et volo venire loquendo tecum per totam istam viam, & non dabo finem locutioni, nec tu poteris alteri rei intendere, nisi mihi: quia ego ligaui te & non discedam à te, vsque quo secũda vice

venies ad ſanctum Franciſcum, & tunc diſcedam à te ſecundum iſtam conſolationem. Sed alias à te non diſcedam, ſi me diligas: & incipit dicere verba quę ſequuntur, ad prouocandum me ad ſui amorem. Filia mea dulcis mihi, filia mea tũplum meũ, filia mea delectamentum meum, diligas me, quia tu es multum dilecta à me, multo plus quam tu diligas me. Et ſepiſſime dicebat mihi: filia & ſponſa dulcis mihi: & ſubinferebat. Ego diligo te plus, quã aliquam quæ ſit in valle Spoletana. Ergo poſtquam ego collocaui, & pauſaui me in te, modo colloca te in me, & quieſce in me. Ego fui cum Apoſtolis, & videbant oculis corporis, & non ſentiebant me, ſicut tu ſentis, poſtquam autem domum redieris ſenties aliam dulcedinem, quam nunquam experta fuiſti: & non loquar tibi ſicut nunc ſolum, ſed ſenties me. Tu rogaſti ſeruum meum Franciſcum ſpe-

Amor Dei magnus ad creaturas ſuas.

rans cum eo,& per eum quæ deſiderabas impetrare, & quia ſeruus meus Franciſcus multum me dilexit,ideo multum feci ſibi. Et ſi eſſet hodie aliqua perſona, quę me plus diligeret,adhuc ſibi plus facerem. Dicebat autem mihi, quod pauci ſunt hodie boni, & quod erat pauca fides, & conquerebatur dicens: tantus inquiebat eſt amor, quem habeo animæ, quæ diligit me ſine malicia, quod modo ſi eſſet aliqua quę perfectè me diligeret, maiorem gratiam facerem ei, quā alias fecerim ſanctis de quibus in tempore præterito multa magna referuntur,quæ Deus fecit eis.Et non eſt aliquis qui poſſit ſe excuſare de iſto amore,quia omnis perſona poteſt amare Deum: & ipſe nō requirit aliud, niſi vt anima requirat, & diligat eum, quia ipſe veraciter diligit eam, & ipſe eſt amor animæ:hęc autē verba profunda ſunt. Quod autē Deus ſit amor animæ oſtē-

debat mihi viua ratione per aduentum suum, & per crucem quam sustinuit pro nobis, cum ipse esset ita immensus, & gloriosus, & explicabat passionem, & cætera quæ pro nobis fecit:& subiungebat. Vide ergo si in me est aliud nisi amor:& cōprehendebat anima mea certissimè, quod ipse non erat nisi amor. Conquerebatur autē quod isto tempore tam paucas personas inueniebat, in quibus posset ponere gratiam suam, & dicebat quod modo multo maiorē gratiam faceret illis, quos inueniret modo diligentes se, quam fecerit adhuc aliis sanctis, qui fuerūt hactenus. Dicebat igitur mihi iterum:filia mea dulcis mihi, ama me, quia tu es multo plus amata, quam tu ames me. Amata mea, ama me: & dicebat. Immensus est amor quem habeo animæ, quæ me diligit sine malicia. Et videbatur mihi quod volebat, quod anima haberet de illo amo

De raro amore hominis ad Deum.

re, quem ipse erga animã habet secundum animæ potentiam & virtutem,& si hoc tantummodo desideraret,ipse complebat. Ite-
» rum dicebat mihi. Amata mea
» sponsa mea ama me, tota enim
» vita tua,comedere, & bibere, &
» tuum dormire, & omne tuum
» viuere,totum placet mihi,si dili-
» gas me. Iterum dixit mihi: ego
» faciam in te res magnas in cons-
» pectu gentiũ,& in te cognoscar,
» & glorificabor & clarificabor,&
» laudabitur nomen meum in te à
» multis gentibus:hæc & alia mul-
Nota & imitare. ta similia dixit mihi. Ego autem dum audirem ista verba,assigna-
» bam peccata, & considerabam
» defectus meos,& quod nõ eram
» digna illis magnis amoribus, &
» incœpi in istisverbis multum du-
» bitare,& dixit anima illi qui mihi
» loquebatur. Si tu esses spiritus-
» sanctus tu non diceres mihi ista,
» quia hæc non conueniunt mihi,
» nec decent: & ego sum fragilis,
» & possum habere inde vanam

gloriam. Et respondit mihi: mo- »
do vide, & cogita, si tu de omni- »
bus istis poteris habere vanam »
gloriam, qua extollaris, vt exeas »
de verbis istis alia cogitando, si »
potes. Et ego fui conata velle ha- »
bere vanam gloriã, vt probarem »
si erat verum hoc quod dixerat, »
& si erat spiritussanctus, & incœ- »
pi respicere per vineas, vt exirem »
de illa locutione, & vbicumque »
respiciebam, dicebat: nunc vide, »
contẽplare, ista est creatura mea, »
& sentiebam dulcedinem inef- »
fabilem. Inter hæc autem redu- »
cebantur ad memoriam meam »
omnia peccata mea, & ex parte »
mei nihil videbã in me, nisi pec- »
cata & defectus, & sentiebam in »
me humilitatẽ, plus quam nun- »
quam senserim. Plus hæc dixit »
mihi, quod tantum eram dilecta, »
quod filius Dei, & Virginis Ma- »
riæ se inclinauit mihi, & venerat »
in me ad loquendum mihi. Di- »
cebat autem mihi Christus: si »
totus mundus veniret modo te- »

» cum, tu non posses loqui modo
» alteri: modo enim cum ego tecū
» veniam, venit tecum totus mun-
» dus, & vt daret mihi securitatem
» de dubio, dicebat mihi: ego sum
» qui fui crucifixus pro te, & habui
» famem, & sitim pro te, & tantum
» te dilexi, quod meum sanguinem
» pro te effudi, & dicebat mihi to-
» tam passionem: & dicebat pete
» gratiam pro te, & socijs tuis, &
» pro quibuscumque vis, & para
» te ad recipiendum, quia ego sum
» multo plus paratus ad dandum,
» quam tu ad recipiēdum. Anima
» autem mea clamauit, dicens: no-
» lo petere, quia non sum digna: &
» reducebātur ad memoriā meam
» omnia peccata mea. Iterum ani-
» ma mea dicebat. Si tu qui ab ini-
» tio mihi locutus es, esses spiritus-
» sanctus, tu non diceres mihi tam
» magna: & si tu esses in me, debe-
» ret esse tanta lætitia in me, quod
» ego viuens non possem sustine-
» re. Et respondit mihi. Nunquid
» esse, vel fieri potest, nisi sicut ego

volo? ideo non do tibi aliam læ- »
titiam, neque plus nisi sicut ha- »
bes, & ego iam minus ista dedi »
alij, & ille cui dedi, iacuit non »
sentiēs, nec videns. Et hoc signū
iterum do tibi, quod ego sum.
Coneris enim nunc loqui cum
sociis tuis, & cogita alia quæcū-
que vis, aut bonum, aut malum, »
quia non poteris cogitare aliud, »
quam de Deo. Ego enim sum so- »
lus qui possum ligare mentem. »
Hæc autem omnia facio tibi non »
pro tuis meritis, sed pro bonitate »
mea. Inter hæc reducebantur ad »
memoriam omnia mala mea, & »
videbam peccata mea, propter »
quæ eram digna inferno, & hoc »
clarè videbam, plus quam nun- »
quam fecerim. Dicebat etiam »
mihi: quod si venissem cum aliis, »
non talibus sicut erant illi, cum »
quibus veneram, quod hæc præ- »
dicta non fuissent mihi facta, ne- »
que dicta. Ipsi enim aliquo mo- »
do perpendebant de langore »
meo, pro eo quod ego in omni »

Signum præsentiæ Domini in anima.

verbo recipiebam dulcedinem magnam,& noluissem peruenire ad terminum, neque quod via illa finiretur omni tempore mũdi. Quanta autem esset lætitia & dulcedo Dei, quam ego sentiebam,non possem intimare,maxime quando dixit: ego sum spiritus sanct⁹,qui intro intus in te. Et similiter quando dicebat omnia alia,recipiebam magnam dulcedinem. Venit igitur mecum vsq; ad sanctum Franciscum sicut dixerat mihi, & non discessit à me, & continuauit me cum vsque post comestionem,donec secunda vice iui ad sanctũ Franciscum. Igitur secunda vice quando veni ad Ecclesiam sancti Francisci, statim quando ego genuflexi in introitu ostij Ecclesiæ, & vidi sanctum Franciscum pictum in sinu Christi, dixit mihi Christus. Ita te astrictam tenebo,& multo plus quam possit cõsiderari cum oculis corporis, & modo est hora, quod ego te filia dulcis templum

plum meum delectamentum meum impleam, & dimittam: dixi enim tibi quod pro ista consolatione dimitto te: sed nō dimittam te, si me diligas. Et quamuis esset verbum amarum, tunc tamē in ipso verbo tantam dulcedinem sensi, quod fuit delectabilissimum. Et tunc respexi, vt viderem eū oculis corporis & mentis, & vidi. Etsi quæras, quid vidi. Vidi veracem rem, plenam maiestate, immensam, quam nescio dicere, sed videbatur, quod esset bonum. Multa autem verba dulcedinis dixit mihi: & recedendo fecit discessum multum placabilem, & cum immensa dulcedine recessit, & recessit planè, & cum mora, & non subitò. Inter alia autem verba dixit mihi ista: filia mea dulcis mihi, multo plus, quā ego tibi, templum dilectum meum, tu habes annulum mei amoris, & es arrata à me, & de cætero non discedes à me, & benedictionem Patris, & Filij, &

Vidit Deum oculis corporeis.

Quis sibi videbatur Deus.

Spiritussancti habes tu & consocia tua. Et statim anima clamauit: ô ex quo non recedes à me, non peccabo de cętero mortaliter? Et respondit: hoc non dico tibi. Et cum ego in recessu petiuissem gratiam pro socia mea, respondit mihi. Sociæ tuæ dabo gratiam aliam. Sic igitur recessit, & noluit quod recedendo ego iacerem, sed starem in pedibus meis. Post recessum suum tamen ego cecidi sedendo, & incœpi stridere alta voce, & vociferare & clamare, & stridebam sine aliqua verecundia clamando, & dicēdo istud verbū: scilicet. Amor adhuc non cognoui te, quare me dimittis sic? Sed non poteram dicere plus, nisi quod clamando istud, volebā formare, & dicere, & non poterā formare, ita includebatur à voce, & à clamore, & ideo non intelligebatur verbum ab audientibus. Hic autem stridor & clamor accidit mihi in introitu ostij Ecclesiæ sancti Francisci vbi post recessum Dei

ſedebam languens,& ſtridens,& clamans in præſentia totius populi,in tantum quod qui mecum venerāt,& noti mei è longinquo ſtabant erubeſcentes, credentes aliam eſſe cauſam. Reliquit igitur me cum certitudine, & ſine dubio, quod ipſe qui mihi locutus fuerat,erat Deus.Ego autem præ dulcedine eius, & dolore receſſus clamabam,volens mori: & dolor magnus erat mihi, quia non moriebar, & quia remanebam poſt eum, & omnes compages meæ, tunc diſiungebātur. Poſt iſta redij de aſſiſſio, & cum magna dulcedine veniebam per viam loquendo de Deo, & erat mihi maxima pœna tacere. Sed conabar abſtinere propter ſocietatem. Dixit autē mihi Chriſtus in via reuertendo de aſſiſſio: do inquit tibi ſignum, quod ego ſum Chriſtus,qui loquor tibi, & ſum tibi locutus, & do tibi crucem, & amorem Dei intus in te, & hoc ſignū erit tecum in æter-

Donum crucis & amoris Dei intus datū b.Angelæ.

num. Et ego statim illam crucē, & amorem Dei sentiebam intus in anima mea, & redundabat in corpus & sentiebam illam crucem corporaliter, & sentiendo liquefiebat anima mea in amore Dei. Postquam vero fui reuersa, & manebam in domo, sentiebā vnam dulcedinem pacificam, quietam tam magnam, quod ipsam nescio dicere, & erat mihi desiderium moriendi, & erat mihi tanta pœna viuere propter illam dulcedinem pacificam, & quietā, & tantum delectabilem, quod ipsam nescio exprimere, vt supra, venirem ad illam dulcedinem, cuius aliquid sentiebam, & vt non perderem illam, quam habebā, quod ego desiderabam mori, & exire de mundo, & viuere erat mihi pœna super pœnam, & dolorem mortis matris meæ, & filiorum meorum, & super omnem dolorem quem possem cogitare, & iacebam domi languida propter prædicta per

octo dies,& clamabam, domine habeas pietatem de me, & non permittás me plus remanere in hoc mundo. Deinceps vero sępe sensi odores indicibiles,& tanta fuerũt hæc,& alia,quæ non possum ea dicere, & verba quidem pauca referre possum. Sed delectationem,& dulcedinem quam sensi,non possum referre. Multotiens autem ista collocutio facta est mihi, sed non cum tanta mora,nec cũ tãta dulcedine,nec sic profũdè. Postquã autẽ reuersa fui de assissio,& iacebam, sicut dictũ est, socia mea quæ erat mirabilis simplicitatis, & puritatis, & virginitatis,audiuit vocẽ vnam tunc sibi dicentem. Spiritussanctus est intus in cella: venit igitur ad me,& cœpit inquirere dicens. Dicas mihi istud, quod habes, quia mihi dictum est, quod ad te venirem: & ego respondi, sicut tibi dictum est,placet mihi, & extunc communicaui sociæ meæ plura de his secretis.

Vigesimum primum cap. De ij. consolatione & visione, in qua vidit Deum inquantum est summa pulchritudo. Vnde visum est ei quod omnis creata pulchritudo nihil erat in comparatione illius.

QVodam tempore eram in oratione, & eleuata in spiritu, loquebatur mihi Deus verba multum placibilia, & amore plena,. Et respiciens vidi Deum mihi loquentem.

Vidit Dei pulchritudinem. Si autem quæras quid vidi, dico quod vidi ipsum, & aliud nescio dicere, nisi quod videbam vnam plenitudinem, vnam claritatem de qua sentiebam in me tãtum implementum, quod ego nescio dicere nec scio dare aliquam omnino similitudinem, nec vidi aliquid corporale, sed erat sicut est in cœlo, videlicet pulchritudo tanta, quod nescio aliquid aliud dicere, nisi quod vidi summam pulchritudinem continentem omne bonum, &

omnes ſancti ſtabant ante illam pulcherrimã majeſtatem ad laudandum eam, videtur autem mihi, quod in iſto parum ſteti. Dixit autem mihi Deus: filia amantiſſima dulcis mihi, omnes ſancti paradiſi habent ad te ſpecialẽ amorem, & mater mea ſimiliter, & eris aſſociata à me cum eis: quamvis autem mihi omnia iſta dicerentur, totum tamen iſtud valde parũ videbatur mihi, ſupra quod dictũ eſt de matre ſua, & de ſanctis. Sed tantum delectabar in eo, & tanta erat dulcedo quam ſentiebam de eo, quod non curabam reſpicere nec Angelos, nec ſanctos, videbã enim quod omne illud bonum, & omnis decor ſanctorum, & Angelorum erat ab eo, & in eo, & ipſe erat omne & ſummum bonum, & omnis pulchritudo, & tantum delectabar in ipſo decore ſuo, quod non curabam reſpicere aliquam creaturam. Dicebat autem mihi, immenſum amorem

Attende quod qui perfectè amat Deũ & illo aliquomodo fruitur. quod parũ curat de ſanctis Angelis.

habeo ad te, sed non ostendo, immo abscōdo tibi. Dicebat autem sibi anima. Quare habes tantum amorem & delectamentum in me, quæ sum ita turpis, & quæ ita toto tempore vitæ meæ offendi te? Ipse vero respondebat. Tantus est amor quem habeo in te repositū, quod de defectibus tuis quasi nō recordor, quamuis oculi mei videant illos, & in te habeo repositum multum thesaurum. Tunc anima mea sentiebat ita certissimè esse verum: ita quod in nullo dubitabat, & ita sentiebat, & videbat quod oculi Dei respiciebant eam, in quibus oculis anima respiciebat, & habebat in hoc tantum delectamentum, quod nullus homo neque si descēderet aliquis de sanctis, qui sunt in paradiso, posset hoc manifestare. Et cum dicebat mihi, quod multum amorem abscondebat mihi, quod non possem illum portare: anima respondebat. Si tu es Deus omnipotēs,

Deus amanti, sui sæpe desiderium relinquit.

tu potes facere, quod ego possim portare. Et ipse respondit. Si hoc facerem, hic haberes, quicquid velles; & non haberes famem de me, ideo nolo tibi hoc facere, immo in hoc mundo volo, quod habeas famem de me, & desiderium, & quod langueas de me.

Vigesimum secundum ca. De ij. consolatione & visione, in qua vidit Deum in quantum est infinita omnipotentia: & de profunda humilitate qua Deus creaturis se inclinauit, in qua visione concessa fuit sibi gratia vt prodesset omnibus tam præsentibus quam futuris qui de ea memoriam haberent.

QVADAM vice fuit mihi facta locutio diuina dicens. Ego qui loquor tibi, sum diuina potentia, quæ apporto tibi gratiam diuinam, & gratia quam apporto tibi est talis, quod volo quod tu prosis omnibus hominibus, qui videbunt te, & non

Bonum est habere memoriã de beata hac Angela.

solum illis, sed etiam quod iuues, & prosis illis, qui cogitabunt de te, vel recordabuntur & audiẽt te nominari: & illis qui plus habebunt de me, plus proderis. Et tũc anima quamuis senserit magnam lætitiam, dicebat, nolo hãc gratiam, quia timeo ne mihi noceat, & ne inde habeam vanam gloriam. Et respondit subitò dicens. Tu non habes inde facere aliquid, quia hoc non est tuum, sed solum es inde grauanda, serua id bene, & redde illi cuius est. Et tunc anima apprehendebat, quod isto modo nõ poterat mihi nocere. Dixit etiam mihi, placet inquit mihi, quia habes istum timorem. Post hæc mihi existenti in Ecclesia facta fuit locutio dulcissima, quæ statim refecit totam mentem meam, dixitque mihi: filia mea dulcis mihi, vel valde melius dixit. Et subiungit. Nulla creatura potest tibi dare consolationem, nisi ego solus, ego volo tibi ostendere de po-

tentia mea. Et statim fuerunt aperti oculi animæ meæ, & videbam vnam plenitudinem Dei, in qua comprehendebam totum mundum, supra vltra mare, & citra mare, & mare, & abissum, & omnia in quibus non videbam, nisi tantum potentiam diuinam modo omnino inenarrabili, & animam nimis admirando exclamauit dicens : est iste mundus plenus de Deo? Et comprehendebam totum mundum quasi quid parum. Et videbam potentiam Dei excedere omnia, & implere omnia. Et dixit mihi: ostédi tibi aliquid de potentia mea? Et ego comprehédebam taliter, quod poteram melius postea intelligere alia. Et dixit mihi : vidisti aliquid de potentia mea? modo videas humilitaté meam: & videbam tantum profundè humilitatem Dei, & ad homines, & ad omnia, quod comprehendens anima potentiam inenarrabilem, & videns tam profundam

Vidit aliquomodo de plenitudine omnipotentiæ diuinæ.

Humilitas Dei.

humilitatem,mirabatur,& reputabat se nihil omnino, & nihil videbat in se, nisi superbiam, & incœpi mecum cogitare, & reputare me omnino indignam cõmunione, ita quod nolebam cõmunicare. Et dixit mihi postquam ostenderat suam potentiam, & humilitatem. Filia mea ad istud punctum videndi, ad quod tu venisti, nulla creatura potest venire, nisi per diuinam gratiam eleuetur specialissimam. Cum igitur essem in Ecclesia prope eleuationem corporis Christi, dixit mihi. Ecce potentia modo est super altare, & sum intus in te, & si tu me recipis, recipis me, quem iam recepisti, communica igitur in nomine Patris, & Filij, & Spiritussancti, & ego qui sum dignus, facio te dignam. Et tunc remansit in me dulcedo inenarrabilis & lætitia magna, qua non credo carere in tota vita mea.

Vigesimum tertiũ capitulum. De quarta consolatione, & visione, in qua vidit Deum in quantum est summa sapientia, vnde didicit qualiter res quaecunque debeant iudicari.

QVADAM vice rogata à quodam, vt rogarem Deũ pro quibusdam rebus, quas volebat scire, & dubitarem hoc facere, quia videbatur mihi superbia, & stultitia rogare Deum de talibus: dum starem in tali cogitatione, subitò fuit mens mea eleuata, & fuit posita in prima eleuatione ad vnã mensã, sine initio, & sine fine, & non fui posita ad videndũ ipsã mensã, sed quod erat super illam mensam, & videbam vnam plenitudinẽ inenarrabilem Dei, de qua nihil possum narrare, nec dicere nisi hoc, scilicet, quod videbam plenitudinẽ sapientiæ diuinę, & omne bonum.

Non esse inquirẽdũ defuturis rebus.

Et videbam illam plenitudinẽ diuinæ sapientiæ, in qua videbã

quod non erat licitum inquirere, vel velle scire illud, quod vult facere diuina sapientia, quia est præcedere eam, & inhonorare. Et ideò quando video personas id inquirentes, videtur mihi & intelligo, quod errant. Et extunc per id quod vidi super illam mensam, scilicet diuinam sapientiam, remansit mihi, quod possum intelligere, & iudicare omnes personas spirituales aliqua spiritualia quando audio de eis lòqui, vel ea narrari, & non iudico illo iudicio, quo solebam iudicando errare & peccare. Sed alio vero iudicio quo intelligo, vnde habeo, vel habere possum conscientiam peccandi in isto iudicio, & nescio aliquid narrare de illo, quod vidi. Sed anima reportauit de visione ad vocabulum scilicet mensam, & quod fui posita in prima eleuatione ad vnam mensam. Sed de illis ad quæ fui posita videndum super illam mensam, nihil possum narrare,

nisi illa quæ dixi.

Vigesimum quartum cap. De quinta consolatione & visione, in qua vidit Deum inquantum est summa iustitia, & ab hac cognitione obtinuit habere conformitatem in iudiciis ipsius Dei.

VIce quadam dum eram in oratione, quæsiui à Deo nō dubitans de aliquo, sed volens plus scire de Deo, & dixi. Quare domine fecisti creationem hominum, & postquam fecisti permisisti tibi fieri tantam passionē, sicut fuit filij tui pro peccatis nostris, cùm tu posses optimè facere, quod sine omnib9 istis fuissemus tibi grati, & placuissem9 tibi & habuissemus tantumdē virtutis, sicut habemus? Et dabatur mihi intelligere, quod Deus ideò fecerat, & permiserat, quia nobis per hoc melius manifestabatur bonitas sua, & nobis melius conueniebat. Hoc autem non sufficiebat mihi quod plenè intelli-

Quare Deus voluerit mori, cū al. saluare hominē potuisset. Et de iustitia eius.

gerem, intelligebam tamen certissimè, & sciebam quód Deus aliter facere potuisset, si ipse aliter voluisset, saluare nos. Vna tamen vice eleuata fuit anima, & videbat, quod istud quod ego quærebam. non habebat initium, nec finem, & ipsa anima cum esset in ipsa tenebra, volebat redire retro ad se, & non poterat: volebat procedere & non poterat. Subitò igitur fuit amplius leuata & illuminata, & videbat Dei potētiam inenarrabilem, videbat Dei voluntatem & iustitiam, & bonitatem in quibus plenissimè intelligebā omnia, de quibus quęsieram. Et fuit anima extracta de omni illa tenebra priori. In illa enim tenebra ego iacebam in terra, sed in ista maxima illuminatione steti in pedibus in summitate digitorum grossorum pedum: & eram in tanta agilitate corporis, & renouatione, quod nunquam tantum habueram. Et eram in tanta plenitudine cha-

ritatis, & cum tanta letitia intelligebam in illa potentia & volũtate & iustitia Dei, quod non solùm de illis quæ quæsieram, intelligebam immo etiam satisfaciebat mihi de omnibus creaturis saluandis, & saluatis, & de dæmonibus, & de damnatis, & de omnibus. Sed istud non possum manifestare, aliquibus omninò verbis, supra enim naturam omnino est. Et quamuis ego plenè intelligerem, quod Deus aliter potuisset nos saluare si voluisset nõ tamen poterã cognoscere ꝙ nobis melius posset fieri cognita eius potẽtia & bonitate, nec melius potuisset poni in ore. Et extunc remaneo ita contenta & secura, quod si certissimè me scirem esse damnandam, nulla ratione possẽ dolere, nec minus laborarem, nec minus studerem orare, & honorare Deum, tantùm intellexi iustitiam eius, & rectitudinem iudiciorum eius: & reliquit in anima mea vnam pacẽ,

vnam quietem, & soliditatem, cuius similem non recordor me habuisse ita plenè, & in hac maneo continuè. Postquam autem viderem potentiam Dei, & voluntatem eius, & iustitiam: fui eleuata adhuc plus, & tunc nō videbam, nec potentiam, nec voluntatem Dei illo modo sicut prius

Sed videbam vnam rem stabilẽ, ita indicibilem mihi quod de ea nihil possum dicere, nisi quod erat omne bonum, & anima mea erat in lætitia omnino inenarrabili, & non videbam ibi amorem sed illam rem omnino inenarrabilem, & exiueram de illo statu priori, & eram posita in isto maximo statu inenarrabili, & nescio si eram in corpore, vel extra corpus: & omnia retro habita non videbantur mihi, quod fuerint tam magni status, & reliquit mihi mortificationem vitiorum, & securitatem virtutum, quibus diligo bona & mala, benefacta &

malefacta, quia videlicet non habeo inde displicentiam. Relicta igitur sum in magna pace, & veneratione iudiciorum diuinorũ, ita quod quando dico Deo: per iudicia tua libera me domine, vel per iudicium tuum libera me domine, tantum delector, & ita confidenter dico, sicut quando dico, per tuam passionem libera me domine. Nõ enim magis cognosco bonitatem Dei in viro beato, vel sancto viro, vel multis quàm in vno damnato, vel multitudine damnatorum. Sed hoc profundum non fuit mihi demonstratum, nisi semel & nunquam obliuiscor illius memoriã nec illius lætitiam. Et si omnia quæ sunt fidei, per impossibile deficerent, hic tamen remanet mihi certitudo de Deo, & de suis iudiciis, & de iustitia suorum iudiciorum, Sed ô quanta profunditas est hic! totum tamen redit in vtilitatem beatorum. Anima enim quæ istam cognitionem de

Veneranda sunt Dei iudicia.

diuinis iudiciis, & istis profundis habet, de omnibus habebit fructum ex ista cognitione Dei.

Vigesimum quintum capitulum. De sexta consolatione & visione, in qua vidit Deum in quantum est amor infinitus, ex qua visione tota fuit träsformata in amorem.

QVADAM vice in quadragesima videbatur quod essem multum sicca, & sine deuotione, & orabam Deum, quod ipse daret mihi de se, pro eo quod ego eram sicca de omni bono: & tunc fuerunt aperti oculi animæ, & videbam amorem qui veniebat versus me, & videbam principium, sed non videbam finem, nisi solùm continuationem eius. Et nescio dicere aliquam similitudinem coloris. Et statim quando peruenit amor ad me videbam oculis animæ apertè hæc omnia, plus quam cum oculis corporis aliquid possit vi-

Amor Dei.

deri, & factus est amor versus me, sicut vnius falcis similitudo. Nec est intelligendú, quod fuerit aliqua similitudo quantitatiua mensurabilis, sed erat sicut similitudo falcis, quia in principio quádo amor se præsentauit, post retraxit se, nō conferens se quátum se fecit intelligi. Et tunc statim repleta fui amore, & satietate inæstimabili, quæ quamuis me satiaret, tamen generabat in me maximam famem, tantum inæstimabilem, quod omnia membra tunc disiungebantur, ita quod anima languebat, & desiderabat peruenire ad residuum. Et nolebam, nec videre, nec audire, nec sentire aliquam creaturam, & ego nō loquebar. Sed anima mea loquebatur intus clamans quod amor non faceret eam tanto amore languere, quia vitam æstimabam mortem. Et adhoc inuocabat beatam virginem primò, & post inuocabat & obsecrabat omnes Apostolos, quod irent

cum ea,& genuflecterent,& nũciarent altissimo,quod non faceret seu non permitteret eam amplius pati istam mortẽ, sed quod perueniret ad eum quem sentiebat,& similiter rogabat beatum Franciscum & Euangelistas obsecrabat, & clamabat ad eos similiter. Et dum ex appropinquatione me totam crederem esse amorem, propter amorem quem sentiebam,dicebam, multi sunt qui credunt stare in amore, & stant in odio,&multi è cõuerso qui credunt stare in odio, & sunt in amore. Anima autem mea quærebat hoc videre certissimè, & Deus dedit hoc mihi sentire manifestè, sic quod ego remansi tunc tota contenta. Repleta autem sum illo amore sic, quod non credo quod possum carere illo amore de cœtero, & non possum credere alicui creaturæ aliud dicenti, & si Angelus aliud diceret mihi, ego non crederem, sed responderem, tu es

ille qui cecidisti de cœlo.

Et videbam in me duas partes, sicut si facta fuisset in me vna strata, & ex vna parte videbam amorem & omne bonum quod erat à Deo, & non à me, & in alia parte videbam me siccã & quod à me non erat aliquod bonum, & per hoc videbam quod non eram ego quę amabam quantumcunque viderem me in amore, sed illud erat solummodò à Deo, & post istud se readunauit amor, & tunc maiorem contulit amorem & magis ardentem quam prius, & erat mihi desiderium eundi ad istum amorem. Et inter prædictum amorem qui est ita magnus, ita quod non potui tunc scire, quod maior amor possit esse, nisi tunc quando superuenit ille alius mortalis amor. Vnde inter purum amorem & alium mortalem & maximum ardorem, est quoddam medium de quo nihil possum narrare: quia est tantæ profunditatis &

Quomodo verus Dei amor in creatura se habeat quãntaque trãsformatione in se operatur.

tantæ lætitiæ tantique gaudij, quod narrari non potest. Et tũc nollem aliquid aliud audire de passione, nec etiam vellem quod nominaretur mihi Deus: quia tunc quando nominatur mihi sentio eum cum tanta delectatione quod langore crucior præ amore: & omne aliud quod minus est illo, est impedimentum mihi. Et nihil videtur mihi quod dicatur de Euangelio nec de vita Christi, nec de aliqua locutione Dei, quia maiora & incomparabilia video in Deo: & postquã remaneo ab illo amore, remaneo tantùm contenta cum Angelo quod diligo busones & etiam dæmones, & quicquid video fieri, etiam ipsum peccatum, quando video ab aliis fieri non displicet mihi, credens quod Deus iustè permittat fieri. Et quando sum in illo statu, si comederet me canis non curarem, & etiam non videretur mihi quod pateret aliquem dolorem. Nec tunc est

est, nec esse potest recordatio, nec memoria dolorosa de passione Christi, nec sunt in isto statu lacrymæ.

Vna tamen vice simul cum isto amore se adunauit recordatio inæstimabilis præcij, scilicet, præciosi sanguinis, per quem data est indulgentia mundo, & mirata sum quomodo simul potuerint stare, ibi tamen non erat dolor passionis. Passio autem est via & documentum, qualiter debeam facere. Et iste status est maior quàm stare ad pedem crucis per continuam recordationem. Sicut stetit beatus Franciscus, quamuis anima frequentet vnum & alium gradum.

Amorē Dei in homine magnū facere, vt nō sit passionis dolor.

Vigesimum sextum capitulum. De septima consolatione & visione, in qua vidit Deum inquantum est trinus & vnus, sed tamen in tenebra & caligine, vnde extunc remansit cum perfecta fide, atque certa spe & cum omni securitate.

De Trino, & vno Deo.

QVADAM vice fuit eleuata anima mea & videbam Deum in tanta claritate, quod nunquam ipsum videram in tanta nec illo modo plenissimo, & non videbam ibi amorem, & ego perdidi illum amorem quem prius portabam, & facta sum non amor.

Vidit Deũ in vna tenebra. Et quæ tenebra

Et post istud vidi eum in vna tenebra, & ideò in tenebra, quia est maius bonum quod possit cogitari nec intelligi, & omne quod potest cogitari vel intelligi, non attingit ad illud. Et tunc d ita fuit animæ fides certissima, vna spes secura & firmissima, vna securitas de Deo continua,

ita quod abstulit omnem timorem, & in illo bono quod videtur ita in tenebra recollegi me totam, & effecta sum ita secura de Deo, quod nunquam possum dubitare de eo quin Deum habeam certissimè, & in illo bono efficacissimo, quod videtur in tenebra, est modo spes mea tota recollecta & secura. Frequenter igitur video Deum illo modo, & in illo bono quod narrari exteriùs non potest, nec etiam cogitari corde. In illo inquam bono certissimo & incluso quod intelligo cum tanta tenebra habeo totam spem meam; & in videndo quicquid volo habere, totum habeo, quicquid volo scire totum scio, & video ibi omne bonum. Nec anima in videndo potest cogitare de discessu illius boni, vel de discessu ab illo bono, nec quod debeat de cætero discedere, sed delectatur ineffabiliter in illo

omni bono, & nihil videt omnino anima quod narrari possit ore, nec etiam concipi corde, & nihil videt, & videt omnino omnia, & quia illud bonum est cũ tenebra, ideò magis certissimum & magis superans omnia, quàtò magis videtur in tenebra, & est secretissimum. Et postea, video cum tenebra quod superat omne bonum & omnia, & omne aliud est tenebra, & omne quod cogitari potest, est minus illo bono.

Et etiam illud, quando anima videt diuinam potentiã & quando videt diuinam sapientiam, & etiam id quando videt diuinam voluntatem, quæ mirabiliter & inenarrabiliter alias vidi, est minus illo bono certissimo. Illud enim bonum quod video est totum, illa vero omnia alia sunt pars, & quando videntur illa alia, quamuis sint inenarrabilia apportant tamen magnam lætitiam redundantem in cor-

pus. Sed isto modo quando videtur Deus in tenebra, non apportat risum in ore, nec feruorem, nec deuotionem in corde, nec feruentem amorem quia corpus non tremit, nec mouetur, nec sic alteratur, sicut consueuit fieri in aliis, corpus enim nihil videt, sed anima videt: & corpus quiescit, & dormit, & truncatur lingua, quia tūc nihil potest loqui.

Et omnes amicitias quas Deus ostendit mihi multas & inenarrabiles, & omnia verba dulcia ab eo mihi data, & omnia alia data & facta in tantum sunt minus illo bono quod video cum tanta tenebra, quod non pono spem meam in illis: immo si possibile esset, quod essent omnia non vera, nullo tamen modo minuerent spem meam nec minueretur spes mea securissima, quæ est certa illo omni bono quod video cum tanta tenebra.

Ad istum autem prædictum modum altissimum & omnino ineffabilem videndi Deum cum tanta tenebra & supermirabili gratia visionis, est mens mea tantum tribus vicibus eleuata, quamuis multis & innumeris vicibus viderim istud omne bonum semper cum tenebra, sed non prædicto altissimo modo cum tanta tenebra. Et quandoque ex vna parte infirmitatibus corpus meum dissipatur, & ex alia parte mundus cum suis spinis & amaritudinibus me expellit: & ex alia parte dæmones cum multa molestia me affligunt, & quasi cum continua persecutione me infestant, habentes potestatem in me: eo quod Deus ad affligendum posuerit in manibus eorum animam meam & corpus, ita quod videtur mihi quod videam eos quasi corporaliter contra me. Ex alia vero parte Deus trahit me ad se illo bono

quod video in tenebra.

Video enim sanctam Trinitatem in tenebra, & in ipsa Trinitate quam video in tanta tenebra videtur mihi quod ego stem, & maneam in eius medio: & illud trahit me plus quàm alia res aliqua quam hactenus habuerim, vel aliquod bonum quod viderim, ita quod istius non est comparatio ad illa.

Caligo sub pedibus eius.

Et quicquid dico de hoc videtur mihi quod nihil dicam, immò videtur mihi quod aliquid dicendo maledicam, & meum dicere videtur mihi blasphemare, tantum excedit illud bonum omnia verba mea.

Cùm etiam videam illud bonum, non recordor tunc quando sum in illo, de Christi humanitate, nec de Deo homine nec de aliqua re, quæ formam habeant & tamen omnia tunc video, & nihil video. In separa-

ratione vero ab illo bono iam dicto video Deum hominem, & trahit animam cum tanta mansuetudine, vt dicat aliquando, tu es ego, & ego sum tu, & video illos oculos, & illam faciem tuam placabilem, vt amplexetur & attrahat animam meam cum immensa arctitudine. Et illud quod resultat de illis oculis, & de illa facie, est illud bonum quod dixi, quod ego video in illa tenebra; quod emanat & venit de intus, & illud est. quod tantum me delectat in tantum quod narrari non potest. Et in isto Deo homine stando anima est viua, & in isto Deo homine sto multum plus quàm in illo cum tenebra Illud autem bonum de tenebra trahit animam multò plus quàm illud de Deo homine sine comparatione. Sed in isto de Deo homine sto quasi continuè, & sic continuè quòd quadam vi-

Attende Ex facie, oculis Dei hominis resultare & emanare de intus illud bonũ quod in tenebra videtur.

vice fuit mihi data securitas de Deo, quod nihil erat medium inter me & ipsum, & extunc non fuit dies nec nox in qua non habuerim continuè hanc lætitiam de humanitate. Et habeo desiderium cantandi & laudandi Deum, & dico ista, laudo te Deum dilectum, in tua cruce habeo lectum meum factum. Et pro capitali, vel pro plumario inueni paupertatem, & in alia parte lecti ad pausandum inueni dolorem cum despectione, in prædicto enim lecto ipse fuit natus, conuersatus, & mortuus, & istum amorem istius societatis, scilicet, paupertatis, doloris, & despectus Deus pater tantum amauit, quòd Deus eam filio suo dedit, & filius in isto lecto continuè voluit iacere, & semper amauit & concordauit cum patre. Et in isto lecto ego requieui & quiesco, est enim le-

ctus meus, & in isto lecto spero mori, & per istum lectum credo saluari. Et lætitia quam expecto de illis manibus & pedibus, non potest narrari, quando enim ipsum video, nunquam vellem discedere, sed amplius accedere, ideo meum viuere, est mori. Et quando de eo recordor, non possum loqui, truncatur enim lingua, & quando discedo ab isto, mundus & illa quæ inuenio compellunt prædicta desiderare magis. Et ideò desiderium meũ propter languorem expectationis est mihi pœna mortalis. In his autem visionibus & consolationibus, anima mea sæpissimè leuatur & consolatur à Deo dulcissimo, cui est gloria & honor in secula seculorum.

Vigesimum septimum capitulum. De octaua consolatione & visione, in qua vidit Deum mirabili quadam manifestatione, ex qua consecuta est firmitatem atque delectationem indicibilem.

CONSEQVENTER postea eleuata sum in spiritu, & inueni me totã intus in Deo, modo alio quàm nunquam consueuerim, & videbatur mihi quod eram in medio Trinitatis, altiori & maiori modo quam consueuerim, eo quod recipiebam maiora bona solito, & quia eram in ipsis bonis continuè & plena lætitiis & deliciis & delectamentis maximis & inenarrabilibus quæ omnino sunt supra omnia quæ vnquam experta fui. Fiebant autem in anima operationes diuinæ tantum ineffabiles, quod nullus sanctus nec Angelus posset narrare vel explicare, & intelligo quod illas operationes diuinas,

&illam profundissimam abissum nullus Angelus, nec alia creatura est ita capax quod possit eam comprehendere. Et videtur mihi quod illud quod dico sit maledicere vel blasphemare, & sum extracta de omnibus quæ prius habueram, in quibus consueueram delectari, scilicet, de vita, de humanitate Christi & de illa consideratione illius profundissimæ societatis, quam tantũ Deus dilexit ab æterno, quam dedit etiã filio suo, in quibus etiam ego cõsueueram delectari, videlicet in paupertate, in dolore, in despectu filij Dei viui consueuit esse repausatio mea & meus lectus. Et sum extracta de omni illo modo videndi Deum in tenebra, quæ me tantum consueuit delectare. Et sum extracta de omni illo statu priori cũ tãta vnctione & dormitione quod nullo modo percipere potui, nisi quod modo recordor ꝙ nõ habeo illa. Et in illis bonis ineffabilibus, &

in operationibus diuinis prædictis quæ fiũt in anima mea Deus se prius præsentat in anima: faciens operationes diuinas ineffabiles, & postea consequenter se manifestat, aperiendo se animæ, & donãdo adhuc ei maiora dona cum maiori adhuc certitudine & claritate ineffabili. Et pręsentat se prius animæ duobus modis. Vno modo præsentatur intimè in anima mea, & tunc intelligo eum præsentem; & intelligo quomodo est præsens in omni natura vel in omni re habente esse, in dæmone, in Angelo bono, in inferno, in paradiso, in adulterio, in homicidio, & in omni bono opere, & in omni re habente aliquo modo esse, tam in pulchra quàm in turpi. Vnde quando sum in ista veritate non minus delector de Deo videndo, vel intelligendo vnum Angelum bonũ vel vnum bonum opus, quã vnum malum: & isto modo præsentatur multũ

Duobus modis præsentat se Deus animæ amãtis.

Quid sit præsentare se Deum. assiduè in anima mea: & hoc præsentare vel presentatio est illuminatio cum magna veritate & cum diuina gratia. Ita quod quãdo anima istud videt, non potest offendere in aliquo: & hæc illuminatio apportat in anima multa bona diuina & iam tunc intelligẽs Deum esse præsentem, valde humiliatur, & recipit confusionem de peccatis suis, & recipit hic anima magnam grauitatẽ sapientiæ, & magnam consolationem diuinam, & magnam lætitiam. Alio modo præsentatur magis specialiter & valde diuerso modo à prædicto, & dat aliam lætitiam à prædicta, & recolligit totam animam in se: & facit in anima multas operationes diuinas cum valde maiori gratia: & cum inenarrabili abisso delectationum & illustrationũ. Ita quod solum illud præsentare Dei sine aliis donis, est illud bonum quod sancti habent in vita æterna. De *Diuersas esse donationes sanctorũ* donis vero quæ sancti habent in

lla vita æterna, aliqui sancti habent plura, aliqui pauciora. Quæ dona quamuis non valeam dicere, immo meum dicere plus est deuastare & blasphemare, quàm aliquid dicere. Dico tamē quod in eis sunt dilatationes animæ, quibus anima fit magis capax ad capiendum, & habendū de Deo. Et statim cum Deus se præsentat animæ, consequenter manifestat se, aperiendo se animæ: & dilatat animam, & donat ei dona, & dulcedines, quas nunquam fuit experta, cū valde maiori profundo quàm prędictū sit. Et est extracta tunc anima de omni tenebra & fit animæ maior cognitio Dei, quam intelligam posse fieri, & fit cum tanta claritate & cum tanta dulcedine, & certitudine, & cum tanto abysso, ꝙ non est cor, quod ad id possit attingere. Vnde nec cor meū potest post redire ad aliquid de illo intelligēdū, nec etiā de illo aliquid cogitandū: nisi solūmodo, ꝙ à Deo donatur animę:

Fieri etiā animæ de Deo maiorem cognitionē quā in tenebra.

quod leuatur in id quod nunquã cor potest se de cætero extendere in aliquo ad illud. Et ideo non potest aliquid dicere omnino de illo: nec aliquod verbum reperiri potest quod illud dicat vel sonet, nec etiam cogitatio, nec intellectus aliquis potest se extendere ad illa, tantum superant omnia: sic & taliter quod Deus per aliquid quod dicatur, nec cogitur, commẽdari non potest. Scriptura tamen diuina est ita alta, quod non est homo ita sapiens in toto mundo, etiam si habeat sapientiam, quantùm potest in isto statu: quòd possit eam ita plene intelligere, quin superetur intellectus eius ab ea. Et de illis operationibus diuinis ineffabilibus illius manifestare Dei, quæ sunt, & fiunt in anima: nihil omnino loqui vel balbutire homo potest. Et quia anima in ea sæpe læuatur in secreta diuina, ideo intelligo illud quod facta est scriptura diuina, & id quo vi-

De mirabili intelligentia sacræ scripturæ.

etur dicere & contra dicere: & [i]d quo facta est facilis & difficilis: & illud quo nullam vtilitatem habet aliquis de ea: quia nō obseruantes damnātur ex ea: & illud quo alij obseruātes saluantur in ea. Et sto desuper hæc cognoscens: & ideo rediens de secretis Dei, securè loquor aliqua verbula quæ sunt de extra illas operationes diuinas ineffabiles, nullo modo appropinquans eis, immo meū loqui de eis & meum dicere, est deuastare: vnde & dico me blasphemare. Si enim omnes consolationes diuinæ, & omnes lætitiæ spirituales, & omnia delectamenta diuina quę vnquam in hoc mundo fuerunt & non solum quæ fuerūt, sed etiam si omnes sancti qui fuerunt ab initio mundi vsque modo, assiduè habuissēt explicare de Deo, & si omnia delectamenta mundana, bona, vel mala quæ vnquā fuerūt, conuerterentur in bona delectamenta & spiritualia, &

Mirabilis consolatio illius manifestationis diuinæ, ad omnes consolationes alias diuinas.

durarent mihi vſquequo perficerentur: tamen pro omnibus prædictis ego non darem ſeu nõ cambiarẽ delectationem quam ego habeo de illo inenarrabili manifeſtare Dei, tantum quantum eſt leuare vel claudere oculorum. Et hoc dico tibi vt aliqualiter iſto modo poſſim ponere in corde tuo, quod adhuc illud inenarrabile bonum quod ego habeo, ſuperat in infinitum omnia prædicta. Et non habeo ſolum per vnum aperire vel claudere oculorũ: immo habeo per bonum ſpacium ſæpe: & multotiens illo modo ſed multum efficaciter. Alio autem modo, ſed non ita efficaciter, habeo quaſi cõtinuè. Et quamuis ego poſſim recipere triſtitias, & lætitias exterius aliqualiter & parum, intus tamen in anima mea eſt camera in qua non ingreditur aliqua lætitia vel triſtitia nec delectatio alicuius omnino virtutis, vel alicuius rei quæ nominari poſſit:

d intrat in illá illud omne bo-
m. Et in illo manifestare Dei
uâuis ego blasphemé sic Chri-
um nominádo) quia nó possum
sum aliquo verbo perfectè no-
inare, est tota veritas : & in eo
telligo & habeo totá veritaté q̃
st in cælo & in terra, & in infer-
no, & in omni creatura cũ tanta
veritate & cum táta certitudine,
ꝑ nullo modo si totus mũdus di-
ceret oppositũ, possem aliud cre-
dere, immo facerem truffas. Vi-
deo enim qui est esse: & quomo-
do est esse omnium creatorum.
Et video quomodo fecit me ca-
pacem ad intelligendum prædi-
cta meliori modo quàm fuerim
hactenus, quando videbam in
illa tenebra quæ me tátum con-
sueuit delectare. Et video me so-
lam cum Deo totam mundam,
totam sanctificatá, totam veram,
totam rectam, totam certificatá,
totam cęlestem in eo, & quando
sum in isto statu : non recordor
alicuius alterius rei. Et aliquando
quando fui in isto statu, dixit

mihi Deus: filia diuinę sapientiæ, templum dilecti, delicium dilecti, & filia pacis, in te quiescit tota Trinitas, tota veritas, ita quod tu tenes me, & ego teneo te. Vna vero operationum animæ quam Deus sibi dat, est quod intelligo cum magna capacitate & cum magno delectamento: quomodo Deus venit in sacramento altaris cum illa magna & nobili societate. Quádo vero remaneo & sum extra illum maximum statum video me totam peccatũ & obedientem peccato obliquá, & immundam totam falsam, & erroneam, sed remaneo quieta & remanet in me vna vnctio diuina & continua, quæ est summa omnium vnctionum, quas vnquam habuerim omnib⁹ diebus. Ad prædictũ vero statũ non sum ego profecta, sed sũ ducta à Deo & eleuata, ita quod ego nesciui istum statum velle, nec desiderare, nec petere, & sum nunc in isto statu continuè, & sæpissimè

atur anima mea à Deo, & non
quiritur meus consensus: quia
m ego nec spero, nec cogito
quid de eo, subitò anima leua-
r à Deo & Domino, & com-
ehendo totum mundum, &
on videtur mihi quod sim in
erra: sed item in cælo in Deo. Et
te excellẽtissimus status in quo
nodo sum, est super alios status
quos adhuc habui: quia est tantæ
mpletionis, & tantę claritatis, &
certitudinis & nobilitationis &
dilatationis, quod nullum alium
statum sentio appropinquare ei.
Et istud manifestare Dei habui,
plus quam mille vicibus: semper
nouiter alio modo, & diuerso ab
alia vice. Et semel in festo sanctæ
Mariæ candelariæ habui illud
inenarrabile manifestare Dei: &
dum fieret in anima mea, tunc
animæ meæ fuit facta repræsen-
tatio sui met, & vidit anima se-
metipsam tantæ nobilitatis & al-
titudinis, quantùm nunquam
potueram cogitare nec intelli-

Anima eleuata à Deo, suiipsius fuisse factam repræsentationẽ.

gere, nec alias possem credere, quod anima mea vel animæ quæ in paradiso sunt, possent esse tantæ nobilitatis: & anima mea non potuit tunc comprehendere semetipsam. Vnde & si anima cum sit certa & finita & circũscripta, non potest comprehendere semetipsam: quanto minus potest comprehẽdere creatorem suum immensum & infinitum & incircumscriptum?

Quanta sit nobilitatis vna anima.

Anima autem mea tunc præsentavit se Deo cum maxima securitate, ita quod nullum portabat secum timorem, sed præsentauit se Deo cum maiori delectatione quàm vnquam fuerim experta: & cum maiori & noua & excellentissima lætitia, & cum tanto nouo miraculo & tam claro, quod nunquam tale potui intelligere in anima mea. Et in hac obuiatione quam tunc habui cum Deo, quando simul intellexi & habui prædictum inenarrabile manifestare Dei, fue-

Similis Raptui Pauli.

nt mihi data verba de Deo alſima, quæ nolo quod ſcribanr. Quando vero anima ad ſe uertitur, hoc ſibi remanet, & oc inuenit in ſe, quod placet ſii omnem pœnam, & omnem iuriam ſuſtinere pro Deo, & uod pro nulla re quæ fieri vel lici poſſet, non poſſet de cætero pſam ſeparare à Deo, vnde clamauit anima & dixit. O dulcis Domine, quid eſt quod poſſit me à te ſeparare? & intellexi mihi dici quod nihil eſt, quod poſſit me de cætero à Deo ſeparare, gratia eius mediante. Hęc autem omnia ſupra dicta audiui mihi dici à Deo mirabiliori locutione quàm poſſum ego ipſa referre. Dictum eſt etiá mihi, quod prædictum inenarrabile manifeſtare Dei, eſt illud bonum quod ſancti habent in vita æterna: nec id bonum eſt aliud à prædicto, ſed eſt ibi alia experientia & tantum diuerſa ab illo quod prædictum eſt, quod minor ſanctus qui mi-

Quid ſit illud inenarrabile manifeſtare Dei.

nus habet in vita æterna, habet plus quàm possit dari alicui animæ existēti in hac vita ante mortē corporis: & dico quod anima mea in illo inenarrabili manifestare Dei, hoc intellexit.

Vigesimum octauum capitulum. De nona consolatione & visione, in qua fuit ei promissum quod concederetur sibi id quod Virgini Dominæ nostræ iam diu supplicarat, scilicet quod obtineret ei gratiam, vt certior fieret se in his visionibus non decipi.

QVODAM tempore in festo beatæ Mariæ Virginis aliquanto tempore post conuersionem meam, rogaui beatam Virginem vt impetraret mihi gratiam à filio suo qua cognoscerem, quod non essem decepta in locutionibus quæ fiebāt mihi. Facta est autem mihi locutio diuina promittens mihi, quod ita fieret. Subiunxitq; dicens. Deus ostendit

ostendit se tibi, locutus est tibi, dedit sentimentum suum de se tibi. Tu igitur euites loqui, videre & audire omnia: nisi secundum eum: & intelligebam omnia prædicta mihi dici cum multa discretione, & magna maturitate: & in prædictis locutionibus quæ fiebant mihi, ego remansi in lætitia, & in magna spe habendi hoc, quod postulaueram. Dixit etiam mihi in prędicta locutione, quod fieret mihi gratia, quod quicquid facerem, facerem cum sua licentia. Cœpi igitur facere illa tria quæ dicta fuerant mihi: & cor meum fuit leuatum ab omnibus terrenis, & positum in Deo, & quicquid faciebam, siue comederem, siue loquerer, non impediebat, quin cor meum semper esset in Deo, & nihil poteram cogitare nec videre, nec sentire nisi Deum. Et quando steteram ad orationem, & volebam ire ad comedēdum,

Vigesimum nonum capitulum. De decima consolatione & visione, in qua à Deo fuit certificata quod non decipiebatur in supradictis visionibus.

ALIO tempore dum eram in oratione, subitò dicta sunt mihi verba valde placibilia, & dixit ita: Filia mea dulcis mihi multò plus quàm ego tibi, templum meum, dilectum meum, cor Dei omnipotentis stát super cor tuum. Et simul cum istis verbis venit mihi sentimentum delectabilissimum quale nunquam fuerim experta: omnia enim membra corporis sentiebant illud, & iacui in istis. Et dicebat iterum: Deus omnipotens suum amoré reposuit in te, plus quàm in fœmina istius ciuitatis: ipse delectatur in te, & in consocia tua. Et studete, quia vita vestra sit lumen omnium qui volunt ad illud respicere: illis vero qui non respicient, erit fortè iu-

dicium, & durum. Et comprehendebat anima mea huiusmodi iudicium crudele plus litteratorum quam laïcorum, quia despiciunt ista diuina, & cognoscũt ea per scripturas. Iterum subiungebat: tantus est amor Dei omnipotentis quem posuit in vobis, quod continuè stat vobiscum: Sed non cum istis sentimentis, & oculi sui sunt modo in vobis. Et videbatur mihi, quod ego viderem oculis mentis meæ diuinos oculos: & delectabant me plus quàm possum exprimere: & doleo quia ista dicimus modo pro truffis. Quamuis autem esset ista lætitia magna, reducebantur tamen mihi ad memoriam peccata mea: & nullum bonum videbatur esse in me, & videbatur mihi quod nunquam aliquid fecissem, quod Deo placere deberet. Dubitabam autem pro eo, quod ita magna mihi dicebantur: & cœpi dicere. Si tu qui mihi loqueris, esses

filius Dei omnipotentis, nunquid anima mea reciperet maiorem lætitiam, quàm recipiat? Illam enim lætitiam nunquam possem sustinere sentiendo te in me esse, & quia ego sum ita indigna. Et respondit: quia nolo, non est tibi modo maior lætitia, est tamen tibi maior parata, & scias, quod totus mundus est plenus de me. Et tunc videbam, quod omnis creatura erat plena ipso, & dicebat mihi: ego possum facere omnia: & quod me videas, sicut quando conuersatus fui cum Apostolis: & non me sentias. Hæc autem non dicebat verbis corporalibus. Anima autem mea omnia comprehendebat, quod ita diceret, & multo maiora: & ita veraciter sentiebam esse. Ad declarandum autem vtrum esset verum quod dicebat, anima mea clamauit.

Postquam ita est, quod tu es Deus omnipotens, & sunt vera ista quæ dicis, quæ sunt ita ma-

gna, da mihi signum quod sim secura, & extrahe me extra dubium. Et quærebam, quod ipse daret vel diceret aliquod signũ corporale, quod possem videre, videlicet quod poneret in manu mea vnam candelam, aut lapidem preciosum, aut aliam rem. Aut daret mihi aliud quodcunque signum: quod ipse vellet, promittés quod ego non ostenderem illud signum, nisi cui ipse vellet. Et ipse respondit: istud quod quæris, est signum quod daret tibi solum lætitiam quando videres id, aut quando contrectares illud, sed non traheret te de dubio, & posses esse decepta in tali signo. Ego autem dabo tibi signum, melius quàm illud quod tu quæris: quod signum erit tecum continuè intus in animá tua, & quod semper senties. Signum autem erit istud: Tu semper eris feruens in amore, & de amore Dei, & illuminata cognitione Dei intus

Verum signum præsentiæ Dei in creatura sua & quando decipiatur à spiritu maligno.

in te. Hoc autem signum sit tibi certissimum, quod ego sum, quia hoc signum non potest facere alius, nisi ego, & hoc est signum quod ego dimitto intus in anima tua, quod tibi est melius alio quod petisti: dimitto in te vnum amorem de me, quo anima tua erit ebria, feruens & calida assiduè de me, ita quod tribulationes amore mei tolerabis. Et si quis tibi dixerit malum vel fecerit, tu habebis in gratia, & clamabis te indignam tali gratia. Istum enim amorem habui ego ad vos, qui fuit tantus quod pro vobis omnia sustinui patienter, & cum humilitate. Tunc igitur cognosces quod ego sum in te, si quando quis dixerit, vel fecerit malum tibi, tu habeas non solum patientiam, sed hoc habeas in magno desiderio, & pro gratia: & hoc est certum signum gratiæ Dei. Et ecce ego modo vngo te vno vnguento sirocoso quo vnctus fuit vnus sanctus qui fuit

vocatus sanctus Syricus & alij multi sancti. Sentiebam igitur subitò vnctionem illam cum tanta dulcedine, quod ego desiderabam mori, & quod mors mea esset cum omni tormento corporali, nec æstimabam aliquid tormenta quæ sustinuerunt sancti pro Christo; sed terribiliora tormenta desiderabam mihi pro Christo inferri. Et desiderabam quod totus mundus diceret mihi verecundiam, & quod mors inferretur mihi cum omni tormento. Et erat mihi multum delectabile rogare Deum pro illis, qui mihi hæc omnia mala facerent, & non mirabar de illis sanctis; qui rogauerunt Deum pro interfectoribus & persecutoribus suis: quia non solum debebant rogare Deum, immo etiam conari specialem gratiam pro eis impetrare. Paratissima igitur eram rogare Deum pro illis, qui mihi mala fecissent, & cum magno amore diligere eos, & eis

compati. In illa autem vnctione sensi tantam dulcedinem intus & extra, quod nunquam tantam senseram: quàm etiam non possum verbis manifestare in aliquo nec parum, nec multum. Et erat hæc consolatio alia & alterius modi, quam aliæ fuissent: quia in aliis delectationibus desiderabam statim exire de seculo: sed in ista erat desiderium, quod mors mea esset grauis, & longa cum omni tormento, & quod omnia tormenta de mundo essent in quolibet membro, & tamen hæc omnia videbantur mihi pauca. Et comprehendebat anima mea, quod omne tormentum erat paruum respectu illorum bonorum, quæ promittuntur in vita æterna, & anima mea comprehendebat certissimè ita esse. Et si omnes sapientes mundi dicerent mihi aliud, non crederem.

Et si iurarem, quod omnes qui vadunt per istam viam supra-

dictam saluantur, non crederem mentiri. Et istud signum dimisit sic firmum intus in anima mea, & cum tanto lumine claram & illustratam, quod credo quod sustinerem martyrium, antea quam possem aliter esse, & hoc signum sentio continuè, quod est recta via salutis, scilicet, diligere, & desiderare pati pro amore Dei. Et audiui locutionem à Deo mihi factam dicentem: facias scribi in fine istorum, reddantur gratiæ Deo: & quicumque vult conseruare gratiam, non leuet oculos à cruce, siue sit in lætitia, siue in tristitia, quam ego dem sibi, vel permittam. Ea autem quæ supra dicta sunt de prædicto signo intelligebat anima mea magis plenè quam possim dicere: & cum plenitudine qua dabantur mihi intelligi multò plura quàm loquimur, & plenius & cum magna delectatione & affectione: de qua omnino nihil dicemus, nec di-

Gratia Dei in Cruce sua conseruatur.

cere poſſumus, & Deus velit quod non ſit mihi peccatum quia ita malè & cum defectu refero.

Trigeſimum capitulum. De ſeptem viſionibus & reuelationibus præcipuis quas habuit meditando in Paſſione Domini noſtri. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earumdem viſionum. Et qualiter oſtenſa fuit ei paupertas quam Chriſtus habuit omnis humani auxilij, & omnium perſecutorum ſuorum obſtinata corda: aſtutiaque eorum ad deſtruendum perdendumque nomen eius.

QVADAM vice ego eram in meditando de Paſſione & de paupertate filij Dei incarnati, Chriſtus autem oſtendit mihi, & videbam paupertatem eius tam magnam, quam clarè demonſtrabat in corde meo: & volebat quod ego viderem, & benè conſiderarem, & videbam

illos pro quibus se fecit pauperem, & tunc habui, & sensi maximum dolorem & reprehensionem, ita quod cor meum quasi deficiebat.

De paupertate Christi magna.

Post hæc autem amplius demonstrauit mihi de sua Passione, & tunc videbam eum pauperem de amicis & parentibus: & videbam eum tam pauperem de seipso quod non posset secundum humanitatẽ se adiuuare. Et amplius placuit sibi ostendere mihi plura de sua Passione, quam fuerant illa quæ audiueram referri, & intelligebam quomodo Christus in Passione sua videbat omnia corda obstinata illorum impiorum cõtra se, & videbat omnia membra cum grandi solicitudine destruere nomen suum. Et videbat quomodo habebant magnam memoriam & studium ad eum destruendum, & videbat omnes subtilitates, astutias, & machinationes, quas impij faciebant contra eum.

Et videbat omnia consilia, & multitudinem detractionum, & iras illas, & furores grandissimos eorum, & videbat omnes apparatus eorum, & omnes cogitationes quas habebant & faciebant, quomodo possent eum crudelius affligere. Crudelitas enim passionis suæ fuit multa, & videbat omnes pęnalitates & iniurias & verecundias. Et anima mea videbat plus de passione sua quàm ego nolo dicere, immo volo tacere. Et tunc anima cum clamore dicebat: Sancta Maria mater afflicti, dic mihi aliquid de ista Passione benedicti filij Dei, quia tu vidisti plus de ista Passione, quàm alius sanctus. Vidisti enim eam oculis capitis & cum oculis mentis, & intentissimè considerasti, pro eo quod summè eum dilexisti. Iterum clamabat anima mea dicens, est aliquis sanctus, qui sciat mihi dicere aliquid de ista Passione, de qua non audio fieri memoriam, nec aliquid lo-

qui nec referri, ficut anima mea vidit, quoniam tanta eft quod eam referre non poffum? Paffionem enim Chrifti tantam vidit anima mea, quod quantumcunque fancta Maria viderit plus quam alius fanctus, multis modis tamen intelligo quod nullo modo poffet illam dicere, nec etiam alius fanctus. Et fi quis illam diceret, ego dicerem tu es ille, qui fuftinuifti eam. Vifa igitur fic paffione filij Dei, ego fui in maiori dolore, quam vnquam fuerim. Si enim corpus meum hic deficeret, non effet mirum. Adhuc enim nō poffum habere lætitiam quando recordor, & perdidi illum vigorem animi quo folebam effe læta, nec potui lætari de multo tempore.

Indicibilem effe, ac inexplicabilē dolorem paßionis Chrifti.

Trigesimum primum cap. De secunda visione & reuelatione quàm habuit de Paßione Domini, in qua fuit ei denunciatus & declaratus animæ eius acutißimus dolor, & etiam quam plures causæ ipsius doloris.

ALTERA vice fuit mihi denunciatus ille dolor acutus qui fuit in anima Christi, qui dolor fuit tantus, quod cor non sufficit ad cogitandum, nec lingua ad dicendum. Et quia in filio virginis vidi tantùm dolorẽ, anima mea facta est afflictissima & in tantum dolorem transformata quod nunquam fui in tanto dolore, & ideò non poteram inuenire aliquam lætitiam.

Quare dolor paßionis Christi fuit tam acutißimus.

Anima autem mea tunc intelligebat multiplicem causam & rationem, quare dolor ille fuit acutissimus.

Anima enim illa erat sine omni peccato & sanctissima & pro se

nullam debebat recipere punitionem.

Item quia solùm recipiebat eã pro nostro grandissimo amore, & pro nobis ingratis & inimicis & indignissimis, qui etiam dum nos redimebat per passionem ipsum deridebamus & subsannabamus. Itẽ quia peccatum crucifigentium fuit maximum, quia anima illa quæ omne peccatum odibat, & sibi displicebat, multũ doluit plus quàm de alio peccato. Item quia gentes erant multæ quæ istud peccatum fecerunt, Gentiles enim, & Iudæi, & ferè omnis orbis contra eum in die festo fuerunt conuenientes, quantum ad nationes, ideo dolor grandis. Item propter maliciam suorum aduersariorum, quorum tantum studium erat ad destruendum eum, & memoriã eius; & nomen eius, & electos discipulos eius. Item quia compatiebatur discipulis à fide cadentibus & persecutionem pro-

pter eum ſuſtinentibus.Item cõ-
patiebatur matri doloriſſimæ.
Item quia fuit dimiſſus in pœnis
ſine adiutore, ſiue conſolatore.
Item quia illa ſanctiſſima & no-
biliſſima anima recipiebat dolo-
rem ab omni parte & recipiebat
triſtitiam & anguſtiam, & dolo-
rem de omnibus doloribus, &
pœnalitatibus quas recepit illud
ſanctiſſimum corpus delicatum
virgineum, quæ omnia aduna-
bantur in vna ſanctiſſima ſola a-
nima eius,& multa alia quę oſtẽ-
debantur clarè mihi, quæ ego
nolo, nec poſſum dicere, vnde
extta me facta præ dolore trans-
formata fui in dolorem crucifi-
xi. Diuina autem miſericordia
fecit mihi propter hæc gratiam:
primò, quia voluntatem meam
firmauit ita quod ego non poſ-
ſum velle niſi ſicut ipſe vult. Se-
cundò,quia ipſe poſuit animam
meam in vno ſtatu, in quo reci-
pio modicas mutationes, & ha-
beo Deum in tanta plenitudine

quod iam non sum in illo statu, in quo solebam, sed sum ducta in summam cordis, & carnis, & mẽtis pacem, & sum contenta de omnibus.

Trigesimum secundum capitulum. De tertia visione & reuelatione quam habuit de Passione Domini circa affixionem clauorum in manibus & pedibus eius. Et de consolatione quæ simul ei data fuit.

COGITABAM altera vice de magno dolore, quem Christus sustinuit in cruce, & cogitabam de illis clauis, de quibus audiueram dici, quod claui illi de manibus & pedibus carnẽ portauerunt intus in ligno, & desiderabam videre, vel saltem illud parum de carne Christi, quam claui illi portauerunt intus in ligno. Et tunc habui tantum dolorem de illa pœna Christi, quod non potui stare in pedibus. Sed inclinaui caput & sedi

& vidi Christum inclinantem caput super brachia mea, quæ proieceram in terra, & tunc ostendit mihi guttur suum & brachia: statim autem prior tristitia conuersa est in tantam lætitiam, & sic diuersam ab aliis lætitiis, quod non videbam nec sentiebam nisi id, tanta auté erat pulchritudo illius gutturis, quod est ineffabile. Et tunc intelligebam illam pulchritudinem resultare ex diuinitate eius: nihil autem ostendebatur mihi, nisi id guttur pulcherrimum & suauissimum, nec scio comparare illam pulchritudinem alicui rei, nec colori de mundo nisi tantummodo claritati corporis Christi, quam aliquando video quando eleuatur.

Trigesimum tertium capitulum. De quarta visione & reuelatione quam habuit de Passione Domini. Et qualiter multa dicta sunt ei super verò amore quem erga nos ipse habuit: & quod amor noster erga eum est falsus & non verus in comparatione amoris illius.

ALTERA vice feria quarta maioris hebdomadæ ego eram in meditando de morte filij Dei, & meditabar cum dolore, & conabar euacuare mentem de omni alia impletura, vt possem animam habere magis recollectam in ista Passione, & mortis filij Dei, & eram tota occupata in isto studio & desiderio, quomodo possem euacuare mentem de omni alia impletura, vt possem efficatius de hoc cogitare.

Et tunc fuit facta ista loquutio in anima dicens, ego non te amaui per truffam. Istud autem

verbum fuit quædam percuſſio mortalis doloris in anima mea, quia ſtatim ſunt aperti oculi animæ, & videbam clarè quomodo erat veriſſimum hoc quod dicebat. Videbam enim opera & effectum illius dilectionis, & videbam omnia quæ facit hic filius Dei pro iſto amore. Et videbam quæ ſuſtinuit in vita & in morte iſte Deus homo paſſionatus pro iſto indicibili & euiſcerato amore, & intelligebam prædictum verbum eſſe veriſſimum, quod ſcilicet me non amauit per truffam, ſed veriſſimo & perfectiſſimo & euiſcerato amore me dilexit. Et ego videbam totum cõtrarium in me, quomodo ego nõ amabam eum, niſi per truffam, & non veraciter, & hoc videre erat mihi pœna mortalis & dolor intolerabilis, ita quod credebam mori: & tunc ſubitò dicta fuerunt mihi alia verba, quę augmẽtauerunt dolorem meum, quæ fuerunt iſta. Iterum quod præ-

De magno amore & euiſcerato Chriſti ad genus humanum.

Contráque minimo vel nullo ad ſe.

dictum est subiungendo, ego, inquit, te non dilexi per truffam, ego non seruiui tibi per simulationem, ego te non sensi per elongationem, & tunc augmentata fuit prædicta mortalis pœna & dolor. Tunc autem exclamauit anima & dixit. O magister, istud quod dicis non esse in te, est totum in me, quia nunquam te amaui nisi per truffam, & cum mendacio, & simulatione & nũquam volui approximare tibi in veritate, vt sentirem de laboribus quos tu pro me sentire & tolerare voluisti: & nunquam seruiui tibi veraciter, & propter te, sed cum duplicitate & negligenter.

Videndo igitur hæc prædicta quomodo me veraciter amauerat, & omnia signa verissimi amoris esse in eo, quomodo se totum & totaliter dederat ad seruiendum mihi, & quomodo se mihi appropinquauerat, sic quod factus fuerat homo, vt do-

lores meos in se veraciter portaret,& sentiret,& videndo totum contrarium in me, tantus dolor & pœna erat mihi, quod ferè moriebar, & sentiebam, quod præ dolore maximo costæ pectoris disiungebantur, & cor videbatur mihi quod vellet crepare. Et cum cogitarem specialiter in illo verbo, ego non te sensi per elongationem, ipse addidit dicés. Ego sum,inquit,plus intimatus animæ tuæ, quam anima tua sibimet. Sed & ex hoc augmentatus est dolor,quia quãtò magis videbam mihi Deum intimatum,tanto magis cognoscebam me elongatam ex parte mea & postea dixit aliqua verba manifestantia, & euisceratiua sui amoris,& dixit.Si quis vellet me sentire in mente sua non auferrem me sibi,& quicunque vellet me videre cũ magno placiméto, darem sibi visionem meam, & quicunque vellet loqui mecum

Qui verì sint filij Dei & electi

cum maximo delectamento loquerer cum eo. Ista autem verba excitauerunt in me vnum desiderium, scilicet nolle sentire, nec videre, nec loqui, nec agere aliquid in quo esset offensio Dei, & hoc est, quod specialiter requirit Deus à filiis suis, & ab electis suis: vt quia vocati sunt, & electi ab eo sentiendum, & videndum eum, & ad loquendum cum eo: vult quod omnino caueant à contrariis, sic autem ostensum est mihi & dictum. Illi qui sunt amatores, & sequaces illius paupertatis, doloris, & despectus mei, quę ego semper habui, illi sunt filij mei legitimi & electi, & quorum mens est fixa in ista passione, & morte: vbi est vera salus & viuificatio omnium, & non alibi, illi sunt filij mei legitimi, & alij non sunt filij.

Trigesi-

Trigeſimum quartum capitulum. De quinta viſione & reuelatione quam habuit de Paßione Domini, ſcilicet ex aſpectu diſiunctionis membrorum eius: & de benedictionibus quæ dantur his qui Paßioni eius compatiuntur, & ſunt participes laborum & dolorum in hac vita.

QVADAM alia vice dum eſſem in Eccleſia beati Franciſci circa eleuationem corporis Domini, organis cantãtibus Angelicum hymnum, Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. & tunc fuit anima mea in ipſum lumẽ increatũ aſſumpta, & eleuata ſic abſorpta & attracta quod eſt totũ ineffabile. Poſt hæc verò remanente mihi priori attractu & influentia, apparuit mihi effigies illius benedicti Dei & hominis crucifixi, quaſi tunc nouiter de cruce depoſiti: cuius ſanguis apparebat ſic recens & ru-

bicundus & per vulnera effluens ac si immediatè tunc de recentibus plagis & vulneribus effunderetur. Tunc etiam apparuit in iuncturis illius benedicti corporis tanta dissolutio in iuncturis omnium membrorum ex dira, & crudeli protensione, & tractura horribili membrorum virgineorum, facta ab illis manibus perfidorum super patibulum crucis: quod nerui & iuncturæ ossium omninò videbantur laxati à debita corporis harmonia, nulla tamen apparebat in pelle continuitatis dissolutio. Ad huius igitur aspectum tanta compassione transfixa sunt omnia viscera mea, ita quod verè in crucifixi dolores tota videbar corpore & méte transformata.

Maior dolor passionis Christi incõpagũ solutione

Et maiori configebar telo in aspectu diræ solutionis compagum & protensionis membrorum, ex qua omnes nerui videbantùr laxati, & dissipati &

oſſa dinumerata, quàm in aſpectu vulnerum apertorum, quia in illis magis mihi intimabatur paſſionis ſecretum, & dira crudelitas torquentium ipſum. Et erat verè tantæ compaſſionis aſpectus ſic cruciati corporis boni & dilecti Ieſu, quod omnia non ſolùm interiora mea, ſed & oſſa, & iuncturæ nouum videbantur ſentire dolorem, & & nouum prouocare lamentum, & terrible doloris ſentimentum.

Sacras ſanctáſe que bens dictione à Deo ſibi compatientibus donatas.

Dum igitur ſic tota ſtarem abſorpta ab illo dolore, & quaſi in dolores crucifixi transformata, audiui crucifixum ſuper deuotis ad ſuam paſſionem, & ſuper imitãtibus ipſam, & ſuper ſibi cõpatientibus, dulciſſimas benedictiones ingeminantem, & dicentem.

Benedicti vos à patre meo qui mihi compaſſi, & mecum ſimiliter contribulati, & viam meam ſecuti, ſtolas veſtras in meo ſan-

guine lauare meruiſtis. Benedicti qui mihi pro vobis crucifixo, & immenſis doloribus afflicto, vt ab immenſis, & æternis tormentis pro vobis ſatisfacerem, & vos redimerem, mihi compati, & mecum paupertatem, dolorem, & deſpectum pro vobisipſis compatiendo, digni inuenti eſtis. Benedicti qui meæ paſſionis quæ eſt miraculum omnium ſeculorum, ſalus, & vita perditorum, ſolum refugium peccatorum, memores, & deuoti, & compatientes eritis, quoniam verè & & regni, & gloriæ, & reſurrectionis, quæ per ipſam acquiſiui, eritis participes mecum, & cohæredes in perpetua ſecula ſeculorum. Benedicti vos à patre meo, & ſpiritu ſancto, & verè benedicti benedictione quam dabo in extremo iudicio, quia me in mea propria venienté ſicut mei perſequutores non repuliſtis, ſed me deſolatum in cordis hoſpitio per compaſſionem ho-

Nota. & Attende.

ſpitem recipere voluiſtis, qui mihi in cruce nudo exiſtenti, fameſcenti, ſitienti, infirmo clauis affixo, & morienti compati, & conſocij mei eſſe voluiſtis, in hoc verè opera miſericordiæ compleuiſtis. Ideò audietis in illa terribili hora, venite benedicti patris mei, percipite regnum quod, &cet. eſuriui enim in cruce, & ſaltem per compaſſionem dediſtis mihi manducare, & cetera omnia mirabiliter ſubiungebat. Dico autem, eſſe impoſſibile exprimere eius cæratum amorem qui relucebat in aſpectu oculorum illius benedictæ facici Dei hominis Ieſu Chriſti ſuper iſtos, vnde & adhuc ſubiungebat.

Vera opera miſericordia.

O vos verè beati, & omnino benedicti! & ſi in cruce pro meis crucifixoribus, & tortoribus cum lachrimis & fletu rogaui patrem meum, & excuſaui dicens: Pater dimitte illis, quia neſciunt quid faciunt, quod pro vobis qui

mihi compassi, deuoti, & consocij fuistis, dicturus sum? Cum nō in cruce, sed in gloria fœlicissimᵒ orbem iudicabo? Sic igitur remansi plus quàm dici possit consolata, & ad passionem benedicti filij Dei plurimum affecta tanta affectione, quod ipsam exprimere non possum. Verba enim alia plurima, & aliter prouocatiua, & summè inflammatiua proferebat quæ referre nescio, neque possum.

Trigesimum quintum capitulum. De sexta visione & reuelatione quam habuit de Passione Domini. Et qualiter per passionem eius ab omni genere peccatorum liberamur: & quod per nullam tribulationem oculos auferamus à cruce.

Nota totū caput.

ALIA vice dum orarem, & in passione Iesu Christi meditarer cum cordis summo dolore, & compassione, cogi-

tando, & ponderando quanta esset magnitudo iniquitatis in omni peccato meo, cum ad eius reconciliationem, & remissionem, antequam Deus pater placari posset, oportuit Dei filium, non solùm orare, nec cum lacrymis rogare, sed omnino oportuit in cruce mori pro eo. Ponderando etiam qûanta potest esse damnatio, & quanta, & quàm infinita miseria, & innumerabilia tormenta, quæ me expectant pro omni peccato mortali meo, quod pro eius satisfactione oportuerit, non Angelum, neque Archangelum, sed Deum verum Dei filium Iesum Christum mortis miseriam, & crucis tormentũ pati: & pro me tolerare.

Ex talitatăque morte Christi ponderăda est nostra offensionis magnitudo.

Ponderando etiam meam ingratitudinem, quam pro tanto beneficio non solùm illi pro eo facio, immò ipsum quotidie offendo, & nec de bene-

ficio suæ resurrectionis recordari volo, nec ad meam saluationem pœnitentiam agendo, cum eo cooperari curo: stupendo me de istis, de Dei infinita bonitate & misericordia, & de mea summa iniquitate, & stultitia. Dum hæc cogitarem, manifestatum est mihi, qualiter per Passionem Christi liberati sumus ab omni genere peccatorum, & tormentorum, & pœnarum, quæ pro eis meruimus. Et ostensum fuit mihi ita claré, quod vix potui me tenere, quin coram omnibus id clamarem. Dictum est igitur, mihi sic à Christo cruxifixo, mihi apparenti, vt in cruce fuit pro nobis appensus: nullus homo, nulla persona poterit habere excusationem suæ salutis.

Sicut medicus se habet ad salutem corporis ita Christus ad animam.

Quia ad suam salutem procurandam non oportet plus facere: nisi sicut facit infirmus medico: qui volens salutem osten-

dit ei infirmitatem: & disponit se ad faciendum quæ medicus dixit. Ita nunc non oportet quod aliquis plus faciat: nec aliquid in medicinis expendat nisi quod ostendat se medico per peccati recognitionem & confessionem: & disponat se ad illa quæ sibi dicit medicus: & caueat à contrariis. Comprehendebat autem anima mea quod medicina erat sanguis Christi: & ipse dat sine præcio hanc medicinam: & non constat plus infirmo peccatori, nisi quod disponat se: & medicus christus dat sibi salutem, & sanat infirmitatem. Animæ autem meæ ostendebantur omnia peccata & videbat quod omnia membra habebant infirmitatem spiritualem. Et ideo audiens quod dictum est, statim anima mea conabatur ostendere omnia peccata: quæ cum diuersis membris corporis & cum viribus & potentiis animæ fecerat,

Animæ medicina sanguis Christi.

& dicebat: O domine magister & medice æternæ salutis Deus meus: ex quo cum sola flebili ostensione infirmitatum mearum & morborum me curare disposuisti; Domine cum sim infirmissima, nec est aliquid in me quin totum sit corruptum & infectum, heu miseranda, tibi ostendo Domine omnes infirmitates meas & omnia peccata mea omnium membrorum meorum & partium animæ& corporis. Tunc igitur incipi assignare omnia peccata & dicebam: Domine misericors medice respice caput meum, quomodo ipsum cum signis superbiæ frequenter ornaui, capillos torquendo deformaui, & alia multa peccata feci. Respice Domine oculos miserabiles impudicitiis plenos, inuidia infectos. & cætera. Et similiter studebam assignare & ostendere omnia alia peccata omnium membrorum.

Singulis membris nostris Deũ offẽdimus.

Auditis igitur cum magna patientia omnibus istis christus leтanter & cum iucunditate respondebat, quomodo per ordinem ista omnia sanabat: & multum animæ compatiendo dicebat: ne timeas neq; desperes filia quoniam & si mille mortibus & morbis, esses infecta & mortua cum medicina quam ministrabo sanari poteris, Si tamen animæ tuæ & corpori ipsam applicare per deuotionem volueris. Infirmitatibus enim capitis quas dixisti & multipliciter ostendisti propter quas Deo displices & tu doles in te: quas incurristi lauando, spectinando, vngendo colorando, ornando crines, torquendo, te efferendo superbiendo vanam gloriam querendo propter quæ in inferno & in profundissimo lacu deiici & humiliari, & perpetuo tanquam vilissima reputari debebas, ego satisfeci: & pœnitentiam egi: &

Singulis nostris ofensis dominus in passione rndit cuique membro propriy, satisfactiones facies.

Infælix peccator quantà facilem medicinam respuit.

grauissimam pœnam tolleraui. Nam caput meum caput fuit tractum, depilatum, spinis acutissimis punctum, arundine percussum, & totum sanguine cruentatum, & omni ludibrio & contemptui viliter subiectum, & vili corona coronatum. Infirmitatibus etiam faciei quas incurristi lauando similiter, & vngendo hominibus miseris ostendendo & eorum gratiam quærendo, ego medicinam confeci, & ordinaui: nam pro peccatis huiusmodi satisfeci: nam sputis sordidissimis vilissimorum tota facies mea fuit inquinata & deturpata, alapis grauissimis fuit tumefacta & deformata: panno sordido fuit velata. Pro oculis etiam tuis quibus respexisti vana, & nociua & fuisti in ipso aspectu multipliciliter delectata contra Deum, ego satisfeci.

Facies

Oculi. Cùm ipsis enim oculis meis la-

chrymas amarissimas effudi, & ipsos velatos habui, & sanguine manante à capite habui balneatos. Pro auribus tuis quibus Deum offendisti audiendo vana & nociua, & in talibus fuisti delectata, ego pœnitentiam maximam feci: nã auribus meis audiui multa, quę multam & maximã tristitiam afferebant: scilicet falsas accusationes, detractiones, insultationes, maledictiones, derisiones, subsannationes, blasphemias, & iniquam contra me sententiam, & fletum pijssimæ matris meæ, mihi dolorissimè condolentis. Pro peccatis oris tui & gulæ tuæ, quo delectata fuisti in comessatione & ebrietate & ciborũ suauitate. Ego habui os fame, & ieiunijs, & siti tabefactum, & aceto, myrrhã & felle amaricatum. Pro peccatis linguæ tuæ quam ad detractiones, calumnias, irrisiones, maledictiones, blasphemias, menda-

Aures.

Os.

cia, periuria, & alia peccata laxasti, Ego habui os meum coram iudicibus & falsis testibus clausum, & non habui in ore meo excusationem, sed pro malefactoribus meis Deum toto corde rogaui, & semper veritatem prędicaui. Pro peccatis odoratus tui, quo in floribus, & odoribus delectata es, ego fœtores abhominabiles sputorum & sensi, & super faciem meam, oculos & nares toleraui. Pro peccatis quæ fecisti cum collo tuo, ipsum ira & superbia & lasciuia agitando, & contra Deum extendendo, ego habui collum meũ multiplicibus colaphis & alaphis verberatum. Pro peccatis scapularum & humerorum tuorum quibus offendisti Deum diuersa contra Deum portando, ego pœnitentiam feci, crucem cum quam suspensus fui baiulando: Pro peccatis manuum tuarum & brachiorum tuorũ quibus multos malos amplexus, & tactus &

Collum.

mala opera fecisti, ego habui manus grossis clauis transfixas, & in ligno affixas & præssas: totum meum corpus in patibulo sustinendo, & sustentando. Pro peccatis cordis tui quo peccasti, ira, inuidia, tristitia & malo amore, & malis concupiscentiis & cupiditatibus, ego habui cor meum & latus meum lancea acuta transfixum, ex quo medicina validissima ad curandum omnes cordis Passiones, & peccata sufficienter emanauit: aquã scilicet ad refrigerandũ malas cõcupiscentias & amores: & sanguis ad remittendum iracundias, tristitias & rancores. Pro peccatis pedum tuorum quibus peccasti, choreando vanè & lasciuè ambulando & euagãdo, ego habui pedes tortuosè non ligatos sed transfixos & clauatos in ligno crucis: & pro sotularibus rostratis & fenestratis, ego habui pedes sanguinolentos sanguine eorum, & totius corporis ad eos.

Manus

Cor.

Ad Cardiacam Paßionẽ aque & sanguis Christi de corde suo manantia medentur.

Pes.

defluente. Pro peccatis totius corporis quo peccasti, ipsum deliciis, somno & quieti dando, & diuersimode delectando, ego fui in cruce affixus, terribiliter verberatus, in modum pellis tractus & in cruce extensus, sudore sanguineo totus vsque ad terram madidus, & durissimo ligno strictissimè applicatus, & tandem atrocissimo tormento ibidem laborans, clamans, suspirans, flens, plorans & eiulans, mortuus sum, à crudelissimis interfectus. Pro peccatis tuorum ornamẽtorum & vestium superfluarum, vanarũ & curiosarum, ego in cruce nudatus sum, vilissimis rupam meã & vestes sibi diripientibus & ludentibus in oculis meis. Ego nudus sicut de virgine natus sum, frigori, vento, aëri, omnium hominum & fœminarum aspectui, in alto vt melius viderer, & magis irriderer, & verecundiam paterer, expositus sum & expansus. Pro peccatis tuarum diuitiarum

quæ fecisti malè acquirendo, ipsas expendendo & retinendo, ego pauper fui non habens palacium, neque domum, neque tugurium vbi nascerer, nec viuens vbi manerem, neque moriens sepulchrum habuissem, sed canibus & auibus fuissem dimissus, nisi quidam pietatis intuitu, & meæ miseriæ compatiens me in suo sepulchro recepisset: meũ sanguinem, meam vitam hominibus peccatoribus sum largitus, & sic nihil mihi retinui, sed in vita & in morte semper pauper esse volui & permãsi. Quid plura? nullum peccatũ nullũ animæ morbum assignare poteris, quin ego remedium attulerim, & pro omnibus satisfecerim sufficienter, & pro infinitis tormentis & doloribus, quos misera anima tolerare in inferno debebat pro peccatis supradictis, ego totaliter dolui & tormentatus sum, quod si in negligentia tua non remaneat, amplius dolere non

oportebit: dumtamen hic mecum condoleat, & mihi compatiatur pœnarum mearum, ignominiarum, & paupertatis, & despectuum socia dum hic viuit coexistat. Et quia Maria Magdalena quæ erat infirma, hæc habuit, & desiderabat liberari, ideò fuit ab omni sua infirmitate liberata, & quicumque hæc haberet, posset inuenire sanitatem sicut ipsa. Item crucifixus mihi dicebat: isti filij mei qui recedunt de regno meo per peccatum, & se faciunt filios diaboli, quãdo redeunt ad patrem, pater habet magnam lętitiam, & ostendit eis supernalẽ lætitiam: tanta enim est lætitia quam pater habet de reditu eorum, quod supernalem gratiam dat eis, quàm non dat illis, qui fuerunt virgines, vel nunquam per peccatum recesserunt ab eo: & hoc fit propter immensum amorem, quem pater ad eos habet & misericordiam qua eis & eorum miserię miseretur. Et pro-

O fily prodigi, quid moramur ad patrẽ venire, qui nos etiã primogenitus, quasi proferat.

pter hoc quia ipsi habent dolorem quia offenderunt tantam maiestatem & tam clementissimam bonitatem, & recognoscũt se dignos inferno: & propter duo iam prædicta qui maior peccator extiterit, maiorem potest gratiam & misericordiam inuenire. Item dixit mihi: quicunque vult inuenire gratiam, non leuet oculos à cruce, siue concedam, siue permittam eum in tristitia, vel lætitia esse vel viuere.

Crux.

Trigesimum settum capitulum. De vij. visione & reuelatione quam habuit de Paßione Domini. Et de consolatione quam habuit videns, qualiter se nobis communicat atque participat.

QVADAM vice ego respiciebam crucem cum crucifixo: & respiciendo crucifixum oculis corporis, subitò accensa fuit anima vno amore sic feruenti, quod ipsum etiam membra

corporis sentiebant cum magna lætitia & delectamento. Videbam enim & sentiebam, quod Christus amplexabatur animam cum illo brachio, quo fuit crucifixus, & gaudebam summa lætitia, plus quam vnquam consueuerim: & extunc remansit in me vna lætitia & clara illustratio, qua anima cognoscit & comprehendit, quomodo istam carnem nostram videmus vnam societatem esse factam cum Deo, & est istud verum delectamentum animæ inenarrabile: & est ista lætitia continua & illustratio clarior, quam alias susceperim. Remanet enim in me tanta securitas & certificatio status mei, quod nō remanet in me aliquod dubium, quin iste status certissimè sit à Deo, & meæ locutiones quas in me sentio sint à Deo. Et miror quomodo hactenus dubitauerim in hoc: certificata enim sum perfectè de isto statu meo taliter, quod si omnes mundi di-

Sociaca-ro nostra carni Christi.

cerent mihi oppoſitũ, non crederem: quia de hoc nec dubitare poſſum. Nunc etiã quando ſum in iſta viſione, & amplexu, anima mea percipit tantam lætitiam, quod non poſſum habere aliquã triſtitiam de Paſſione: quamuis videam eſſe illam manum crucifixi & ipſam plagatam: & tota lætitia mea eſt modo in iſto homine Deo paſſionato: & aliquãdo videtur animæ ex ſtrictiſſimo amplexu prædicto, quod anima intret intus in latus Chriſti: & illa lætitia quam ibi recipit, & illuſtratio, narrari non poteſt. Eſt enim itam agna quod aliquando ſtare in pedes non potui, ſed iacebam, & perdidi loquelam.

Trigesimum septimum capitulum. De septem visionibus & consolationibus pracipuis quas habuit de sanctissimo Sacramento altaris. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earumdem visionum & consolationum: & de modo quo Dominus noster venit in hoc Sacramento, & de societate quam secum ducit.

QVADAM alia vice dum dicebatur missa, cum cogitatione conarer cogitare humilitatem Dei, & eius summam bonitatem, quod ad nos in Sacramento altaris vellet accedere, eleuata sum in spiritu, & habui nouam & claram intelligentiam quomodo Deus venit in Sacramento altaris. Et dictum est mihi primo: quod corpus Christi poterat esse in omni altari propter diuinam potentiam, quæ comprehendi non potest in hac vita. Et quamuis de illa potentia multa loquitur scriptura, tamen illi

qui legunt, parum intelligunt: qui verò sentiunt aliquid de me, plus intelligunt, & nec isti nec illi intelligunt in hac vita, sed veniet tempus quando cōprehendetis. Postea habui illuminationem, & intellexi quomodo venit Deus in illo Sacramento, taliter quod nunquam nec antè nec postea mihi ita clarè demonstratum est. Et vidi quomodo Christus veniebat cum pulcherrima societate, & ego delectabar valde in videndo illam societatem. Mirata autem fui quomodo poteram delectari in illa societate, quia non eram cōsueta delectari nisi in Christo, & quamuis delectarer in Christo, & in illa sua societate pulcherrima, tamen aliter intelligebam, & aliter delectabar in Christo, & aliter in illa sua societate. Miranti autem mihi de pulchritudine illius societatis, & desideranti scire qui essent, dictū est mihi quod illa societas erant throni. Et erat illa

Dominus in Sacramēto altaris venit cum societate Throni Angelorum.

societas clarissima,& acies tantæ multitudinis, quod nisi esset, quod ego intelligo, quod Deus facit omnia cum mensura, ego crediddissem quod illa societas esset sine numero & mensura,& esset innumerabilis: non habebat autem aliquam mensuram in latitudine vel longitudine, sed erat ineffabilis.

Trigesimum octauum capitulum. De ij. visione & consolatione quam habuit de sanctissimo Sacramento in festo Angelorum: & de delectatione quam sensit ex præsentia eorum.

IN festo Angelorũ de septembri, dum eram in Ecclesia de Fulginio,& volebam communicare, rogabam sanctos Angelos, & pręcipuè sanctum Michaëlem & Angelos Seraphim, dicens. O Angeli administratores qui Dei habetis potestatem & officium, vt ipsum aliis ministretis, ipsius notitiam & amorem conferendo,

ferendo supplico vt præsentetis eum mihi talem, qualem pater misericordiarum dedit eum hominibus, & qualẽ vult, & voluit à nobis suscipi, & reuereri sed vnum pauperem doloratum, desp ectum, vulneratũ, cruentatum, crucifixum & in cruce mortuum. Ipsi autem Angeli dixerunt mihi cum indicibili placimẽto, & dulcedine. O tu placibilis Deo, ecce administratus est tibi, & habes eum præsentẽ, & insuper datum est tibi, quod tu possis eum aliis præsentare, & administrare. Reuera autem tunc habui eum præsentem, & videbam eũ clarissimè oculis mentis in illo Sacramento, sicut petiueram scilicet dolorosum, cruentatum, crucifixum, postea in cruce mortuum: & tũc habebam dolorem acutissimum, ita quod videbatur mihi, quod cor meum vellet crepare ex præsentia talis visionis dolorosæ, & ex alia parte erat mihi delectatio, & lætitia ex præsentia Angelo-

rum: quod nũquam credidissem, nisi vidissem, quod Angeli tantum essent placibiles, & possent dare tantam lætitiam animo.

Indignitas Sacerdotũ aliquorum.

Dum autem dicebatur missa quidam Sacerdos celebrans erat prope communionem, & dum sumeret corpus Christi, frangens hostiam, audiui vocem flebiliter dicentem: heu multi sunt, qui me rumpunt, & etiam trahunt mihi sanguinem de dorso. Tunc ego cogitaui, quod forsitan Sacerdos non esset in cõuenienti statu sumendi corpus Christi, & oraui dicens, fac quod non sit talis. Et statim vox respondit: non erit in æternum.

Trigesimum nonum capitulum. De ij. consolatione & visione sanctissimi Sacramenti. Et de benedictione quam ei dedit virgo Maria domina nostra. Et qualiter sensit Deum in anima.

ALIA vice stabam in Ecclesia missam audiendo, &

circa eleuationẽ corporis Domini nostri Iesu Christi quãdo personæ genua flectebant, ad eleuationẽ corporis Christi facta sum in spiritu: & apparuit in visione mihi beatissima virgo Maria, & dixit mihi. Filia mea dulcis filio meo, & mihi, Iam filius meus venit ad te, & recepisti suam benedictionẽ: & faciebat me intelligere; quod filius suus Iesus Christus iam post consecrationem hostiæ erat in altari: quasi diceret mihi noua de noua lætitia. Hæc autẽ verba tantã lętitiã, & gaudiũ mihi dederunt quod nescio, nec credo, quod sit aliquis, qui possit dicere. Dicebat enim mihi beatissima virgo Maria prędicta verba cum magna humilitate, & cũ nouo sentimento in anima mea, & cum maxima dulcedine: vnde & mirata sum postea, quomodo poteram stare in pedibus, habendo tãtam lætitiam. Et postea dicebat mihi. Postquã recepisti benedictionem dilecti filij mei,

conueniens est, quod ego venirem ad te, & darem tibi benedictionem meam. Benedixit igitur me, dicens. Sis benedicta à filio meo, & à me, & studeas diligenter, & sollicitè ad amandũ quantum potes, quia tu es multum amata, & tu venies in rem infinitam: & tunc tantam lætitiam recepit anima mea, quantum vnquam receperam. In eleuatione autem corporis Iesu Christi augmẽtata est mihi lætitia prædicta: Tunc autem non vidi aliquid in corpore Christi, sicut consueueram, sed sensi Christum veraciter in anima mea.

Cognoui autem in hoc quia nihil est, quod ita stringat animã cum igne ardenti, & cum delectatione amoris, sicut quando Christus est in anima mea: & tũc non erat sicut ignis qui cõsueuit aliquando ardere in anima mea: sed erat ignis suauis amoris. Quando autem talis ignis est in anima, tunc cognosco, quod ve-

raciter Deus est in anima: ab alio enim fieri non potest, nam & omnia mēbra tunc sentiunt disiunctionē, & etiam sonant membra quādo disiungūtur. Et hanc codisiunctionem magis sentio dum eleuatur corpus sacratissimum Christi, & specialiter disiunguntur manus, & aperiuntur.

Praesentiam Dei anima fidelis in se faciliter cognoscit.

Quadragesimum capitulum. De quarta consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit in eo esse omnium bonorum adimpletionem.

CVM venirem alia vice ad communicandum, fuit mihi facta locutio diuina, & dicebatur mihi. Amata! omne bonū est in te, & vadis ad omne bonū recipiendum. Ego autem incœpi cogitare. Si omne bonum est in te, quare vadis ad recipiēdum? Et statim facta est responsio dicens. Vnum non repellit aliud. Et quando appropinquabam ad communicandum, dictum est

mihi ita. Modo est super altare filius Dei, & secundum humanitatem, & secundum diuinitatem, & est associatus cum multitudine Angelorum. Et cum haberem magnũ desiderium videndi eum cum Angelis, sicut mihi dictum erat: tunc ostẽsus est mihi Deus, vt videbam eum, non videbam autem eum secundum aliquam formam: sed videbam vnam plenitudinem, vnam pulchritudinẽ, vbi videbam omne bonũ & dictum est mihi. O amata ita stabis corã eo in vita æterna: quantam autẽ cõsolationem recepit tunc anima mea, explicari non potest.

A paruo autem tempore quãdo communico, hostia extenditur in ore, & non habet saporem panis, nec carnis istius quam comedimus, sed alium saporem, quem nescio assimilare alicui rei de mundo: & non est dura hostia sicut prius, nec descẽdit per frustrula sicut cõsueuit: sed integrè cum tanta suauitate, quod nisi

esset vt audiui, quia citò debet homo glutire;libentissime tenerem eam in ore cum magna mora., & sic descendit integrè cum illo sapore carnis incognito, nec oportet postea modo aliquo bibere:nisi esset consuetum,vt melius assumatur. Quando autem descendit, dat mihi vnum sentimentum magnum placabile,discernitur autem extra in corpore:ita quod facit me tremere vehementissimè;ita quod cum magno labore possum recipere calicem. Nunc autem quando facio mihi signum crucis, & pono manum in capite, quando dico In nomine Patris,nihil noui sentio: quando vero pono manum super cor,dicendo & filij: statim sentio ibi vnum amorem, vnam consolationem, quod videtur mihi, quod ipsum ibi inueniam. Hoc autem non dixissem: nec scribi fecissem sicut nec alia, nisi fuissem monita.

Nota.

Quadragesimum primum capitulum. De quinta consolatione & visione sanctißimi Sacramenti, in qua vidit Angelos ad ornantes altare quoddam ad nuptias celebrandas, vnde cognouit quod in breui erat ipsa transitura de hoc mundo.

IN quadam infirmitate dum desiderarem communicare multum in festo Angelorũ, nec esset qui mihi apportaret sacratissimum corpus Christi, cœpi multum dolere, & ecce in ipso dolore & desiderio communicandi, cœpi cogitare de ipso festo Angelorum laudem ipsorum, qualiter Deum laudant assiduè, & cœpi considerare in exercitio, quod habent Angeli laudando Deum & sibi ministrando & assistendo. Et ecce subitò fui eleuata, & statim affuit multitudo Angelorum maxima, & deduxerunt me ad vnum altare, & dixerunt mihi. Hoc est altare Angelorum,

& super altare ostenderunt ipsi animæ laudẽ Angelorũ, illũ scilicet qui est omnis laus, & dixerũt Angeli animæ: in isto qui est super altare, est perfectio, & complementum sacrificij, quod tu quæris. Et ideo præpara te ad recipiendum illum, qui te desponsauit annulo sui amoris, & coniugium iam factum est, & ideo de nouo, modo vult facere coniugimentum & copulam. Non possum autem exprimere quantam lætitiam suscepi, quia totum hoc sentiebat anima in veritate, quia hoc totum erat defectio, multo plenius quàm possit exprimi verbo. Per hoc autem significatum est mihi, quod citò migratura eram de hoc seculo: nam hoc fuit circa principium meæ infirmitatis vltimæ.

Quadragesimum secundum capitulum. De sexta consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit Deum cum magna maiestate & imperio.

ALIA vice vidi in hostia consecrata Christum sicut puerum. Videbatur autem esse puer magnus, & multum dominans, quasi teneret sceptrum & dominationem. Videbatur enim aliquid tenere in manibus quasi signum dominationis, & sedere in sede: Sed nescio dicere, quid tenebat in manu, & hoc vidi oculis corporis. Et ego hoc videns, tunc non genuflexi, quando alij genu flexerunt: Habui autem maximam delectationem in videndo eum. Et habui magnam displicentiam & magnum tædium de eo, quod Sacerdos nimis citò reposuit hostiam super altare, erat enim tantæ pulchritudinis & tanti hono-

ratus, quod est ineffabile, & fuit tantæ lętitiæ visio eius, quōd eam non credo perdere in æternum: & fuit tantæ certitudinis, quod non dubito aliquo modo, quin fuerit in veritate. Tanta autem fuit delectatio in visione eius, quod non dixi quod adiuuaret me, & nihil dixi, nec bonum, nec malum. Sed tantum delectata fui illam pulchritudinem videndo: quod nihil sciui quid dicerē.

Quadragesimum tertium capitulum. De septima consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit qualiter vbicumque Deus est, illic sunt & electi eius.

ITEM alia vice dum diceba-tur missa eleuata in spiritu quæsiui à Domino dicens, ecce Domine tu es in isto Sacramen-mento altaris: dic mihi Domine vbi sunt fideles tui? Et aperiens mihi intellectum: respondit & dixit, vbi sum ego; sunt fideles

Trigesimum septimum capitulum. De septem visionibus & consolationibus præcipuis quas habuit de sanctissimo Sacramento altaris. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earumdem visionum & consolationum: & de modo quo Dominus noster venit in hoc Sacramento, & de societate quam secum ducit.

QVADAM alia vice dum dicebatur missa, cum cogitatione conarer cogitare humilitatem Dei, & eius summam bonitatem, quod ad nos in Sacramento altaris vellet accedere, eleuata sum in spiritu, & habui nouam & claram intelligentiam quomodo Deus venit in Sacramento altaris. Et dictum est mihi primo: quod corpus Christi poterat esse in omni altari propter diuinam potentiam, quæ comprehendi non potest in hac vita. Et quamuis de illa potentia multa loquitur scriptura, tamen illi

qui legunt, parum intelligunt: qui verò ſentiunt aliquid de me, plus intelligunt, & nec iſti nec illi intelligunt in hac vita, ſed veniet tempus quando cõprehendetis. Poſtea habui illuminationem, & intellexi quomodo venit Deus in illo Sacramento, taliter quod nunquam nec antè nec poſtea mihi ita clarè demonſtratum eſt. Et vidi quomodo Chriſtus veniebat cum pulcherrima ſocietate, & ego delectabar valde in videndo illam ſocietatem. Mirata autem fui quomodo poteram delectari in illa ſocietate, quia non eram cõſueta delectari niſi in Chriſto, & quamuis delectarer in Chriſto, & in illa ſua ſocietate pulcherrima, tamen aliter intelligebam, & aliter delectabar in Chriſto, & aliter in illa ſua ſocietate. Miranti autem mihi de pulchritudine illius ſocietatis, & deſideranti ſcire qui eſſent, dictũ eſt mihi quod illa ſocietas erant throni. Et erat illa

Dominus in Sacramẽto altaris venit cum ſocietate Throni Angelorum.

societas clarissima, & acies tantæ multitudinis, quod nisi esset, quod ego intelligo, quod Deus facit omnia cum mensura, ego credidissem quod illa societas esset sine numero & mensura, & esset innumerabilis: non habebat autem aliquam mensuram in latitudine vel longitudine, sed erat ineffabilis.

Trigesimum octauum capitulum. De ij. visione & consolatione quam habuit de sanctissimo Sacramento in festo Angelorum: & de delectatione quam sensit ex præsentia eorum.

IN festo Angelorũ de septembri, dum eram in Ecclesia de Fulginio, & volebam communicare, rogabam sanctos Angelos, & precipuè sanctum Michaëlem & Angelos Seraphim, dicens. O Angeli administratores qui Dei habetis potestatem & officium, vt ipsum aliis ministretis, ipsius notitiam & amorem conferendo,

ferendo supplico vt præsentetis eum mihi talem, qualem pater misericordiarum dedit eum hominibus, & qualē vult, & voluit à nobis suscipi, & revereri sed vnum pauperem doloratum, despectum, vulneratū, cruentatum, crucifixum & in cruce mortuum. Ipsi autem Angeli dixerunt mihi cum indicibili placimēto, & dulcedine. O tu placibilis Deo, ecce administratus est tibi, & habes eum præsentē, & insuper datum est tibi, quod tū possis eum aliis præsentare, & administrare. Reuera autem tunc habui eum præsentem, & videbam eū clarissimè oculis mentis in illo Sacramento, sicut petiueram scilicet dolorosum, cruentatum, crucifixum, postea in cruce mortuum: & tūc habebam dolorem acutissimum, ita quod videbatur mihi, quod cor meum vellet crepare ex præsentia talis visionis dolorosæ, & ex alia parte erat mihi delectatio, & lætitia ex præsentia Angelo-

rum: quod nũquam credidissem, nisi vidissem; quod Angeli tantum essent placibiles, & possent dare tantam lætitiam animo.

Indignitas Sacerdotũ aliquorum.

Dum autem dicebatur missa quidam Sacerdos celebrans erat prope communionem, & dum sumeret corpus Christi, frangens hostiam, audiui vocem flebiliter dicentem: heu multi sunt, qui me rumpunt, & etiam trahunt mihi sanguinem de dorso. Tunc ego cogitaui, quod forsitan Sacerdos non esset in cõuenienti statu sumendi corpus Christi, & oraui dicens, fac quod non sit talis. Et statim vox respondit: non erit in æternum.

Trigesimum nonum capitulum. De iij. consolatione & visione sanctissimi Sacramenti. Et de benedictione quam ei dedit virgo Maria domina nostra, Et qualiter sensit Deum in anima.

ALIA vice stabam in Ecclesia missam audiendo, &

circa eleuationē corporis Domini nostri Iesu Christi quādo personæ genua flectebant,ad eleuationē corporis Christi facta sum in spiritu : & apparuit in visione mihi beatissima virgo Maria , & dixit mihi. Filia mea dulcis filio meo,& mihi,Iam filius meus venit ad te, & recepisti suam benedictionē : & faciebat me intelligere;quod filius suus Iesus Christus iam post confecrationem hostiæ erat in altari:quasi diceret mihi noua de noua lætitia. Hæc autē verba tantā lętitiā,&gaudiū mihi dederunt quod nescio,nec credo,quod sit aliquis,qui possit dicere. Dicebat enim mihi beatissima virgo Maria prędicta verba cum magna humilitate , & cū nouo sentimento in anima mea, & cum maxima dulcedine:vnde & mirata sum postea, quomodo poteram stare in pedibus, habendo tātam lætitiam. Et postea dicebat mihi. Postquā recepisti benedictionem dilecti filij mei,

conueniens est, quod ego venirem ad te, & darem tibi benedictionem meam. Benedixit igitur me, dicens. Sis benedicta à filio meo, & à me, & studeas diligenter, & sollicitè ad amandũ quantum potes, quia tu es multum amata, & tu venies in rem infinitam: & tunc tantam lætitiam recepit anima mea, quantum vnquam receperam. In eleuatione autem corporis Iesu Christi augmẽtata est mihi lætitia prædicta: Tunc autem non vidi aliquid in corpore Christi, sicut consueueram, sed sensi Christum veraciter in anima mea.

Cognoui autem in hoc quia nihil est, quod ita stringat animã cum igne ardenti, & cum delectatione amoris, sicut quando Christus est in anima mea: & tũc non erat sicut ignis qui cõsueuit aliquando ardere in anima mea: sed erat ignis suauis amoris. Quando autem talis ignis est in anima, tunc cognosco, quod ve-

raciter Deus est in anima: ab alio enim fieri non potest, nam & omnia mēbra tunc sentiunt disiunctionē, & etiam sonant membra quādo disiungūtur. Et hanc disiunctionem magis sentio dum eleuatur corpus sacratissimum Christi, & specialiter disiunguntur manus, & aperiuntur.

Præsentiam Dei anima fidelis in se faciliter cognoscit.

Quadragesimum capitulum. De quarta consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit in eo esse omnium bonorum adimpletionem.

CVM venirem alia vice ad communicandum, fuit mihi facta locutio diuina, & dicebatur mihi. Amata! omne bonū est in te, & vadis ad omne bonū recipiendum. Ego autem incœpi cogitare. Si omne bonum est in te, quare vadis ad recipiēdum? Et statim facta est responsio dicens. Vnum non repellit aliud. Et quando appropinquabam ad communicandum, dictum est

mihi ita. Modo est super altare filius Dei,& secundum humanitatem,& secundum diuinitatem, & est associatus cum multitudine Angelorum. Et cum haberem magnũ desiderium videndi eum cum Angelis, sicut mihi dictum erat: tunc ostẽsus est mihi Deus, vt videbam eum, non videbam autem eum secundum aliquam formam: sed videbam vnam plenitudinem, vnam pulchritudinẽ, vbi videbam omne bonũ & dictum est mihi. O amata ita stabis corã eo in vita æterna: quantam autẽ cõsolationem recepit tunc anima mea, explicari non potest.

A paruo autem tempore quãdo communico, hostia extenditur in ore,& non habet saporem panis, nec carnis istius quam comedimus, sed alium saporem, quem nescio assimilare alicui rei de mundo: & non est dura hostia sicut prius, nec descẽdit per frustrula sicut cõsueuit: sed integrè cum tanta suauitate, quod nisi

esset vt audiui, quia citò debet homo glutire;libentissime tenerem eam in ore cum magna mora, & sic descendit integrè cum illo sapore carnis incognito, nec oportet postea modo aliquo bibere;nisi esset consuetum,vt melius assumatur. Quando autem descendit, dat mihi vnum sentimentum magnum placabile,discernitur autem extra in corpore:ita quod facit me tremere vehementissimè;ita quod cum magno labore possum recipere calicem. Nunc autem quando facio mihi signum crucis, & pono manum in capite, quando dico In nomine Patris,nihil noui sentio: quando vero pono manum super cor,dicendo & filij: statim sentio ibi vnum amorem, vnam consolationem, quod videtur mihi, quod ipsum ibi inueniam. Hoc autem non dixissem: nec scribi fecissem sicut nec alia, nisi fuissem monita.

Nota.

Quadragesimum primum capitulum. De quinta consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit Angelos ad ornantes altare quoddam ad nuptias celebrandas, vnde cognouit quod in breui erat ipsa transitura de hoc mundo.

IN quadam infirmitate dum desiderarem communicare multum in festo Angelorũ, nec esset qui mihi apportaret sacratissimum corpus Christi, cœpi multum dolere, & ecce in ipso dolore & desiderio communicandi, cœpi cogitare de ipso festo Angelorum laudem ipsorum, qualiter Deum laudant assiduè, & cœpi considerare in exercitio, quod habent Angeli laudando Deum & sibi ministrando & assistendo. Et ecce subitò fui eleuata, & statim affuit multitudo Angelorum maxima, & deduxerunt me ad vnum altare, & dixerunt mihi. Hoc est altare Angelorum,

& super altare ostenderunt ipsi animæ laudē Angelorū, illū scilicet qui est omnis laus, & dixerūt Angeli animæ: in isto qui est super altare, est perfectio, & complementum sacrificij, quod tu quæris. Et ideo præpara te ad recipiendum illum, qui te desponsauit annulo sui amoris, & coniugium iam factum est, & ideo de nouo, modo vult facere coniugimentum & copulam. Non possum autem exprimere quantam lætitiam suscepi, quia totum hoc sentiebat anima in veritate, quia hoc totum erat defectio, multo plenius quàm possit exprimi verbo. Per hoc autem significatum est mihi, quod citò migratura eram de hoc seculo: nam hoc fuit circa principium meæ infirmitatis vltimæ.

ratus, quod est ineffabile, & fuit tantæ lętitiæ visio eius, quōd eam non credo perdere in æternum: & fuit tantæ certitudinis, quod non dubito aliquo modo, quin fuerit in veritate. Tanta autem fuit delectatio in visione eius, quod non dixi quod adiuuaret me, & nihil dixi, nec bonum, nec malum. Sed tantùm delectata fui illam pulchritudinem videndo: quod nihil sciui quid dicerē.

Quadragesimum tertium capitulum. De septima consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit qualiter vbicumque Deus est, illic sunt & electi eius.

ITEM alia vice dum diceba-tur missa eleuata in spiritu quæsiui à Domino dicens, ecce Domine tu es in isto Sacramen-mento altaris: dic mihi Domine vbi sunt fideles tui? Et aperiens mihi intellectum: respondit & dixit, vbi sum ego; sunt fideles

Vbi Christus, & sui fideles sunt.

mei mecum. Tunc ego ipsa videbam ita esse, & clarissimè intuebar me, vbicumq; ipse esset, sed illud esse, non est esse in Deo intus, sed est illud quod est esse foris: & ipse est solus ille, qui est vbique comprehendens omnia. Vidi autem corpus Iesu Christi frequenter sub diuersis formis in isto benedicto Sacramento. In isto enim Sacramento vidi aliquãdo guttur Christi cum tanto splendore, & cum tanta pulchritudine, quod splendor qui emanabat, est plus quã sit splendor solis, & ex illa tanta pulchritudine datur mihi intelligi certitudinaliter, quod ibi est Deus, incomparabiliter enim est maior pulchritudo, quàm sit pulchritudo solis, & multo maior, & magnám pœnam habeo quod non possum manifestare. Vidi etiam aliquando in hostia duos oculos splendidissimos, ita grossos quod de hostia non videbatur remanere nisi solummodo ora.

Videndo autem ista reficior tantis lætitiis, quod vnam alteri nescio comparare, sed quælibet est ita magna quod non videtur mihi quod possim perdere deinceps.

Quadragesimum quartum capitulum. Qualiter hæc sancta eleuata in spiritu vidit gloriosam virginem dominam nostram pro humano genere deprecantem.

ELEVATA fui quadam vice, & non eram in oratione tunc, sed posueram me ad pausandum, quia erat post comestionem. Vnde nec de hoc cogitabam, sed subitò eleuata est anima mea, & videbam beatam virginem in gloria, & intelligens vnam mulierem positam in tanta nobilitate, & gloria, & dignitate sicut stabat, delectabar miro modo, nam videre ipsam erat ineffabilis lætitia. Stabat enim beata virgo Maria rogans pro

Maria orat pro genere humano.

humano genere, & videbam cũ tãta aptitudine humanitatis & virtute, quod erat inenarrabile. Vnde & ego ineffabiliter delectabar. Et dum ego ita aſpicerẽ ad prædicta, ſubitò apparuit ibi Ieſus Chriſtus, ſedens iuxta eam in humanitate glorificata. Et intelligens carnem illam, quomodò fuit pœnata, & opprobriata & crucifixa, & intelligens omnes pœnas, iniurias, & deſpectus, & ignominias, quas pro nobis ſuſtinuerat, quas etiam tunc mirabiliter intelligebam: tunc nullo modo dolebam de eis, immò erat mihi delectatio tanta quod narrari non poteſt, & ego perdidi loquelam, & putabam mori. Et erat mihi pœna ſuper maxima quia non moriebar, & quia non perueniebam ſtatim ad illud inenarrabile quod videbam. Et durauit mihi iſta viſio per tres dies continuè, & non impediebar à comeſtione, quæ erat multum pauca, continuè enim corpore

languido iacebã, & nihil loquebar, non impediebar etiã ab aliqua alia re, quando autem nominabatur mihi Deus, non poterã sustinere pro immensa delectatione.

Quadragesimum quintum capitulum. Qualiter iterum vidit virginem dominam nostram Christum in templo offerentem. Et quomodo huic sanctæ fuit Christus positus in brachiis, fuitque ei dictum, quoniam, ex quo dominus seipsum offerebat, quod ipsa etiam offerret.

IN purificatione beatæ virginis dum essem manè in Ecclesia Fratrum Minorum de Fulginio, facta est mihi loquutio dicens. Hæc est hora, in qua domina virgo Maria venit cum filio in templum. Et hæc audiuit anima mea cum magno amore, & tunc fuit anima mea eleuata, & vidi dominam nostram intrantem in illa hora, & obuiauit sibi a-

nima mea cum magna reuerentia & amore. Et cum aliquantulũ vererer accedere ad eam, ipſa dñа noſtra dedit animæ magnã ſecuritatem, & extendit verſus me filiũ ſuũ Ieſum, & dixit. O dilectrix filij mei accipe, tradidítque brachiis meis filium ſuum, & videbatur habere oculos clauſos, quaſi dormiret, & erat pannis inuolutus ſiue faſciatus.

Penſa in præſentatione filij Dei in tẽplum. Et ſicut ſe pro nobis obtulit, ita ſibi nos humiliter offeramus

Ipſa autem domina noſtra quaſi ab itinere fatigata ſedit, & faciebat tam pulchros & delectabiles geſtus, & ita honeſtos, & gratos mores oſtendebat, & erat ita dulce & delectabile videre ipſam, quod aĩa mea nõ ſolũ poterat reſpicere puerũ Ieſũ, quem ſic aſtrictum tenebam inter brachia, ſed etiam cogebatur reſpicere ad dominam noſtram. Dum igitur ſic ſtarẽ ſubitò puer remanſit in brachiis totus nudus & aperuit atque leuauit oculos, & reſpexit, & ſtatim in aſpectu

illorum oculorum sensi, & habui tantum amorem quod vicit me omnino. Exiuit enim de illis oculis tantus splendor,&ignis amoris & lætitiæ, quod est mihi indicibile. Et tunc subitò apparuit vna immensa maiestas ineffabilis, & dixit mihi. Qui non viderit me paruum,non videbit me magnum,& addidit.Ego veni ad te,& obtuli me tibi, vt tu te offeras mihi.Et tunc anima mea modo mirabili & indicibili obtulit semetipsam ei : demum obtuli me totam,&filios meos sequentes perfectè, & totaliter obtuli, nihil mihi, nec de se, nec de suis reseruando. Et intellexit anima mea, quod Deus illam oblationem multum acceptabat, & cum magna alacritate recipiebat.

De alacritate verò & lætitia ineffabili,& delectatione,&dulcedine indicibili, quàm habui intendendo quod Deus cum tãta benignitate meam oblationẽ

recipiebat & acceptabat nihil possum dicere, quia est mihi impossibile manifestare. Altera vice vidi beatam virginem me ad cognitionem exhortantem, & benedicentem, & mihi dolorem suæ compassionis quam habuit de filio suo dicentem.

Quadragesimum sextum capitulū. De De prima visione illarum quatuor visionum & consolationum quas habuit super filiis suis spiritualibus, qui uenturi & sequuturi erant Iesum Christum ad detegendam & manifestandam viam crucis.

QVADAM vice eleuata, & attracta pariter & absorpta in lumen increatum, videbam quæ non possum dicere. Remanente autem hac influentia, apparuit mihi effigies benedicti Dei hominis crucifixi, quasi tunc nouiter de cruce depositi. Cuius

sanguis apparebat sic recens & rubicundus, & per vulnera effluens, ac si tunc immediatè de recentibus vulneribus efflueret. Et apparuit in iuncturis eius tanta dissolutio neruorum ex dira protensione extensionis in cruce, quod iuncturæ ossium à debito loco videbantur omnino laxatæ, ad cuius conspectum plus quàm possit dici transfixa sunt viscera mea, & dolebã plus quã quibuscunque doloribus fuerim ante affecta.

Dum igitur sic starem tota absorpta ab illo dolore, ecce subitò circa crucifixum multitudo filiorum apparuit, qui deuoti erant ad prædicandum, & imitãdum paupertatem, despectum & dolorem crucifixi. Benedictus igitur Iesus eos aduocatos ad se & tractos cũ tanto amore singulos amplexans, ad vulnus lateris osculandum cum manibus suis, eorum trahens & stringens capita applicabat, quod gaudium

Quanta benedictione donet dominus eos qui verbi sui præcones & amplificatores sunt.

ex hoc in anima mea genitum de tam euiſcerato amore ſuper eos oſtenſo me fecit obliuiſci dolorem ſupradictum. Erat auté gradus diuerſorum in applicatione filiorum ad latus, quia quoſdam etiam ſæpius applicabat, quoſdã plus quã minus infigebat quoſdã intus totaliter abſorbebat, apparebátque in labiis rubricatio rubentis ſanguinis, qui in aliquibus genas, & totam faciem decorabat, & colorabat ſecundum gradus ſupra expreſſos, ſinguliſque largas benedictiones infundens dicebat. O benedicti filij diſcooperite viam crucis, paupertatis, ſcilicet, meæ, & deſpectus & doloris mei, quo modo temporaliter cooperatores abũdant: quia ego ſingulariter vos elegi, vt per vos diſcooperiatur, & manifeſteturveritas mea conculcata, & abſconſa veſtro verbo & exemplo. Et intellexit anima mea, quod ſicut applicatio ad latus ſecundum diuerſos gra-

dus apparebat. Sic & verba diuersimode de singulis filiis proponebantur. Esset autem impossibile exprimere euisceratum amorem qui relucebat in aspectu oculorum illius benedictæ faciei Dei hominis Iesu Christi, super istos filios, & in applicatione ad sacrum vulnus, & in omnibus signis, & verbis & benedictionibus super eos factis & prolatis.

Quadragesimum septimum capitulum. De secunda visione & consolatione quam vidit super præfatis filiis suis spiritualibus super eisdem.

ALIA vice dum essem in quadam processione, sensi illum abyssalem attractum increati Dei, modo quo dictum est suprà, modo ineffabili. Vidíque benedictum Deum trinum, & vnum in sua maiestate, inhabitare mentes filiorum, transformando istos filios diuersimodè in se, secundum gradus supra ex-

pressos, quod videre erat veraciter magna Paradisus. Sic enim visceros è videbatur effundi super eos,quod egoipsa non poteram satiari respicere eos, tantáque erat benedictio, & tam dulcissimè & tam viscerosè prolata quam super filios effundèbat Deus increatusquod totum est ineffabile. Túncque requirebat à filiis dicens. Estote ô filij mei dilecti sacrificium holocausti totaliter mente & corpore. Cúmque similiter mihi esset facta repræsentatio Dei hominis crucifixi cum dissolutione compagum,sicut prædictum est, efferebatur ante oculos meos per aërem in tota processione nullius manus adiutorio delatus,filiis igitur cõgregatis & applicatis ad vulnus lateris sicut dictum est,ipse dicebat. Ego sum qui tollo peccata mundi, & peccata omnia vestra tuli,nec vobis imputabuntur in æternum. Hoc est lauacrum veræ mundationis. Hoc est pręciũ

vestræ redemptionis. Hæc est domus vestræ habitationis. Vndè non timeatis filij hanc veritatem vitæ & viæ meæ impugnatam à malis verbis, & operibus defensare & discooperire, quia ego cõtinuè vobiscum sum adiutor, & defensor.

Ostensa etiam mihi fuit mundatio filiorum omnium in triplici gradu ista vice & multotiens antea. Quædam est aliquorũ specialis, scilicet collatio magnæ gratiæ, & vigoris ad faciliter vitanda peccata. Alia est in collatione gratiæ ad delectabiliter perficienda virtutum opera. Alia in omni perfectione animæ & transformatione crucifixi, & licet multum decoris detur animæ in qualibet harum mutationum & gratiarum, tamen in secunda maximus & delectabilissimus decor. In tertia verò, tãtus quod omnino est mihi ineffabile, aliud enim dicere non possum, sed ipsi videbantur transformati in Deũ,

Gratias dominus suis diuidit amatoribus.

sic quod quasi nihil aliud video quàm Deum, nunc passionatum nunc glorificatum, ita quod istos videtur totaliter trãssubstãtiasse & inabyssasse.

Quadragesimum octauum capitulum. De tertia consolatione & visione quam vidit super præfatis filiis suis spiritualibus.

IN eadem processione appropinquantibus nobis ad quandam Ecclesiam beatę virginis, ecce ipsa regina misericordiæ & omnis gratiæ mater super istos filios & filias se inclinans, quæ priùs apparebat sursum leuata nouo modo & gratiosissimo benedicens, dulcissimas ingeminabat super omnes benedictiones, & omnes osculabatur in pectore, quosdam plus, quosdam minus, quosdam cum prędictis osculis amplexabatur brachiis tátæ charitatis, quod eos sicut tota apparebat luminosa, ita & in quodam

quoddam infinitum lumen videbatur intra suum pectus absorbere, non tamen est mihi visum, quod viderem brachia carnea, sed quoddam admirandum lumen in quo absorbebat eos, intra suum pectus includens cum maximo super ipsos euisceraro amore.

Quadragesimum nonum capitulum. De quarta consolatione & visione quã vidit super commemoratis filiis suis spiritualibus vt illi mortui huic mundo. & viui soli Deo prædicarent aliis mortificationem & vitam.

ITEM alia die cum dicebatur Missa, inter alia multa quæ vidi, apparuit mihi beatus Franciscus totus gloriosus salutationem consuetam offerens, quæ est ista, pax altissimi tecum sit, Salutat autem semper voce piissima, humillima, gratiosa, & affectuosa. Tunc in quibus-

dam filiis ardentibus zelo obseruandæ paupertatis regulæ laudauit multum propositum, Sed rogauit quod cresceret per opus. Et dixit, benedictio æterna completa, & abundans, quam ego habui ab æterno Deo, veniat super caput horum dilectissimorum filiorum tuorum & meorum, dicas eis, quod viuent scilicet sequendo viam Christi, per opera manifestando, & per verba, & non timeant, quia ego cum eis sum, & æternus Deus adiutor est eorum, & cum tanto affectu laudabat illos filios de bono proposito, & confortabat eos, quod securè procederent, & quod ipsum in sua intentione adiuuarent, & sic amorosè benedicebat eosdem, quod totus videbatur euiscerari in amore super ipsos.

Multa alia vidi circa me, & circa filios, quæ non possum exprimere. Sed hoc dico, quod vidi, quod perspexi. Vidi enim certissimè,

quod ipse benedictus Deus viscerosè effunditur super nos, & ipsius mater dulcissima, & volunt portare onus nostræ pœnitentiæ: tantum petunt, vt vos filij sitis exempla luminosa vitæ suæ luminosæ, dolorosæ, paupertimæ, & despectæ, & volunt, & considerāt vos videre mortuos & viuos, & quod habitatio vestra esset in cœlo, & solus vsus corporis esset in mūdo. Vt sicut mortuus non alteratur, nec de honore, nec de decore, ita vos omnino essetis immutabiles ad esse extrinsecum mundi, & prædicaretis aliis mortificationem vitæ vestræ magis, quàm contentioso sermone. Et semper intentio vestra in omnibus vestris actibus esset in cœlo, in isto benedicto Deo homine crucifixo. Ita quod operando, loquendo, comedendo exteriùs, semper interiùs intrinsecati essetis illi benedicto Deo, qui vult vos intra semetipsū continuè circūferre, & in omni

bus actibus vestris semper sibi assistere. Quod ipse dignetur in vobis implere, qui hæc misericorditer à vobis dignatur requirere per merita suę sāctissimę matris, Amē

Quinquagesimum capitulum. De instructionibus & cōsolationibus quas habuit à Deo in suis tribulationibus. Et de thesauro & valore laborū & tribulationum. Et qualiter quisque per eas fit Deo propinquior.

Qui sūt filij Dei.

QVADAM vice quærebam à Deo, quod daret mihi de se aliquid. Et feci mihi signū crucis, & etiam rogabam eum, vt ostenderet mihi qui sunt filij sui. Et inter alia dictum est mihi istud exēplum. Ponatur quod vnusqui haberet multos amicos, & inuitaret eos ad conuiuiū cum magna diligentia præparatū, si multi remanerent de inuitatis, qui nollent venire, nunquid doleret de non venientibus, eo quod abūdanter parasset conuiuium & cū

magnis expensis? Venientes autē nunquid reciperet cum magno gaudio? qui quamuis omnes cū lætitia suscipiat, tamen talis illos quos plus diligit, ponit in mensa sua iuxta se speciali, & adhuc cum illis quos familiariús, diligit comedit cum vna scùtella, & cum vna cuppa bibit.

Quomodo inuitati sunt à Deo ad nupt.

Ego autem quærebam cū multo animę placimento, dicens. O domine! quando tu inuitas omnes? dicas mihi. Respōdit autem dicens, ego inuitaui omnes ad vitam æternam, & qui volunt venire, veniant, quia nullus potest excúsari quin sit vocatus. Aliqui autem vocati veniunt, & ponūtur ad mensam, & dabat intelligere quod ipse erat mensa, & cibus quem dabat.

Nota qua via venerunt inuitati.

Ego autem quærebam de istis vocatis, qui venerunt, qua via illuc iuerunt. Ipse verò respondit, per viā inquit, tribulationis, quales sunt virgines, casti, pauperes, infirmi, patientes, & nominabat

bus actibus vestris semper sibi assistere. Quod ipse dignetur in vobis implere, qui hæc misericorditer à vobis dignatur requirere per merita suę sãctissimę matris, Amẽ

Quinquagesimum capitulum. De instructionibus & cõsolationibus quas habuit à Deo in suis tribulationibus. Et de thesauro & valore laborũ & tribulationum. Et qualiter quisque per eas sit Deo propinquior.

Qui sũt filij Dei.

QVADAM vice quærebam à Deo, quod daret mihi de se aliquid. Et feci mihi signũ crucis, & etiam rogabam eum, vt ostenderet mihi qui sunt filij sui. Et inter alia dictum est mihi istud exẽplum. Ponatur quod vnusqui haberet multos amicos, & inuitaret eos ad conuiuiũ cum magna diligentia præparatũ, si multi remanerent de inuitatis, qui nollent venire, nunquid doleret de non venientibus, eo quod abũdanter parasset conuiuium & cũ

magnis expensis? Venientes autẽ nunquid reciperet cum magno gaudio? qui quamuis omnes cũ lætitia suscipiat, tamen talis illos quos plus diligit, ponit in mensa sua iuxta se speciali, & adhuc cum illis quos familiariús, diligit comedit cum vna scùtella, & cum vna cuppa bibit.

Ego autem quærebam cũ multo animę placimento, dicens. O domine! quando tu inuitas omnes? dicas mihi. Respõdit autem dicens, ego inuitaui omnes ad vitam æternam, & qui volunt venire, veniant, quia nullus potest excúsari quin sit vocatus. Aliqui autem vocati veniunt, & ponũtur ad mensam, & dabat intelligere quod ipse erat mensa, & cibus quem dabat.

Quomodo inuitati sunt à Deo ad nupt.

Ego autem quærebam de istis vocatis, qui venerunt, qua via illuc iuerunt. Ipse verò respondit, per viã inquit, tribulationis, quales sunt virgines, casti, pauperes, infirmi, patientes, & nominabat

Nota qua via venerunt inuitati.

multa alia genera tribulatorum saluandorum, & ego in omni verbo intelligebam rationem,& expositionem,& delectabar valdè. Communiter autem omnes isti vocabantur & nominabantur filij. Dicebatur autem mihi in illa locutione,quomodo virginitas & paupertas,& febris & perditio filiorum & perditio possessionis & rerum temporalium, & tribulatio dabatur prædictis filiis propter bonum eorum à Deo, ipsi autem non perpendebant, nec cognoscebant nunc, & quãuis in principio tribularentur, postea tamen veri filij ferebant cum patientia , & gratiarum actione, tales sunt communiter omnes qui adipiscuntur vitam æternam , nec est aliqua alia via.

Tribulatio via salutis.

Qui sint filiorum Dei, qui ad mensam suã inuitati secũ comedunt quibusque fercu lis.

Illi verò qui inuitantur ad mẽsam spiritualem quos dominus ducit secum ad comedendum in vna scutella, & bibendum in vna cuppa sunt illi, qui volunt,&

ſtudent cognoſcere, quis eſt iſte bonus pater & dominus, qui inuitauit eos, & ſtudent vt poſſint ei placere per imitationẽ ſuæ crucis, & per voluntariã aſſumptionem paupertatis, deſpectus, & afflictionis. Iſtis enim filiis permittit euenire Deus multas tribulationes, & hoc facit eis pro ſpeciali gratia, vt comedant in vna ſcutella ſecum, quia ad iſtam menſam dicebat Chriſtus, ego fui vocatus ad bibendũ calicem paſſionis, qui fuit mihi dulcis propter amorẽ veſtrum, quamuis in ſe eſſet amariſſimus. Iſti igitur filij recognoſcentes hanc gratiam, quamuis ſentiant aliquando tribulationes amaras, tamen totum fit eis dulce propter amorem & gratiam & honorem & valorem quæ ſunt in eis, immò tribulantur quando non affligũtur, & tunc magis delectantur, & ſentiunt de Deo, quantò magis ſentiunt tribulationes. Dico igitur & affirmo, quod filij Dei ſen-

tiunt dulcedinem, diuinam admixtam in persecutionibus, & tribulationibus, & pœnitentia, & hoc est mihi dictum & ostensum mirabiliter in prædicatione supradicta à Deo mihi facta, vnde & egoipsa vicibus innumerabilibus hoc experta sum. Vnde quando fui tribulata à fratribus & à contemnentibus, non possem manifestare dulcedinem quam tunc sensi, nec lacrymas lætitiæ vngentes me, quas tunc sensi.

Iterum in magna quadam infirmitate iacenti mihi multũ debili & afflictæ apparuit Deus homo Iesus multum consolatorius, & videbatur mihi compati valdè, & ait, ego veni ad seruiendum tibi, seruitium autem quod faciebat, erat quod stabat ante lectũ meum, & ostendebat se mihi tantum placabilem, quod omninò est ineffabile, & videbam eũ oculis mentis longè clariùs quã aliquid videri possit, & erat mihi

tanta iucunditas & delectatio, quod de hoc omnino nihil possum dicere, immò est totum ineffabile.

Iterum in die Iouis sancta, dixi sociæ meæ, quod quæreremus Christũ, & dixi, eamus ad hospitale, & forsitan inueniemus Christũ inter illos pauperes pœnatos, & afflictos: tulimus autẽ omnes pannos capitum nostrorũ, quos poteramus tollerare. Aliud enim non habebamus aliquid, & diximus famulę hospitalis quod vẽderet eos, & emeret aliquid quod comederent pauperes de hospitali, & illa quamuis multum renueret facere, & diceret, quod vituperabamus nos, tamen propter magnã instantiam, vendidit illos paruiculos panniculos, & emit inde pisces, & nos apportauimus panes, qui dati erant nobis amore Dei pro victu nostro. Postquam igitur obtulimus ista eis, lauimus pedes fœminarũ ibi existentium pauperum & manus

Nota charitatem.

hominum, & maxime cuiusdam leprosi qui habebat manus valdè fœtidas & marcidas & præpeditas & corruptas, & bibimus de illa lotura. Tantam autem dulcedinem sensimus in illo potu, quod per totam viam venimus in magna suauitate, & videbatur mihi per omnia quod ego gustassem mirabilem dulcedinẽ quantũ ad suauitatem quam ibi inueni. Et quia quædam scamula illarum plagarum erat interposita in gutture meo, conata sum ad glutiẽdum eam, sicut si communicassem, donec deglutiui eã. Vnde tantam suauitatem inueni in hoc quod eam non possum exprimere.

Propter quod dico, quod in pœnitẽtia & in afflictione & tribulatione propter Deũ accepta, quamuis in principio homo anxietur, postremò tamen maxima consolatio inuenitur. Quadam alia vice ego stabã tribulata spirituali tribulatione, & non vide-

batur mihi quod aliquid sentirẽ de Deo per vnum mensem, immò videbatur mihi quod essem quasi derelicta à Deo, & nõ poteram confiteri peccata mea, & ex vna parte videbatur mihi, quod hoc accidisset mihi propter meam superbiam, & ex alia parte videbam tantùm profundè peccata mea multa, quod non videbatur mihi quod cum debita contritione possem confiteri ea, nec dicere solũ ore. Videbatur etiã mihi quod nõ possem ea manifestare, & ideo nõ poteram laudare Deum, nec stare in oratione. Sed tantũ videbatur mihi, quod remansissent de Deo, ꝙ scilicet non tantũ tribulabar quãtũ debebam tribulari, propter hoc quod voluissem à Deo peccãdo recedere, nec pro omnibus malis, vel bonis de mundo Deũ offendere, nec malo consentire proposuissem, & sic fui tribulata & afflicta fortiter & horribiliter toto dicto tempore. Et tandem

miserante Deo, facta est mihi loquutio talis. Filia mea amata à Deo omnipotenti, & ab omnibus sanctis Paradisi, Deus amorem suum reposuit in te, & habet ad te amorem plus quàm ad fœminam vallis spoletanæ. Et anima mea respondit clamans, quomodo possum hoc credere cùm sim plena tribulatione, & videatur mihi quod sim quasi à Deo derelicta? Et respondit. quando videtur tibi, quod sis magis derelicta, es magis à me amata, & propinquior Deo, & tunc subiunxit.

Pater qui habet filium multum charum, ministrat ei cibaria temperata, nec permittit ei bibere vinum purum, nec comedere nociua, ne ei noceat, sed temperat vinum cum aqua, vt ei proficiat. Sic facit Deus, consolationibus enim miscet tentationes & tribulationes, & in tentationibus & tribulationibus tenet animam, nisi enim eam te-

teneret,impingeretur & deficeret: & quando videtur derelicta, tunc plus amatur. Tunc igitur tribulatio mea fuit aliqualiter temperata; non tamen totaliter ablata: adhuc enim non habueram voluntatem confitendi, ſed cœpit mihi venire voluntas confitendi & communicandi, & in breui tempore ablata eſt totaliter tribulatio, & tunc facta eſt mihi locutio dicens: placet mihi quod tu communices, quia ſi tu me recipis, iam me recepiſti: & etiam ſi non recipis me, tu iam me recepiſti,& communica cum benedictione Patris & Filij & Spiritusſancti. Et facias ad reuerentiam & honorẽ omnipotentis Dei,& ſanctæ Mariæ virginis, & iſtius ſancti ſcilicet ſancti Anthonij; cuius feſtum erat illa die: fiet enim tibi gratia noua, quam non habuiſti adhuc. Fuit igitur mihi reddita gratia confitendi:& voluntas communicandi,& confeſſa ſum. Dum autem dicebatur

missa, videbam me plenam totam peccatis & defectibus, quod nõ poteram loqui, & cogitabam quod communicatio quam volebam facere, esset mihi ad iudicium. Post tamen ista; facta est in me mirabilis dispositio, qua me poteram totam mittere intus Iesum Christum: & tunc mittebam me intus eum cum tanta fiducia & securitate, quod tantam nunquam fueram experta: & mittebam me intus eũ & merita eius, sicut mortua cũ mirabili certitudine, quod faceret me viuã. Igitur communicaui in sua fiducia; & post communicationem habui mirabile sentimentum, & dimisit in me vnam pacem, qua dabatur mihi intelligi, & etiam sentire, quod omnis tribulatio quæ acciderat mihi, acciderat pro bono meo: & hoc communicare quod feci; fecit animam meam venire ad istud videre & desiderare, quod scilicet me totam darem Christo, eo quod videret

Christum totum se dedisse nobis, & modo nouiter delector in desiderio martyrij, & ipsum desidero, & in pœnis, & in tribulationibus quæ accidunt delector: & gaudeo plus quàm consueueram, propter quæ dico, quod Deus tandem cõsolatur omnem animam existentem in tribulatione. Nam & alia vice cum sic essem tribulata, quod quasi videretur mihi quod essem derelicta, facta est mihi talis locutio dicẽs: O amata scias, quod non es derelicta; sed Deus omnipotens titibi est in tribulatione propinquior, & tu Deo. Anima autem clamauit: Si est ita quod Deo sim in tribulatione propinquior; placeat sibi, quod auferat à me omne peccatum, & det mihi absolutionem per merita passionis suæ, & det mihi benedictionem, & sociæ meæ, & fratri scriptori horum dictorum. Et dictum est sic mihi: Peccata tua tibi sunt ablata, & benedictionem facio

vobis cum illa carne illius manus, quæ fuit clauata in cruce: & tunc vidi illam manum benedicentem super capita nostra, & delectabar in aspectu illius manus: quoniam veraciter delectabilissimum erat videre illam. Et ipse dicebat nobis tribus sic: Benedictionem Patris & Filij & Spiritussancti habeatis æternaliter, & comprehendatis. Et dixit mihi: dic illi fratri tuo scriptori, quod studeat se facere paruum, multum enim est amatus à Deo omnipotente: & ideo studeat ipsum amare. Sic igitur multipliciter me consolari dignatus est: qui consolatur omnes tribulatos, cui sit, & est honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Quinquagesimum primum capitulum. De illuminatione & sentimento siue inspiratione quæ à Deo ei facta fuit super via & statu salutis animarum. Et de eis qui nolunt sequi id quod intus admonentur, quodque eis inspiratur.

QVADAM vice dum orarem in cella mea, dicta sunt mihi ista verba. Omnes qui docentur à Deo & illuminantur vt intelligant viam Dei; & in isto lumine & documento, quod fit eis spiritualiter à Deo, claudunt aures ne audiant, & oculos ne videant, nec volunt attendere, nec volunt audire illud quod loquitur eis Christus in anima, sed omnino ingrossantur, & sequuntur doctrinam aliam à documento, quod intelligunt sibi factum à Deo, & volunt tenere viam communé contra conscientiam, illi habét maledictionem à Deo omnipotente. Multotiens autem dictũ est mihi istud verbum,

Non esse respuendas illuminationes.

quod prædictum est. Ego autem horrebam illud audire, cum videretur mihi valde grauè, & timebam esse deceptionem, quod scilicet illis quibus Deus dat lumen & gratiam, postea det maledictionem. Tunc ponebatur mihi vnum exemplum: & præceptum est mihi frequenter, quod facerem scribi.

Exemplum autem est de scholare, qui ponitur à patre ad scholas, & pater facit ei expēsas sumptuosas, & honorat eum vestimentis & libris, & cum informatus est sub inferiori magistro; procurat post, vt transferatur ad altiorem magistrum. Si post hæc scholaris prædictus negligenter agat, & non curet de scientia quam didicit, sed redeat ad statum secularē & ad vile officium & ministerium magni laboricij, & de eo quod sic didicerat, nihil ei remaneret: talis inquam pater super huiusmodi filio magnam deberet habere turbationem &

indignationem. Talis filius est ille, qui prius docetur per prædicationem & per scripturas, & postea spiritualiter illuminatur à Deo, & datur sibi intelligere spirituali lumine, & diuina inspiratione quomodo sequatur viam Christi, propter quam addiscendam prius facit eum doceri per alios, & postea docet eum Deus suo spirituali lumine & doctrina, quæ non potest doceri nisi à Deo, & hoc facit, vt ipse se dirigeret; & etiam aliis lumen esset. Si talis negligenter agat, & ingrossetur & incrassetur, & despiciat lumen suum, & Dei doctrinam, & diuinam inspirationem: Deus aufert ei illud lumen & gratiã, & habet maledictionem. Et est mihi præceptum, vt hoc verbum scriberem, & vni fratri cui confitebar, ipsum dicerem: quia eum tangebat. Iterũ dictum est mihi in alia diuina locutione. Est quædam generatio quæ cognoscit Deum solum ex multa

bonitate bonorum quæ fecit eis: & isti parum cognoscunt. Et est alia generatio hominum; qui quamuis cognoscant Deum per prędicta bona eius, tamen multo melius cognoscunt eum per bonitatem Dei, quam experiuntur in se. Iterum in alia locutione accepi cognitionem, & audiui vocem clamantem & dicentem: O quam magni sunt, ô quam magni sunt, sed non magni lectores scripturæ meæ, sed eius adimpletores & factores. Iterum dicebat, quod tota scriptura diuina adimpletur in exéplo vitæ Christi. Quadam vice dum orando dicerem Deo. Scio Domine, quia tu es pater meus, quia tu es Deus meus, doce ergo me, quid vis quod ego faciam, & instrue me in his quæ tibi placent: quia sum parata obedire. Cum ergo in his verbis stetissem à manè vsque ad tertiam, & vidi & audiui, sed quod vidi & intellexi, nullo modo possum, nec scirem dicere.

Factores lege non lectores.

Sed fuit vna abyſſus omnino ineffabilis, & oſtendit mihi quid eſt ipſe, & qui viuunt in ipſo, & qui non; & dixit mihi: In veritate dico tibi, quod non eſt alia via recta, niſi illa quæ ſequitur mea veſtigia, quia in via iſta quæ eſt mea; nulla eſt omnino deceptio. Verbum autem iſtud in veritate & in magna claritate ſæpe & in multis locutionibus dictum eſt mihi.

Vera via recta ad ſalutem.

Explicit multiplex eius conſolatio.

Quinquageſimum ſecundum capitulum. De doctrina & inſtructione huius Sanctæ. Et primum qualiter poſſit cognoſci & haberi certitudo quod Deus in animam veniat.

SCIENDVM eſt igitur quod venit Deus in animam quandoque non vocatus, nec deprecatus, ſeu rogatus ab ipſa: & ponit in anima vnum ignem, vnum

Quomodo cognoſcit, quia Deus ſit in anima.

amorem, vnam ſuauitatem alias inconſuetam, in qua multum delectatur, & gaudet, & credit, quod hoc ſit à Deo, ibi præſentialiter operanti, tamen hoc non eſt certum. Item cognoſcit anima Deum eſſe in ea, quia quamuis non videat ipſum eſſe in anima, videt tamen gratiam ſuam eſſe in anima, in qua multum delectatur, & tamen adhuc non eſt certum. Item cognoſcit, quod Deus venit ad eam, quia Deus loquitur ei verba dulciſſima: in quibus verbis anima multum delectatur, & ſentit eum ſentimento valde delectabili: in quo ſentimento anima valde delectatur. Sed adhuc remanet aliquod dubium, quamuis ſit paruum. Adhuc enim anima perfectè, nec ex toto eſt certa ſi Deus eſt in anima, quia tales locutiones etiã cum ſentimentis poſſunt fieri ab alio ſpiritu. Remanet enim dubium ſibi, & videtur mihi quod hoc accidat, aut propter multam

maliciam & defectum eius, aut
propter Dei voluntatem, quia
Deus non vult eam facere magis
certam nec securam. Certifica- *Nota.*
tur autem anima, quod Deus est
intus in ea, quando sentit eum
aliter, quàm consueuit, & sentit
eum notabili & duplicato senti-
mento: & cum tanto amore &
igne diuino quod aufertur ei
omnis amor animæ & corporis,
& loquitur, & cognoscit, & in-
telligit ea quæ nunquam audiuit
ab aliquo mortali, & intelligit ea
cum magno lumine, & est ei ma-
xima pœna tacere illa, & si tacet;
tacet propter zelũ, ne displiceat
amori, & non scandalizet: &
propter humilitatem, quia non
vult dicere ita altissima, ne note-
tur: Sicut & mihi accidit aliquã-
do, propter enim ardens deside-
rium salutis proximi aliqua dixi,
& fui reprehensa, & dictum est
mihi isto modo. Soror, redi ad
scripturam diuinam & te non
intelligimus. Item in isto senti-

mento quo anima certificatur, quod Deus omnipotens eſt in ea; datur animæ ita perfectè velle, quod concordat in hoc tota anima veraciter, & in omnibus & omnimodè, & concordant cum anima omnia membra corporis, & fiunt vnum cum anima veraciter, nec repugnant voluntati eius, & vult perfectè ea quæ Dei ſunt, quæ tamen ante veraciter non ex toto volebat. Et iſtud velle datur per gratiam, in quo cognoſcit anima Deum omnipotentem eſſe in ſe, & dat ei ſecuritatem. Datur enim animæ velle Deum, & quæ Dei ſunt veraciter ad ſimilitudinem amoris veracis, ſicut Deus dilexit nos, & ſentit anima, quod Deus immenſus eſt mixtus ſecum, & fecit ſocietatem cum ea.

Item quando venit altiſſimus Deus ad animam rationalem, quandoque datur ei, vt eum videat, & videt ſine forma corporali in ſe, & videt eum clarius quàm

quàm poſſit homo mortalis, videre alium hominem mortalem: oculi enim animæ vident vnam plenitudinem ſpiritualem, non corporalem,de qua non poſſum aliquid loqui,quia deficiunt verba, & imaginatio. In illo autem videre,delectatur anima delectatione ineffabili,& tunc anima ad nihil aliud reſpicit, niſi ad illud, eſt enim id quod replet animam in æſtimabiliter. Et iſtud reſpicere & videre, quo ſic videt Deum omnipotentem,nec aliud poteſt reſpicere, eſt ita profundũ,quod doleo,quia nequeo aliquid manifeſtare,non enim eſt res tangibilis nec imaginibilis,ſed eſt inæſtimabilis. Adhuc cognoſcit anima quod Deus eſt in ea ſine dubio multis modis, de quib⁹ dicamus duos. Vnus eſt vna vnctio, quæ ita ſubitò renouat animam, & omnia corporis membra reddit manſueta, & concordantia cum anima, quod non poteſt tangi, vel lædi ab aliquo, quo turbari

possit anima in modico,& sentit, & audit, quod loquitur ei Deus. Et in ista tanta, & omnino ineffabili vnctione intelligit anima certissimè, & sine dubio, quod Deus omnipotens est in ea: Illud enim non posset facere aliquis sanctus de paradiso, nec aliquis Angelus de paradiso: Sed est hoc tam ineffabile, quod multum doleo, quia non possum aliquid dicere in comparatione, & Deus mihi parcat quia hoc non facio libenter, quia ex toto corde libenter manifestarem aliquid de bonitate eius, si possem, & ei placeret. Alius modus quo anima rationalis cognoscit Deum omnipotentem esse intus in se, est vna amplexatio, quam facit Deus animæ rationali, quia nunquam pater, nec mater filium, nec aliqua persona alia cum tanto amore amplexari potest aliam personam, sicut Deus omnipotens amplexatur animam rationalem. Cum tanto enim amore Domi-

nus noſter Ieſus Chriſtus indicibiliter amplexatur, & ſtringit animam rationalem ad ſe, & cum tanta dulcedine, & ſuauitate, quod non credo, quod aliquis homo de mundo poſſit dicere, nec exprimere, nec credere expertus, & quãuis poſſit forſitan aliquis credere aliquid, non tamen illo modo. Apportat enim Ieſus Chriſtus in animã amorem ſuauiſſimum, quo tota ardet in Chriſto: & apportat ſecũ vnum lumen tam magnum, quo intelligit tantam plenitudinem bonitatis Dei omnipotentis, quam probat in ſe, quod multo plus intelligit, quàm experiatur in ſe: & tũc aſſecuratur & certificatur, quod IeſusChriſtus eſt in ea. Sed nihil dicimus de omnibus iſtis in comparatione ad ea quę ſunt. Tunc autem anima non habet lachrymas, nec lætitiæ, nec doloris, nec alicuius alterius generis, nec alterius ſtatus, multo enim minor ſtatus eſt quando anima

habet lachrymas lætitiæ. Item apportat Deus secum in anima tantam super plenitudinem lætitiæ, quod anima nescit plus petere, immo si duraret, hic haberet vnam paradisum: & hæc lætitia resultat, & redundat in omnibus membris corporis, & omnis iniuria, quæ infertur, vel dicitur, habetur pro nihilo, & efficitur dulcis: & propter talem alterationem factam in corpore, aliquando non potui latere sociam meam, neq; alios, quia aliquãdo efficior, vt dixit mihi socia mea resplendens & tota rubicunda, & oculi mei lucentes ad modum candelæ, aut pallida, quasi si fuissem mortua, secundum varietatem visionum, & reuelationum. Lætitia autem prædicta non finitur per multos dies, & aliquas lætitias habeo, quas nunquam credo perdere in æternum: Sed credo eas adimpleri & perfici, & modo non sum sine ipsis in vita mea. Vnde & quando venit ali-

qua triſtitia; ſtatim recordans illarum lætitiarum, nullo modo conturbor. Tot autem alij modi ſunt, quibus cognoſcit anima quod Deus ſit in ea; quod nullo modó poſſem omnes dicere & enarrare.

Quinquageſimum tertium capitulum. Qualiter anima ſpiritualiter hoſpitatur & recipit Dominum intra ſe.

IN omnibus prædictis modis cognoſcit anima Deum in ſe veniſſe. Sed adhuc nihil diximus quomodo hoſpitatur eum,& totum quod diximus eſt valde minus quàm ſit illud quando anima cognoſcit,quod ipſa hoſpitata eſt peregrinum. Tunc enim quando anima eſt hoſpitata peregrinum, venit in tantam cognitionem bonitatis Dei infinitæ, quod quandoque quando fui reducta in me, cognoui certiſſimè quod illi qui magis ſentiunt de Déo, minus pręſumunt loqui

de Deo: quia eo ipſo quod ſentiunt de ipſo illo infinito & indicibili, loqui de Deo minus præſumunt, reputantes in comparatione quicquid dicunt,nec dicecere poſſunt,quaſi nihil. Vnde ſi aliquis prędicator diuinorum intelligeret,ſicut & ego quandoq; intellexi: nihil ſciret dicere, neque præſumeret loqui de Deo aliquid, immo obmuteſceret & taceret. In tantum enim ſuperat intellectum, & omnia quæ aliquo modo cogitari, vel dici, vel æſtimari poſſunt, quod perfectè eius bonitas explicari non poteſt. Hoc autem non accidit, quod anima perdiderit aliquem ſenſum corporis, vel quod anima corpus dimiſerit,ſed percipit illa abſque ſenſibus,vnde ita homo videns per intellectum, illa efficaciter in tanto ſtupore videt in comparatione ad id quod dici poteſt verbo corporali, quod ſi aliquis prædicator eſſet in iſto ſtatu, & vellet loqui de

Deo, diceret populo. Ite quia nihil vobis scio loqui de Deo, quantumcumq; esset sufficiens. Et ideo intelligo, & dico, quod omnia quæ dicta sunt per scripturam, vel per omnes homines à principio mundi, non videtur mihi, quod dixerint aliquid de medulla illius bonitatis diuinæ, nec vnum medium granum milli in comparatione totius mundi.

Qui perfectius Deum intelligunt minus de eo loqui possunt.

Quando autem anima assecuratur à Deo, & reficitur per eius præsentiam, similiter & corpus recipit saturitatem, & nobilitatem, & reficitur cum anima, quamuis multum minus. Loquitur enim ratio, & anima corpori & sensualitati cum sic reficitur dicens: Vidi modo qualia bona sunt ista quæ experiris à Deo per me, in infinitum autem sunt maiora, quæ promittuntur, & fideliter exsoluentur, si mihi consentias: & nunc cognosce qualia bona, & quanta perdidimus tu & ego non consen-

Anima assecuratur de Deo.

Dulcis animæ ac corporis cõflictus super dulcedinem Dei.

tiendo,ſed contradicendo mihi. Vnde de cætero omnino oportet te, in illis quæ Dei ſunt omnino obedire. Et ſtatim corpus ſubijcitur animæ, & ſenſualitas rationi, ſentiens participationem delectationis animæ, & reſpondet animæ dicens: mea delectamenta quandoque erant corporalia, & vilia, quia corpus ſum, ſed tu quæ eras tantæ nobilitatis, & delectationis diuinæ capax, non debebas mihi conſentire, nec facere me & te perdere tanta bona: & lamentatur corpus contra animam, & ſenſualitas cõtra rationem longa lamentatione,& dulciſſima, ſentiens dulcedinem, & delectationem animæ maiorem quàm potuerit ſuſpicari, & fit ſibi obediens.

Quinquagesimum quartum capitulum. De modis deceptionum quæ hominibus spiritualibus accidere possunt.

ALIQVI autem modi sunt, quibus potest esse deceptio in personis spiritualibus. Vnus modus est & maior quando amor in anima non est purus, sed admiscetur, & est ibi de amore personali & proprio, id est de sua propria voluntate: habet enim ibi tunc aliquid, de amore mundi, & mundus inuitat, & commendat ipsam, & tamen omnis commendatio mundi, & inuitatio ad talem deuotionem est falsa, & talis persona in hoc quod mundus videt eam, & commendat eam, videtur feruere in deuotione, & crescunt illæ lachrymæ, & illæ dulcedines, & tremor & stridor qui fiunt in illo amore spirituali non puro, & talia non fiunt intus in anima, sed extra in corpore, nec

In quibus personæ spirituales decipiãtur.

Amor Dei impurus.

intrat ille amor intus in animam, & citò illa dulcedo deficit in persona, & citò obliuiscitur, immo & quandoque adducit amaritudinem. Et hæc omnia probaui in me, & ego nescirem ista prædicta bene discernere, nisi quod anima mea venit in certam veritatem, quia quādo amor est pur⁹, omnino se reputat post talia sentimenta mortuam, & videt se esse nihil, & reddit se mortuam Deo & putridam, & inducit ad Dei reuerentiam humilitatem, & non recordatur omnino alicuius laudis, nec alicuius boni proprij, immo in tantum videt se esse deficientem, & plenam malis, quod quandoq; non credit ab aliquo sancto se posse plenè liberari, nisi solum ab ipso Deo. Quamuis aliquando citius roget sanctos, vt eam adiuuent apud Deum, eo quod propter indignitatem suam, non audet Deum rogare, & ideo recurrit ad sanctam Virginem Mariam;

Amor purus.

ad alios sanctos vt adiuuent eam, & quando ab aliquo commendatur, omnino reputat illud truffam: & iste amor rectus & purus à Deo, est intus in anima, & facit eam videre defectus suos & bonitatem Dei. Et lachrymæ & dulcedines quæ tunc fiunt, & habentur; numquam adducunt amaritudinem, sed certitudinem & dulcedinem: & talis amor prædictus adducit intus in Christum animam, & intelligit anima nullam deceptionem ibi posse esse vel fieri.

Alius modus est, in quo Deus permittit deceptionem fieri in personis spiritualibus, & est iste sed quando persona spiritualis, & deuota sentit se multum amatam à Deo, & sentit in se bona spiritualia, & operatur bona spiritualia, & loquitur de eis: tamen quia se nimis assecurat, & transit modum; ideo Deus permittit fieri in ea aliquam deceptionem, vt per hæc ipsum Deum, & se-

Non es se nimis assecuratum de Deo.

ipsam recognoscat. Alius modus est quando persona spiritualis multum sentit de Deo: & est in bono amore, puro & optimo, & corde operatur bona opera, & deliberauit nullo modo plus placere seculo, nec habere famam sanctitatis, & deliberauit tota placere Christo, & totam se ponit in Christo, tamen oportet, vt anima sciat seruare id quod suum est, & reddere Deo id quod Dei, quod si non, tunc Deus permittit in eam aliquam deceptionem fieri, vt conseruet eam, & quia Deus zelat eam, ne transgrediatur, & adhuc non sufficit animæ id quod prædictum est, donec Deus ducat animam in plenam cognitionem sui ipsius, & in plenam cognitionem bonitatis Dei; & ibi tunc nulla potest fieri deceptio, immo ducitur anima in plenam cognitionem veritatis. Plena autem cognitio veritatis dicitur isto modo, quia

Deo reddendum quod suũ est & suũ sibi seruare.

videt anima quod ita impletur, quod videtur animæ, quod non plus possit impleri. Primò de cognitione suiipsius, sic quod non possit videre aliquid aliud, nec recordari alicuius alterius rei, & tunc subitò venit in cognitionẽ bonitatis diuinæ, & tunc videt vtrumque simul, modo omninò inenarrabili, adhuc tamen non videtur prædictum sufficere, sed zelat eam Deus permittendo ei tribulationes.

Plena cognitio veritatis.

Quinquagesimum quintum capitulum De paupertate spiritus quæ non permittit nos decipi in sentimentis spiritualibus.

RES autem quæ non permittit animam decipi in talibus sentimentis, est paupertas spiritus. In loquutione enim diuina mihi à Deo facta audiui commendari paupertatem pro tanto documento, & pro tanto bono, quod omninò excedit intelle-

Beati pauperes spiritu nunquã decipiũtur in spiritualibus sentimentis.

Nota ctum nostrum. Dixit enim mihi *Laus* Deus. Ego, inquit Deus. Si pau- *paupertatis.* pertas non esset tantùm bonum ego non dilexissem eam tantùm, & si non esset ita nobilis, ego nō absumpsissem eam. Superbia enim potest esse in illis solùm qui habent aliquid, vel credunt se aliquid habere. Primus enim homo qui cecidit & Angelus ideò superbierunt, & ceciderunt, quia æstimauerunt, & crediderunt se aliquid habere. Angelus autem nec homo non habet aliquid in se, nisi solùm vnus Deus. Humilitas verò est in illis solùm qui sunt ita pauperes, quod vident se nihil habere. Maximū enim bonum est paupertas. Ipse enim Deus filium suum charissimum fecit esse magis pauperem, quàm vnquam fuerit, nec futurus sit alius homo, ipse tamen est qui habet esse, plus quàm possimus dicere, & tamen fecit eum Deus ita pauperem sicut si non haberet esse. Hoc auté visum est pec-

catoribus,& mortalibus, qui priuati erant vero lumine quædam ſtultitia. Sed non ita viſum eſt, nec videtur ſapientibus, nec verè intelligentibus. Qui enim habet paupertatem, nunquam poteſt ruere, nec cadere per deceptionem, & qui videret bonum paupertatis eſſet Deo amabilis, & qui conſideraret immenſum valorem eius, nunquam poſſet aliquid retinere ſibi de temporalibus, & qui videret quantum Deus amauit paupertatem verã, nihil retineret. Hoc autem documentum, eſt documentum diuinæ ſapientiæ, quæ primò facit videre defectus & pauperem omnium meritorum, & bonorum ſe credere, & veraciter æſtimare, & conſequenter facit eſſe pauperem, & paupertatem amare, & ſic illuminata quodam dono gratiæ, cùm viderit & ſicut viderit bonum paupertatis, paupertatem diligat, & poſtmodum facit videre diuinam bonitatem, &

ſic tota diligit Deum omnipotentem, cum nihil æſtimet ſe habere, quod amet, & ſicut diligit, operatur, & ſic aufertur ſibi omnis confidentia de ſe, & ſolum de altiſſimo Deo confidit, & conſequenter cum in Deo totaliter confidat, aufertur ſibi omne dubium de Deo, ipſo illuminante. Qui enim haberet iſtam veritatē omnia dæmonia, & omnia alia quæ poſſemus dicere non poſſent eam decipere, quia in hac ſpiritus paupertate anima recipit documentum clariſſimum & luminoſiſſimum totius vſus vitæ huius, ita quod nunquam dum iſtam veritatem haberet, decipi poſſet. Et ideò intelligo quod paupertas eſt mater omnium virtutum, & eſt documentum diuinæ ſapientiæ. Sicut enim diuina ſapientia docuit per incarnationem nos mortales, ita & per ſpiritus paupertatem nos eſſe beatos, & ideo omnis ſapientia de mundo niſi in iſtam

Paupertas.

veritatem introducatur, nihil eſt & ad damnationem conuertitur, & omnes ſapientes de mundo, niſi in iſtam veritatem introducantur, nihil omninò ſunt, & in damnationem vadunt, & quando iſtam veritatem anima intelligit, tunc operatur ſine intentione alicuius vanę gloriæ, & ſine reſpectu alicuius.

Quinquageſimum ſextum capitulum. De eleuatione & abſtractione animæ à ſenſibus, quæ dicitur extaſis ſiue raptus

ANIMA igitur nihil intelligit, nec apprehendit in cõparatione ad raptum, quando nõ intelligit, nec apprehendit, niſi id ad quod intus poteſt attingere. Quando enim anima leuatur ſupra ſe per Dei præſentiam illuſtrata, & ponitur in ſinu Dei, & Deus in ea, tunc intelligit & delectatur, & quieſcit in illis bonis diuinis quæ nullo modo po-

Extaſis ſeu raptus.

test referre. Sunt enim ſupra intellectum, & ſupra omnem modum loquendi, & ſuper omnia verba. Sed natat ibi anima in gaudio & cognitione, & inde illuſtrata intelligit rationes verborum obſcurorum & difficiliũ quæ Chriſtus dixit. Intelligit etiã ſimiliter, quare & qualiter in anima Chriſti fuit dolor ſine temperamento, anima enim mea ſicut dictum eſt illuſtrata, & in Chriſti paſſione transformata, nullum temperamentum inuenit in ea, tanta fuit. Vnde & anima mea dolorem animæ Chriſti recolendo, non poteſt tunc aliquam lætitiam inuenire, quod non accidit quando recolit paſſionem corporis, quia tunc poſt triſtitiam, reinuenit lætitiam, & iſtas rationes intelligit ex prædicta eleuatione. Intelligit etiam acutum dolorem fuiſſe in anima Chriſti, dum erat in vtero matris, ſicut poſtea habuit in cruce, prę-ter illud, ſcilicet, quod non ha-

buit experientiam. Anima etiam inde intelligit iudicia Dei,& alia ineffabilia ex præsentia Dei ipsã ad se eleuantem. Et multotiens facit Deus mirabilia in anima, quæ intelligo quòd nulla creatura posset facere illa nisi ipse solùs. Subitò enim aliquando anima leuatur in Deo in tanta lætitia,quod si duraret, credo quod corpus tolerare non posset, immò perderet omnes sensus suos & membra sua: & facit Deus sæpè istum ludum in anima,& cum anima,& statim recedit, quando anima cupit eum tenere, remanet tamen in anima magna lætitia, & securitas, & remanet tanta lætitia, quod nullomodo dubitat quin Deus sit præsens,& de illo videre vel sentire nescio dare aliquam similitudinem,nec etiam nominare,& hæc illustratio & eleuatio & delectatio siue lætitia aliter consueuit mihi accidere vna vice, & aliter alia, ita quod quasi semper nouitas ibi

Visiones & reuelationes non esse super uno modo.

contingit, & hoc totum eſt inenarrabile. Reuelationes enim & viſiones ſunt alterius modi vna vice, & alterius alia. Similiter delectatio, gaudium & lætitia, nec aliquid aliud poſſum dicere, immò iſtud dicere, plus eſt maledicere, deuaſtare & defectuoſè exprimere, & blaſphemare, quàm aliquid manifeſtare.

Quinquageſimum ſeptimum capitulum. De recollectione animæ ad veniendum in cognitionem Dei & ſui.

EGo ſum excœcata & obtenebrata, & ſine veritate, ideò filioli mei omnia verba quę habetis à me, habeatis ſuſpecta tanquam à perſona maligna, & omnia bene notetis, & nullis verbis meis credatis, niſi ſolis illis quæ aſſimilantur veſtigiis Ieſu Chriſti & ad imitationē vitæ eius prouocant, & inducunt. Nunc igitur filioli mei non me delectat ſcribere, ſed peccata mea & redemptionem eorum, quæ fa-

cta est per Christi immaculati passionem assiduè deplorare, sed propter literas quas mittitis, cogor vobis rescribere. Hoc autem vobis scribo quod nouiter est impressum cordi meo. Scitote filij, quod nihil est vobis necesse nisi Deus, Deum enim venire, & mentem vestram in ipso recolligere hoc est vobis necesse.

Ad hoc igitur vt melius mens vestra in Deo recolligatur, detruncanda est omnis superflua consuetudo omnis superflua familaritas hominum ac mulierum quarumcunque, omnis superflua scientia, & voluntas sciẽdi multa noua & omnis superflua operatio & occupatio. Et breuiter requiritur ad hoc, vt homo se diuidat ab omnibus quibus mens spargitur.

Nota vitãda, homini spirituali.

Consequenter autem conetur intrare hunc abyssum suarũ miseriarum, & cogitare quid operatus est in tempore præterito, & quid operatur in præsenti: &

Considerãda animo ac repetẽda

quid faciet, & qualiter ſecundũ merita ſua erit ſibi in tempore futuro poſt mortem, quod erit ſine fine, & nulla dies tranſeat, quin cogitet iſta, vel ſaltem non tranſeat nox.

Cognoſcatur Deus ipſe quo ſe cognoſcat.

Et conſequenter recogitet & reuoluat & conetur ad cognoſcendum miſericordiã Dei, quomodo diſpenſauit ſecum miſericorditer in omnibus miſeriis Chriſtus Ieſus, & caueat quod huius beneficij non obliuiſcatur. Cognoſcere enim Deum, & ſe, eſt perfectio noſtra, & in toto mundo nihil modo me delectat ſcribere, nec dicere, niſi ſolùm hæc duo, cognoſcere Deum & ſe, & hoc eſt hominem iacere continuè in carcere ſuo, & nunquã de carcere ſuo exire, & ſi de carcere ſuo non habet bonum, quęrat alienum, & non ponetur de ſuper ſe.

Sine vera Dei & ſui cognitione, omnis viſio, reuelatio, contemplatio nihil eſt.

O filioli mei chariſſimi! omnis viſio, omnis reuelatio, omnis contemplatio nihil facit, niſi ho-

mo habeāt verām cognitionem Dei & sui. In veritate dico vobis, quod sine hoc, illa non proficiūt, & ideò miror, quomodo quæritis à me literas meas, quia ego nō video quod verba mea debeant nec possint vos consolari, nisi de hac cognitione vobis scribam, & nihil me delectat dicere nisi de hoc, & de omnibus impositum est mihi silentium nisi de hoc. Rogo ergo vt rogetis Deum, vt det istud lumen toti proli, & faciat vos in hoc remanere semper. Quod autem notitia Dei sit vobis necessaria, manifestum est, cum enim finis noster sit regnū cœlorum, & obtinere illud non possumus nec debemus, nisi secundum formam qua Deus & & homo obtinuit illud, necesse est nobis cognoscere hunc Deū hominem & vitam eius & opera eius, & illa propter quæ gloriam obtinuit, vt per imitationem operum & transformationem in ipsum similiter, post eum meritis

Nota. Pulchrè Quod notitia Dei sit necessaria.

Dei & hominis crucifixi

eius & gratia ad regnum cum ipſo poſſideamus. Maximè auté eſt nobis neceſſarium ſcire & cognoſcere Deum hominem, vt crucifixus pro nobis fuit, & paſſionatus, & in quantum nobis formam viuendi dedit. Sic enim innotuit nobis ſua infinita charitas & amor inæſtimabilis, plus quàm in aliquo alio beneficio nobis à Deo collato. Propter quod nobis eſt neceſſarium ne ingrati exiſtamus, transformari in eius amorem, vt videlicet ipsũ diligamus ſicut ipſe dilexit nos, & proximum ſimiliter, & doleamus de ipſo noſtro amato, quia paſſionatus fuit, & quia pro nobis, & pro noſtro amore puriſſimo crucifixus eſt. Cognoſcendo etiam quanta Deus fecit pro nobis potiſſimè pro redemptione noſtra, prouocamur & inducimur & inſtruimur ad conſiderãdum cuius conditionis nos ſimus, quia videlicet nobiliſſimæ conditionis, vt potè quia ſic dilecti

Trãsformatio in eum neceſſaria.

Quid cognoſcamus de nobis. Ad quod & que prouocemur

lecti à Deo summo, vt pro nobis se morti tradere vellet, nisi enim homo esset nobilissima creatura & magni præcij, hæc nõ fecisset.

Prouocamur etiam per hanc notitiam Dei hominis crucifixi ad procurandum nostram salutem, videndo enim quod ipse Deus ita altus & à nobis remotus, & alienus, sic diligens fuit ad redemptionem & salutem nostram procurandum, merito nosipsi curam de nobisipsis & de salute nostra gerere debemus, & ipsum dominum Deum in sua voluntate coadiuuare pœnitentiã agendo. Ex notitia igitur Dei hominis crucifixi infinitas alias consequimur vtilitates, potissimè cum per passionẽ eius saluati sumus, ad summum amorem inflammamur.

Assidua Dei hominis cõsideratio Crucifixi.

Ad hoc autẽ est necessaria assidua consideratio & profunda cognitio Dei hominis crucifixi. Sicut enim videmus ita amamus, ergo quantò plus videmus de il-

lo Deo & homine crucifixo, tanto plus & perfectiùs & puriùs eũ amamus, & per amorem in eum transformamur. Secundum autem amorem & transformationem in ſuum amorem ſimiliter transformamur in dolorem, quẽ videt anima in iſto Deo homine paſſionato. Et ſicut quantum quis videt, & cognoſcit, tantum amat, ita quantum anima videt de dolore amati, tantum dolet, & tantum transformatur in dolorem amati. Et ſimiliter quanto plus quis videt de iſto Deo homine paſſionato, tanto plus amat & tanto magis de eius dolore dolet, & in eum per dolorem transformatur. Sicut enim transformatur anima in iſtum dulciſſimum Deum hominem per amorem, ita & transformatur per dolorem: hoc autem totũ fit per viſionem perfectam & cognitionem Dei & ſui.

Qui plus videt de Deo homine paſſo, plus amat, & Deũ plus dolet.

Poſtquam enim anima videt ſuperinfinitatem altitudinis di-

uinæ, quam nominando magis mihi videtur blaſphemare quàm nominare, & videndo vilitatem & indignitatem peccatorum cum quibus dignatus eſt amicitiam & conſanguinitatem facere, & pro eis mortem turpiſſimam ſubire, tunc anima quanto plus iſta cognoſcit & quanto plus iſta profundius conſiderat & videt tanto viſceroſiùs transformatur in ipſo amore iſtius Dei & hominis Ieſu Chriſti.

Cùm etiam videt peccatores & ipſam creaturam ita tantis defectibus plenam vt etiam in videndo cæcutiat; quia tot habet anima defectus, quod in comparatione ad ipſos nihil valet comprehendere: cum etiam videt poſtea anima ipſam diuino lumine illuſtrante quod ipſa ſola fuit cauſa tam exceſſiui, & tam infiniti doloris, ſicut pro ea tolerauit Chriſtus Ieſus, & videndo ſuperinfinitatem, & ſuperbo-

nitatem diuinam, quod pro tam vilissima creatura se tantum inclinaret vt homo mortalis fieret, & vellet tãto ineffabili cruciari dolore continuè dum viueret, & qui creator erat cęli & terræ, moreretur ita viliter, cum bene anima hoc videt & cognoscit, tota transformatur in dolore, & quãto plus cognoscit profundiùs & cõsiderat, magis afficitur dolore.

Et amplius cum anima videt, quod miserabilis homo propter peccata paupertatem incurrerat omniũ bonorũ & dolores meruerat sempiternos & in despectum & derisũ venerat illius indicibilis deitatis & Angelorũ & dæmonum & omnium creaturarum, & videt quod altissim⁹ Deus & homo Christus Iesus ditissimus factus est pauperrimus vt hominẽ à paupertate cõtraria releuaret, & ipse fœlicissimus & deliciosissimus factus est dolorosissimus, vt dolore suo quasi infinito hominẽ à doloribus sempiternis &

infinitis redimeret, & pro eo satisfaceret, & pro eo toleraret.

Item ipse Deus gloriosissimus & superlaudabilis factus est obediens & humilis & despici & vilificari & vituperari voluit, & despectissimus deputari & apparere, vt hominèm despectū honorabilē & gloriosū faceret, cū hęc anima bene considerat & videt amplius afficitur & transformatur in dolore, & quanto plus videt & considerat, tanto maiori transformatur dolore.

Igitur, quanto plus anima cognoscit Dei altitudinem & dignitatem, & misericordiam, & infinitam bonitatē quam homini notā fecit & per effectum ostendit, & quanto plus videt hominis miseriā & defectū & indignitatem & ingratitudinem, infidelitatē & vilitatem, tanto magis afficitur in amore Dei hominis, & in dolore passionis, & transformatur in similitudinem eius, quod est tota perfectio hominis. Sic igitur co-

gnoſcere Deum & ſe; eſt nobis ſummè neceſſarium & vtile ſuper omnia,& circa cognitionem huiuſmodi eſt cōtinuè diebus ac noctibus immorandū,& hęc quātò profundius homo poteſt cōtempletur,tunc enim perfectiùs in Christi ſimilitudinē transformatur & in amore & in dolore ſicuti dictum eſt.Igitur fili mi, cū tota mente ſuppliciter te rogo, quod tu nō leues oculos animæ tuæ de iſto Deo homine paſſionato,quia habet hæc viſio & cōſideratio animam illuſtrare, & ignire in amore & deuotionis feruore ſi eos ibi teneas. Quod ſi diſperguntur,coneris eos tenere & figere eos ibi. Adhuc exhortor & rogo tota mente, quod ſi mēs tua non eſt eleuata ad videndum iſtum Deum hominem paſſionatum,quod reincipias, & rumina omnes vias paſſionis & crucis iſtius benedicti Dei hominis paſſionati, quod ſi hoc non potes facere corde,ſaltem dicas ore ea

Nota.

Pro mentis in Deū eleuatione.

quæ pertinent ad passionē sollicitè & frequēter, quia illud quod cum ore frequenter dicitur, dat finaliter cordi calorem & feruorem. Quicunque enim perfectè viderit istum Deum hominē passionatum sicut fuit, & ipsum pauperrimum & despectum plenissimum ineffabili & continuo dolore, & omninò exinanitum & anihilatum propter nos, sic sicut fuit (quod videre est per gratiā) sum certa, quod sequeretur Christum per paupertatem, & continuum dolorem, & per despectū & per vilitatem. De gratia autem diuina nullus potest se excusare, quin possit habere & inuenire eam, Deus enim cum sit liberalissimus, liberalissimè eam omnibus elargitur, hoc est quærentibus & volentibus eam.

Desidero igitur fili mi, quod non impleas cor tuum nisi isto Deo increato & cognitione & amore eius, & quod in mēte tua non sit alia impletura nisi ista, sci-

Nota Veram mentis impleturam.

licet increati Dei. Si autem iſtam habere non potes, teneas & habeas illam quam ſuprà dixi, ſcilicet Dei hominis paſſionati crucifixi, quod ſi vtraque tibi ſubtraheretur, non quieſcas fili mi, donec rehabeas; & inuenias vnam iſtarum impleturarum, quæ verè replent & ſatiant cor & mentẽ omni bono.

Diuerſe cognoſcit ſapiẽs à ſimplici Deum

Igitur fili mi firmiſſimè tene, & mihi crede quod qui deſiderat tenere viã Dei & deſiderat accedere ad Deum, & frui ipſo in iſta vita & alia, primo oportet quod cognoſcat Deum in veritate & nõ ſolùm exteriùs ſuperficialiter & quaſi per colorẽ ſcripturæ, vel verborum aut ſimilitudinis alicuius creaturæ, qui modus cognoſcendi ſecundum modum loquendi eſt quędã ſimplex cognitio de Deo, ſed oportet eum cognoſcere in veritate, intelligẽdo ſuum ſummum valorem, ſuam ſummam pulchritudinem, dulcedinem, altitudinem, virtutem,

Cognitio Dei Chriſtiani ſimplex.

bonitatem, liberalitatem, misericordiam & pietatẽ, & ipsum esse summum bonum, & in summo. Aliter enim persona sapiens cognoscit aliquem rem & aliter persona simplex : persona enim sapiens cognoscit rem in veritate, sed persona simplex cognoscit rem vt apparet in apparẽtia.

Analogia de Dei cognitione ad gẽmam inuentam.

Sicut gemmam inuentam, persona simplex appetit & quærit propter fulgorem & pulchritudinem & non propter aliud : ignorat enim veritatem eius, sed persona sapiens ipsam inuentam appetit & desiderat summo feruore, quia vltra fulgorem & pulchritudinem, cognoscit valorem & virtutem eius in veritate, ita anima sapiens non solùm curat cognoscere Deum, quasi in apparentia superficiali quadam consideratione, sed conatur eum in veritate cognoscere & sapere summam bonitatẽ, & valorem eius, & ipsum est nõ solùm bonum, sed summum bo-

num, & sic cognoscendo eum, omninò diligit eum propter suá bonitatem, & diligendo eum desiderat eum habere; & tunc ipse summè bon⁹ dat se sibi; & anima sentit eum, & gustat suam dulcedinem, & fruitur eo summo delectamento.

Et tunc anima participans summum, cum ipse sit summus amor, anima ipso afficitur summo amore inamorata illius dilectissimi amore, & desiderat eũ tenere, & amplexatur eum, & stringit eum ad se; & coniungit se cum Deo & Deus trahit eá ad se cum summa dulcedine amoris, & tunc virtus amoris transformat amantem in amatum & amatum in amantem.

Sicut ignitũ ferrũ sic anima vnita Deo

Sicut ferrum inflammatũ accipit in se calorem, colorem, & virtutem & valorem & formam ignis & quasi fit ignis, sic anima vnita cum Deo per gratiam perfectam amoris diuini, quasi tota diuina efficitur, & in Deum transformatur, non mutata pro-

pria substantia sed transformat se totam in sua vita in Dei amore, & quasi tota fit diuina. Ecce quanta bona affert nobis cognitio Dei, oportet enim (sicut prædictum est) quod in via Dei & in eo qui Deum vult habere, quod eius cognitio præcedat, & postea sequatur amor qui transformat amantem in amatum: hæc est anima quæ cognoscit Deum in veritate & amat bonum cognitum cum feruore.

Cognitionē Dei sola gratia sua dat.

Istam autem cognitionem nō potest habere anima per se, nec per scripturam, nec per scientiā, nec per aliquam rem creatam, quamuis hæc iuuare, & disponere possint, sed solùm per lumē diuinum, & per gratiam Dei. Credo autem quod anima non potest inuenire citiùs, vel faciliùs, nec impetrare & habere ab ipso summo Deo summè bono & summo lumine, & summo amore hāc cognitionem, quā per

deuotam, puram & continuam, & humilem & violentam orationem non solùm oris, sed mentis & cordis & omnium potentiarum animæ & sensuum corporis, postulando & appetendo cum summo desiderio.

Hæc quo modo oporteat impetrare oratione.

Consequẽter anima quæ vult inuenire hanc lapidem & veram Dei cognitionem & prædictum lumen inuenire orationem suam faciat studendo, cogitando, & legendo continuè in libro, & super librũ vitæ, qui liber vitæ est tota vita Christi, quandiu vixit in ista vita mortali. Deus enim pater altissimus ostendit & docet animæ formam & modum, & viã qualiter possit habere cognitionem ipsius Dei, & qualiter possit venire ad Deum per amorem, & istud exemplum & magisterium ipse Deus pater altissimus ostendit & docet amantissimo filio suo.

Qua oratione, fiet hæc impetratio.

Igitur filij amantissimi si lumen diuinæ gratiæ cõcupiscitis,

si cor à solicitudinibus vultis elongare, si tentationes noxias vultis frænare, si in via Dei vultis perfecti fieri, & esse, ad crucem Iesu Christi fugere non pigritemini. Vetè non est alia via Dei filijs reseruata, quæ Deum inuenire valeat, ac inuentum retinere, nisi via & vita, & mors istius Dei hominis passionati, quam consueui dicere & asserere librum vitæ esse. Ad cuius lectionem nisi per orationẽ contitinuam accedere nullus potest. Nam oratio continuata animam illuminat, eleuat, & transformat. Anima enim illuminata lumine in oratione percepto, clarè videt viam Christi præparatam & calcatam pedibus crucifixi, per quã dilatato corde currendo, non solum elongatur à mundi sollicitudine põderosa, verum etiam supra semetipsam ad diuinã degustandam dulcedinem eleuatur: eleuata igitur diuino incendio, & ignita in amore, in ipsum

Nota Veram viam Dei.

Deum transformatur, & hoc totum in crucis aſpectu per continuam orationem inuenitur.

Vnde (fili chariſſimè) ad iſtam crucem fugiens, ab eo qui in ea pro te moritur, petas illuminari: ad ipſum vade, ad te plenariè cognoſcendum, vt in cognitione tui proprij defectus profundatus, aſſurgere valeas ad diuinam dulcedinem deguſtandam, & in hoc tibi incomprehenſibilis apparebis, cum ſic te defectuoſum redemerit, & ad ſuam filiationem te aſſumpſerit, & ſe tibi promiſerit eſſe patrem: non ſis ergo ei ingratus, ſed tanti & tam honorabilis & amabilis patris ſtudeas voluntatem in omnibus adimplere. Nam ſi in legitimis filijs Dei patris beneplacitum nō impletur, quomodo adimpletur in adulterinis? Adulterini filij appellantur, qui extra diſciplinam patris per carnis concupiſcentiam euagantur. Sed filij legitimi ſunt illi qui ſuo magiſtro & patri

Qui filij ſint Dei legitimi, & qui adulterini.

pro se passionato student in omnibus cōformari, scilicet in paupertate, dolore & despectu. Quæ tria fili charissime scias, & habeas fundamentum & complementum omnis perfectionis. Nam istis tribus anima illuminatur, perficitur & ad diuinam transformationem apertissimè pręparatur. Dilectissime fili scias, quod omnis perfectio hominis est in notitia Dei & sui: videre, scilicet Dei immensitatem in omni perfectione & bono, & se nihil: talis autem manifestatio & cognitio scilicet Dei & sui, non est nisi legitimorum filiorum Dei, habentium veram orationem & lectionem & meditationem feruentem in libro vitæ. Ante enim istos veros filios Deus pater expandit, & posuit librum vitæ, scilicet vitam Dei & hominis Iesu Christi. In quo nihil volent scire, bene considerent quin ibi inueniant: ibi implebuntur scientia illa benedicta quæ non inflat, &

omnem doctrinam pro seipsis & pro alijs necessariam inuenient. Vnde si vis super illuminari & doceri, legas in isto libro vitæ: & si non curras, nec leuiter trāseas in legendo, illuminaberis, & doceberis in omnibus necessarijs pro teipso, & per te alij cuiuscunque sint status, & si bene legas ibi & mediteris, non percurrendo, informaberis, & ignieris igne diuino, in tantùm quod omnem tribulationem pro maxima recipies consolatione, & facies te videre indignissimum tribulatione. Et etiam (quod plus est) si aliqua laus humana, aut prosperitas superuenerit tibi propter aliquam sufficientiam quam Deus dedit tibi, non inflaberis, nec extolleris in altum: quia legendo in libro vitæ videbis in veritate & cognosces, quod non est laus tua, & hoc est vnum signorum per quod homo potest cognoscere, quòd homo est in gratia Dei, quādo de nullo

Signum gratiæ Dei.

inflatur, nec extollitur, sed super humiliatur. Ante omnia igitur fili conandum est ad veraciter Deum & se cognoscēdum, quod non fit, nec obtinetur nisi per orationem assiduam, & feruentem, & lectionem quæ assiduè exercetur in libro vitæ.

Quinquagesimum octauum capitulum. De libro vitæ qui est Christus Jesus Deus & homo, in quo cognoscitur & docetur atque addiscitur quicquid nostræ saluti conuenit. Et qualiter vita ipsius Domini nostri nihil aliud fuit quàm amarissima pœnitētia. Et de tribus rebus quę eum associauerunt vsque ad mortem, scilicet summa paupertas, contemptus, & assiduus dolor. Et quomodo per hęc, & non per aliam viam ituri sumus ad eum.

SCIAS igitur, quod hic liber vitæ non est aliquid aliud, quàm̃ Christus Dei filius, qui est verbum & sapientia patris, qui

in hoc apparuit, vt per vitã suam & mortem & doctrinam nos instrueret. Videndum est qualis fuerit sua vita & conuersatio quã egit, & indesinẽter tenuit in corpore mortali. Sua enim vita est exemplum & forma cuilibet volenti saluari. Vita autem sua non fuit nisi amarissima pœnitentia, cum qua fuit associatus cõtinuè in vita pręsenti: ita quod ab hora in qua anima Christi fuit creata & infusa in suo sanctissimo corpore in vtero Virginis purissimæ, vsque ad illam horam vltimam in qua illa sanctissima anima recessit ab illo sanctissimo corpore per acerbissimam crucis mortem, nunquam stetit sine illa societate: quod non fecerunt Apostoli, nec beata Virgo nec alij sancti. Societas autem quam Deus pater altissimus secundum suam sapientissimam dispensationem voluit, vt filius suus dilectissimus haberet in isto mundo, hæc est. Primo perfe-

Cõtinua Christi pœnitentia amarißima.

Societas Christi in hoc mundo.

ctissima, continua & summa paupertas. Secundo perfectissimus, summus & continuus despectus. Tertio perfectissimus, continuus & sũmus dolor. Ista fuit societas à qua Christus fuit associatus in tota sua vita, vt exemplum nobis tribueret hanc super omnia eligendi & diligendi & tolerandi vsque ad mortẽ: per hanc enim viam ipse secũdum quod homo ascendit ad cælum, & per ipsam potest & debet ire anima ad Deum, nec est alia via recta: oportet enim & decet, quod viam quam caput tenuit, teneant corporis membra, & quod ab illa societate à qua fuit associatum caput, sint etiam associata membra.

Prima ſocietas Domini vſque ad mortem.

Quinquageſimum nonum capitulum. De prima ſocietate quæ Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum aſſociauit vſque ad mortem, quæ fuit ſumma paupertas.

SOCIETAS igitur prima Ieſu Chriſti libri vitæ, & ſalutis noſtræ fuit continua & ſumma & perfectiſſima paupertas, & iſta fuit tribus modis, vna grandis, alia maior coniũcta cum prima, ſed tertia coniuncta cum prima, & ſecunda fuit perfectiſſima.

Prima paupertas Chriſti.

Tribus modis dominus in hoc mundo habuit paupertatem perfectiſſimam.

Primus igitur gradus perfectiſſimæ paupertatis Chriſti qui eſt liber & via & magiſter animę fuit, quia voluit eſſe pauper omnium rerum temporalium iſtius mundi, ita quod non habuit nec terram nec vineam nec hortum, nec aliquam poſſeſſionem, nec aurum, nec argentum, nec pecuniam, nec vllam rem propriam, nec recepit, nec recipere voluit de rebus mundi huius, niſi ad

subleuandum extremam indigentiam vitę suæ corporalis, cum fame & siti & penuria, frigore & calore, cum multo labore & austeritate & duritia, nec de rebus delicatis & exquisitis necessitates corporis recipere voluit, sed de rebus grossis & communibus, quæ secundum loca & tempus inueniebantur in illa prouincia in qua Christus sine domo & habitaculo mendicans stabat & viuat.

Nota extremã indigentiam.

Secunda paupertas Christi fuit maior quam prima, quia voluit viuere & esse pauper amicorum & consanguineorum, & omnis familiaritatis magnorum & potentum, & omnis amicitiæ temporalis, ita quod nec aliquem amicũ habuit, nec habere voluit, nec ex parte matris, nec ex parte Ioseph patris putatiui, nec ex parte discipulorũ, nec quorumcũque amicorum, propter quem fuerit sibi dimissa vna alapa, nec vnus ictus martelli, nec flagelli,

Secunda paupertas Christi.

Nota.

nec vnum verbum iniuriosum: & nasci voluit de matre pauperrima & humillima,& educari sub patre putatiuo carpentatio paupere, & se expoliauit amore & familiaritate regum, potentum & pontificum, & scribarum, & amore amicorum & consanguineorũ, ita quod nec pro matre, nec consanguineo,nec pro quocunque dimittere voluit aliquid, quod placeret vel placere posset voluntati patris sui altissimi.

Tertia paupertas Christi. spolians se seipso scilicet potentia.

Tertia paupertas & summa fuit, quod expoliauit semetipsũ seipso, cum Christus pauperem se ostendit in potentia.Et primo quod fecit se pauperem & inopem suæ potentię propriæ,cum enim ipse esset omnipotentissimus cui nihil erat impossibile, voluit apparere & viuere in isto mundo sicut impotens, sicut infirmus & debilis homo, ipse enim præter miserias humanas, puerilem infantiam & alias infinitas debilitates, quas propter

nos assumpsit, præter culpam & peccatum debilis apparuit & vixit. Fuit enim fatigatus ex itineribus, & prædicationibus, & curationibus, ex visitationibus, ex opprobrijs. Et quod plus est, nō solum homines peccatores in eum potestatem acceperunt, immo omnia elementa & corpora insensibilia sibi passionem & afflictionem inferendi ab eo qui ipsa creauerat, potestatem acceperunt, & ipse tanquam impotens non resistebat, sed omnia (vt homo impotens resistere) propter nos tolerabat.

Non solum à rationabili bus creaturis sed alijs insensibilibus pati voluit, & agere in eum.

Dedit enim potestatem illis spinis intrādi & perforandi crudelissimè illud tremebundum & diuinissimum caput eius. Dedit potestatem illis vinculis & ligaturis stringendi & tenēdi eum cum columna & vnam manum cum alia, qui terram in sua morte concussit. Dedit velo, vt velaret eum qui est vera lux & verum lumen illuminans omnia. Dedit

flagellis, vt duriſsime verbera-
rent eum. Dedit clauis poteſta-
tem perforandi & intrandi in
ſuis manibus & pedibus, quibus
cœcos illuminauerat & ſurdis
auditum reddiderat. Dedit cruci
vt eum cruentatum, verberatum
& perforatum ſuſpendendo ſu-
ſtentaret, & eum nudum omni-
bus exponeret, & tandem mor-
tem crudeliſsimam ibidem tole-
raret. Dedit aceto & felli vt os
eius amaricarent. Dedit lanceæ,
vt intraret & aperiret & perfo-
raret (quod ſtupendum eſt au-
dire) illud diuiniſsimum latus &
cor & viſcera eius, vt ſanguinem
& aquam de viſceribus eius &
cordis penetralibus effunderet
ſuper terram. Dedit crucifixori-
bus militibus, iudæis, pilato &
alijs nequiſsimis poteſtatem vt
ipſum iudicarent, accuſarent,
blaſphemarent, ſibi inſultarent,
verberarent, deriderent, & eum
interficerent, qui ſolo verbo om-
nia impedire poterat, aut ſolo
nutu

nutu omnia subuertere & annihilare, aut vni Angelo minimo suo de infinitis milibus potestatum & virtutum suarum imperare, vt hæc omnia vno impetu proijceret in profundum maris. Nisi enim ipse potestatem dedisset; & se passibilem & infirmum exhibuisset, proculdubio nulla creatura potuisset, immo horruisset molestiam suo creatori irrogare. Quid plura? elementis, frigori, calori, fami, siti se subiecit & alijs creaturis insensibilibus, & & potentiam suam occultauit, & se in apparentia hominum spoliauit, vt nos miseros, mortales & passibiles de patientia sub tri-)ulationibus habenda informa-et, vt hominem qui potestate se riuauerat redimeret, & per glo-am resurrectionis impassibilem ficeret & inuictũ. Et quod am-ius est, dedit potestatẽ diabolo per se vt eum tentaret, & cir-nduceret, & cum mẽbris suis ssimis hominibus ipsum vsque

Qui patienter tulit à omnibus creaturis suis inuitat nos ad omnem patientiam.

mortem persequeretur, vt homi-
nem de eius potestate liberaret.
Passibilem igitur se exhibuit in-
uictus Dominus & omnium pri-
mum agens, & impotẽtem crea-
tor omnium, & debilem Rex for-
tissimus se fecit, nec repulit, sed
subiecit se diabolo, creaturis in-
sensibilibus, & omnibus tribula-
tionibus, & iniurijs, omnibus
pœnis, omni dolori & afflictioni.
In hoc cõfundens nos miseran-
dos, qui sic delicati esse volumus,
vt non solum tribulationes, neq;
pœnitentiam spontaneè non as-
sumamus, verum etiam afflictio-
nes & tribulationes ex ordina-
tione Dei nobis contingentes,
quantum possumus repellimus,
& contra Deum omnipotentem
nequissimè murmuramus.

Spoliauit se Christus secundo seipso, scilicet sapientia.

Secundo modo se expoliauit
seipso, & pauperẽ fecit sua pro-
pria sapientia: voluit enim Do-
minus noster Iesus Christus ap-
parere vt simplex homo, & igno-
rans, & insipiens, & fatuus inter

mnes homines mundi, & non oluit etiam apparere vt philo- ophus, vel doctor verbosus, aut isputator ampullosus, vel scri- a, vel famosus in scientia vel sa- ientia gloriosus, sed in veritate umili conuersando, & simplici- ate & summa mansuetudine in- er homines conuersabatur, in irtute vitæ virtutũ & miraculo- um viam veritatis ostendendo. Cum enim ipse sit sapientia Dei patris, & scientiarũ Dominus & prophetarũ factor & inspirator, potuit scientiarũ & rationũ sub- tilitatib9 & ingenio vti, & se ostẽ- dere, & gloriosũ facere si voluis- set; sed sic simpliciter veritatem protulit, vt quasi ab omnibus nõ solum simplex & idiota, sed insi- piens & fatuus & blasphemus re- putaretur. Viam veritatis nobis ostẽdens, quod nõ de sciẽtia seu sapiẽtia gloriari debemus, neque ipsa inflati velimus coram homi- nibus nomen magisterij acquire- re, seu vanam gloriã manducare.

Christ. exemplo de sapiẽtia non gloriari.

Tertia spoliatio Christi seipso scilicet fama.

Tertio se expoliauit seipso, & pauperem fecit sua fama sanctitatis & bonitatis & innocentiæ, quod mirabilissimum est. Voluit enim sic tenere viam mysticè, vt quasi ab omnibus nō solum non haberetur vt sanctus sed vt peccator, & peccatorum amicus, & sicut proditor & seductor, & patriæ conspirator, & blasphemus reputari, & inter latrones & iniquos condemnari & numerari voluit, dum tamē salutem nostrā operari posset in medio terræ. Potuit enim sibi acquirere famā sanctitatis, vt ab omnibus vniuersaliter ipse sanctus sanctorū tanquam sanctus haberetur, vtpote qui nunquam peccatum fecit, sed peccata omnia tulit, & quod Ioanni Baptistæ quantum ad famam sanctitatis suo seruo dederat, ipse sanctorum summus & rex virtutū sibi inter omnes homines retineret. Sed hoc fecit & fama sanctitatis (salua veritate doctrinæ vitæ & iustitiæ) se ex-

Exemplū Christi contra hypocritas.

poliare, & pauperem facere voluit, vt nostram hypocrisim refutaret, qui etiam de his bonis, quę nec habemus nec facimus, gloriam coram hominibus quærimus, & famam sanctitatis & innocentiæ, nos de malis falsè excusando, & bona opera mendaciter arrogando per fas & nefas quantùm possumus nitimur vendicare.

Quarto expoliauit semetipsum seipso, suo videlicet imperio & principatu omniũ rerum & dominationum quas habebat. Cum enim esset rex regum & Dominus dominantium, & rex cuius regni non est finis, ipse inter omnes homines viuere, & esse voluit, sicut seruus deiectus & venditus & empticius. Nec cum eum vellent facere regem, rex esse voluit, sed regibus impijssimis semper vsque ad mortem subiectus, & obediens in ijs quæ petebant, vectigalia scilicet soluendo esse voluit: curijs & iudicijs, & gra-

Quarta spoliatio Christi seipso scilicet suo imperio.

uaminibus eorum parendo, & se subijciendo. Et non solum regibus, immo etiam vilissimis seruis, & clientibus & ministris eorum semper obediens fuit vsque ad verbera & morté crucis. Et ipse rex regum, regnum suum de hoc mundo non esse, coram pilato asseruit, quia de regno & dominatione huius mundi temporali inter homines non curabat, sed semper subiectus esse volebat, & non dominus, neque rex, princeps, sed seruus humillimus semetipsum totaliter exinaniuit. Subiectus etiam fuit suæ humillimæ & paupertimæ matri & patri putatiuo, eis vsque ad tricesimum annũ humiliter obsequendo & seruiendo. Nec inter discipulos quos paucos & ignobiles, & pauperrimos elegit, nec vt rex nec vt Dominus esse voluit, sed asseruit quod venerat ministrare, non ministrari, donec daret animam suam pro ipsis & cæteris peccatoribus redimendis. Qui-

nimo eis discipulis pauperrimis in miserijs caput & magister existens primus esuriebat & sitiebat, & tribulabatur; non enim fuit magister eorum, quatenus primatum inter eos quæreret, sed vt primus inter eos afflictionem & deiectionem sustineret, & tantũ inter eos humiliter fuit conuersatus, quod eis in mensa ministrauit, & pedes eorum, & manus lauit. O immensa nostra dementia qui post talem ac tantum dominum & regem regum, & ignominiosũ inter homines, & contemptum, nos ad dignitates, & prælationes continuè aspiramus, libertatem volentes, & sine iugo viuentes, nulli amore eius subiecti, nec obedientes esse volumus, sed supra alios quantũ possumus volumus præsidere. Non sic, non sic tu Christe facere voluisti, sciens quod durissimum iudicium fiet his qui præsunt, & potentes potenter tormenta patientur, & de vita &

regimine, & de peccatis eorum subditorum strictissima ratio exigetur. Confundat igitur hic liber viuus, in se nobis exemplum præferens, superbiam nostram, & semper (sicut ipse) subiecti præsidentibus esse velimus, nostram voluntatem nullatenus retinentes, sed amore eius qui omnibus propter nos subiectus fuit, & esse voluit, & propter nostram securitatem statum subiectionis non solum toleremus, sed prælationes fugientes, subiectionem & statum humilē ex corde cum magno desiderio requiramus. Hæc est igitur summa, & continua & perfectissima paupertas Dei hominis Iesu Christi omniū saluatoris, qui quamuis diuitiarum Dominus existeret, pauperrimus inter nos esse voluit, vt nos ad amorem paupertatis prouocaret. Pauper enim fuit re, voluntate & spiritu super omnem creaturæ æstimationem, propter infinitissimum, & dulcissimum

morem quo nos dilexit: pauper
quam, & inops, mendicus. In
bus temporalibus pauper, &
amicis, pauper in potentia,
uper in sapientia mundana;
uper in fama sanctitatis, pau-
er in statu dignitatis, pauper in
nnibus existens, paupertatem
ædicauit, & pauperes beatos
se asseruit, & mundi iudices
futuros: diuites condemnauit,
diuitias, & abundantias præ-
ctas esse contemnendas re,
rbo, conuersatione, & exem-
o totis viribus prædicauit. Sed
u prohdolor, sed heu proh-
dor, hæc paupertas spiritus
die est expulsa, & quasi ab
nnibus est fugata, & (quod est
testabilius) ab illis qui in hoc
ro vitæ legunt & intelligunt,
hanc paupertatem prædicant
glorificant, hæc paupertas re,
luntate, studio, & facto tota-
er expugnatur. Hanc enim
upertatem mundus odit, Chri-
s autem diligit, & elegit pro
M v

se & pro suis, ipsamque beatissimam statuendo. Sed quis homo, quæ mulier, quæ creatura hodie dicere posset, quod sit sociata tali societati, tam gloriosæ sicut Christus voluit esse sociatus? Beatus est ille qui in sua pœnitentia in mundo isto, exemplo Christi ipsam elegit. Heu me, heu me scimus, audiuimus, firmiter tenemus, qualiter filius Dei Creator noster & Redemptor, magister & illuminator, & exemplum nobis factus, quali cibo & potu satiatus, qualiter fuit indutus, qualibus vestibus adornatus, qualibus cameris & palacijs hospitatus, quali familia & amicis stipatus, qualibus studijs & scientijs mancipatus, & sic de alijs bonis huius mundi, & tamen Christianos esse nos dicimus, & nominati volumus, post Christum pauperes nullatenus de facto esse volentes, neque sibi assimilari desiderantes, quamquam verbis dicamus, eius

Nota.

tatum & paupertatem beatificantes, re autem & facto Christi statum & perfectionem suæ paupertatis detestantes. Væ nobis qui post tantum exemplum, doctorem, & magistrum de facto tantam salutem repellimus, & ab eius statu & doctrina, sumus post abundantias temporales errantes, & vacui finaliter remanentes. Et ideo nostra pœnitentia, & status Christianitatis non vadit per rectam viam Iesu Christi; immo turpiter deuiat ab eadem. Beatus autem & verè beatus (vt ipse etiam asseruit) est & erit qui paupertatem omnium rerum prædictarum diligit, qui de facto non solum verbo pauper esse vult in rebus temporalibus, & amicitijs, & familiaritatibus, in delectatione, varia scientia, & curiositatibus, & fama sanctitatis, & omnis prælationis & dignitatis: quod si non potest quis se

Qui beati pauperes.

totaliter à prædictis spoliare, saltem deponat affectiones rerum prædictarum quantum potest, verè enim beatus talis pauper, quoniam ipsius est regnum cælorum. Et qui contrarium fecerit de facto, quicquid de verbo prædicauerit, & sermocinatus fuerit, infœlix & maledictus, quoniam ipsius est extrema paupertas; & perpetua esuries domorum inferorum, vbi perpetua fames & sitis, vbi nec amicus, nec frater, nec pater redimere, nec iuuare poterit, nec euadendi potentia aderit, nec sapientia mundana valebit, sed omnibus his priuabitur de facto, qui de facto hæc contra doctrinam Christi obtinere voluit, & cruciabitur in perpetua secula seculorum.

Diuites mundi quã paupertatem in alio sint habituri.

[S]exagesimum capitulum. De secunda societate Domini nostri Iesu Christi, quæ fuit voluntarius contemptus, & abnegatio suiipsius.

Secunda societas Dei vsque ad mortem.

SECVNDA societas à qua continuè Iesus Dei filius quãdiu vixit fuit associatus, fuit [v]oluntarius & perfectus contẽ[p]tus, deiectio & ignominia, & [v]erecundia quæ voluit in hoc [m]undo continuè tolerare. Vixit [e]nim sicut seruus deiectus & vẽ[d]itus & non redemptus, & non [t]ãtùm sicut seruus, sed sicut ser[u]us qui malus reputatur & ini[q]uus. Fuit enim exulatus & op[p]robriatus, derisus, ligatus, ver[b]eratus, fustigatus, flagellatus, & [t]andem sine ratione, sine defen[s]ore. sicut vilis & miserabilis cũ [in]iquis & latronibus deputatus, [e]t cum eis condemnatus & mor[t]uus morte turpissima & deie[c]ta. Et dum viueret si quando a[li]quis voluisset sibi inferre ho-

norem temporalem, semper cõtradixit aut verbis,aut factis , & honorem mundi semper fugit, & verecundias semper tolerauit & libenti animo acceptauit,non dando ex parte sua occasionem nec causã. Ipsum enim dominatorem mundi sine ratione , sine causa,sine offensa,sine iniuria omnes quasi persecuti sunt & deriserunt,& subsannauerunt,protinus enim à fasciis,& à cunabulis ipsum persecuti sunt,& in terram barbarorum proiecerunt, qui cum adultus esset quidam eum Samaritanum & idolatram vocabant , quidam vero demoniacum,& dæmoniatum & gulosum & seductorem & pseudoprophetam.Dicebant enim, ecce enim vorator, & potator vini, quoniam non est propheta , nec iustus nec miracula in virtute Dei facit sed in principe dæmoniorum eiicit dæmones. Quidã ipsum ducebant ad montes,præcipicia, vt ipsum præcipitarent,

quidam lapides tollebant, vt ipſum lapidarent. Inter hæc erant diuerſi contra eum clamores, diuerſæ irriſiones & ſubſannationes, detractiones & iniqua conſilia dicentes: quoniam blaſphemat, multas illuſiones, & deceptiones in verbis & factis ſibi præparantes, ipſum à locis ſuis repellentes, nec ipſum recipere volentes. Et tandem ipſum viliter cœperunt diuerſis iudicibus & iudiciis & conſiliis ipſum ligatum exponentes. Et quidam in faciem eius expuentes. Et quidam in faciem eius expuebãt, alij alapas dabant. Alij eum clamide circundederunt, Alij coronauerunt eum ſpinis & procidebant & genua flectebant illudẽtes ei. Caput eius virga percutientes & faciem eius velantes, omnem ſpeciem irriſionis ſuperinducebant. Alij ipſum flagellis verberabant: Alij in eum ſicut canes ſanguinis voratores dentibus frendebant, ipſum condem-

nantes, reprobantes tanquã malefactorem. Et tandem ad passionem ducebatur nudus, & omnes discipuli eum reliquerunt. Et vnus quidem negauit eum, alius verò tradidit, reliqui verò aufugerunt, & solus nudus stabat iñ medio illarum turbarum. Erat enim dies festus qui tunc omnes congregabat, & sicut malignum in medio malignorum denudatum in altum eleuantes suspenderunt & viliter interfecerunt. Alius eum morientem, flentem & orantem subsannabat & irridebat, dicens. Vah qui destruit, &c. Alius eum contemnebat, dicens, multos alios saluos fecit, seipsum non potest, &c. Alius vestem suam ludebat, alius eum aceto & felle potabat, & offerebat morienti, & aquam ad bibẽdum humiliter postulanti. Et alius ipso mortuo latus lãcea trãsfigebat, & quando de cruce depositus, nudus in terra iacebat, & absque sepulchro, donec qui-

lam quæsiuit vt tolleret & sepeiret. Alij quærelam aduersus eũ diuulgauerunt dicentes: recordati sumus quoniam seductor ille dixit. Alij resurrectionem occultauerunt, Alij negauerunt, & sic in vita & in morte, & post mortem non fuit, nisi in continuo dęspectu, ignominia & vilitate, & hæc quæsiuit & tolerauit vt sic ad gloriam resurrectionis in quantum homo perueniret, & nos ad summam gloriam exaltaret. Igitur factus est nobis forma & exemplum & doctor & magister gloriosus Dei filius, vt gloriam temporalem contemneremus, & non solùm modo ipsam non quæreremus, sed etiá pręsentatam & exhibitam refutaremus. Ipse enim nunquã gloriam propriam quæsiuit, sed gloriam sui patris, immò potiùs repulit & contempsit, & humiliauit se de cœlo vsque ad pedes discipulorum, & exinaniuit se formam serui accipiens, & factus est

Christus factus nobis exemplũ & forma ad gloriá vitandã.

obediensvſque ad mortem,mortem autem non qualemcunque, ſed turpiſſimam & deſpectiſſimam & acerbiſſimam, ſcilicet crucis..

Sed heu proh dolor quæ perſona inuenitur hodie quæ diligat talem ſocietatem vt ſcilicet fugiat honorem, & diligat verecundiam, quæ habetur propter paupertatem, humilem ſtatum, humile officium, & cœtera humilia, nec quæ velit eſſe annihilata,deiecta,& contempta, quin de bono quod habet vel agit & facit & loquitur vel æſtimat ſe habere,velit commendari &laudari, quin ſequatur vel applaudat adulatoribus? Veraciter vnuſquiſque in viam ſuam declinauit, nec eſt vſque ad vnum qui faciat bonū iſtud, & verè ſi quis eſt talis,hoc eſſe non poteſt, niſi ſit coniunctus cum capite Chriſto per amorem verū & viuum, membrum eius. Videndo enim quod Chriſtus rex ſuus & ma-

iſter & caput diligit &, vult tamen ſocietatem & ipſe vult ſimiliter.

Sed inueniuntur multi quorum quilibet dicit, ego diligo & quæro diligere Deum, & nō curo ſi mundus non faciat mihi honorem, ſed nolo quod faciat mihi verecundiam, nec volo eſſe deiectus, nec vituperatus, nec confuſionem in præſentia mundi recipere. Sed iſtud eſt ſignum manifeſtum paruæ fidei, & paruæ iuſtitiæ, & parui amoris, & magnæ tepiditatis. Quia vel commiſit illud propter quod eſt dignus ſuſtinere confuſionem, & pœnam & verecundiam, de quo pauci ſe iuſtè poſſunt excuſare, vel non commiſit. Si commiſit, propter opera ſua manifeſta vel abſconſa, debet ſuſtinere, ſi verè ſit pœnitens (neque iuſtus) cum patientia, immò etiam cum placimento animæ & corporis & hoc duabus rationibus. Primò quia illa verecundia & confuſio

De his qui non curant de honore mundi propter Deũ sed nolunt ſibi fieri verecundiã

Viuæ rationes quare homo fidelis libenter illatam verecũdiam ſuſtinere debet.

& pœna quàm sustinet, cum patientia, satisfacit Deo, & proximo secundum voluntatem diuinę iustitiæ. Si verò non commisit mala opera, nec per voluntatem, nec per opera debet portare, & tolerare omnem verecundiam & confusionem (si Deus permiserit) & hoc in centuplum cum maiori patientia & gaudio quam primo modo, quia illa pœna, & illa confusio, & verecundia tota ponitur in augmentum gratiæ: crescente autem merito gratiæ, crescit donum & præmium gloriæ: & sic proculdubio cum toleratione verecundiæ & confusionis quæ adueniunt absque culpa hominis crescunt & perficiuntur animæ sanctæ, & amici Dei, sicut & perficiuntur tolerantes propter Deum paupertatem & alias afflictiones. Ideò Christus dilexit verecundiam & fugit honorem, vt doceret amicos suos, quomodo possent crescere in merito & gratia. Ista igitur societas se-

nda fuit continuè cum vita
hriſti. Si enim volumus videre
ene principium, medium & fi-
em vltimũ vitæ Chriſti filij Dei,
tum fuit humilitas, & in mun-
o iſto viuere ſine honore, & de-
ectus, & reprobatus à mun-
o & ab illis qui diligunt mun-
um.

exageſimum primum capitulum. De tertia ſocietate quæ ſemper Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum aſſociauit, quæ fuit ſummus & continuus dolor.

TERTIA ſocietas ſua magis experimentalis & continua fuit ſummus dolor à quo ſtatim anima Chriſti quando corpori ſanctiſſimo fuit infuſa, fuit etiam aſſociata. In illo enim momento quo fuit anima illa humano corpori & diuinitati vnita, ſtatim fuit repleta ſumma ſapientia: & ideò Chriſtus ſtatim fuit viator & comprehenſor; & ſtatim in v-

Tertia ſocietas Domini, ad mortẽ

A quo tẽpore Chriſtus cœpit do lere.

tero virginis matris suæ incœpit sentire summum dolorem, sciendo, videndo, & considerando, & intelligendo vniuersaliter, & singulariter omnes pœnas, & quamlibet per se, quas ipsa anima cum sua carne experiri debebat, & pro nobis tolerare, & sicut propinquus morti factus fuit in agonia, & in tanta tristitia quod corpus sudorem sanguineum vsque ad terram emisit, propter hoc quod acerbitatē mortis præuidebat, ita aĩa Christi præuidendo ista tormenta sibi affutura summo dolore dolebat, quãuis corpus non experiretur tantũ sicut quando passioni fuit Christus propinquus.

Anima illa sancta præuidebat cultellos illarum pessimarum linguarum, & verba aculeata cuiuslibet linguæ singularis: & sciebat, & continuè considerabat à quibus, & quando & quomodo, & quantùm debebat affligi, interfici, deludi, & mactari, & videbat

ad hoc natum, & ad hoc ve-
ſſe in mundum. Vnde non po-
erat eſſe niſi in dolore, quando
nſiderabat qualiter debebat
ſe venditus, traditus, captus,
egatus, derelictus, ligatus, cola-
izatus, deriſus, verberatus, ac-
uſatus, blaſphematus, maledi-
us, flagellatus, iudicatus, repro-
atus, condemnatus, & ſicut la-
o ad crucem ductus, ſpoliatus,
enudatus, crucifixus, mortuus,
ncea percuſſus, & ſciebat om-
es percuſſiones martellorum,
& omnes ictus flagellorum, &
oramina clauorum, & omnes
guttas ſanguinis, & lacrymarum
guttas, quas fundere debebat, &
omnia ſuſpiria & fletus, & lamē-
a dolorofa ſua & matris ſuæ,
quæ omnia illa ſancta anima
Chriſti ſemper præuidebat, &
conſiderabat, & quando ſic ſe
habebat, abſque dubitatione nō
poterat eſſe ſine triſtitia, & ſum-
mo cordis & mentis dolore, &
ſic tota vita Chriſti fuit aſſociata

ſummo dolore, triſtitia & afflictione.

Præter hoc, Chriſtus Dominus verus liber vitæ innumerabiles tolerauit dolores. Statim enim natus non in balneo, nec in plumis poſitus, nec pellibus inuolutus, ſed in fœno, in ſtabulo, & duro præſepio inter iumenta collocatus eſt, & ſic infantulus tenerrimus ſtatim natus incœpit ſecundũ corpus tolerare corporis afflictiones.

Conſequenter peregrinationes cum matre ſua dulciſſima & tenerrima virgine & Ioſeph ſene vſque in Ægyptum per deſertum vaſtiſſimum peregit, in cuius tranſitu filij Iſrael ſine cibo humanitus præparato quadraginta annis permanſerunt.

Conſequenter peregrinationes ad templum ſecundum legis ſtatuta faciebat adhuc puerulus continuè pedibus ſuis ambulando, cum tamen locus ſuus Nazareth plus quàm per duas dietas

dietas Hierusalem distaret.

Et factus vir statim post baptismum desertum intrauit, ibique quadraginta diebus ieiunauit, & esuriit, in tantum quod diabolus credidit eum propter famem ad peccatum posse inclinare. Vnde & de hoc primo eum tentauit.

Iuit igitur pedibus suis per castella, per loca, per ciuitates, famem, sitim, pluuias, calores, caumata, frigora sustinendo, sudando, se fatigãdo multas molestias sustinendo, & tandẽ mortis supplicia tolerando.

Et hos omnes labores sustinuit, vt viam veritatis prædicaret & falsitates dæmonum & eorũ dominiũ exterminaret, & vt hominibus pœnitentiam vilissimã demonstraret, & ipsos ad eam induceret, & vt ostenderet in dolorum & afflictionum toleratione stare fœlicitatem, & bonum hominum, & gloriam, & vt nobis exemplum daret quod prędicta sunt toleranda,

De doloribus autem quos té-
pore passionis sustinuit, nulla lin-
gua sufficit dicere, nec cor cogi-
tare.

Quomodo dolor Domini ex cōpassione generis humani in communi & particulari fuit infinitus.

Fuit enim in Christo dolor
ineffabilis multiplex, fuit etiam
in Christo dolor intentissimus
& acutus, ex compassione quam
habuit humano generi, quod di-
ligebat summo amore, & non so-
lum in communi dolebat pro
toto humano genere perdito,
deiecto & damnato, sed compa-
tiebatur vnicuique personæ hu-
mani generis cum summo dolo-
re, & non solùm pro peccatis v-
niuscuiusque personæ in com-
muni, immò etiam secundum
mensuram quantitatis vniuscu-
iusque delicti & penæ, quam eos
incurrisse, & in futurum incurre-
re sciebat certissimè. Quot igitur
fuerunt, vel sunt homines, &
quot peccata commisit, vel com-
mittet quilibet homo, & quot
habet vel habebit peccata, tot
Christus habuit dolores ex sum-

ma misericordia, & compassione prouenientes. Cum igitur homines & eorum peccata, & pœnæ quas incurrerant, & incurrere debebãt, essent infinitæ, manifestum est, summum dolorem & infinitum eum pro nostro amore sustinuisse; Christus enim quemlibet electorum suorum ineffabiliter diligebat, & hoc amore deuisceratо in eos secundum mensuram cuiuslibet, sentiendo præsentialiter, & continuè eorum offensam commissam, & committendam, & pœnam, & pœnas quas propter tales offensas sustinere debebant, & dolebat & compatiebatur eisdem sustinendo eorum pœnas cum summo dolore.

Tali, scilicet, & tanto dolore, & compassione fuit afflictus propter nos dulcissimus Iesus, vt ipsa compassio summa qua nobis condolebat, eum impulerit ad sustinendum tormentum crucis, & mortem horrendam &

dolores infinitos, vt pro nostris offensis satisfaceret, & nos redimeret, & à pœnis nos alleuiaret.

Dolor in Christo compassionis propriæ.

Fuit etiam in Christo dolor cõpassionis propriæ, scilicet, suimet ipsius. Summè enim compatiebatur sibi ipsi de dolorosa pœna & ineffabili, quam super se venire ineffabiliter videbat, videns enim Christus & considerans se ad hoc missum à patre, vt omniũ electorum suorum dolores & pœnas portaret in seipso, nec posse falli quod tam excessiuum & ineffabilem non sustineret dolorem: & se ad hoc totaliter esse datum, compatiebatur sibiipsi summo dolore. Si enim aliquis dolorem maximum & pœnam super se certissimè & ineffabiliter venire cognosceret, & ipsum dolorem sine intermissione haberet præ oculis, absque dubio sibiipsi compateretur, & tanto plus quanto super se venire cognosceret maiorem dolorẽ:

& adhuc quanto plus intelligeret & ſentiret qualis & quantus eſſet talis dolor, hęc omnia ſummè fuerunt in Chriſto plus quã dicere poſſim. Sed hoc exemplũ dico propter groſſitudinem intellectus humani.

Dolor in Chriſto cõpaßionis patris miſericordiſſ.

Fuit etiam in Chriſto dolor compaſſionis ſui miſericordiſſimi patris. Infinitè enim Chriſtus diligit,& dilexit patrem ſuũ dominum miſericordiarum, & totius pietatis, videns enim ipſum Deum patrem quem in infinitũ diligebat tanta affici compaſſione & miſericordia ſuper nos, vt ſe & ſuum filium dilectiſſimum vellet dare,& morti tradere, qui erat ſibi in infinitum res chariſſima, infinito ſuper hoc compatiebatur dolore ſuper tanta compaſſione Dei patris, propter quod vt voluntati patris quodammodo remedium adhiberet, humiliauit ſemetipſum ſibi factus obediens vſque ad mortem crucis & hunc modum doloris impoſ-

Nota, Ineffabilis Christi dolor, quomodo

ſibile eſt explicare. Dico igitur quod dolor fuit in Chriſto ineffabiliter, quiquidem dolor ineffabilis fuit conceſſus, & in ipſo permiſſus,& diſpenſatus ex ineffabili ſapientia diuinitatis. Quæ diſpenſatio diuina ineffabilis & æterna cum Chriſto ineffabiliter & æternaliter comitata & vnita dolorem pati ſummè in eo diſpẽſabat, & quanto diſpenſatio diuina eſt mirabilior, tanto dolor Chriſti fuit acutior & intenſior ex diuina diſpenſatione reſultás, ita quod nullus intellectus eſt ita capax, quod illum dolorem vnquam potuerit comprehendere. Iſta enim diuina diſpenſatio fuit origo omnium dolorum, & in hac oriuntur, & finiuntur. Et ſicut eſt impoſſibile comprehẽdere aliquem intellectum infinitatẽ charitatis quam oſtẽdit in hoc quod per mortem ſuam nos redimere vellet, ſic eſt impoſſibile cõprehendere infinitũ dolorem in eo diſpenſatũ,quo ipſedoluit.

Fuit enim iste dolor resultans ex ineffabili lumine Christo dato. Ipsa enim diuinitas lumē ineffabile ineffabiliter Christū illuminās, & cū ista diuina dispensatione in ipsum viuens & in ipso diuino lumine in dolorē transformans, tantum sibi reddebat dolorem quod ineffabile est totū.

Dolor in Christo cōpaßionis matris

Fuit etiam in Christo dolor compassionis suæ dulcissimę matris, quia enim Christus suam matrem plus quam aliam aliquam creaturā dilexit & diligebat, vtpotè quia ex ipsa sola carnē virgineam traxit, & quia ipsa suo filio plus quàm alia creatura condolebat, ideò Christus ei condolebat & compatiebatur, quia eā corpore, corde, & animo summè dolere & lamentari videbat, dolebat enim ipsa mater in summo, & ipse Christus illum suum dolorem in seipso portabat, & huius doloris fundamentum fuit in dispensatione diuina.

Dolor in Christo ob offensum patrem.

Fuit etiam in Christo dolor de offensione patris quem summè diligebat, videbat enim qualiter in sua passione, quando homo suum Dominum, & suum factorem crucifigebat, summè offendebatur Deus pater, maius enim peccatum quod vnquam fuerit, nec futurum sit, fuit interficere, & crucifigere filium Dei, & consequenter plus offendebatur Deus, de quo Christus sine dubio in immensum doluit.

Nota.

Vnde & dolore & compassione motus tam ex parte patris qui offendebatur, quam ex parte hominum qui eum offendebant, fuit motus ad dicendum illud verbum, pater dimitte eis quia nesciunt quid faciunt. Forsitan enim Deus pater iterum totum humanū genus damnasset propter hoc, nisi Christus quasi oblitis omnibus aliis doloribus in morte sua benigna oratione facta cū lacrymis & clamore Deū

pattem mitigasset.

Fuit etiã in Christo dolor cõpassionis Apostolorũ & discipulorũ ipsius: dolebant enim Apostoli, & discipuli, & mulieres quę secutæ eum fuerant maximo dolore. Cum ergo eos Christus summo amore diligeret, dolorem discipulorũ dispersorũ & tribulatorũ Christ⁹ in seipso portauit.

Præter hos dolores, Christus multiplicem dolorem sustinuit, quadruplici enim genere gladiorum & sagittarum fuit vulneratus, & crucifixus iste Deus homo Christus Iesus.

Dolor in Christo cõpatiendo suis.

Primum fuit obstinatorũ cordium peruersa crudelitas, erant enim eorum corda continuè contra Christũ vehementissimè obstinata, & in continuo studio & diligentia erant cogitantes & machinantes quomodo eum vituperabiliùs & crudeliùs exterminarent de terra, & nomen eius, qui eos saluare venerat, & omnem societatem eius.

Quadruplicia genera dolorũ seu gladiorũ Christi.

Primum obstinatorum.

Secundum genus fuit malicia & nequitia illarum irarum grandissimarum, & odiorum quas illi crucifixores contra ipsum continuè portabant, quot enim contra ipsum cogitationes, & peruersæ intentiones, & iniquæ voluntates fuerunt, tot fuerunt cultelli & sagittæ animam Christi transuerberantes.

Secūdū genus malicia & odiū in se omniū crucifixorum.

Tertium genus fuit malitia, & dolositas linguarum vociferantium contra ipsum: Quot enim fuerunt accusationes, detractiones, iniquá consilia, subsannationes, derisiones, oblocutiones, blasphemiæ, maledictiones, falsæ sententiæ, falsa testimonia, tot sustinuit dolores animam suam affligentes.

Tertium linguarū accusantium.

Quartum genus fuit crudelissimum opus passionis, quod in eum dirissimè exercuerunt, & hoc patet deducendo per totam passionem: quot enim tractus capillorū, & barbæ & capitis, quot impulsus, quot ligamina, quot a-

Crudelissimum opus suæ passionis.

lapę, quot colaphi, quot expuitiones, quot verberationes, tot sustinuit & habuit passiones, potissimè ex parte clauorũ: quia acceperunt clauos grossissimos, æquales, scabrosos & quadratos quib⁹ manus eius & pedes crudelissimè perforantes, & transfigentes & totaliter lacerantes & destruẽtes ipsum crudelissimè affixerunt. Ex tali enim forma clauorũ pœna super maxima resultauit.

Supposito etiã quod ligno manus eius & pedes non fuissent affixæ, adhuc vtique passio durissima perstitisset, sed adhuc nõ cõtenti, manus & eius pedes trahẽtes, & totũ corpus & ossa & neruos extendẽtes, & disiungẽtes & dinumerãtes, ligno durissimo affigentes strictissimè compresserũt, & nec sic contẽti, cruce in altum eleuãtes, & nudũ frigori, vẽto & aeri, & populo exhibentes, ponderositas totius corporis & grauitas in manibus pendebat, & in pedibus sustentabatur, vt duritia

clauorum amplius sentiretur, & sanguinem sine intermissione clauis in plagis existentibus emitteret, & sic in tormento maximo moreretur, & sic omnis eorum malicia compleretur.

Et vt ipse Deus & homo de tã excessiuo dolore nobis aliquid manifestaret: & quod non pro se sed pro nobis illum tolerare patefaceret, & vt de ipso dolore nos semper dolere, & euisceratius compati nos instrueret. Istis tribus de causis illud verbũ clamauit cum in isto dolore esset, dicens. Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Deus enim derelinquere eum non poterat cũ ipse Deus esset. Sed seipsum hominem manifestauit, cũ se derelictum in suis doloribus proclamauit, tunc enim clamando manifestauit superacutissimũ dolorem & ineffabilem quẽ pro nobis tolerabat: Deus enim dolorem Christi bene sentiebat similiter, quia ipsũ portabat, ergo

solum pro nobis clamauit vt summum dolorem, non pro se, sed pro nobis se pati indicaret: & sic ad dolendum & condolendum semper & assiduè nos prouocaret, & moneret. Et ne quis existimet ipsum solum quando in cruce erat doluisse, ex quo formatio corporis, & eius organizatio, & animæ infusio, & verbi vnio simul & semel fuerunt: ex qua super mirabili vnione anima illa repleta fuit summa sapientia & ineffabili, omnia sibi præsentia & futura repræsentauit. Et ideo super acutissimum dolorem & omnino ineffabilem sibi videbat aduenire, statim quãdo formatus est & conceptus: & ideo de hoc continuè dolens (diuina sapientia dispensante) istum dolorem tolerauit ab animæ infusione vsque ad animæ separationem, & hoc verba sua testantur cum dicat frequenter se crucem baiulare, & cum dicat discipulis non pro se, sed pro

Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me, ad quid clamauit.

Nota Ab instanti formati corporis Christi, animæ infusionis, ac verbi vnionis, sicut illa repleta fuit summa sapiẽtia, ita & sũmo dolore prauiso.

illis, & pro nobis crucem se tolerare, & se esse tristem: & ideo tristis est anima mea vsque ad morté, hoc dictum est, vt nos ad dolorem super suum dolorem efficacius prouocaret. Et hic dolor cum omnibus supradictis fuit vehemens, & acutus propter nobilissimam animam quam habebat: quanto enim illa anima erat sanctior, & mitior & nobilior, tantò acutiori & intentiori cruciabatur dolore. Anima enim illa summè nobilissima ex omnibus his iniurijs & afflictionib⁹ sũmo cruciabatur dolore, omnes ij dolores originem trahentes ex illa summa & ineffabili dispensatione deitatis: & taliter animam Christi cruciauerũt, quod omnis per se dolor in Christi corpore redundauit, vehementissimè ipsum corporaliter affligens.

Nota.

Fuit etiam ille dolor intensior propter nobilitatem & delicationem sui virginei corporis, quod fuit nobilius omni alio

nato de muliere: & ideo magis sensitiuum,& magis affligebatur ex prædicto dolore. Fuit autem acutissimus dolor in Christo ratione personæ: quia verus Deus erat. Vnde & omnis afflictio & iniuria sibi illata infinitam offensam continebat,nam non solum homini fiebat, immo etiam Deo vero, propter quod rationem dolēdi infinitam habebat: & ineffabiliter dolebat de omni contumelia & afflictione sibi illata. Et in his omnibus saluator ipse mundi Deus homo Christus Iesus cū pateretur non cominabatur, nec maledicebat, nec se defendebat, nec se vindicabat, nec cum accusaretur se excusabat, nec cum in facie spueretur, ipse non eam abscondebat, nec cum manus & brachia in cruce extenderentur non ea retrahebat, nec cum ad mortem quęreretur,non se abscondebat, sed totaliter, & omnimodè se tradidit voluntati eorum, vt per ne-

Acutissimus dolor in Christo ratione personæ, quia verus Deus erat.

quitiam eorum etiam ipsis nolentibus,& ingratis opus redemptionis ministraret: Immo(quod est ineffabile cogitare) in ipso pessimo opere passionis (quod in eum innocētem exercebant.) Ipse exemplum patientiæ præbebat, veritatem eos docebat, pro eis cū lachrymis & fletu, & clamore intentissimè patrem orabat,& pro ipso peccato eorum grandissimo (pro quo omnis mundus, & humana natura perire meritò debebat) tunc ipse maiora beneficia præstabat, vtpote quia ipsomet dolore & passione (quam ipsi ministrabant) ipse pro omnibus nostris doloribus satisfecit, & tunc nos redemit,& portas paradisi crucifixoribus,& omnibus alijs aperuit,& suo patri reconciliauit: & graciosos nos effecit,in tātum quod filij Dei simus, omnino sibi recōciliati in ipso opere quo damnabilis erat totus mundus, & omnis creatura pro eo,videlicet,

Nota Peccato grandissimo quo humana natura perire debebat,Christus satis fecit, ob id quod voluit intētius,rediméndo libenter.

quod creatura inuenta fuerit in ſuum creatorem tátam iniuriam intuliſſe. O pietas! ô immenſa miſericordia! ô inexcogitabilis benignitas! quod vbi ſuperabundauit infinita iniquitas, ibi ſuperabundaret & gratia, talis, ac tanta quæ verè finem non habet. Hoc myſterium totum fecit infinita illa benignitas,& miſericordia, vt nobis eſſet exemplum patientiæ in omni tribulatione, & aduerſitate, & non ſolum inimicis mala non redderemus,immo etiam eis amore redemptoris bona conferremus.

Si enim aliquis patriarcha, aut ſanctus Propheta, aut Angelus, aut alius ſanctus exemplum tale dediſſet, certè meritò acceptandum fuiſſet. Sed quod ſapientia Dei infinita apparuerit inter nos incarnata, & veritas infaillibilis (quę decipi,nec decipere poteſt) nobis tale exemplum viuendi dederit, cum negligentia nullatenus eſt tranſeundum:ſed ſum-

Nota, Si ſanctus quis pro nobis mortuus fuiſſet, cum ſummè diligeremus, Deũ quanto magis amabimus?

ma diligentia perfectissimè adimplendum.

Scimus, audiuimus, tota die dicimus & sermocinamur Dei filium in doloribus, & talibus ac tantis doloribus totam vitam peregisse, nec solum casu fortuito tribulationes contingentes cum patientia tolerauit, sed ipsas (qui peccatum non fecerat) elegit, spontaneè assumpsit, ipsas quæsiuit, inuentas dilexit, & se ipsis subiecit opere tolerando, & sermone ipsas, & eas tolerantes esse beatos prædicando: nec ipsas afflictiones corporis & animæ propter Deum assumptas, aut cum patientia toleratas sermone ocioso laudauit, & beatificauit: immo ipsas in corpore suo, & anima assumpsit, quales nullus alius sustinuit, & se dicit per eas & propter eas gloriam suam, & suum regnum intrasse. Et omnino asseruit nulla alia via, nullo alio modo quàm per dolores, & pœnas & tribulationes

Nota, Regia via ad vitã, quã rex præostendit, via scilicet doloris ac tribulationis quib⁹ ad gloriã & regnũ itur.

gloriam æternam ab aliquo eſſe poſſibile adipiſci: nam & hæc eſt verè via regia quam Deus aſſumpſit, & ſtolidiſſimus eſt qui dubitat vel negligit poſtquam Dei filius creator noſter per eam iuit, quin ſequatur dominum ſuum infallibilem ductorem, pariter & redemptorem.

Nouit enim ipſe,& verè nouit, & ſciebat, quid boni lateret in doloribus & tribulationibus, propterea ipſas aſſumpſit, ipſas elegit, delectationes fugiendo, conſolationes temporales deteſtando,& deteſtabiles prædicando: & quidem priuſquam ipſe verus Deus & homo ipſas in ſeipſo elegiſſet, & aſſumpſiſſet (quamuis per ſanctos ſuos Prophetas hoc idem dudum oſtendiſſet)tamen aliqualiter excuſari poſſe viderentur tribulationes fugiētes, & voluptates inſectantes. Sed ex quo Dei filius, & tales, ac tantas elegit aduerſitates, quis infœlix, & ſtultus erit talis,

Nota, Inexcuſabiles eſſe qui tribulationes fugiunt.

qui dubitare, vel negligere debeat post tantam veritatem tam clarè ostensam, tam altè prædicatam,& manifesto opere à tanto domino exemplatam,& exem plo mundo manifestatam? verè nullus: nisi sit stolidissimus, & omni damnatione dignus. Quali igitur damnatione & confusione digni sumus nos miserandi, qui vilissimi peccatores existentes, nõ solum tribulationes ipsas in pœnitentia non assumimus, nec recipere curamus, immo illas quas Deus ad retrahendum nos,& purgandum à malo, nobis ex sua summa misericordia,& sapientia immittit, aut venire permittit, illas cum impatientia refugimus, repellimus, & murmurando conquerimur, & contra eas cum summo studio nos munimus, & consolationes quærimus & remedia, quibus à tribulationibus subleuemur?

Oblatam à medico corporis medicinã sumimus à spirituali pro animæ salute reijcimus.

Nota.

O infœlices & verè miseri qui non solum de afflictionibus, &

Nota.

pœnis temporalibus quæ remedia sunt peccatorum, & curationes non curamus: immo à medico oblata sapientissimo refutamus. Si enim summa Dei sapientia ordinãte, & disponente modicum frigoris occurrat, statim ignis quæritur, vestes superduplicantur. Si æstus vel calor euenerit, refrigerium quæritur. Si caput, vel stomachum dolemus, clamamus, plangimus, suspiramus, ad medicos currimus, remedia quæruntur, lectus mollis disponitur, delicata adhibentur, & vt mitigentur, Deum & sanctos infestamus, & intentissimè flagitamus, & ieiunia, peregrinationes, orationes promittimus, & vouemus: & tanta & talia facimus pro talibus doloribus & afflictionibus nobis vtilibus, & à Deo ministratis amouendis, quæ pro remissione peccatorum, vel pro bono animæ non faceremus.

Si etiam Deo disponente &

Aduersitatẽ iniuriã licet Deo disponente pro nostra vtilitate reijcimus cum impatiẽtia.

permittente pro nostra vtilitate, ab aliquo homine aduersitatem, aut iniuriam patiamur, statim turbamur, commouemur, irascimur, conquærimur, maliciosum iudicamus, maledicimus, detrahimus, & vt possumus, nos vindicamus, & omnem iniuriam repellimus, & molestiã refugimus, & euitamus, nec aliquid doloris vel afflictionis, vel aduersitatis quod nobis ab æterno & cælesti medico administretur, cum patientia, & complacentia volumus tolerare.

Meliores medicinas quas Deus ad animam purgãdã infert, quã voluntariè ab infirmo assũptas.

O quot & quanta fiunt & facta sunt, expenduntur, & expensa sunt, vt dolores & afflictiones, & aduersitates quæ Deus misericorditer, aut immittit, aut permittit, vitarentur: quæ tamen proculdubio salubria essent, & magis meritoria, si vt quasi spontaneè assumptæ tolerarentur, quam multæ aliæ afflictiones, & pœnitentiæ quæ pro libito assumuntur: melius enim nouit cæ-

lestis medicus quę afflictiones & aduersitates ad animam purgandam, erudiendam & perficiendam requiruntur, quam ipse infirmus, & insipiens homo. Tales enim afflictiones & pœnitentiæ pro libito voluntatis quæsitæ & assumptæ, vanæ gloriæ vacant multum quandoque. Contingentes autem ex dispositione diuina, & cum magna patientia & complacentia acceptatæ, occultantur hominibus quasi ex necessitate & coactione voluntatis tolerentur. Dico igitur & consulo filijs vt frigora, rigores, calores, æstus, pulices, sudores, caumata, capitis, stomachi & alios corporis dolores, salua eius consistentia toleremus, nec curiosi simus ad remedia quærenda, nisi in summa necessitate, quæ omnino bonum animæ impediret. Idem dico, si Deo disponente, aut permittente, paupertates, amicorummortes, oppressiones, persecutiones, opprobria, ver-

Nota.

Quando vtendū sit medicinis corporalibus.

Aduersitatẽ iniuriã licet Deo disponente pro nostra vtilitate reijcimus cum impatiẽtia.

permittente pro nostra vtilitate, ab aliquo homine aduersitatem, aut iniuriam patiamur, statim turbamur, commouemur, irascimur, conquærimur, maliciosum iudicamus, maledicimus, detrahimus, & vt possumus, nos vindicamus, & omnem iniuriam repellimus, & molestiá refugimus, & euitamus, nec aliquid doloris vel afflictionis, vel aduersitatis quod nobis ab æterno & cælesti medico administretur, cum patientia, & complacentia volumus tolerare.

Meliores medicinas quas Deus ad animam purgãdã infert, quã voluntariè ab infirmo aßũptas.

O quot & quanta fiunt & facta sunt, expenduntur, & expensa sunt, vt dolores & afflictiones, & aduersitates quæ Deus misericorditer, aut immittit, aut permittit, vitarentur: quæ tamen proculdubio salubria essent, & magis meritoria, si vt quasi spontaneè assumptæ tolerarentur, quam multæ aliæ afflictiones, & pœnitentiæ quæ pro libito assumuntur: melius enim nouit cæ-

leſtis medicus quę afflictiones & aduerſitates ad animam purgandam, erudiendam & perficiendam requiruntur, quam ipſe infirmus, & inſipiens homo. Tales enim afflictiones & pœnitentiæ pro libito voluntatis quæſitæ & aſſumptæ, vanæ gloriæ vacant multum quandoque. Contingentes autem ex diſpoſitione diuina, & cum magna patientia & complacentia acceptatæ, occultantur hominibus quaſi ex neceſſitate & coactione voluntatis tolerentur. Dico igitur & conſulo filijs vt frigora, rigores, calores, æſtus, pulices, ſudores, caumata, capitis, ſtomachi & alios corporis dolores, ſalua eius conſiſtentia toleremus, nec curioſi ſimus ad remedia quærenda, niſi in ſumma neceſſitate, quæ omnino bonum animæ impediret. Idem dico, ſi Deo diſponente, aut permittente, paupertates, amicorum mortes, oppreſſiones, perſecutiones, opprobria, ver-

Nota.

Quando vtendū ſit medicinis corporalibus.

bera, rapinæ veniant & contingant, non doleamus; immo non solum cum patientia toleremus, sed ipsas tanquam à medico summo & nostro saluatore nobis electas & administratas amore eius, & pro nostro summo bono cum magna complacentia acceptemus, tanquam si à nobis ipsis spontaneè & voluntariè essent quæsitæ & acceptæ & tunc proculdubio, tantum; immo magis erunt meritoriæ, quàm si (non alias contingentes) nosipsi pro libito volũtatis ad peragendum pœnitentiam acciperemus. O miserabiles quid amplius dicemus? qui non solum dolores & afflictiones & aduersitates nobis à Deo sapientissimè & misericorditer sicut ipse sustinuit, nobis administratas refugimus, immo ad contrarium nitimur? nam die ac nocte voluptates, & dulcedines corporales insequimur, consolationes temporales summo studio ac diligẽtia quęrimus, & vana

Magnas meritorias tribulationes à Deo nobis ordinatas voluntariè acceptas, quã procuratas.

Nota.

& vana gaudia iugiter meditamur : verè non eſt hæc via Dei hominis Ieſu Chriſti omniū ſaluatoris : quomodo enim vadit ad illum, qui eſt via doloris, & exemplū, illa miſera anima quæ in mundo iſto ſemper vult habere conſolationem? In veritate anima quæ ſapiens eſt, & quæ ſapienter vult viuere, non debet aliud in mundo iſto quærere quā dolorem. Immo ſi attēdat ad dilectum ſuum Ieſum, & haberet ſcintillam amoris, non deberet quærere aliud lucrum, nec alium ſtatum in iſto mundo, niſi illum quē ipſe habuit, ſcilicet doloris & anguſtiæ, & afflictionis: & hæc eſſet tota conſolatio eius.

Nota.

Et non ſolum dico in iſtis terrenis, & temporalibus, & corporalibus rebus, immo etiam dico de ſpiritualibus: non enim in ſeruitio Dei debemus multum curare de conſolationibus quæ ibi inueniūtur: nunquid enim Maria mater Ieſu dilectiſſima vidēs di-

Non eſſe in ſpirit. à Deo petēdam conſolationem.

lectum suum filiũ in cruce plangentem & morientem, petiuit tunc ab ipso dulcedinẽ, aut consolationem? certé nequaquam. Sed angustiã ab eo accepit, amaritudinem, & dolorem: Ira debet esse in anima nostra, signũ enim est pauci amoris; immo est magnę præsumptionis, si anima desiderat à Christo in mundo isto aliud sentire quã dolorem. Plus enim placet Deo seruitiũ pauperis qui seruit sibi fideliter propter amorem sine expensis & beneficio, quàm seruicium diuitis, qui quolibet die facit expensas magnas, & seruit sibi sub spe recipiendi spirituale beneficium: ita anima pinguis & diues ex magna dulcedine quam degustat de Deo in seruicio suo, si curreret ad eũ per amorem, & seruit sibi, nõ est tanti meriti, quanti est illa quę currit ad Deum, & seruit sibi similiter, & cum simili amore sine tamen consolatione, sed cum dolore. Igitur ita videtur mihi, quod do-

Nota. Analogia de seruicio diuitũ & pauperis, ad animam dulcedine Deĩ pinguem & aliam dolore affectam.

ceat me lumen diuinum quod venit de vita Christi, quæ est via eundi per dolorem ad Deum, & in Deũ, quod per viam per quam iuit caput nostrũ, scilicet Christus Iesus; per illam viam debeant ire manus, brachiũ, pes & cætera membra: & sic inueniet anima finaliter per paupertatem temporalem diuitias ęternales; per despectum & verecundiam, summũ honorem & magnitudinem gloriæ: & per modicam pœnitentiam perfectam cum pœna & dolore, possidebit summũ bonum cum summa dulcedine, & consolatione: licet anima debeat ipsi Deo seruire propter ipsum, quia est dignus in infinitũ diligi, & ꝙ sic cum summa reuerẽtia seruiatur ei à qualibet creatura ꝓpter suam summã, & altissimã bonitatem. Cui sit honor & gloria, per infinita seculorũ secula, Amen.

Sit igitur gloria omnipotenti Deo, cui cõplacuit nos cum nihil essemus, ad esse producere, & ad

ſuam ſimilitudinem nos creare.

Sit honor, virtus, & gloria ſibi miſericordiſſimo, quia nos cum eſſemus miſeri, captiui, & exules, & dãnati, per paſſionẽ, dolorem, deſpectũ, & paupertatẽ ſui filij, voluit nos redimere, & exaltare.

Sed ſit gloria rurſus Deo benigniſſimo, & miſericordiſſimo, cui in tantũ miſericordia & bonitas præualuit, vt nobis miſeris & indignis peccatoribus vellet regnum ſuum quomodocumq; dare: ita quod qualitercumque à nobis poſſet adipiſci.

Nota. Facile mercari voluit Deus eſſe regnum cælorũ, vt nulli excuſabiles eſſẽt.

Sed adhuc ſit gloria & laus Deo noſtro dulciſſimo, cui ex ſua pietate cõplacuit, vt vellet nobis dare regnũ ſuum, & ſui ſocietatẽ & fruitionẽ, mediãte tribulatione, dolore, deſpectu ſolũ & paupertate. Si enim poſſemus habere ſuum regnum cum auro, argento, gemmis, & diuitijs, fortitudine, ſapientia, viribus, cum non omnes tales ſimus, vt iſta habeamus, non omnium poſſet eſſe

regnum cælorum: nunc autem sibi complacuit, vt per res quæ ab hominibus, & faciliter omni tempore haberi possunt, & quibusabundare possumus, regnum eius consequeremur. Nullus enim est, qui si velit, non possit esse pauper propter Christum, qui non possit laborare, aut pœnitentiam, saltem corde, & despectum sustinere: nam & vitam istam nullus transire sine aliquo istorum potest, quæ saltem cum contingunt, si propter Christum patienter & gratiosè tolerentur, regnum Dei promerentur. *Nota.*

Et adhuc amplius sit Deus benedictus, qui in multa & longa tolerantia istorum non posuit precium regni sui, sed in breuissima huius vitæ duratione, quæ verè vt momentum, est ęternitati sui regni comparata. Et certè si mille millibus annorum, aut longissimorum seculorum nos prædicta amore Dei, & tanti regni, tolerare hic aspertima & durissi- *Nota.*

ma, & pœnosissima oporteret: verè cum immenso gaudio & desiderio, & gratiarum actionibus vtique acceptandum iunctis manibus erat, quanto magis nũc vbi à Deo misericordissimo nobis est concessum & indultum, vt solum, & tantum in tanta breuitate vitæ nostræ, quæ nunc est prædicta sustinerem⁹? Vita enim hæc nostra verè nihil est si æternitati & durationi sui regni qui sine fine est, compensetur. Sit adhuc gloriosus Deus noster benedictus, qui talem regni sui collocationẽ & cõmutationem voluit nobis in sua persona apparendo visibiliter in mundo isto suo verbo ꝓmitere, & firmiter stabilire, & suo exẽplo confirmare. De cętero enim nullatenus dubitandũ est, quin per breues labores & afflictiones, & pœnitentias huius breuis vitæ possumus, & oporteat nos regnum suum obtinere, ex quo ipse nobis immediatè hoc promisit, & quod est plus,

De stabili promißione regni cælorum.

ſuo exemplo confirmauit:tribulationes enim ipſe tolerare voluit, & non aliter quàm per tolerantiam doloris ſummi,& paupertatis & deſpectus, regnum ſuum voluit poſſidere. Venite igitur, venite ô filij Dei, currite ad Chriſti crucem, ad dolorem, deſpectum, & paupertatem: & transformemini cum totis viribus in iſtum Deum hominem paſſionatum,qui tantum nos dilexit (O filij Dei) quod propter nos tam ignominioſam,& omnino ineffabiliter doloroſam mortem amariſſimè ſuſtinuit Chriſtus, & hoc ſolum, vt nos redimeret, & exemplum nobis dura tolerandi amore eius præberet: eſt enim perfectio,& ſignum verax filiorum, Deum amare, & proximum: & ſicut iſte Deus, & homo paſſionatus fideliſſimè, & puriſſimè nos dilexit in nullo ſui miſeratus, ſed totum ſeipſum impendens doloribus propter amorem noſtrum:ita iuxta poſſi-

Quanti breues ac ſecuri labores ad regnum ex quo rex promiſit, & exemplo ſuo confirmauit.

Nota, Chriſtus in nullo ſui miſeratus, nos dilexit ita nos eum nulla noſtræ fragilitatis conſideratione ac miſeratione, debemus amare.

bilitatem à ſuis filijs legitimis omnino vult ſibi quodammodo reſponderi. Nunc ergo ô filij Dei ſcitote, quod iſte Deus & homo paſſionatus continuè mihi dicit vt vos moneam, & exhorter, vt ipſi fideliſſimo ſitis fideles, & etiam ſitis proximo amore fideliſſimo vniti, & copulati. Omnino enim qui fidelis eſt Deo, fidelis eſt proximo: quo modo autem & quantùm iſte Deus, & homo paſſionatus puriſſimè,& fideliſſimè nos dilexit, per ſuam cõuerſationem, & per ſuam doctrinam, & per ſuam mortem nobis apertiſſimè demonſtrauit.

Sed quoniam infideles ſumus, ideo eius pro nobis ortum pauperrimum & deſpectiſſimum, nec eius mortem doloriſſimam, nec eius conuerſationem duriſſimam, nec eius doctrinam dulciſſimam,& veriſſimã, viuè & cõtinuè non videmus. Et quoniam hæc prædicta diuiniſſima & ſalu-

berrima cordialiter non cernimus, propterea eius mors quamuis ſit pauperrima, humillima, deſpectiſsima, tamen non facit nos mortuos mundo, nec peccatis. Et quis eſt homo qui huic fidelitati fideliſsimæ & diuiniſsimæ, quam nobis oſtendit Dei filius, etiã paruiſsima fide viua, & continua reſpõdeat? immo hoc quaſi non factum, poſt tergum proiecimus. Venite igitur filij mei benedicti, & reſpicite iſtam crucẽ, & Chriſtum in ea pro noſtris iniquitatibus mortuum, mecum plangite: quia nos ſumus, & fuimus cauſa tanti doloris propter innumerabilia ſcelera noſtra. Vos vero qui non ita ſicut ego, quæ tota ſum peccatum, Deum offendiſtis, non minus plangatis, nec doleatis, quia voſipſi non reſtitiſtis peccatis, ſed gratia Dei vos conſeruauit, & defendit meritis crucis Chriſti, & ideo vobis ſanctis, & innocentibus non minus dolendum eſt in illo

Omnibus eſſe de Chriſti morte dolendum, peccatoribus & iuſtis.

ſtatu, quàm mihi peccatrici, & mei ſimilibus, quanto enim maiorem gratiam recepiſtis, tanto magis debitores ei eſtis: & ideo quia ei grati non fuiſtis, vt debuiſtis, aliqualiter vitam veſtrã maculaſtis, & aliqualiter puritatem veſtram amiſiſtis, & ideo omnibus eſt dolẽdum, omnibus plangendum, & in iſtam crucẽ mentis oculos erigendum.

Per continuam orationẽ aſpiciẽda crux, in quę ipſa peccatorum cõgnitio.

In iſto enim crucis aſpectu ad quem anima, non niſi per orationem continuam poteſt attendere (vt dictũ eſt) recipitur plenè cognitio peccatorũ, & dolor & contritio de eiſdem, & lumen profundè humiliatur. Anima enim videndo in iſto crucis aſpectu omnia peccata ſua, & ſingula, & Chriſtum pro omnibus & ſingulis peccatis ita paſsionatum & afflictum: dolet ſimiliter & ipſa, & contriſtatur, & ex tali dolore ad puniendum, & reformandum ſe, & ſingula membra, & ſpiritus prouocatur.

Respicite igitur filij Dei benedicti, & videte exemplar vitæ in isto Deo homine pasionato, & ex eo formam trahite diuinæ perfectionis: respicite librum vitę, scilicet vitam & mortem istius Dei & hominis crucifixi, cuius pasionis, & crucis aspectus dat animæ cognitionem peccatorum, & cordis contritionem, & profundam humilitatem: videt etiam anima & cognoscit peccatorum multitudinem & quomodo cum omnibus membris Deum offendit: videt etiam super se diuinæ miserationis uisceratonem ineffabilem, sed quomodo iste Deus homo pro peccatis singulorum nostrorum membrorum pœnam sustinuit crudelissimam in membris singulis corporis sui benedicti. Considerat itaque anima in ista cruce quantum, & quomodo cum capite Deũ offẽdit, scilicet lauando, pectinando, vngendo, & cætera vana faciendo, vt ho-

minibus placeret contra Deum, & postea intuetur quomodo iste Deus & homo pro peccatis huiusmodi in suo capite pœnitentiam pro hoc fecerat, & pœnam grauem sustinuit; nam pro lotura, pectinatura, vnctura, tortura, suum sanctissimum caput fuit capillis depilatum, spinea corona punctum & perforatum, arundine percussum, & totum suo precioso sanguine cruentatum. Similiter videt de alijs membris, sicut diximus in quadam visione, quod ipsemet Deus & homo in quadam allocutione quasi contra nos murmurando & conquerēdo deducit per omnia membra & non solum videt peccatorum multitudinē, sed omnia membra, immo etiam eorum grauitatem. Infinita enim grauitas cuiuslibet peccati manifesta ostenditur: cum anima crucem aspiciendo attēdit, & cognoscit, quod aliter culpa illa deleri nō potuerit, nec

offensa remitti, nec pœna nisi Deus pœnitentiã talẽ & tantam pro hóc fecerit, quod est ineffabile cogitare.

Videt etiam anima in hoc libro clariùs quàm in alio quocũque diuinam iustitiam, qualiter est impossibile quod peccatum remaneat impunitum, & videt quod Deus pater ante voluit, quod filius suus mortis pœnam, & tormenta crucis sustineret, quàm quod peccata generis humani remanerent impunita. Videt etiam infinitam bonitatem & pietatem Dei in isto libro, qualiter in tantum nobis compassus est, vt cum videret quod nos sufficienter satisfacere non poteramus pro peccatis nostris, nec alia creatura, ipsemet antequam remaneremus in damnatione & despectu, & dolore perpetuo, ipse voluit pro nobis satisfacere.

Quomodo manebit peccatum impunitũ, cũ pater filiũ pro eo expiãdo mortẽ subire voluit.

Videt enim ibi infinitam voluntatem Dei, & infinitam dili-

gentiam, & curam quam habuit ad nos saluandum, & ad patriam nostram reducendum, vt nihil fuerit sibi graue facere vsque ad talem mortem, dum tamen posset nos iustè ponere in ęterna iucunditate, & sua fœlicissima societate.

Sic vtitur diuina sapientia sua misericordia vt sua iustitia nullā iniuriā faciat

Videt etiam ibi infinitam sapientiā vt scilicet per modū ineffabilem, & incogitabilem omni creaturæ, sic sciuit facere vt nos saluaret, & exaltaret per suam misericordiam infinitam, nullam iniuriam suæ iustitiæ faciendo. Sic sciuit nos exaltare, & saluare per mortem suam, vt in sua natura diuina nihil minueret.

Sic sciuit facere, vt sicut seductor & homicida nostri generis, per lignum vetitum nos damnanauit; sic ipse verus Deus & homo in ligno conuinceret & nos saluaret.

Sic sciuit facere vt dum mori, & deficere crederetur, ipse tunc

omnia viuificaret, & mortem omnium destrueret, & per tormẽta, dolores & despectum, delicias, gaudia, & gloriam toti mũdo pararet, & mereretur sempiternam gloriam.

Sic sciuit facere, vt per tormentum crucis quod hominibus videtur res stultissima, totam mundi sapientiam cõfunderet, & per talem stultitiam, diuinam sapiẽtiam manifestaret: omnia autem hæc manifestantur in cruce subtiliter consideráti mediante gratia Dei: & alia infinita quæ sunt ineffabilia. Item videt ibi anima in isto libro infinitam Dei mansuetudinem, qualiter cum interficeretur, non maledixit, nec se vindicauit, sed per peccatum & iniuriam grandissimam in eum commissam, ipsis cõmittentibus & crucifigentibus gloriam meruit sempiternam. Videt etiam anima in cruce infinitam humilitatem Dei, quæ maior esse non potest quàm regem gloriæ mor-

tem tam vilem tolerare.

Videt qualiter tormentũ crucis, ſimul fuit & ereptio, & redẽptio de inferno & Paradiſi acqui ſitio, patris reconciliatio: Similiter etiam fuit noſtrum exemplũ, & eruditio ad virtutem, firmamentum contra hoſtes, & præcium gaudij ſempiterni, quo nos miſeri poſſumus ſaluari, nec aliqua alia via eſt nobis poſſibilis vllo modo. Infinita autem ſunt quæ in hoc benedicto libro legi poſſunt, quia vetus eſt liber vitæ & veritatis ineffabilis Dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei omnipotentis filius benedictus, cui honor ſit & gloria in ſeculorum ſecula. Amen.

Sexagesimum secundum capitulum. In quo tractatur de oratione.

QVIA igitur cognitio Dei increati nec Dei hominis passionati, quæ omninò necessaria est ad transformandum mentem in eius amorem, nullatenus haberi potest, nisi assiduè legatur in prædicto libro vitæ, in vita scilicet, & in morte Iesu Christi: talis autem lectio seu intelligentia nullo modo haberi possit sine deuota, pura, humili, violenta, attenta, & assidua oratione, quæ oratio non solùm sit oris, sed cordis & mentis, & omnium potentiarum animæ. Ideo post prædicta de libro vitæ, aliquid dicendum est de oratione.

Ad cognitionē Dei oratio per necessaria.

Oratio est cum qua & in qua inuenitur Dominus. Est autem triplex oratio, extra quam triplicem non inuenitur Deus. Est enim oratio corporalis, mentalis, & supernalis.

Oratio est triplex extra quā non inuenitur Dominus.

Corporalis oratio

Corporalis est continuè cum sono verborũ & exercitio corporali, vt genuflexionibus, vel aliis inclinationibus, & hanc ego nunquã dimitto, quia enim quãdóque volebam me exercere in mentali, & aliquando decipiebar & impetebar à pigritia & à somno, & sic perdebam ipsam, ideò exerceo me in oratione corporali. Hæc autem corporalis mittit ad mentalem. Quæ quidem fieri debet cum attentione, vt cum dicis pater noster, consideres quid dicis, nec curras contendens complere numerum certum, sicut mulierculæ quæ aliqua opera faciunt ad præcium.

Mentalis oratio.

Mentalis autem oratio est, quando Dei meditatio ità occupat mentem, quod nihil aliud cogitat quàm Deum, & si alia aliqua cogitatio intrat mentem, nõ voco hanc orationem mentalé. Ista autem oratio præscindit linguam, ita quod non potest loqui,

taliter enim & tantum mens eſt plena Deo, quod circa nihil aliud poteſt occupari cogitando niſi circa Deum, & ideò ex hac mentali venitur ad ſupernalem.

Supernalis verò eſt illa quando anima ex iſta Dei cogitatione, & repletione tantum eleuatur, quod ſupra ſuam naturam extẽditur, & comprehendit de Deo plusquam per naturã ſuam comprehendere poſſit, & comprehendendo cognoſcit, & illud quod cognoſcit, non poteſt explicare, quia quaſi totum quod videt & ſentit, eſt ſupra naturam. In his ergo gradibus tribus orationum cognoſcit quis ſe & Deũ & ex quo cognoſcit, amat Deũ: & ex quo amat, deſiderat eum habere, quem amat: & hoc eſt ſignũ veri amoris, quod qui amat, non ſicut partem, ſed totum ſe transformat in amatum.

Supernalis oratio

Quia verò hæc transformatio non eſt continua, nec durat, cadit anima omne ſtudium inqui-

rendi omnes modos quibus poſſit transformari in ſuum amatũ, & iterum redeat in illam vnionem. Diuina autem ſapientia eſt ordinatiſſima, & cunctis rebus ſuum impoſuit ordinem, & ordinauit ſapientia ineffabilis, vt nullus perueniat ad orationem mẽtalem, niſi prius habeat orationẽ corporalem: & ordinauit nulli dare ſupernalem, niſi habeat corporalem, & mentalem. Et vult iſta ſapientia ordinatiſſima orationes horarum ad horam illi orationi congruam ſibi reddi, niſi omnino fuerint tanta orationis mentalis, vel ſupernalis ſuperueniente lætitia impeditæ, quòd lingua omnino abſorbeatur ab illa, vel niſi ex tanta infirmitate ſint grauati, quod omninò non poſſint, & iuxta poſſibilitatẽ exſoluantur cum quiete mentali (vt expedit) ſolitudine & ſollicitudine corporali.

Ordo orationũ neceſſarius.

Cùm oramus etiam vult vt integrè oremus, & non diuiſim.

Oratio integra non diuiſa eſſe debet.

or igitur noſtrum in oratione
tegrum habeamus, & non di-
iſum: quia ſi diuiſum cor habe-
ius, fructum veræ orationis a-
ittimus. In aliis verò exercitiis
uæ agimus, integri eſſe non de-
emus, eis ſcilicet, in comeden-
o & bibendo, & alia talia nego-
a faciendo: ſed dum talia ne-
otia interiùs operamur, cor in-
grum in Deo habeamus, ſi
uctum veræ orationis ſentire
eſideramus: nam ideo in o-
tione tentamur, quia cor in-
grum in Deo non habemus.

Ora igitur, & aſſiduè ora: quã- *Vnde veniat tentatio inter orandum.*
enim plus orabis, tantò magis
uminaberis, & tantò profun-
ìs, clariùs & nobiliùs ſummũ
num & rem ſummè bonam
debis: & quanto profundiùs *Aſſidua oratio ſit*
excellentius illud videbis, tan-
plus amabis, & quanto eam
ıs amabis, tanto te plus dele-
bis, & tanto magis compre-
ndes illam & tu capacior fies
comprehendendum: poſtea

venies ad plenitudinem luminis: cognoſces enim quæ ante cognoſcere non poteras. Huius autem glorioſæ orationis exemplũ habemus & doctrinam, & formã quod ſummè in ea perſeueremus, ab ipſo Deo filio Deo homine Ieſu Chriſto, qui nos orare docuit verbo & opere multipliciter; nam verbis ſuis admonuit nos orare, cum diſcipulis ſuis dixit. Vigilate & orate, ne intretis in tentationem. Et in aliis multis locis in Euangelio inuenies, quomodo de iſta venerabili oratione multipliciter nos inſtruit, & omnibus innuit illam ſibi multũ eſſe chariſſimam, cum de ea toties nos admonuit: tanquã nos verè diligens, & magnum bonũ nobis optans.

Fructus orationis Et vt nulla nobis excuſatio remaneret ſi gratiam ſuam non cõferret: ex quo effectum exauditionis in noſtra oratione poſuit, dicens, petite & accipietis. Voluit & ipſe orare, vt ſaltem ſuo

mplo moti, & tracti, hanc præ
nibus amaremus.

it enim Euangelista, cum pro-
ıs oraret, factus est sudor eius
ıt guttæ sanguinis decurren-
n terram. Pone hoc speculũ
e oculos tuos, & stude te cũ
o te, de exemplo istius ora-
nis habere, quia ipse non pro
ed pro te orauit, & dixit. Pa-
si fieri potest transeat à me
x iste, verumtamen non mea
untas, sed tua fiat. Vide ergo
od Christus orando suam vo-
tatem submisit voluntati pa-
, fac & tu secundũ exemplar
m.

)rauit etiam cum ait, pater in
nus tuas commendo spiritũ
um. Quid plura? tota vita sua
tio fuit, quia in continua Dei
tione, cognitione, & manife-
ione, & sui permansit. Nun-
id & Christus frustra orauit?
ıre & tu negligis? cum sine o-
ione nihil haberi poßit? ex
o igitur Christus orauit ho-

Exẽplo Christi, qui pro nobis orauit esse sẽper orãdum.

si frustra dominus noster orauit, quid negligimus

mo & verus Deus non pro se, sed vt tu veræ orationis exemplũ sumeres: si ab eo vis aliquid, de necessitate oportet quod ores, quia sine oratione obtinere non poteris. Si enim ipse verus Deus non nisi orando, & humiliter postulando quæ placuerũt sibi, recipere voluit: tu misera creatura sine supplicatione & humiliatione recipere vis? Igitur ora.

Nosti fili quod sine diuino lumine & gratia nullus homo saluatur? Diuinum enim lumen facit hominem incipere, proficere, & ad apicem perfectionis adduci. Et ideo si vis incipere & habere istud diuinum lumen, ora. Si proficere incœpisti, & lumen prædictum vis in te augmentari, ora. Si ad apicẽ perfectionis aduenisti, & superilluminari vis, vt possis in ea permanere, ora. Si vis fidem, ora. Si vis spem, ora. Si vis charitatem, ora. Si vis amorem paupertatis, ora. Si vis obedientiam

iam ora. Si vis castitatem, ora. Si
is aliquam virtutem, ora.

Orabis autem isto modo, legẽ-
lo, scilicet, in libro vitæ, id est, in
ita Dei & hominis Iesu Christi,
uæ fuit paupertas, dolor, despe-
tus, & obedientia vera. Et post-
uam intraueris istam viã, & pro-
eceris, tribulationes multæ &
entationes carnis, mũdi, & dæ-
ionũ te affligẽt multipliciter, &
ioleſtabunt, & horribiliter per-
equentur, & si vis vincere, ora.

Antequã oretur, quid sit agendũ.

Quando autem anima vult o-
re, oportet quod conetur ha-
ere mundiciam mentalem cũ
unditia corporali, & rimetur
ona & mala & quærat intentio-
ẽ bonorũ quæ fecit in ieiuniis,
orationibus, & lacrymis, & de
mnibus aliis bonis quæ fecit cõ
lerando quomodo opus Dei
it negligenter & diminutè,
sine reuerentia, & cum defe-
u, mala autem cum magna di-
entia, & contemptu: & confi-
tur peccatum suum & re-

cognoscat diligenter, & pœniteat abundanter: & in ista confessione & cordis contritione anima inueniet mundiciam, & sic vadat ad orationem: sicut ille publicanus, & non sit pharisæus, & sic in oratione illuminaberis.

Spiritussanctus non in superorantes descédit.

Qui igitur volunt esse ordinati à Spiritusancto, orét: descéditenim ipse super Apostolos in die Pentecostes, no nisi super eos orãtes. Ora igitur, & custodi te, ne des locum inimicis continuè te obseruantibus, tunc autem dabis locum inimicis, quando desines orare. Et quantò plus tentaberis, tantò magis in oratione persevera. Ratione enim orationis quandoque accidit tentari, vt potè dæmonibus orationem impedire conantibus, sed non cures nisi quod ores, quia continuè mereris à tentationibus liberari.

Perfectus orationis.

Oratione enim illuminaris, oratione à tentationibus liberaris, oratione mundaris, oratione cum Deo vniris. Oratio nihil a-

liud eſt, quã manifeſtatio Dei & ſui. Et iſta talis manifeſtatio ſcilicet, Dei & ſui eſt perfecta & vera humiliatio: nam ſtatus humilitatis eſt, quando anima videt Deum & ſe, ſicut oportet, tunc enim eſt anima in profunda humilitate: & ex iſta profunda humilitate magis diuina gratia infunditur in anima & ibi creſcit, quantò enim diuina gratia magis animam in humilitate profundat, tantò magis ex iſta profundatione humilitatis, ipſa diuina gratia creſcit, & quantò diuina gratia creſcit, tantò magis anima in vera humilitate profundatur, & iacet per continuationem veræ orationis, & ſic augmentatur in anima diuinum lumen, & gratia ſemper animam in vera humilitate profundat, legendo ſicut dictũ eſt, & meditando in iſta vita Dei hominis.

Cognoſcere enim Dei magnitudinem, & ſe eſſe nihil hæc eſt perfectio hominis: qualiter

In gratiæ subtractione esse magis orandum, & accepti⁹ futurum

autem fiat, per aſpectum iſtius libri dictum eſt ſupra. Igitur (fili mi) omnem pigritiam & negligentiam à te penitus repelles.

Deſidero enim fili mi, & te exhortor, quòd non minus ores, non minus vigiles, non minus alia bona opera facias, quando ſubſtracta erit tibi gratia & feruor deuotionis, quam alio tempore quo feruoris gratiam obtinebas.

Multum enim acceptum eſt Deo, ſi cum feruore gratiæ diuinæ ores, vigiles, & labores, & alia bona opera facias. Sed tunc, fili mi, eſt omnino gratiſſimum Deo, & acceptiſſimum ſacrificium quando in ſubſtractione gratiæ & feruoris, orationem nõ dimittis, nec minus ores, nec minus vigiles, illa eadem operare ſine gratia feruoris, & cum illius gratia.

Vnde, fili mi, ſi diuinus feruor & calor te impellit & cogit ali-

quando ad vigilandum & orandum & laborandum, coneris & tu, dum ignem habes. Quando verò ipſi Deo placet ſubtrahere tibi feruorem & calorem ſiue propter tuum defectum (vt plurimum) ſiue vt gratiam ſuam in te magis ampliet, & augmentet, non minus orare, vel vigilare, vel bono operi inſiſtere debes: & etiam ſi tentatio ſeu tribulatio qua punire, & purgare habet Dei filios, tibi aduenіant, & tibi ſubtrahatur gratia feruoris, coneris tunc non minus orare, non minus vigilare, nec minus bono operi inſiſtere, nec minus contra tentationes reſiſtere & pugnare, vt poſſis vincere, vt ſaltem tua omnimoda & continua oratione, tuis vigiliis, tuis lacrymis, tua omnimoda importunitate cogas teipſum, vt Deus ſic dignetur tibi reddere feruorem & calorem ſuæ gratiæ, facias tu quod tuum eſt fili mi, & quod ſuum eſt benefaciet Deus. Oratio enim

forſata & coacta, & exacta, eſt multùm Deo acceptiſſima.

Coacta oratio Deo gratiſſima.

Sic igitur in orationibus perſeuera, & non impleas te alia occupatione ex quo incipis ſentire de Deo plenius ſolito: & caue quod nulli des teipſum, niſi prius addiſcas ab aliis ſeparare teipsũ, & caue tibi à feruoribus tuis, id eſt à ſpiritu qui datur cum feruore, antequam ſequaris ruinam, & vide quod primum, medium, & finis ſequatur: & in quantum aſſimilatur libri vitæ, in tantum ſequaris & non plus.

A ſpiritum libertatis ſe habere gloriantibus eſſe cauendũ

Et caue tibi ab his qui ſe dicunt habere ſpiritum libertatis, qui ſunt apertè contra vitá Chriſti, qui ſub lege factus eſt, cum eſſet conditor legis.

exagesimum tertium capitulum. De virtute humilitatis.

SINE humilitate uana est oratio, ideò post orationem summè est homini necessaria. Reicite igitur filij Dei benedicti humilitatis exemplar in Deo homine passionato, & ex hoc formam trahite omnis perfectionis. Videte vitam, attendite doctrinam, non verbalem, sed veris operibus demonstratam, & miris virtutibus roboratam. Toto igitur mentis affectu post ipsum currite, qui cum in forma Dei esset, seipsum exinaniuit, formam serui accipiens, & humiliauit se factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Ipse namque se nobis posuit humilitatis exemplum cum mentis affectu: & hortatur nos sedulè respicere in ipsum ita dicens: Discite à me quia mitis sum, & humilis corde.

Solũ à se humilitatẽ Deus disci voluit.

O filij mei attendite, & videte & alta & ſapida conſideratione inſpicite profunditatem & vtilitatem iſtius doctrinę, ſublimitatem & valorem iſtius inſtructionis, vbi radicata ſit, vbi fundata ſit. Diſcite inquit à me, non ab Angelis, non ab Apoſtolis, ſed à me inquit cuius humilitas tanto maior, quantò maieſtas mea ſublimior. Diſcite, inquit, à me, non dixit ieiunare, quamuis ipſe ad exemplum noſtrum quadraginta diebus & noctibus ieiunauerit, nec dixit diſcite mundum ſpernere, nec in paupertate viuere, quamuis ipſe in maxima paupertate vixerit, & in ea viuere ſuos diſcipulos mandauerit, nec dixit diſcite à me quomodo cœlum feci, nec dixit diſcite à me miracula facere, nec alia huiuſmodi, ſed ſolum hoc, quia mitis ſum & humilis corde, quaſi dicat, ſi non facto & opere vobis humilitatis exemplum monſtrauerim, nolite credere mihi: &

nirum in modum quod & ite-
um nobis de hac materia e-
emplum propoſuit, & ad e-
emplum ſuæ humilitatis nos o-
nnino facere & attendere pro-
ıocauit. Cum enim pedes di-
cipulorum manibus propriis
ıuaſſet, ait: ſcitis quid fecerim?
i ergo ego laui pedes veſtros
)ominus & magiſter, & vos
lebetis alter alterius lauare pe-
les, exemplum enim dedi vo-
ɔis, vt quemadmodum ego fe-
i, ita & vos faciatis. Amen di-
o vobis non eſt ſeruus maior
lomino, ſi hæc, inquit, ſcitis, bea-
i eritis, ſi feceritis ea. Verè ſal-
ıator mundi humilitatem &
cordis manſuetudinem pro fun-
lamento & radice poſuit om-
ıium virtutum. Quia nec abſti-
ıentia, nec ieiunii aſperitas, nec
aupertas, nec vilitas veſtimenti,
ıec virtuoſa in apparentia habe-
e opera, nec miracula facere, ali-
ıuid eſt ſine cordis humilitate.
Tunc autem benedicta & gra-

ta erit abſtinentia, benedicta aſperitas, & vilitas veſtimenti, & viua erunt opera & ſtabilia, quādo in hoc fundamento ſubſiſtent. Iſta cordis humilitas mater eſt, & in qua generantur & procedunt aliæ virtutes, & ipſarum virtutum operationes, ſicut ſtipitem & ramos procedere cernimus à radice.

Nota. Quia igitur tam præcioſa eſt iſta virtus, & tam firmum & ſtabile fundamentum ſupra quod conſurgit tota perfectio vitæ ſpiritualis, ideò hanc præcipuè voluit Dominus ab eo diſcere nos debere.

De multis virtutibus Mariæ, ſolā in ſe Deū reſpexiſſe humilitatem.

Et quia radix cuſtóſque eſt omnium virtutum, ideóque quaſi aliarum virtutum in ſua anima, & etiam in ſuo corpore exiſtentium oblita fuerit virgo Maria, de hac ſola ſe commendauit, & propter hanc præcipuè de ſe Deum humanatum aſſeruit dicens. Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuę: ecce inquit enim

xhoc, & non ex aliis, beatam
ne dicent omnes generatio-
es.

In hac humilitate, vos ô filio-
mei, fundare debetis, & o-
nnimodo ſtabilire, vt tanquam
nembra vnita, coniunctáque
apiti connexione naturali &
era, in ipſo & per ipſum in-
enire poſſitis veſtris requiem
nimabus. Ad quam nulla ani-
na peruenire poterit, niſi fun-
ata fuerit in iſta humilitate, ſi-
é quia omnes virtutes qui-
us ad Deum curritur, ſunt verè
ihil.

Iſta enim cordis humilitas
uam vos habere & diſcere
oluit Deus homo, eſt lu-
nen quoddam mirificum, at-
ue clarum, quo intellectus a-
imæ aperitur ad cognoſcen-
um ſuam vilitatem, & nihili-
tem & diuinæ bonitatis im-
nenſitatem.

Lumen clarũ animæ humilitas, ad ſuam vtilitatẽ & Dei bonitatis immenſitatẽ cognoſcendam.

Cuius bonitatis magnitudi-

nem quantò magis cognouerit, tanto magis proficiet in cognitione suiipsius. Videndo autem & cognoscendo se nihil, & omnibus ex se bonis inopem, tunc magis assurgit ad laudandam & deprecandam diuinæ bonitatis ineffabilitatem, quam per istam humilitatem videt, & intelligit, & inde incipiunt gratiæ ad eam Dei defluere & oriri virtutes.

Ex hum. amorem Dei ac proximi trahere originē omnésque denique alias virtutes

Maior enim & principalior omnium virtutum est dilectio Dei & proximi, & ab hoc lumine hæc dilectio trahit originem, siue ortum, qua anima videndo se nihil, & Deum pro tam vili nihilo inclinatū & vilificatum, & etiam suæ nihilitati tam viscerosè vnitum, accenditur in amorem, & accensa ipso amore, transformatur in Deum, in quem transformata per amorem, & quæ creatura est quam non diligat iuxta posse? Amore enim creatoris omnem creatu-

turã ab eo creatam, vt sic transformata est, diligit sicut decet, quia in omni creatura Deum intelligit, & videt qualiter à Deo matur: & consequenter sic trãsformata amat omne id quod Deus diligit. Et hinc est, quod de bonis proximi gaudet & lætatur, & in malis eius dolet & tristatur. Et quia benigna est videndo mala proximi, non inflatur ad ipsum iudicandum, & despiciendum, quia illuminata lumine prædicto videt se perfectè, & videndo se, intuetur & cognoscit se in similibus malis vel maioribus, quam in proximo videat se cecidisse. Quod si non cecidit, cognoscit & intelligit se per se non potuisse resistere, sed auxilio gratiæ ipsam manu tenentis, & eam contra malum & tentationem confortantis, vel tentationem alleuiantis: & ideo nullum iudicat, sed ex hoc magis humiliatur, quia videndo defectus proximi ad se reuertitur, &

ſic videt,& conſiderat clariſſimè mala & defectus in quos cecidit, vel ſi non cecidit quod niſi teneretur à Deo facilius quam proximus cadere potuiſſet.
Corporalia vero mala ſi videt in proximo per affectum amoris transformatum, reputat eſſe ſua, & dolet, & compatitur, ſicut Apoſtolus dicebat: Quis infirmatur, &c. Et ſicut dixi de iſta virtute dilectionis quod originẽ à radice humilitatis trahit, ſic poteſt dici de fide, de ſpe, & de virtutibus ſingulis ſecundum proprietates ipſarum, quod habent initium atque ortum ab hoc humilitatis fundamento, de quibus per ſingula longum eſſet diſcutere. Videns enim ſe in intellectum nihil eſſe & deficere à diuinis, credit eis quæ traduntur ſecundum fidem noſtram. Videns etiam per humilitatem ſe nihil poſſe, nec ſe potentem in aliquo, tunc omnino ſpem ponit in Deo omnipotenti; & ſic de

alijs,quę melius per vos docente
ynctione poteritis cogitare, &
videre,quam si scripto traderen-
ur. Hoc igitur filioli vobis tan-
um dico, vt in hoc fundamento
tetis,& in hoc fundemini, & in
oc crescere studeatis,verè enim
ui est in humilitate fundatus,
abet conuersationem Angeli-
am, purissimã, benignissimam,
 pacificam. Et quia hæc pre-
iosa virtus humilitatis benignũ
nimum facit, ideo homo humi-
s, omnibus appreciabilis effici-
ır, & omnibus amorosus, &
ræcipuè electis Dei, quibus
onuertendis ponitur in lumen
 in exemplum, qui propter
nc mansuetudinem citius con-
ertuntur,& quia pacificatus est
cificatione interna, nulla ad-
rsitate turbatur, & potest di-
re veraciter cum Apostolo:
uis nos separabit à charitate
ıristi? &c. O filij mei ab hac
quisitione non quiescatis, do-
c inueniatis hoc fundamen-

tum, ſine quo ruit omnis operatio, & ſine quo in via Dei proficere non valetis. Nam iſtam inquiſitionem video vobis vtiliſſimam, & maximè neceſſariam, quia ſine iſta humilitate omnes virtutes video nihil eſſe. Complete filij mei deſiderium regis æterni Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui vos ita obnixè rogauit, vt hanc virtutem ab eo addiſceretis: in hoc fundamento ſtetis, & in hac profunditate cognitionis veſtræ vilitatis & nihilitatis profundemini. Complete deſiderium æternę veritatis & ſapiētiæ, quæ valorem humilitatis abſcondit à ſeculi ſapientibus, & non reuelauit, immo prædicauit, & exemplo oſtendit paruulis. Hoc eſt deſiderium meum quo vehementer ſitio & fameſco, vt in profunditate veſtræ nihilitatis & immenſitate diuinæ bonitatis abyſſemini.

Si enim in immenſitate diuinæ bonitatis, & veſtræ cognitionis

vos firmetis, tunc necessarium est quod pro fundamento solam humilitatem habebitis, quam prædixi: & tunc ad lites & contentiones non eritis ita proni, sed potius eritis cum isto Deo homine passionato, sicut surdi non audientes, & sicut muti qui aperire nequeunt ora sua, & ita eritis veracia membra Iesu Christi, quorum consuetudo est secundum Apostolum, non contentionibus, nec carnalibus æmulationibus deseruire.

Bona quæ ex humilitate.

O quanta bona facit ista humilitas! quæ se repletos facit pacificos & quietos, Deo gratos, & gratijs plenos, nam tales ita sunt pacifici ex quietatione interiori exterius, vt cum dura audiunt, vel contra ipsos, vel fortè contra aliquam veritatem ad se excusandos respondere nequeunt, nisi breuiter, & submissè, & ad id quod falsè aliquando eis imponitur, vel dicitur potius suam ignorantiam confitentur, & sunt

parati cedere, magis quàm contentionibus deseruire. Hanc autem taciturnitatem non video ab alia radice procedere, quàm ab hac duplici inabyssatione diuinæ scilicet immensitatis, & suę propriæ vilitatis, quam inabyssationem anima inuenit in lumine prædictæ humilitatis.

Nota.

Vbi inuenitur vera humilitas.

Sed vbi quęso ista humilitas? vbi ista vtilitas? vbi id lumen? vbi hęc taciturnitas inuenitur? aut p quã viã ad hæc quæ prædixi venitur? nempe in oratione feruenti, pura & continua, & cordiali hæc omnia inueniuntur: & ex aspectu libri vitæ Iesu Christi, vitæ scilicet eius, & mortis compassioně aspiciědo, animæ datur cognitio peccatorũ, & viděđo multitudině peccatorũ: quomodo cum měbris suis omnibus Deum offendit, & ex hoc anima humiliatur, sicut supra ostensum est. O igitur charissimi animæ meæ, desidero de vobis quod & de me, vt semper idem sapiatis, &

non ſint in vobis ſciſmata, nec diſſenſiones. Illud autem quod & omnes diſcordes, facit in vnũ conſentire, deſidero quod ſit anima veſtra.

Eſſe paruulum.

Hoc autem eſt eſſe paruulum, & hoc eſſe paruulum non facit reſpicere ad aliquam ſufficientiam ſcientiæ, nec ſenſus naturalis, ſed ſolum inclinat animam ad videndum defectus ſuos, & miſerias, & contra ſeipſum mouet quæſtiones & inquiſitiones, & diſputationes, vt conueniat defectus ſuos, & eos emendare conetur. Hoc etiam eſſe paruulum, nulli præeminere, nec præeſſe ſuggerit, nec facit hominem oneroſum, nec contentioſum in verbis, quamuis vita ſua omnes ferat, & faciat huic paruulitati contrarios, & hoc eſt quod deſidero (O nati mei) quod vita veſtra, etiam lingua tacente in via iſtius paruulitatis, & zeli, & diſcretæ compaſſionis ſit clarum ſpeculum aduerſarijs veritatis.

O chariſſimi ſi audirem de vobis, quod eſſe paruulum feciſſet vos vnum cor, & animam vnam, tranquillaretur anima mea ſuper vobis : ſine enim vnitate non video in veritate, quod poſſitis bene placere Deo, parcite filij ſuperbiæ meæ, quod ad virtutem humilitatis vos auſa fuerim prouocare, quia zelus & veſtra charitas facit me loqui.

Sexageſimum quartum capitulum.
De virtute Charitatis.

CHARITAS & dilectio Dei eſt maxima omnium virtutum, & nec ſine hac valet oratio, immo ſine ea, vana eſt & Deo ingrata, & cæteræ virtutes ſine omni fructu. Quod autem oratio ſine ea nullius ſit momẽti, audi librum vitæ Chriſtum Ieſum dicentem : Si offers munus tuum ſuper altare, & recordatus fueris, quod frater tuus habet aliquid aduerſum te, vade prius reconciliari fratri tuo. Nihil igi-

tur valet orationis munus, niſi offeratur in vinculo charitatis. Item ait: cum in oratione dominica dimiſſio peccatorum & debitorum poſtulatur, dimitte nobis debita noſtra ſicut & nos dimittimus, &c. quaſi dicat. Sic dimittentur vobis debitá ſupplicationum in oratione, qualiter vos remiſeritis fratribus veſtris iniurias, & offenſas vobis factas indulgendo, & vos poſueritis in ſtatu vnitiſſimæ charitatis.

Scitote autem filij quod in amore ſicut cõcluditur omne bonum& meritum,ita etiam omne malum demeritũ & peccatum. Vnde filij chariſſimi nihil eſt in hoc mundo, nec homo,nec diabolus, nec aliqua res, quam tantum habeam ſuſpectum, quantum amorem, quia amor penetrat animam plus quàm aliud, nec eſt aliquid,quod ita occupet mentem,& cor totum penetret, ſicut amor, & niſi habeantur

Nota. Bonus amor,ſpirituali quod debet eſſe homini ſuſpectus

arma quibus regatur, leuiter præcipitatur anima in millia, & patitur magnam ruinam. Et hoc non dico de malo amore, quia malus amor debet ab omnibus caueri, & refutari tanquam res diabolica & periculosa: Sed dico de bono amore spirituali, qui est inter Deum & animam, & proximum & proximum.

Nota.

Quod autem amor qui est inter Deum & animam debeat esse suspectus omni animæ, apparet, quia amor quem habet anima ad Deum, nisi sit armatus cum magna scientia, & discretione, sed cum feruore indiscreto sumatur, aut citò deficit, aut decipitur, aut in inconuenientem finem vadit: quæ enim inordinatè sumuntur, benè nec salubriter continuari non possunt. Multi enim sunt qui credunt stare in amore Dei, & stant in odio Dei, & in amore carnis, mundi, & diaboli. Vnde quando aliquis amat Deum, vt custodiat eum ab infir-

Malus amor Dei & impurus.

mitatibus, & tribulationibus corporalibus, & temporalibus periculis, amat ſe & Deum inordinatè, Deum poſtponendo, qui ante omnia & amari debuit, & omnia propter ipſum, & quia de corpore ſuo, & de ſe fecit ſuũ Deum, ex quo Deum non diligit niſi propter ſe. Itẽ talis qui ſic ſe diligit, omnia alia diligit propter ſe, diligit enim res tẽporales propter vtilitatẽ corporis ſui, quod ſibi Deũ ſtatuit. Amat enim conſanguineos ſuos propter vtilitatem ſuam, & honorem quem ſibi afferunt. Amat etiam viros, & perſonas ſanctas, & ſpirituales vt faciant ſibi mantellum de ſanctitate ipſorum, cum non verè diligat eos propter bonitatẽ ipſorum. Et quia talis amor non eſt purus, ideo fructus taliter amantium eſt carnis concupiſcentia, & corpus cum vitijs & concupiſcentijs. Amat etiam talis ſufficientias corporales, & aptitudines: vt ſciat bene legere, &

cantare ad complacentiam aliorum. Amat etiam habere magnam ſcientiam, vt ſciat alios conuincere rationabiliter, & ſcientificè, & non charitatiuè, & quod poſſit alios corrigere cum ſuperbia, vt reputetur aliquid.

Amor Dei infirmus & imperfectus.

Sunt etiam alij qui credunt amare Deum & amant eum, ſed amore infirmo & imperfecto. Amant enim Deum vt parcat peccatis, & liberet eos de inferno, & det eis gloriam paradiſi, & non propter bonitatem ſuam. Amant alij Deum, vt habeant conſolationes & dulcedines diuinas, & ſentimenta, & conſolationes ſpirituales. Alij amant Deum vt amentur ab eo. Amant alios amicos & parentes, quia deſiderant vt ſint ſpirituales & boni, vt inde non conſequantur dedecus, ſed habeant vtilitatem & honoré. Amant etiam Deum vt det eis ſenſum & ſcientiam, & intellectum ſcripturæ: vt ſciant loqui ſpiritualiter, & non ad ho-

norem Dei, nec aliorum vtilitatem, sed vt magis amentur & honorentur. Amant esse spirituales vt habeantur in numero spiritualium, & diligantur à spiritualibus, & hæc pro sua speciali vtilitate & honore. Amant habere paupertatem, & patientiam, & obedientiam, & exteriorem humilitatem, & virtutes, vt excedant in virtutibus alios, & desiderant vt nullus alius possit approximare perfectioni eorum: & quia nolũt habere parem, in hoc videntur assimilari Lucifero, qui noluit habere aliquã creaturam parem. Aliqui amant habere vniuersalem famam sanctitatis vt commendentur à bonis & malis de sanctitate: ipsi etiam commendant omnes spirituales, & non spirituales, vt de temerario iudicio non iudicentur. Amant etiam aliqui deuotum suum, vel deuotam suam amore spirituali quasi perfecto, quia amant ipsos totaliter secundum Deum. Sed iste

Nota.

Amor deuotæ personæ, quomodo est periculosus.

Nota.

amor quandoque nimis crefcit, & efficitur malus nifi regatur armis magnæ difcretionis, & fit quandoque carnalis, vel inutilis, & nociuus nimis ad inuicem cóuerfando, & tempus inutiliter perdẽdo, quia corda eorũm funt indifcretè colligata. Ifte enim amor crefcit, & crefcendo habet hoc quod defiderat habere fcilicet præfentiam amati, quã vbi nõ habet infirmatur: & fi habeat nimis crefcit, & crefcẽdo totaliter trãsformatur in amatũ, ita quod omnia quæ placẽt alteri placent ei: & quę difplicẽt alteri, difplicẽt fibi. Et quia anima non habet arma fufficientia ad regendũ iftius amoris feruorem, qui continuè crefcit, & non habet perfectam ordinationẽ nec difcretionem, neceffe eft vt conuertatur finaliter in deordinationem. Et fi amatus in tali deordinatione careat etiam prædictis armis, & fimili gladio amoris fit vulneratus, tunc eft valde plus timen-

dum, quia tunc incipiunt ſibi inuicem manifeſtare ſecreta ſui amoris, & inter alia manifeſtant ſibi inuicem quomodo ſe mutuo diligant dicentes ad alterutrum : nõ eſt aliqua perſona quam tantum diligam in mundo, nec tantum eam portem in corde : talia enim dicunt, quia neceſſe eſt vt tractent ea quæ ſentiunt, & ſic appetunt ſe etiam propter deuotionẽ mutuo diligere, & propter vtilitatẽ ſpiritualem quam credunt eſſe in tali amore, occurrẽtibus tamen tentationibus de aliquo illicito quod ſequi poteſt ex tali amore, ratio contradicit à principio, quia non eſt totaliter amore ſuffocata. Poſtea vero amore amplius creſcente, ratio incipit obnubilari, & ſpiritus infirmari, & incipit credere quod tactus amati & huiuſmodi nõ ſit peccatum, nec noceant animę, & ideo hoc permittit fieri, & ſic incipit deficere, & cadere à ſtatu perfectionis paulatim.

Poſtquam autem ratio aliquantulum declinauit amore ſuffocata, incipit ea quæ periculoſa ſunt quaſi nulla exiſtimare, & dicere, hoc poteſt fieri, quia ad nullum malum intendo, quia non eſt magnum peccatum: & paulatim talia reputant licita, & ſic amplius amore creſcente transformatur, & transfertur vterque in voluntatem alterius, vt faciat omne, quod vult alius nulla alia ratione contradicente. Ita quod totaliter ſequitur ſuum amatum ad omne illud quod vult, & propter inordinationem prędictam: Si inuitatur ad malum, non poteſt contradicere, & ſi non inuitatur, ipſe inuitat, ſentiens hoc placere amato, & tunc retrahitur ab oratione, & abſtinentia & à ſolitudine, & ab omnibus virtutibus in quibus conſueuerat ſe exercitare, & totum amorem diuinum mutat in hunc miſerabilem amorem.

Et creſcit quandoque tantum

talis amor quod verba amati, nec eius præſentia non ſatisfaciunt, cui ſolebant verba & ſola præſentia ſatisfacere.. Sed amplius amãs deſiderat ſcire vtrum amatus ſic feriatur ſagitta amoris ſicut amans, & ſi ſcire poteſt, tunc eſt periculum vtriuſque, tunc enim vnus confidens & ſecurus de altero, poſtquam verba nec præſentia non ſatisfaciunt, inclinantur amans & amatus ad omne viſceroſum pariter & vicioſum, & ideo dico, quod amor mihi eſt ſuſpectus ſuper omnia, & in ipſo concluditur omne malum, quare cauete à ſerpente.

Propter igitur malum amorem volo ſuſpectum habere bonum amorem inter proximum & proximum: quia bonus amor fit malus per prædictum modum. Amor etiam Dei efficitur malus niſi diſcretione regatur, & armis ſuis protegatur. Arma autem quibus bonus amor Dei vel proximi in Deo regi debet: dantur

Arma, quibus bonus amor Dei & proximi, in Deo regi debet.

homini in animæ transformatione. Est autem triplex transformatio qua transformatur anima in Deum. Aliquando enim anima transformatur in voluntatem Dei: aliquando cum Deo: aliquando intra Deum & Deus intra ipsam.

Triplex transformatio, qua anima transformatur in Deum.

Prima transformatio est quando anima conatur imitari vitam istius hominis passionati: quia in hoc manifesta est voluntas ipsius Dei. Secunda transformatio est quando anima vltra hoc vnitur Deo, & amat Deum non solum per voluntatem: sed cum hoc habet magna sentimenta: & magnas de Deo delectationes, possunt tamen exprimi verbis & cogitari. Tertia transformatio est quando anima sic est transformata intra Deum, & Deus intra ipsam, quod altissima de Deo sentit & gustat, in tantum quod ea quæ sentit, nullo modo possent exprimi verbis, nec cogitari, nisi solũ ab illo qui sentit.

Prima igitur trãsformatio quamuis multum regat amorem amãtium, tamen non tantum quantum oportet, quia adhuc decipi posset. Secunda autem transformatio si est benè viua, sufficit ad regendum amorẽ: Tertia autem est summa in regimine amoris. Ista enim tertia & etiam secunda perfectè infunditur, & cõfertur animæ à gratia: & hæc tertia, & secunda licet non sit perfecta, est quædam sapientia quia mediãte anima scit regère amorem Dei & proximi. Nam sentimenta Dei, & dulcedines, & feruores à gratia Dei in anima proueniẽtes, anima per hanc sapientiam scit cõponere, & taliter quod durat amor & in his quæ incipit potest pseuerare, nec ostendit extra per risus nec saltus corporis, nec alios gestus. Similiter & in amore proximi vel deuoti sic scit sapienter & maturè se habere, quod ostendit & dirigit quãdo, & quantum & quomodo est condescenden-

dum proximo, & quando non. In vnione enim animæ ad Deũ anima acquirit dictam sapiẽtiam, & quandam maturitatem & grauitatem sapientię, & sapidam discretionem, & quoddam lumen, ita quod cum istis ita scit regere amorem Dei & proximi, quod non potest decipi nec pręcipitari: & qui non sentit se tali sapiẽtia infusum, nũquam deberet se cum aliquo, vel cũ aliquá in tali amore singulari & visceroso se cõiungere, etiá quantumcumq; fieret propter Deum, & ex bona intentione, propter pericula iam prædicta quæ eueniunt ex tali amore, nec aliquis alicui se colligare debet per amorem, nisi vbi didiscerit & sciat & possit à quocumq; faciliter cum voluerit separari. Qualiter autem per prædictam sapientiam regatur amor Dei, est sciẽdum, quod amor habet varias proprietates: nam anima amando Deum. Primo tenerescit. Secundo infirmatur.

Soli discreti ament.

Proprietates veri amoris ad Deum.

Tertio fortificatur: cum enim anima ſentit feruorem amoris diuini, anima clamat, & rumorem facit, ad inſtar lapidis qui ponitur in fornace ſoluendus in calcem, qui dum tangitur ab igne, crepitat, ſed ſi fuerit coctus, non facit aliquem rumorem, nec crepitat. Sic anima in principio quęrit conſolationes diuinas, quæ ſi ſubſtrahantur teneteſcit, & clamat contra ipſum Deum, & conqueritur dicendo. Tu domine facis mihi hunc langorem, quare hoc facis? & ſimilia dicit, & hæc audacia naſcitur ex quadā ſecuritate quam anima ſumit de Deo, in hoc autem ſtatu eſt contenta conſolationibus. Sciatis enim quod Deus habens eius creatum amorem erga animā, dat ei blanditias, & quandoque conſolationes mirabiles, & ineffabiles, quas anima non debet appetere cum importunitate. Si tamen à Deo dentur, nō ſunt ſpernendæ, quia faciunt ipſam poſt amatum cur-

rere, & ſunt cibus eius, & tollitur tædium ab ea: & ex his anima aſcendit, & trahitur ad amãdum & transformãdum ſe in ſuum amatum, & ad quęrendum ipſum.

Ex carentia vero eius creſcit amor, & incipit quęrere amatum, quem ſi non habet, infirmatur: nec contentatur tunc de conſolationibus quia ſolum quærit amatum, & quanto plus habet de conſolationibus & ſentimentis, & homini tanto plus creſcit amor, & tanto magis infirmatur, & languet niſi habeat præſentiã amati. Sed poſtquam anima vnitur, & ponitur in ſede veritatis, quæ veritas eſt ſedes animæ, non clamat, nec conqueritur de Deo, nec tenereſcit, nec infirmatur, ſed ponitur in ea mira ſapientia & maturitas, & fit ſtabilis & ordinata à Deo fortificata, quod propter amorem amati iret ad mortem, & habet in plenitudine quantum capere poteſt ex tali vnione, & ipſe Deus creſcere fa-

cit animam, vt ipsa sit capax eius quod in ea vult ponere, & videt illũ qui est, & videt quod omnia nihil sunt, nisi in quãtum sunt ab illo qui est. Tũc autẽ anima omnia quæ præcesserunt habet pro nihilo cõparatiuè, & etiá omnia creata; nec curat de morte, nec de infirmitate, nec de honore vel de vituperio, & ita pacificatur, & quietatur, quod nihil appetit, & perdit desideria, nec potest operari, quia tunc quando habet prædictã visionẽ est iuncta cum Deo. Et ita videt in illo lumine Dei, omnia Deũ ordinatè facere, & debitè, quod etiam de eius absentia nõ infirmatur, & ita fit cõformis voluntati eius, quod eum absentem non requirit, sed de omnibus quæ facit contentatur, & totum tanquam bene ordinatum ei remittit. Quãdo vero aufertur visio talis animæ (nulli enim conceditur in vita ista quod in ea perseueret) datur ei, & remanet ei vnũ nouum desideriũ

ignitum operandi sine pœna opera pœnitentiæ, fortius quàm prius, est enim iste status sublimior alijs. Hic auté amor ignitus est perfectus, & facit imitari animam amanté amatum suum Deū hominem passionatum, quod est perfectio omnis perfectionis: passio auté eius quamdiu in hac vita mortali vixit, semper durauit, ibi cœpit & perseuerauit, & finiuit: semper enim fuit in cruce paupertatis, doloris, despectus, & obedientiæ, & aliarum operationum arduarum pœnitétiæ. Et quia qui perfectè diligit aliquem nititur ei transformari moribus, & facere illa quæ plus placét illi qué amat, ideo qui Iesum Deum hominem diligit, nititur & transformari in eum, & eius mores, & facere quæ sibi placent, & in modo viuendi sibi assimilari. Quáto igitur quis est perfectior & amat Deum, tanto magis conatur facere illa quæ ille fecit, & vult, & præcipit, & consulit fieri,

Perfect⁹ amor Dei perfectā illius facit imitationē scilicet in Deo homine passionato.

& vitare omnia quæ ſibi poſſent
eſſe diſplicentia. Et debet conti-
nuare toto tempore vitæ ſuę,
quia iſte Deus homo quamdiu
vixit in hoc mundo, vixit in con-
tinua & amariſſima cruce pœni-
tentiæ, & hæc debet eſſe longi-
tudo & tempus pœnitentiæ, quã
ad formam eius debemus facere
ſcilicet quãdiu homo viuit. Ma-
gnitudo verò eius eſt quantum
homo poteſt cum diſcretione.
Hæc eſt autem transformatio
in voluntatem eius, quam o-
ſtendit non ſolùm verbis, ſed
viuendo ſemper in operationi-
bus crucis & pœnitentiæ, quas
Deus homo ſemper habuit in
ſeipſo.

Cùm verò anima transforma-
tur in Deo, & eſt intra Deum, &
eſt in illa perfecta vnione & ple-
nitudine viſionis, quietatur, nec
aliquid operatur. Sed quando
reuertitur ad ſe, nititur transfor-
mari in voluntate eius quoúſque
redeat in illam viſionem. Hac

autem visione supradicta tanquam armis dirigitur amor Dei & proximi. Ibi enim anima videt esse Dei, & quomodo omnis creatura habet suum esse ab illo qui est summum esse. Et videt quomodo nihil est quod habeat esse nisi ab hoc summo esse. In quam visionem anima ducta trahit per ipsam visionem miram sapientiam & ineffabilem scientiam, & maturam grauitatem: & trahit ab illa visione notitiam veram quomodo quicquid est ab illo summo esse, est optimum, nec potest contradicere, quia in veritate videt, quod omnia quæ sunt ab ipso sunt optimè facta. Sed male est factum, quando nos destruimus ea quę facta sunt optimè ab illo summo esse.

Quomodo propter amorem summi esse in ipso, omnia creata amantur.

Hæc autem visio istius summi esse, excitat vnum amorem in anima sibi correspondentem, & istud summum esse incitat nos amare omne quod habet esse ab ipso, qualia sunt omnia bona &

benefacta, & docet nos amare omnem creaturam rationalem, & irrationalem amore summi esse, & docet nos amare & incitat omne quod habet esse ab ipso, & quod ipse amat, & vult esse. Et docet nos amare maximè creaturas rationales, potissimè illas quas videmus esse amatas & dilectas ab ipso summo esse. Sicut enim anima videt ipsum summum esse inclinatum per amorē in creaturis, sic ipsa in easdem inclinatur.

Signum autem manifestum illorum qui sunt in amicitia istius summi esse, est, quod sunt veraces sequaces vnigeniti istius summi esse, & sunt semper intenti oculis mentis suæ ad amandum & sequendum & transformandum se totos, & totaliter in voluntate amati, scilicet, vnigeniti istius summi esse. Amor autem creatus & excitatus à visione istius summi esse, nouit & scit amare istud summum esse, nouit,

Signum illorũ qui sunt in amicitia summi esse

& ſcit amare creaturas ſecundũ earum conuenientias, & plus & minus ſecundum inclinationem iſtius ſummi eſſe, & in nullo poteſt tranſire terminum eius: & ideò omnia quæ ſunt amoris, ſunt omninò ſuſpecta, quoúſque hic amor fuerit animæ datus à Deo.

Strictè penſari debet eſſe ſummi Dei.

Poſtquam enim anima habet viſionem iſtius eſſe Dei, & amorem illi reſpondentem, & ſufficientem iſti eſſe, tunc remanet ſolidata, ita quod quamuis veniant aliæ viſiones, & eleuationes non mutant eam. Et non ſolùm qui habent hanc ineffabilẽ viſionem Dei, ſed qui haberet ſtrictum penſare iſtius eſſe Dei, poteſt ſufficere, & eſt ſufficiens ad expellendam omnem malitiã omnis alterius amoris, & bene poteſt reſiſtere ad gladium omnis amoris illiciti. Non ſolùm autem in prædicta viſione datur amor creatus de quo dictum eſt, immò ipſa viſio increati eſſe di-

mittit in anima vnum amorem increatum,cui amori anima nihil poteſt operari,quia anima eſt totaliter abſorpta ab ipſa viſione. Sed ipſe amor inclitus operatur.

Attendendum auté eſt, quod quando hæc viſio data fuit animæ,anima operabatur,& tota ſe deſiderabat quomodo melius ipſi ſummo eſſe poſſet vniri: poſtea autem ipſe amor increatus operabatur in anima, & inſpirabat ſibi quomodo recederet ab omni creatura, vt anima poſſet ſibi melius vniri: vnde ipſe amor increatus operationes amoris operatur. Principiũ autem huius amoris in operatione ſua,eſt illuminare, & nouum deſiderium dare.

Eſt enim amor fortis nouus, ad quem amorem nouum anima nihil operatur: ipſe enim amor increatus operatur omne bonũ, quod per nos fit:& per nos, nos operamur omne malum,bonum

autem, non ex nobis ſed ab illo increato amore. Et iſta eſt vera humilitas, & annihilatio videre in veritate, quod nos non ſumus operatores alicuius boni; & qui ſic ſentit, habet ſpiritũ veritatis. Amor autem Dei nunquam ſtat ocioſus, nam viam crucis cogit ſequi corporaliter.

Signa operationis amoris Dei.

Et iſtud eſt ſignum operationis veri amoris, ſurgere, & apportare animæ crucem; id eſt, longam pœnitentiam quantum viuit, & magnam & duram quantum commodè poteſt. Hic verus amor non apportat riſum in ore, nec in comedere, nec in bibere inordinatur, nec affert aliquam alacritatem vanam, nec dicit nõ teneor alicui legi, ſed ſemper legi ſe ſubiicit, immò etiam vbi nõ eſt lex, ipſe ſibi facit legem. Et cum amor operatus fuerit operationes crucis & pœnitentiæ viuæ, & longæ, & arduæ quantum viuit, & quantum poteſt, tunc videbit in veritate ſe inutilem, &

in veritate ſe non niſi malum operantem. Ipſum autem Deum cognoſcet totum amorem, & ſe totum odium : & habita in veritate hac cognitione, de neceſſitate oportet quod faciat pœnitentiam corporalem: ſiue autem pœnitentia ſit homini leuis ad portandum, ſiue difficilis, totum operatur ipſe increatus amor, diuerſimodè tamen propter vtilitatem animę. Non igitur grauet nos operatio de pœnitẽtia, quia Deus in nobis ipſe operatur, & ad prouocandum voluntatem noſtram, & conſentiendum Deo in nobis eam operanti, verus magiſter venit pro nobis ad faciendum pœnitentiam, & ad dandũ exemplum eius nobis, toto enim tempore vitę ſuæ in amariſſima pœnitentia vixit. Et qui ad viſionem increati, & ad viſionem eſſe Dei eleuãtur in cruce & in operibus virtuoſis quietantur, & cum nouo amore infocato & ignito ad maius operandum pro-

uocantur. Illi autē qui non ſunt in hoc ſpiritu veritatis, faciunt ſibi idola de operibus virtuoſis, ſibi gloriam attribuentes. Et primum idolum faciunt ſibi de lumine, & ſcientia & diſcretione ſibi datis, quod eſt flendum: nam totum bonum quod eſt in nobis operatur amor increatus qui non extinguitur in ſe in æternū. Cui eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

Sexageſimum quintum capitulum. De via qua ad amorem Dei peruenitur, & de conditionibus & proprietatibus amantium, ſiue qui eum ſunt amaturi.

VIA autem ad hunc amorem eſt per continuam, & aſſiduam, & deuotam, & ardentem orationem, & lectionem libri vitæ, de quo ſatis dictum eſt ſupra, per quam datur & accipitur cognitio Dei, quæ eſt omninò neceſſaria ad habendum eius amo-

rem, vt suprà dictum fuit. O charissimi hortor, vt diligamus Deũ, & transformemur totaliter in ipsum. Iste enim Deus homo, Deus increatus, Deus incarnatus totus est amor, & nos totus diligit, & totaliter vult diligi, Vnde vult filios suos esse totos trans formatos in se per amorem. Voco autem filios spirituales per amorem dilectionis, illos qui viuunt in gratia, & charitate in ipso Deo bono perfecto cum perfectione amoris transformati.

Omnes enim sumus Dei filij per creationem, sed filij sui spirituales electi sunt in quibus ipse Deus amor posuit suum amorem, & in quibus delectatur propter suam similitudinem quam inuenit in ipsis, quam similitudinem in animam cuiuscúnque filij Dei ponit, & facit, & format solùm gratia Dei, & perfectus amor diuinus, perfectum dico qui iam vitam & mores transformauit in similitudinem vitæ Christi

Nota, omnes filij Dei per creationẽ non sunt sui spirituales electi.

pauperis, despecti in hoc mundo, & dolorosi. Itaque Deus nobilis per naturam vult totum cor filij sui & non partem: & vult ipsum sine medio, & sine societate & impedimento quocunque contrario. Sed ipse est, ita curialis erga animam quod si anima dat sibi totum cor, totum libẽter accipit, si partẽ, partẽ accipit, licet perfectus amor naturaliter totum velit, & nõ solùm partem. Scimus enim quod spõsus diligens sponsam suam non potest in ea sustinere, siue in secreto, siue in manifesto societatem aliquã, similiter noster Deus. Sed scio, quod si in Dei filio quilibet homo cognosceret & gustaret ipsum amorem diuinum, Deum humanatum, passionatum qui est summum bonum, daret se totum sibi, & auferret se totum sibi, non solũ ab aliis creaturis, & totus diligeret, & toto corde illum Deum amorosum, & transformaret seipsum totum

in ipſum Deum humanatum ſummum amorem.

Si igitur anima vult venire ad iſtam perfectionẽ perfecti amoris, qui dat ſe totum & ſeruit Deo nõ intuitu præmij quod hic expectet à Deo recipere, nec eſt in futuro, ſed dat ſe Deo, & ſeruit Deo, propter ſeipſum, qui totus eſt eſſentialiter bonus, & totum propter ſe, & per ſe bonum dignum eſt diligi propter ſeipſum, debet anima intrare in viam rectam, & per ipſam ambulare pedibus amoris, puri, recti, feruentis, & ordinati. Primus autẽ gradus ſiue paſſus quem debet facere anima quæ intrat iſtam viam rectam, & quæ deſiderat accedere ad Deum eſt, quod cognoſcat Deum in veritate, non ſolum exterius quaſi per colorem ſcripturæ ſicut dictum eſt ſupra, quemadmodum enim cognoſcimus, ita & amamus, ſi parum obſcuré, ſi ſuperficialiter, ſi perfunctoriè ipſum cogitamus, & conſidera-

mus & cognoſcimus: & ſimiliter & conſequẽter parum amamus. De his autem qualiter & quomodo fieri debeat, iam ſatis dictum eſt.

Tres proprietates amantiũ ſciendæ, vt quilibet cognoſcat, ſi eſt verè amans.

Sunt autem tres proprietates amantium neceſſariæ ad ſciendũ & etiam aliqua ſigna amoris, vt quilibet cognoſcere poſſit, ſi eſt verè amans.

Prima proprietas eſt eſſe transformatum in voluntatem amati. Voluntas autẽ Chriſti amati videtur mihi, quod ſit vita quam oſtendit nobis per ſemetipſum, oſtendit autem nobis paupertatem, dolorem, deſpectum & obedientiam veram, quę omnia de facto oſtendit: & cum anima eſt viriliter exercitata in iſtis, nullum vitium, nulla tentatio poterit in eam intrare.

Dei amati tres proprietates.

Secunda proprietas eſt transformatum eſſe in proprietates amati; nolo vobis dicere nunc niſi tres. Prima eſt amor, diligere, ſcilicet, omnes creaturas ſecundum

dum conuenientias earum. Secunda est esse verè humilẽ,& benignum. Tertia est quam Deus dat legitimis filiis suis, scilicet, immutabilitas, nam quanto anima est propinquior Deo, minores & pauciores immutabilitates in se habet,& ideo nos verecundamur quãdo aliqua vilis res nos mouet, & in hoc cognoscimus nostram miseriam.

Tertia proprietas est esse transformatum totaliter in Deum, & tunc est extra omnes tentationes.quia non in se,sed in illo est, & ideò quando reuertimur ad nostram miseriam, caueamus nos de omnibus creaturis,& à nobisipsis, & rogo vos vt sitis vestri & nolite vos dare alicui creaturæ, nec præstare ex toto sed dare vos totos illi qui dicit,diliges Dominum Deum tuũ, ex toto corde tuo:& ex tota mẽte,& ex tota anima & ex omnibus viribus tuis.

Signa veri amoris.

Signa autem amoris sunt hæc.

R

Primum ſignum veri amoris, eſt quod amans ſubmittat voluntatem ſuam voluntati amati.

Secundum, eſt quod facit relinquere omnem aliam amicitiam quæ huic poſſet eſſe contraria, etiam facit dimittere patrem & matrem, ſororem, fratrē, & omnem aliam affectionē contrariam voluntati amati.

Tertium, eſt quod nihil occultum poteſt eſſe in vno quod alteri non reuelet, & hęc tertia operatio ſecundum iudiciū meum eſt ſumma & complementum omnium aliorum ſignorum, & operationum amoris.

Quartum, eſt quod amans ſtudeat aſſimilari amato, vt ſi amatus eſt pauper, quod amans ſtudeat depauperari, ſi vilificatus, quod ſtudeat vilificari, ſi doloroſus, quod ſtudeat de dolore habere participationem, vt ſit ſimilis vtriuſque conditio: non enim videtur quod amor perfectus

possit fundari inter diuitem & pauperem, honorabilem & vilem, dolorosum & delitiosum, valde enim distant hæ conditiones, & inter tales non poteſt eſſe amor perfectionis, quia vnus cõditionem alterius non participat. Amor autem eſt virtus non solùm aſſimilatiua, ſed vnitiua quæ fertur ſemper in ſuum ſimile nõ in disforme. Amor autem æternus Christus Ieſùs omnia iſta ſigna habuit, quia ſubmiſit voluntatem ſuam homini: factus obediens vſque ad mortem interficientibus ipſum, cum tamen ſolo nutu poſſet reſiſtere ſi voluiſſet. Item fecit ipſum relinquere omnem aliam amicitiam, parentum, matris, & aliorum, immò & ſuæ carnis propter amorem hominum, morti ſe tradens, & eos in cruce derelinquens, item ſecreta ſua nobis reuelauit ut ipſemet dixit, iam non dicam vos ſeruos, &c. Item ſimilem homini ſe facere voluit, ideò veram

humanitatem eius assumpsit, & mortalitatem, factus homini similis, per omnia præterquàm in culpa. Ergo & nos omnia hæc facere debemus propter ipsum alius amor ex parte nostra claudicat, & tantò, & tam visceroso amatori facimus iniuriam manifestam. Igitur faciamus nos ei per omnia similes, qui nostris miseriis per omnia similem se fecit, pœnitentiam, scilicet, faciendo in paupertate, despectu, & dolore, & cordis contritione, in quibus ipse semper vixit. Si enim vnus solus faceret pœnitentias omnes quas omnes homines de mundo faciunt, non esset sufficiens ad recompensandum minori guttæ sudoris, quem Christus pro nobis effudit, & non esset sufficiens ad promerendum minus gaudium Paradisi, quod nobis promittitur, nec ad satisfaciendum pro minori peccato à nobis perpetrato mortali, nec ad satisfaciendum Deo pro nostra

creatione. Vnde quiſque deberet conari ad faciendum pœnitentiam in occulto quanto plus poteſt, & deſiderare quod non poteſt, & etiam facere in publico, dummodo in intentione nolit videri: quia dimittere bonum vt non videatur, eſt tepiditas & puſillanimitas. Vnde nullo modo debemus propter hoc dimittere. In his habemus exemplum noſtri magiſtri, qui multa fecit quæ nunquam fuerunt ſcripta, nec ſcita cum tamen amore noſtri multa fecerit in publico, nec propter hoc quia videbatur ab aliis hoc dimiſit. Quod & ſi nobis durum videatur pœnitentiã facere, tamen tribulationes nobis à Deo immiſſas placeat cum patientia & gaudio tolerare, & facere de neceſſitate virtutem. Qui enim ſunt afflicti, & tribulati interius & exterius, non eſt dubium quod eſt certum ſignum, quod ſunt dilecti ab amato.

In publico quomodo faciẽdum ſit bonum.

Nota.

Quod enim Deus pater dilexit, & elegit, & dedit suo charissimo vnigenito, hoc vnigenitus diligit, & infligit & dat charissimis filiis suis. Elegit autem Deus pater suo filio paupertatem, despectum, dolores, persecutiones, afflictiones exteriùs, interiùs vero tædium, pauorem, timorem, angustiam, agoniam, &c. quæ sustinuit Dei filius magister innumerabilia, & tot & tanta, quod nulla lingua posset exprimere nec cor cogitare. Studeamus igitur sustinere tribulationes temporales cum patientia, immo & cum gaudio. In eis enim signum recipimus, quod sumus dilecti & electi ab amato, & recipimus arram suæ hæreditatis. Respicite in doloribus vestris dolores istius Dei hominis desolati, & erit remedium omni vestro dolori.

Tria in nobis operatur sãctiss. Tribulatio.

Tria enim facit ista tribulatio sanctissima quæ non cognoscimus.

Primũ, est quod facit nos con-

uerti ad Deum, & si conuersi sumus, facit nos magis conuerti & adhærere.

Secundum, est quod facit nos crescere; sicut enim bona terra bene præparata adueniente pluuia, germinat & fructificat, ita adueniẽte tribulatione anima crescit in virtutibus.

Tertium, est quod purificat, & confortat, quietat, & tranquillat. Ista enim sanctissima tribulatio multum conuenit nobis, nec eã vitemus nec abhorreamus, quia secure, & toto corde dico quod aduocati nobiles, & testes veraces quibus magis creditur in conspectu Dei, sunt istæ tribulationes sanctissimę & praeciosissimæ: quarum valor est nobis ignotus, eis enim emitur regnum cœlorum, paupertate enim & luctu, & dolore, & persecutionibus obtinẽtur gaudia sempiterna.

Nota, boni aduocati, & testes ad Deũ veraces pro nostra salute.

Credo enim firmiter quod nihil aliud tantùm facit ad bene vi-

uendum, ſicut hæc tribulatio, vnde in omnibus tribulatis ego habeo vnam ſanctam inuidiam.

Scio enim filioli mei quod nobilitas & valor qui exit de tribulatione, non eſt nobis cognitus, quia ſi eſſet cognitus, eſſet de ea magna grapila & rapina, & quilibet raperet ab alio de quo tribulari poſſet. Lumen tribulatorum & ſolatium confortet nos ſub onere tribulationum, cui ſit gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

Tribulationes vtiles.

Tribulationes auté quæ ſunt in paupertate, deſpectu, & dolore videntur mihi multum vtiles nobis, & conuenientes, ratio huius eſt, quia oportet quod homo cognoſcat ſe, & Deum: cognitio autem Dei ſupponit cognitionem ſui, hoc modo, vt videat homo & conſideret & videat quem offendit, & conſideret diligenter qué offendit. & ex hac cõſideratione datur gratia

ſuper gratiā, lumen ſuper lumen, viſio ſuper viſionē, & ex his incipit venire ad cognitionem ampliorem Dei, & quanto amplius cognoſcit, amplius diligit, & quāto plus diligit, tanto fortius operatur, & iſta operatio eſt ſignum amoris, & menſura, quia in hoc cognoſcitur ſi amor eſt purus, verus, & rectus, ſi diligit & operatur efficaciter, & tolerat quod dilexit, & operatus eſt ille quem diligit. Chriſtus autem quem diligit operatus eſt, & tolerauit cū gaudio tria prædicta quandiu vixit, qui ergo ipſum diligit, debet illa diligere & operari, quanto igitur ipſe ſapientiſſimus ſibi hæc elegit, tanto nobis etiā conuenientiora eſſe monſtrauit.

Sexagesimum sextum capitulum. De aliquibus donis Dei, & de conditionibus quibus cognoscitur animam in eius amorem esse transformatam.

Nota Cõditiones & diuina dona, quibus quis cognoscit animam suam in Dei amore transformatã.

HÆc sunt dulcissima Dei dona, quæ quicunque obtinere poterit, sciat se perfectè cõpletum, & perfectũ & cõsummatũ in Deo dulcissimo Iesu Christo & esse perfectũ ipsum dulcissimũ Iesum Christũ in eo per transformationẽ, & quanto magis in his perfectus erit tanto magis esse transformatum Iesu Christi erit in eo.

Primum, est amor paupertatis quo anima expoliat se ab amore omnis creaturæ, ita quod nullius possessionẽ vult habere, nisi Domini nostri Iesu Christi, nec speratin adiutorio alicuius creaturæ in hac vita, & hoc non solũ diligat corde, sed ostẽdit per opus.

Secundũ, est quod desideret

despici & vilipẽdi, & opprobriari ab omni creatura, & velit quod omnis creatura credat ipsam esse opprobrio dignã, ita quod nullus compatiatur sibi, nec velit viuere in corde alicuius creaturæ, nisi solius Dei, nec ab aliquo alio aliquid reputari quocunque modo. Tertium, est quod desideret dolorari, & puniri, & impleri, & superinfundi omnibus dolorib⁹ cordis & corporis dulcissimi Iesu Christi, & dulcissimæ matris eius & desideret quod omnis creatura faciat sibi istos dolores sine intermissione, & si non potest ista tria velle, sciat quod multum est longe à Christi benedicta similitudine, quia ista tria associauerũt eũ in omni loco, & in omni tempore & in omni suo actu, similiter & suã matrẽ, scilicet paupertas dolor & despectus, & ignominia in summo. quartũ est quod quæcũque persona cogitet se esse indignã tanto bono, & nullo modo posse ista habere à se, &

quãto plus de iſtis habuerit, tan-
to ſibi videatur quod minus ha-
beat: quia de re amata qui mul-
tũſe credit habere, perdit amatũ.
Vnde nunquã ſentiat ſe ad hoc
perueniſſe, ſed ſemper videatur
quod incipiat de nouo, & quod
adhuc nihil fecerit, & quod non
habuerit aliquid de iſtis. Quintũ,
eſt quod continuè nitatur cogita
re quomodo iſta fuerunt in Chri
ſto, & continuè ſaporoſa oratio-
ne clamet ad Deum, quia iſta ſua
veſtimenta, & iſtam ſocietatem
mittat in cor ſuum, nihil aliud pe-
tendo, & in perfecta transforma-
tione omnium iſtorum ſit ſibi
omne gaudium in hac vita, & ni-
tatur aſcendere ad cogitandum
quomodo cor dulciſſimi Ieſu
iſtis plenum fuit, & ſuper ple-
num & infinitum, plus quam
ipſe oſtenderit in corpore. Sextũ,
eſt quod fugiat tanquam ſummã
peſtilentiã omne illud quod im-
pedit eã ab iſtis, ſiue ſit perſona
carnalis, ſiue ſit ſpiritualis, & om-

ne illud quod in rebus huius mũdi sibi appareret dissimile, vel contrarium istis, horreat, & despiciat, & fugiat sicut serpentem. *Nota.*

Septimum est, quod super nullam creaturam ferat iudicium, nec impediat se de iudicando alios, sicut dicit Euangelium, immo reputet se viliorem omnibus quantumcumque malis, & indignissimis omni gratia Dei. *Fugiendum à iudicio aliorum.* Scias quod quicumque ista merentur habere in hac vita, & in præsenti pugna, Deum plenè habebunt in patria: immo anima per transformationem fit tota Deus, cui in hac vita Deus dat de sua transformatione, quod videlicet fit transformata in suos despectus, penurias, & dolores, quia non debet anima appetere in ista vita consolationes, spirituales, nisi fortè propter suam infirmitatem refocillandam, sed solum appetere perfectam Christi crucifixionẽ dolorosam, pauperem, & despectam.

Sexagesimum septimum capitulum. in quo tractatur de sanctißimo Sacramento altaris.

DE Sacramento autem amoris & gratiæ, propter quod & Eucharistia dicitur & vocatur, nunc aliquid plus prædicta est dicendum. Ipsum enim habet efficere in nobis & orationem deuotá, & virtute eius impetratiua efficitur. Similiter dare humilitatem cordis profundam, & totius charitatis, & veri amoris promotiuum & collatiuum est.

Sacramentum altaris, cum magna diligentia est considerandum.

Non enim dubito, sed sum certa, quod quæcumque anima videret, & contemplaretur in isto sancto Sacramento, non posset esse ita sicca de amore, quin de ipso non esset statim tota infusa; perpendendo quomodo in hoc Sacramento fuit amata. Videtur autem mihi quod veritas istius Sacramenti, & hoc sacrosanctum mysterium ab illis qui

istud sacrificium volunt celebrare, & recipere, cum magna diligentia est cõsiderandum: & non debet anima in hac consideratione transire velociter, sed nec cursoriè, sed magna diligentia & pondere ibi stet, & demoretur: quamuis autem inexplicabilia sint quę de hoc Sacramento sanctissimo dici possunt, videtur mihi quod ad septem considerationes reduci possunt, quæ videndæ sunt & considerandæ sigillatim.

Septem considerationes præcipuæ habendũ in Sacramẽto altaris.

Primo enim istud sacrosanctum mysterium & nouum & summè mirabile, & nostræ rationis excessiuum. Istud enim mysterium quamuis antiquitus fuerit figuratum, vt apparet in sacra scriptura: Antiquum quidem est quantum ad figuram, scilicet nouum quantum ad exhibitionem, & veritatem ipsius Sacramenti, in quo creatura recipit magnã nouitatem, quia bene scimus & per fidem tenemus sine aliqua dubi-

Prima Nouum & summe mirabile.

tatione, quod ille panis, & id vinum per diuinam potentiam infinitam ad illa sanctissima verba ordinata quæ dixit Christus ordinator Deus humanatus, & quę debet dicere, & dicit Sacerdos eius minister, substantialiter fit Christus, ita quod illa substantia panis & vini transsubstantiatur, & fit corpus Christi, & Christus Deus & homo est in illo mysterio consecrato, remanente colore, & sapore, & virtute, & forma, & modo, & tota qualitate ipsius panis & vini, non in ipso, sed per diuinam potētiam supra eorum propriam naturam in seipsis: hic enim color est in seipso, & sapor in seipso, & forma in seipsa, & qualitas in seipsa. Vnde grandis est ista nouitas in veritate quam facit diuina sapientia sua summa charitate & infinita potestate, & summa bonitate quam facit creator in sua creatura, præter alias multas, & spirituales nouitates quas ipsum corpus, & sanguis

Christi facit in amicis, & electis suis. Nullus autem miretur de his, nec de aliis quæ fiunt in hoc Sacramento, si pensemus potentiam facientis: nec miretur quis quomodo potest esse in tot altaribus, similiter & vltra mare, & citra mare, & ita ibi sicut hic & hic, nam ipse dicit. Ego sum incomprehensibilis vobis, & ego Deus feci hoc sine vobis, & operor sine vobis, & non est mihi aliquid impossibile: & ego sum ille qui feci vos tales, quod nunc propter bonũ vestrum non possetis intelligere, quia si voluissem, potuissem vos facere potentes ad intelligendum, sed hoc feci vt mereamini per fidem vestram, quæ meritum non haberet, si hoc clarè quomodo fit videretis, credite igitur nihil dubitantes.

Secunda Summe amabile.

Secundo istud Sacramentum est summè amabile, & ad amorẽ inflãmatiuum. Illud enim quod mouit ordinatorem istius Sacra-

Quid mouit Chriſtũ Deũ ordinatorem ſacramẽti.

menti ſanctiſſimi, non fuit timor alicuius rei, nec vtilitas quam ex hoc ipſe ſortiretur, nec ſcio quod nomen imponam ei, niſi amorem ſine menſura: propter enim ineffabilem amorem quem habebat nobis, iſtud Sacramentum inſtituit: quia enim erat totus euiſceratus amore in nobis, ideo ſe totũ ibi poſuit, ſe totum dimiſit, & pro ſẽper ſcilicet vſq; ad cõſummationem ſeculi. Non enim hoc ſolum fecit propter memoriam ſuæ mortis quæ eſt noſtra ſalus, ſed etiam hoc fecit ad hoc vt remaneret totus nobis & ſemper: & quicumque vult intrare iſtud profundum, oportet quod habeat bonos oculos.

Attende deuote.

Sciens enim corporaliter in cœna ſua ſe citò eſſe ſeparãdum, euictus amore qui ſemper amantem & amatum habet coniungere, iſtud ſacramentum inſtituit, vt ſemper poſſet corporaliter nobis eſſe iunctus. O amor inextinguibilis, amor ardentiſſimus ve-

raciter eſt, & fuit iſte quem nobis habebat, quod quantumcumque præſentia mortis eſſet ſibi præſens, & præſentiebat ſtatim dolores horribiles affuturos, eiſdem peccatoribus ſe perſequentibus ſe dare voluit, vt ſaltem nobiſcum in hoc Sacramento poſſet eſſe ſemper, cuius delitiæ ſunt eſſe cum filijs hominum. Et quæ anima eſt ita crudeliſſima, quæ conſiderãdo iſtum amorem ſi benè & profundè conſideraret, non moueretur ad reamandum tantum amatorem, qui nec in vita, nec in morte noſtri obliuiſci voluit, ſcilicet ſe totum, ac tantum dare voluit, vt per amorem nobis eſſet vnitus? veraciter non eſt anima ſi bene penſaret hunc amorem, quin ſe totam transformaret in amorem, ſe totam ſibi conferendo.

Secunda Summe cõpaßibile.

Tertio iſtud Sacramentum eſt ſumme compaſſibile, & ad compaſſionem & dolorem ſummè prouocatiuum, dolorem enim

mortalem, & ineffabilem habuit cum iſtud ſacratiſſimum ordinabat: erat enim in puncto ſeparationis à ſuis chariſſimis diſcipulis, & à virgine amantiſſima matre, & ſciebat & videbat in ſui præſentia omnes qui eum derelinquere debebant. Videbat ſuũ proditorem, & alium negatorem, quibus corpus ſuum, & ſeipſum tradebat, & de proximo imminebant dolores acutiſſimi, in quibus debebat eſſe derelictus, præſentiebat mortem horrendã, verbera, contumelias, crucem, clauos, & cætera ſibi parari: ratione quorum ſtatim poſt cœnam in oratione ſudauit vſque ad guttas ſanguinis non modici, ſcilicet decurrentis in terram, & tamen non dimiſit quin illud inſtitueret, & ſe nobis daret, quinimo iſtud Sacramentũ nihil aliud videtur eſſe ita proprium quam quoddam memoriale illius acerbiſſimæ paſſionis, & effuſionis ſui ſanguinis pro nobis miſeris,

ideo & Christus ait: quotiescumque hoc facitis, facite hoc in meã commemorationem, & quæ anima posset videre istos dolores, quin transformaretur in doloré? certè nulla, nisi quæ communionem non habet ex corde illius acerbissimæ passionis.

Nota. Hæc quotiescũque feceritis in meam memorationẽ facietis. Quomodo sit cõsiderãdũ.

Quarto istud sacramentum est summum, dignum & venerabile, & ad reuerentiam summè humilitatiuum. Ordinator enim istius sancti sacrificij est homo Deus, Deus summus & increatus. Anima enim considerando hoc Sacramẽtum, debet pensare non solum ordinatoré, sed id quod in Sacramento continetur. Continetur enim ibi Deus increatus, inuisibilis, omnipotens, omnia sciens, iustus, summus, & misericors, creator cæli & terræ visibilium & inuisibilium, & hoc est maius quod occurrit ibi ad cogitandum. Postea occurrit alia res minor, quam in hoc Sacramento inuenit coniũcta cum illa

Quarta. Dignum venerabile ac humilitatiuum.

re maiori, quia inuenit ibi Deum humanatũ id est diuinitatẽ & humanitatẽ in vna persona cõiũctas, & vnitas: & quandoq; in hac vita præsenti anima recipit maius delectamentũ in isto minori, quam in illo maiori, quia anima est magis capax, & magis conformis isti minori, quod videt in isto Deo incarnato, quam sit aliud quod videt in ipso Deo increato, quia ipsa anima est creatura quæ est vita carnis suę, & omnium membrorum corporis sui, vnde delectatur in hac vita in increato Deo quẽ ibi videt humanatum, & Christum creatorem, & creaturam, & deitatem, & animam cum carne, & sanguinem, & cum omnibus membris sui corporis sancti. Videt ibi anima vnionem tantarum rerũ ibi contentarum, & de minori, sed de humanitate fertur ad diuinitatem, & è conuerso. Videt igitur anima, si bene consideret primo diuinitatem ineffabilem, in qua sunt omnes

Nota. Anima in hac vita, magis recreatur in Deo humanato, quã increato, Quare.

thesauri sapientiæ, & scientiæ, & diuitiarum immarcessibilium. Videt ibi in illa diuinitate delicias quæ solæ satiant mentem nostram, & alia multa ineffabilia. Videt ibi preciosissimam animam cum omnibus virtutibus & donis spiritussancti, & sanctissimam oblationem immaculatam. Videt ibi corpus, precium preciosissimum nostræ redemptionis. Videt ibi sanguinem quo redempti, & viuificati sumus, & alia ineffabilia. Quæ quidem omnia hæc summè debent prouocare nos ad reuerentiam exhibendam, nam ibi veraciter est, & continetur ille quem adorant cunctæ cęli dominationes, timēt omnes spiritus cælestes, & tremunt omnes cæli fortissimæ potestates. O si videremus sicut ipsi, in quanta reuerentia & humilitate istud Sacramentum tractaremus, & reciperemus? Quæ enim superba anima est, quæ si hęc benè consideraret, & in con-

spectu huius sacramenti corde & corpore non humiliaretur?

Quinta. Summe altum, spirituale & eleuatiuũ.

Quinto est summè altum Sacramentum & spirituale, & ad cælestia eleuatiuum. Hoc enim sacramentum ordinauit sancta Trinitas, vt scilicet restringeret ad se rem quam diligit, vt scilicet traheret animam à se, ad se Deú, & extra omnes creatas, & coniungeret ipsam Deo increato, & sic vitam sibi daret spiritualem, & diuinam, & mortificaret à peccatis: & ordinauit ipsum sancta Trinitas & infinita bonitas, vt vniret, & incorporaret nos sibi: & se nobis, & vult vt recipiamus ipsum, vt recipiamur ab eo, & vult vt portemus ipsum, & ipse nos, nos fortificando, & confortando. Quæ est ergo misera anima, si bene consideraret, quæ non trahi debeat post tantum dominum, post tantam charitatem, quæ de cælis venit, vt nos ad se trahat de terrenis?

Sexta. Summe vtile, bonorũ & gratiarũ animæ collatiuũ

Sexto istud Sacramentum est summè

ſummè vtile, & omnium bonorum, & gratiarum animæ collatiuum: non enim venit ad nos in iſto ſacramento Deus increatus cum tanta perfectione deitatis & humanitatis vacuus, ſed pro certo dat animæ recipienti (dum tamen ſe probauerit, & non ſit in volũtate peccandi) pœnarum remiſſionem, robur contra tentationes, impugnatores noſtros reſtringit, & gratiam augmentat, & merita accumulat: vnde & frequenter cum magna reuerentia eſt ſuſcipiẽdum: verbum autem ſancti Auguſtini de Euchariſtia ſuſcipienda, quando dicit, quotidie Euchariſtiam ſumere, nec laudo, nec vitupero: Dico quod ſanctus Auguſtinus fuit ſanctus & ſapiens: & videns bonos cum malis in Eccleſia Dei mixtos, vt non impediret bonos, non vituperauit. Ad hoc autem vt non daret ſecuritatem malis, non laudauit. Alia ſunt innumerabilia dona & beneficia quæ confe-

Verbum ſancti Auguſtini de Euchariſtia ſumenda ſapiens, quomodo intelligatur.

runtur nobis si dignè ipsum suscipiamus, nec est dicibile quantam gratiam recipit anima in vna sola digna susceptione, dum tamen demerita animæ non resistant.

Septima. Summe laudabile.

Septimo istud Sacramentum est summè laudabile, & omnium gratiarum, & laudum præconijs summè dignũ, quicquid est boni, quicquid pulchritudinis, quicquid sanctitatis, totum est in hoc sacramento: est enim summum bonum ipsum increatum, scilicet diuinitats, & summum bonum creatum, Christi humanitas: vnde laudare ipsum assiduè debem⁹. Angeli enim assiduè laudare non desinunt, dicentes Sanctus, Sanctus, Sanctus, & non solum Angeli, sed & Sancti, & cuncti beati vident, & sentiunt illud, & stant intra hoc sacrificium in illo Deo bono infinito, qui facit illos esse beatos: ibi enim habent semper in præsentia Deũ increatum, summum bonum, & Deum

Nota. Quomodo non solũ Angeli, sed beati omnes nouã dulcedinem & gaudium habent in sacramẽto altaris

humanatũ, & in hoc ſacramento admirabile poſitum. Et in iſto myſterio recipiunt nouam dulcedinem, & gaudium, & faciunt nouum tripudiũ, & præconium, & credo quod hoc ſit propter conuenientiam quam habent, quia cõmunicant cum capite, & membris, id eſt cum Chriſto capite Deo, & ſuis fidelibus, vident enim & ſentiũt, cognoſcũt quod Chriſtus in altiſſimo hoc myſterio multum delectatur, & ibi oſtendit, & manifeſtat ſuam bonitatem, & ibi habet ſingularem complacentiam pro bono, & in bono ſuorum deuotorum & amicorum, quos per hoc ſacrificium ſibi coniũgit: & ideo delectantur omnes Angeli & ſancti in iſto myſterio cum Chriſto: & faciunt nouum gaudium & tripudiũ & laudes, quia illud quod placet Chriſto, placet ſimiliter & eis: placet enim Chriſto eſſe cum hominibus in iſto ſacramento, immo eius delitiæ ſunt eſſe cum

filijs hominum. Gaudent item omnes beati de Eccleſia triumphanti pro bono & vtilitate, quod propter ipſum recipiunt ſanctæ animę in militante Eccleſia: Vnde & gaudere debet tota Eccleſia, & laudare Deũ de tanto beneficio,& gratijs, gratias & honorem exhibendo Deo. Quilibet igitur quando debet accedere ad hoc ſanctum ſacramentum debet conſiderare ad quem vadit,& quomodo vadit,& quare vadit: quia vadit ad quoddã bonũ quod eſt omne bonũ:& cauſa omnis boni. Vnde ipſum eſt bonum ſolum, ſine quo non eſt aliquid bonum. Quod bonum ſufficit, & implet omnia, & ſatiat omnes ſanctos& ſpiritus beatos, & omnes iuſtos per gratiam, & omnes animas, & corpora illorũ beatorum qui regnant in gloria. Vadit ad recipiendum illud bonum Deum,ſcilicet humanatum quod eſt omne eſſe, & eſt ſuper omne eſſe. O bonum inconſide-

Nota.

Alia cõſiderãda, dum ad ſacramentum acceditur.

ratum, incognitum, nõ amatum, ſcilicet inuentum ab illis, qui ſe totis totum te volunt. Si igitur homo cõſiderat, & reſpicit morſellum, quod corporaliter debet comedere, quare anima non reſpicit, & non recogitat antequam recipiat tantum bonum, quod æternũ eſt, & infinitum, & quod ſi indignè recipiatur, eſt mors animæ & corporis ſempiterna? Si vero dignè, mortem fugat, & vitam ęternam & beatam adducit, & ſine ipſius ſuſceptione non eſt vita: niſi enim ait Chriſtus manducaueritis carnem, &c. Debet igitur accedere ad tãtum, & tale bonum, & ad talem mẽſam cum magna rçuerentia, timore, & tremore, & ſuper omnia cũ magno amore, & debet anima accedere tota lota, & ornata, quia vadit ad illum, qui eſt bonum totius pulchritudinis & gloriæ, & qui eſt ſumma ſanctitas, fœlicitas, & beatitudo, & altitudo, nobilitas, & ver⁹ amor, & dulcedo amoris ſi-

ne fine: & debet ire ad recipiendum, vt recipiatur: debet ire mũdus, vt mundetur, viuus, vt viuificetur, iustus, vt iustificetur, iunctus, vt incorporetur cum ipso Deo increato, & dulciter humanato, & sit idem cum eo per infinita secula seculorum.

Sexagesimum octauum capitulum. De vltimis verbis & admonitionibus huius sanctæ per modum orationis: in quibus tractatur de mysterio sanctissimæ incarnationis Christi. Et de reliquis mysterijs Domini nostri vsque ad suam Ascensionem.

HOc est vltimum scriptum & vltima littera quæ fecit sanctissima Angela de Fulginio mater nostra antequã infirmaretur ad mortem, asserés tunc esse vltimã litterarum: pręsciuit enim suum fœlicem trãsitum longo tẽpore ante. Vnde & cum magno affectu hæc verba locuta est, & quasi coegit scriptorẽ, scribere &

dixit. O Deus meus fac me dignã, vt possim cognoscere altissimum mysterium tuum quod fecit ardentissima charitas tua, id est altissimum mysteriũ tuæ sanctissimæ incarnationis, quã fecisti pro nobis, quę incarnatio fuit principium salutis nostræ. Ista autem ineffabilis incarnatio facit nobis duo. Primum quod implet nos amore. Secundum est, quod reddit nos certos de nostra salute. O quam ineffabilis hæc charitas, supra istam verè non est maior, quã quod Deus meus omniũ creator fiat caro, vt me faceret Deum. O amor euiscerate, teipsum exinanisti, & defecisti, vt me facerēs: formam vilissimi serui recepisti, vt mihi decorem regium & diuinum conferres: quando tamen formã meã recepisti, nõ sic fecisti vt aliquid à tua substãtia minueres, nec à tua deitate detraheres, sed abyssus tuæ humillimæ incarnationis facit me dicere, & compellit verba hæc euiscerata. O tu

De incarnatione verbi.

incomprehensibilis, propter me comprehensibilis. O increatus, factus es creatura. O incogitabilis, factus es cogitabilis. O impalpabilis, factus es potens palpari. O Domine fac me dignã videre profundum huius altissimæ charitatis, quam nobis cõmunicasti in ista incarnatione sanctissima. O fœlix culpa (non tamen ex te: sed ex Dei pietate) quæ meruisti nobis ostendere occultissimum diuinæ charitatis profundum, quod nobis erat absconditum. O in veritate, maiorẽ charitatem ego cogitare non possum. O altissime, fac me capacem ad intelligendum hanc altissimam & ineffabilẽ charitatem. O Domine, quinque sunt mysteria, quæ pro nobis fecisti, fac nos Domine capaces ad intelligendum ipsa.

Fœlix culpa, quomodo.

Primum est mysterium tuæ sanctissimæ incarnationis. Secũdum est ineffabile mysterium tuæ doctrinæ, exempli, pœnitentiæ, & afflictionis. Tertium est mors

Quinque mysteria pro nobis Christus fecit.

acerbissima tolerata pro nobis. Quartũ gloria tuæ Resurrectionis. Quintum sublimatio tuæ gloriosæ Ascensionis. Primum ėst amor ineffabilis. O amor summus & transformatus. O amor ineffabilis, benedict⁹ sis domine, quia facis me intelligere quod mihi natus es. O quã gloriosum est istud scire, & intelligere, quod ego videam & intelligam, quod tu mihi natus es: istud intelligere in veritate plenũ est omni delectamẽto, & suauitate. O admirabilis, quomodo sũt mirabilia mysteria tua quæ pro nobis fecisti? Secundũ quod pro nobis fecit, reddit nos certos de modo viuẽdi: nã natus est & incarnatus, & vixit taliter, quod haberem⁹ præsentiam documẽti à Iesu Christo nato de paupertate, dolore despectu, quia in ipsis nat⁹ est, vixit, & finiuit. Tertium mysteriũ est suæ mortis, quia etiã ad hoc natus est, vt esset redemptio nostra, & moreretur pro nobis. Quin-

que autem sunt consideranda in ista morte Christi.

Quinque considerãda in morte Christi. Primum declaratio & operatio nostræ salutis. Secundum est, nostra fortificatio, & victoria cõtrà inimicos nostros. Tertium est repletio, & superabundantia amoris diuini manifestati per ipsam mortem. Quartum est, quod nos repleuit vna altissima, & euiscerata & profunda veritate: possumus, enim per hoc cognoscere, videre & intelligere, quomodo Deus pater nobis ostẽdit, & clarificauit, & declarauit filiũ in ista incarnatione sanctissima. Quintum est, quia per hoc possumus cognoscere quomodo filius Dei manifestauit nobis patrem, per obediẽtiam quã seruauit in tota vita sua vsque ad mortem crucis, & per ipsam obedientiã respondit Deo patri pro toto humano genere. Fac me dignã ô increate Deus cognoscere profundum amoris tui, & abyssum ardẽtissimę tuæ charitatis. Fac me dignam

intelligere ineffabilem charitatem quam communicasti nobis, quando ostendisti nobis filium tuũ Iesum Christum in ista incarnatione, & quãdo iste filius tuus manifestauit te esse patrẽ nobis. O admirabilis amor, & iucũdus, quia in te est omnis sapor omnis suauitatis, & omne delectamentum: & ita est contẽplatio quę eleuat animam de mundo & facit eam stare supra se & esse pacificatam, & tranquillatã. Quartum mysterium est in resurrectione, in qua duo sunt consideranda.

In Christi Resurrectione duo consideranda.

Primum est, quod sua resurrectio dat nobis firmam spem de nostra resurrectione. Secundum est, quod facit nos cognoscere resurrectionem spiritualem quam Deus facit per suã gratiam, quando de mortuo facit viuum, de infirmo facit sanum. O altissimum & inenarrabile, & incognitum, & ineffabile mysterium, in quo adimplesti perfectionem nostram, fac me domine dignam

cognoſcere iſtud altiſſimum myſterium. Quintum myſteriũ eſt, Aſcenſionis. O Domine fac me dignam eſſe capacem cognoſcere altiſſimum myſterium Aſcenſionis tuæ, in quo repleta eſt tota ſalus noſtra. O Ieſu Chriſte tunc poſuiſti nos in poſſeſſionẽ patris tui, & noſtri. Iſta quinque myſteria ſunt ſchola illorum qui ſunt veri ſcholares, ſchola verax vbi diſcuntur iſta quinque myſteria, eſt ſchola cõtinuæ orationis. Fac igitur me Domine intelligere, & cognoſcere ſupernam charitatem cum qua creaſti me, & redemiſti. O incomprehenſibilis fac me capacem ad intelligendum tuam ineſtimabilem, & ardentiſſimam charitatem, & illam euiſceratam dilectionem qua elegiſti genus humanum ab æterno ad obtinendum viſionem tuam, & tu altiſſime dignatus es velle videre noſtram. Fac nos Domine cognoſcere culpam noſtram, vt effugiamus

pœnas quas minatus es ingratis, & non recognoſcentibus hæc ineffabilia myſteria & beneficia tua.

Sexageſimum nonum capitulum. De ſeptem donis & beneficiis ſpiritualibus inter alia dona homini à Deo donatis.

POST iſta locuta eſt de ſeptẽ donis ſiue beneficiis ſpecialiſſimis nobis à diuina bonitate collatis & dixit. O dulciſſime domine fac me capacem ad intelligendum iſta ſeptem dona, quæ nobis dediſti inter multitudinem aliorum donorum tuorum.

Septẽ dona à Deo homini, ſpiritualia.

Primum donum eſt ineffabilis creatio. Secundũ eſt, admirabilis electio qua dignatus es nos eligere ad gloriam tuam. Tertium, eſt donũ ineffabile quod nobis feciſti, quando tuum filiũ miſiſti, vt nobis daret vitam. Quartum, eſt donum altiſſimum tuæ bonitatis quando dignatus es me fa-

cete sensibilem, & rationalẽ, & non bestiá nec irrationalem. Hęc admirabilis ratio quam in me posuisti, facit in me tria. Primum est quia per ipsam cognosco te admirabilem. Secundũ, est quia facit me cognoscere peccata mea. Tertium; est quia per ipsam mediante gratia tua resisto sensualitati meæ ad peccata inclinanti. O incomprehensibilis quia nihil aliud est suprà istud donum quod nobis donasti; formasti nos domine ad formam tuam, & fecisti nos rationales, & induisti nos tuo lumine, & de tua ratione. Quintum donum est intellectus: fac nos domine cognoscere id donum quod dedisti nobis, scilicet, intellectum, vt possimus te Deũ meum intelligere. Sextum donũ est sapientia. O domine fac me sapere ardentissimam charitatẽ tuá, cum qua donasti nobis istud donum, scilicet sapientiam. O in veritate istud donum omniũ donorum est maximum, scilicet, sa-

Quã per rationẽ à Deo nobis d[on]atã tria operemur.

pere te in veritate. Septimũ donum est amor. O summum esse, fac me intelligere istud donum quia omnes Angeli, & sancti nõ habent aliud videre, nisi videre te amatum, & amare te, & contẽplari. O donũ quod est super omne donũ, quia tu ipse es amor. O summum bonum dignatus es facere nos te amorẽ cognoscere, & facis nos amare talem amorẽ, & ideò illi qui venient ante faciẽ tuã, erunt remunerati secundum amorẽ quẽ habuerant, & nihil aliud est, quod ducat contemplatores ad contẽplandum, nisi verus amor. O admirabile, mirabilia facis tu in filiis tuis. O supernũ bonum. O incõprehensibilis bonitas, & charitas ardentissima. O diuina persona quæ dignasti nos substantificare in medio substantiæ tuæ, O istud est mirabile supra omne mirabile, quod facis in filiis tuis. O occultum admirabile, non est intellectus humanus, qui ad istam substantiam nõ

deficiat. Sed cum gratia & lumine diuino ſentimus dictam ſubſtantiam: & iſta eſt arra illorum, qui ſunt veri ſolitarij, & omnes chori Angelorum ſunt hic occupati, & in iſta occupatione occupent ſe omnes illi qui ſunt veri contemplatores, & poſtea erunt ſolitarij & à terra ſeparati. Iſtorũ conuerſatio in cœlis eſt Deo gratias, Amen.

Septuageſimum & vltimum capitulum De teſtamento & ſuprema admonitione huius ſanctæ, & de tranſitu & obitu eiuſdem.

TESTAMENTVM & vltima admonitio ſanctæ matris Angelæ, quam fecit filĳs ſuis, dum eſſet morti propinqua, ſic dicens. Filioli mei quæ dico vobis, non dico ſolùm niſi propter amorem Dei, & vt promiſi vobis quod nõ libenter porto ſub terrã aliquid quod vobis poſſit prodeſſe. In hoc autẽ quod volo di-

cere nihil habeo facere ex me, sed totum est Dei. Nam placuit diuinæ bonitati dare mihi curam & solicitudinem omnium filiorum suorum, & filiarum suarum qui sunt in hoc mundo, & vltra & citra mare, ego autem custodiui eos vt potui,& doloraui eos & plures fuerunt dolores pro eis quam vos credatis.O Deus meus amodo reassigno eos tibi,&rogo per ineffabilem tuã charitatẽ, vt custodias eos ab omni malo, & conserues eos in omni bono in amore paupertatis, despectus,& doloris,& in transformatione,& in imitatione tuæ vitę, & perfectionis,quam nobis verbo, &facto,& vita viua ostẽdere placuisti. O filioli mei amantissimi exhortor hac exhortatione vltima, vt studeatis esse parui,&verè humiles,& mansueti non solùm opere exterius, imò & ex profundo corde,vt verè sitis scolares,& verè discipuli illius qui dixit: discite à me,quia mitis sum & hu-

milis corde: non curatis de potentia, honoribus, nec prælationibus. O filioli mei studeatis esse parui, vt Christus exaltet vos in perfectione meritorũ & suæ gratię. Sitis ita humiles, quod tanquã nihil vos existere continuè æstimetur. Maledictæ sunt istæ sufficientię quæ tollunt animá, scilicet, potẽtia, honores in prælatione. Fugite ab illis, quoniã magna deceptio, & periculũ est in ipsis licet minor deceptio sit in ipsis quã in sufficientiis spiritualibus, scilicet in scire loqui de deo, intelligere scripturã, facere magnas plasmas, habere cor quasi occupatũ in rebus spiritualibus. Multotiens, enim isti tales in errorem cadũt, & difficiliùs corrigũtur quã qui habent temporales sufficiẽtias, igitur estimetis vos esse nihil. O nihil incognitũ, ô nihil cognitum, in veritate anima non potest habere meliorem visionem, nec scientiam, quã videre suũ nihil, & stare in suo carcere. O fi-

lioli mei, studeatis habere charitatē, sine qua nō est salus nec meritū. Ecce Deus dicit, omnia mea, tua sunt. O quis est qui mereatur hoc, quod omnia bona Dei sint sua? In veritate nō est aliud, quod mereatur nisi charitas. O filioli mei & patres & fratres studete vos diligere inuicem, & habere istam charitatem, & mutuā dilectionem, hac enim meretur anima hæreditare bona diuina, & exhortor, vt nō solùm habere velitis istā charitatē inter vos, imò etiam ad omnes gentes. Dico enim vobis, quod plus recepit anima mea de Deo, quando ploraui & doloraui peccata proximi, quā mea, & mundus trufat de hoc quod dico, quod homo posset plorare peccata proximi, sicut sua, vel plus quā sua, quia videtur esse contra naturā. Sed charitas quæ hoc facit, nō est de hoc mūdo. O filioli mei studeatis habere istā charitatem, & neminem iudicetis, & si videritis hominem

Et de mortaliter peccante non iudicandum.

peccare mortaliter, non dico quod nõ displiceat vobis peccatum, & quod nõ debeatis abhorrere peccatũ, sed dico quod non iudicetis peccantes, nec contẽnatis, quia nescitis iudicia Dei: nam multi apud homines videntur dãnati, qui apud Deũ sunt saluati, & multi apud homines vidẽtur saluati, qui apud Deũ iã sunt reprobati, & damnati. Et scirem vobis dicere, quod aliqui sunt quos vos despexistis, de quibus habeo firmã spẽ, quod Deus reducet eos ad manũ suã. Ego non facio aliud testamentũ nisi quod recõmendo vobis istã mutuã dilectionem, & profundã humilitatem. Et relinquo vobis totã hæreditatem meam, quę etiam Christi Iesu est, scilicet paupertatẽ dolorẽ, & despectũ, vitã videlicet Christi. Illi qui habebunt istã hæreditatẽ, scilicet vitæ Christi, erũt mihi filij, filij enim sunt Dei: & nõ est dubiũ ꝙ postea nõ habebũt hæreditatẽ vitæ æternæ. His dictis

imposuit manũ suã supra caput singulorũ,& ait, benedicti sitis à domino, & à me filioli mei vos, & omnes alij qui hic præsentes nõ sunt & sicut significatũ est mihi,& demonstratũ à domino, ita istã æternã benedictionem vobis cõcedo præsẽtibus & absentibus idem Christus det eã vobis cũ illa manu quæ fuit in cruce clauata. Igitur circa festũ natiuitatis dñi quo tẽpore ipsa transiuit ad Christum, multo iacens infirma dixit: verbũ caro factũ est, & post magnã morã quasi aliunde veniens, dixit, ô omnis creatura deficit, & totus intellectus angelicus non sufficit ad hoc cõprehendendũ, & postea subiũxit, aĩa mea lauata est & mundata in sanguine Christi, qui erat ita recẽs & calidus sicut si statim exiret de corpore crucifixi. Postea dixit, Christus filius Dei me modo præsentauit patri, & dicta sunt mihi ista verba O spõsa & speciosa, ô amata à me cũ dilectione & in veritate, nolo quod venias ad me cũ istis dolo-

ribus, ſed cũ iubilo & lætitia innumerabili, ſicut decet regẽ ducere ſpõsã ſuã diu amatã cũ regio veſtimẽto, & demonſtrauit mihi veſtimẽtũ quemadmodũ demõſtrat ſponſus ſponſæ ſuæ diu & multũ amatæ, ſed hoc nõ erat de purpura, nec ſcarleto: nec de ſendalo, nec de ſamito, ſed erat quod dã lumẽ mirificũ quo veſtitur anima. Et tunc oſtẽdit mihi ipſum ſponsũ verbũ æternũ, ita ꝙ modo intelligo quid eſt verbum: & quid eſt dicere verbum, ſcilicet, verbũ quòd voluit incarnari pro me, & ipſum verbũ tranſitũ fecit per me, & totã me tetigit, & amplexata eſt me, & dixit mihi. Veni dilecta mea, ſpõſa amata, cũ vera dilectione, veni quia oẽs ſancti expectant te cũ lætitia. Dixit etiã mihi. Ego nõ cõmittã te Angelis, nec aliis ſanctis vt te deducãt, ſed ego perſonaliter veniã pro te, & aſſumam te ad me, tu enim mihi facta es cõueniens, & grata meæ majeſtati. Dũ igitur eſſet propè trãſitũ, ſcilicet, die præcedẽti di-

cebat frequẽter, pater, in manus tuas cõmendo animã meã, & spiritũ meũ, Et semel post istud verbũ dixit nobis præsẽtibus. Modo ad istud verbũ responsio mihi facta est talis, ꝙ impressũ est cordi tuo in vita impossibile est quod non habeas in morte. Et tunc diximus, ergo vis recedere, & relinquere nos? & illa respondit tantũ celaui vobis, sed ammodo non celo vobis plus, dico vobis ꝙ omninò debeo recedere. Eodẽ die cessantibus doloribus cũctis, quibus multis diebus ante per singula mẽbra interius & exterius tormẽtata horibiliter fuerat & multipliciter afflicta, in tãta quiete corporis, & spũs iucunditate iacebat, quod iã videbatur de promissa sibi lætitia degustare. Tunc verò interrogauimus eã si prædictus iubilus erat sibi adhuc datus & ipsa respõdit, ꝙ iam incœperat iubilus supradict᾿, & in hac quiete corporis, & spũs iucũditate vsque post completoriũ die sabba-

ti lætissima iacés, multis fratribus circunsistẽtibus eã & mysteriorũ officia exhibentibus, ipsa die scilicet, in octaua Innocentiũ, vltima hora diei, quasi leuiter dormiens, requieuit in pace. Et anima illa sanctissima soluta à carne: in abyssum diẽ infinitatis absorpta; innocentiæ & immortalitatis stolã à Christo suo sponso recepit, regnatura cũ Christo, quo nos ipse per virtutem suę crucis, & per merita suæ virginis matris & per intercessionem huius sanctissimæ matris nostræ Angelæ deducat, Amen. Transiit autem venerabilis sponsa Christi Angela de Fulginio ex huius mundi naufragio ad cœli gaudia longo sibi ante tempore promissa. Anno dominicæ incarnationis, Milesimo. CCC. IX. pridie nonas Ianuarij tempore Domini Clementis Papæ quinti.

FINIS.

Errata sic corrigito.

PAG. 23. *& in confeßionem quam faciebam:lege, & in confeßione quam faciebam* Deomeo. *p.25.sed quod Dominus noster,l.scilicet quod Dominus noster. p.30.non in summa paupertate,l.nisi in summa. p. 34. scilicet desiderabam,l.sed desiderabam.p.35. figebam desiderium, subiunge, in. p. 40. ibi impetratæ,l.sibi.p.47.vitium permissum* Deo, *l. permissum à* Deo. *p.51. aliquem vadum,l. aliquod.p.62.* A*ßißimum,l.* A*ßisium. p.65. tumplum meum,l.templum. p.83.& animam nimis admirando, l. & anima. p.90.postquã autem viderem, l.videram. p.137.matri dolorißimæ, l.dolorosißimæ. p.140.paßione & mortis, l.morte. p.144.& electi ab eo, l.subiunge,ad. p.146.in crucifixi dores,l.dolores. p.154. Tunc igitur incipi,l.incœpi. p.155. spectinando, l.pectinando. p.157.mihi dolortßimè, l.dolorosißimè. p.158. crucem cum quam,l.cum qua. p.130.secundò,repone 178. p.195.& volunt & considerant,l.desiderant. eadem p. vitæ vestræ magis, l. vita vestra. p. 212.O quam magni sunt, &c.l.* O *quàm magni sunt ,* O *quàm magni sunt lectores scripturæ meæ, sed non eius adimpletores & factores. Deleque annotationem factam in margine. p.227.* Et *est iste, sed, l. scilicet. p. 230. absumpsissem, l.assumpsissem.p.237. hunc abyssum,l.hanc. p.249. aliquem rem, l. aliquam. p. 255. bene considerent, lege si bene considerent. p. 261. stabat & viuat,*

T

l. viuebat. pag. 303. cominabatur, l. comminabatur. pag. 320. mortem dolorissimam, l. dolorosissimam. pag. 398. plus prædicta, lege post prædicta. pag. 399. scilicet nouum, lege sed nouum. pag. 338. in margine, perfectus orationis, lege profectus.

Extraict du Priuilege du Roy.

PAr grace & priuilege du Roy, il est permis à Guillaume Chaudiere, Imprimer, ou faire imprimer, le present liure intitulé, *Angela de Fulginio, in quo ostenditur via qua possumus sequi vestigia nostri redẽptoris.* Et defences sont faictes à tous Libraires, Imprimeurs & autres de ce Royaume, d'imprimer, faire imprimer, vendre & distribuer, cõtrefaire ne alterer le susdit liure, par le tẽps & espace de six ans entiers & consecutifs, sans le consentement dudit Chaudiere, à peine de mil escus, dont la moitié appartiendra au Roy, & l'autre moitié audit suppliant, & de confiscation de tous les exemplaires trouuez au contraire de ceux qu'aura imprimé ledit Chaudiere, nonobstant oppositions ou appellations quelsconques. D'auantage sa Majesté enioinct, que mettant par bref au commencement ou à la fin d'vn chascun liure, extraict dudit priuilege, que cela ait forme de significatiõ, tout ainsi que si l'original auoit esté particulierement signifié à chascun, & que lesdites lettres leur eussent esté expressément & particulierement monstrees & signifiees. Donné à Paris, le 7. iour de Mars, mil cinq cens quatre vingts dix-huict. Seellees en cire iaulne, & signé, Par le Conseil,

DE LAVETZ.